

Kirkkohallitus ja hiippakunnat 2012

Kirkkohallituksen ja hiippakuntien
vuosikertomus 2012

Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 26.3.2013

SISÄLLYS

I KIRKKOHALLITUS

1	JÄSENYYS HAASTOI KESKUSTELUUN	5
2	KIRKKOHALLITUKSEN STRATEGIA	6
3	KIRKKOHALLITUKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET JA VAIKUTTAMINEN YHTEISKUNNASSA	7
3.1	Kirkkohallitus päätöksentekijänä	7
3.2	Toimintaympäristön muutoksen kuvaus.....	8
3.2.1	Seurakuntia lakkautetaan ja perustetaan.....	8
3.2.2	Seurakuntien verotulojen kehitys.....	8
3.3	EU-asioiden seuranta ja siihen liittyvä toiminta vuonna 2012	10
3.4	Arkkipiispan kutsuseminaari yhteiskunnan vaikuttajille – Arvojen Akatemia...12	
4	KESKEISET KEHITYSHANKKEET	13
4.1	Meidän kirkko 2015 -strategian toteuttamiseen liittyvät projektit	13
4.2	Uusi seurakuntayhtymä 2015 -malli kirkolliskokouks käsittelyyn	15
4.3	Hengellinen verkkotyö vakiintumassa osaksi seurakuntien toimintaa	16
4.4	Kirkon uusi jäsentietojärjestelmä (KITKE-hanke)	17
5	TALOUSARVIOSSA HYVÄKSYTTYJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	19
5.1	Hallinto-osasto (HAO)	19
5.1.1	Yleishallinnon vastuualue mukana valmistelemassa suuria säädöshankkeita uudelle kirkolliskokoukselle	19
5.1.2	Seurakunnan hallinto ja talous -vastuualue	19
5.1.3	Seurakuntien yhteisen jäsentietojärjestelmän käyttöönotto työllisti Seurakuntarekisterit-vastuualuetta.....	20
5.2	Työmarkkinaosasto (TMO)	21
5.3	Taloulosasto (TAO)	24
5.3.1	Sijoitusyksikkö.....	24
5.3.2	Taloulosaston perustoiminta (hankinta, kiinteistö, talous)	26
5.3.3	Tietohallinto.....	27
5.4	Toiminnallinen osasto (TO)	29
5.4.1	Diakonia ja sielunhoito (KDS).....	30
5.4.1.1	Kirkon diakoniarahasto	33
5.4.2	Kasvatus ja perheasiat (KKP)	35
5.4.3	Jumalanpalvelus ja yhteiskunta (KJY)	37
5.4.4	Kirkon koulutuskeskus (KK).....	39
5.5	Ulkoasiain osasto (KUO)	42
5.5.1	Teologiset asiat.....	44
5.5.2	Ulkosuomalaistyö.....	46
5.5.3	Kirkon lähetystyön keskus (KLK).....	47

5.6	Kirkon tiedotuskeskus (KT).....	49
5.6.1	Tiedotusyksikkö.....	50
5.6.2	Radiotoimitus.....	53
5.6.3	Televisiotoimitus.....	55
5.6.4	Verkkoviestintäyksikkö.....	57
5.7	Kirkon tutkimuskeskus.....	60
5.8	Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA).....	62
	Kirkon ruotsinkielisen työn keskus.....	64
5.9	Piispainkokouksen kanslia.....	66
5.10	Kirkon palvelukeskus (Kipa)	68

II HIIPPAKUNNAT

1	Turun arkkihiippakunta	71
2	Tampereen hiippakunta	74
3	Oulun hiippakunta.....	76
4	Mikkelin hiippakunta.....	79
5	Borgå stift	81
	Porvoon hiippakunta.....	83
6	Kuopion hiippakunta	85
7	Lapuan hiippakunta.....	87
8	Helsingin hiippakunta	90
9	Espoon hiippakunta.....	92

LIITTEET

1	Kirkkohallituksen virasto-organisaatio	94
2	Kirkkohallituksen kokoonpano ja päätökset	95
3	Kirkkohallituksen asettamat johtokunnat, neuvottelukunnat, toimikunnat ja työryhmät.....	97
4	Kirkkohallituksen antamat lausunnot.....	99
5	Kirkkohallituksen julkaisut	101
6	Kirkkohallituksen esitykset kirkolliskokoukselle	106
7	Kolehdit	107
8	Yhteisvastuukeräys	109
9	Kirkkohallituksen täysistunnon myöntämät avustukset.....	110
10	Kirkkohallituksen myöntämät avustukset kristillisille järjestöille.....	113
11	Kirkkohallituksen henkilökunta	114
12	Hiippakuntien luottamushenkilöt ja henkilökunta	123

I KIRKKOHALLITUS

1 JÄSENYYS HAASTOI KESKUSTELUUN

Vuosi 2012 sisälsi keskustelua kirkon jäsenyydestä ja päätöksenteosta. Jäsenyykeskustelua vauhditti kirkon nelivuotiskertomus Haastettu kirkko ja päätöksentekoon liittynyttä keskustelua uuden kirkolliskouksen aloittaminen sekä seurakuntarakenteiden ja keskushallinnon uudistaminen. Keskustelua käytiin myös herätysliikkeiden ja kirkon suhteista sekä lähetysjärjestöjen tukemisesta.

Vuoden lopussa kirkkoon kuului 76,4 % väestöstä eli noin 4,15 milj. ihmistä. Kirkkoon liittyi ennätysmäärä ihmisiä, 14 108 (13 623 vuonna 2012). Kirkosta erosi 41 079 ihmistä (46 177 vuonna 2012). Seurakuntien talouden näkymät heikkenivät kertomusvuoden aikana. Verotulojen kokonaismäärä (kirkollisvero ja yhteisövero) pieneni noin 3 % edellisestä vuodesta.

Lokakuussa julkistettu kirkon nelivuotiskertomus Haastettu kirkko herätti vilkasta keskustelua kirkon jäsenyydestä niin kirkon sisällä kuin mediassakin. Nelivuotiskertomuksen mukaan kirkkoon kuulumisen on entistä tietoisempi ratkaisu. Erityisesti nuoret eivät halua kuulua kirkkoon tavan vuoksi, vaan heillä on oltava siihen jonkin henkilökohtainen syy. Kirkkoon kohdistuu myös voimakkaita odotuksia. Tulevaisuudessa onkin tarpeen kuulla tarkasti se, että kirkon odotetaan puhuvan Jumalasta ja toimivan heikommassa asemassa olevien hyväksi. Jatkotyöskentelyksi käynnistettiin kirkon strategia- ja tulevaisuusselontekotyö, joiden on määrä valmistua vuoden 2014 alkupuolella.

Uusi kirkolliskokous aloitti nelivuotisen kautensa toukokuussa. Kirkolliskokous uusiutui voimakkaasti. Maallikkoedustajista 41 ja pappisedustajista 20 valittiin ensimmäiselle kaudelleen. Myös edustajien keski-ikä laski kahdella vuodella 53 vuoteen. Kaksi valituista edustajista on alle 30-vuotiaita.

Kirkon ja yhteiskunnan rajapinnalla käytiin vuoden aikana keskustelua muun muassa uskononopetuksesta ja vankilasielunhoidosta. Kirkko pyrki vaikuttamaan perusopetuksen tuntijakouudistukseen lausunnoilla ja osallistumalla julkiseen keskusteluun. Oman uskonnon opetus säilyy, mutta uskonnon vuosiviikkotuntimäärä väheni 10:stä 11:een. Vankilasielunhoidosta käytiin valtionhallinnon edustajien kanssa syksyn aikana keskustelu. Kirkko nosti esiin näkemyksen, että valtiolla on vastuu perusoikeuksista, myös uskonnonharjoittamisen osalta vankilarangaistuksen aikana. Tämä näkemys tuli siltä osin kuulluksi, että Rikosseuraamuslaitoksen esitys vankilasielunhoidon järjestämisvastuun siirtämisestä kirkolle ei edennyt. Kirkko osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun myös teemalla ”Jumala” Porissa Suomi-Areenan pääyhteistyökumppanina.

Kirkkohallitus esitti kirkolliskokoukselle Uusi seurakuntayhtymä 2015 -mallia seurakuntarakenteiden ratkaisuksi. Kirkolliskokouksen kannanotto asiaan on odotettavissa vuoden 2013 aikana. Kirkon palvelukeskuksen ensimmäinen toimintavuosi sujui uudistuksen mittavuuteen nähden hyvin. Ensimmäinen asiakkaiden sisäänotto toteutui syksyllä. Kirkon valtakunnallinen jäsentietojärjestelmä Kirjuri otettiin käyttöön, ja sen kehittäminen jatkuu seuraavina vuosina. Hengellinen elämä verkossa -hanke päättyi ja osa sen tehtävistä siirtyi osaksi Kirkkohallituksen normaalia toimintaa. Kirkkohallituksen virastolle hankittiin uusi toimitila (Eteläranta 8), jonne muutetaan kesällä 2014. Kirkon tiedotuskeskuksen uusi sisältölähtöisyyttä korostava organisaatio valmistui vuoden lopussa. Kirkkohallituksen toimisto sai ympäristödiplomin joulukuussa.

Jukka Keskitalo, kansliapäällikkö

2 KIRKKOHALLITUKSEN STRATEGIA

Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 25.1.2011

VAIKUTTAMISEN KIRKKO

MISSIO, ARVOT, VISIO JA STRATEGIA 2015

Missio - Miksi olemme olemassa?

Hoidamme kirkon yhteisiä tehtäviä, pidämme esillä ja edistämme kirkon näkökulmia sekä viestimme muuttuvassa yhteiskunnassa. Kehitämme ja rakennamme kirkkoamme yhdessä seurakuntien kanssa osana maailmanlaajuisia Kristuksen kirkkoa.

Arvot - Mitkä ovat toimintaa ohjaavat arvomme?

Pyhän kunnioitus: toimintamme perusta on kirkon yhteinen usko

Vastuullisuus: hoidamme tehtävämme kokonaisuuden kannalta parhaalla tavalla ympäristö huomioiden

Oikeudenmukaisuus: toimimme johdonmukaisesti ja tasapuolisesti

Totuudellisuus: olemme avoin ja rehellinen, päätöksensä tosiasioihin perustava toimija, johon seurakunnat ja sidosryhmät voivat luottaa

Visio - Mitä haluamme olla vuonna 2015?

Vuonna 2015 olemme toimintaympäristön muutoksia ennakoiva ja tunnettu kirkon edunvalvoja sekä arvostettu kirkon yhteisten tehtävien kehittäjä ja viestijä. Olemme vastuullinen työyhteisö, johon ihmiset haluavat tulla töihin.

Tärkein strateginen tavoitteemme

Tärkein tavoitteemme on kehittyä nykyistä vaikuttavammaksi kirkon yhteiskuntasuhteiden hoitajaksi sekä kasvattaa vaikutusvaltaa tunnettuuden avulla valituissa sidosryhmissä turvataksemme kirkon toimintaedellytykset.

3 KIRKKOHALLITUKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET JA VAIKUTTAMINEN YHTEISKUNNASSA

3.1 KIRKKOHALLITUS PÄÄTÖKSENTEKIJÄNÄ

Kirkkohallitus on kirkon hallintoviranomainen, jonka toimivalta ulottuu myös toiminnallisiin asioihin. Kirkkohallituksen tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Kirkkohallitus määrää vuosittain viralliset kolehdit kannettaviksi tiettyinä päivinä, päättää Yhteisvastuukeräyksen teemasta, tuotonjaosta ja avustuskohteista sekä myöntää muita avustuksia. Kirkkohallitus toimii myös lausunnonantajana. Kertomusvuonna annettuja lausuntoja on ollut yhteensä 26, ja niistä suurin osa on annettu eri ministeriöille. Tiedot vuoden 2012 aikana annetuista lausunnoista ja tehdyistä päätöksistä sisältyvät kertomuksen liitteisiin.

Kirkkohallituksen täysistunnon jäseniä ovat puheenjohtajana arkkipiispa, piispainkokouksen valitsemat kaksi piispaa sekä kirkolliskokouksen valitsemat kaksi pappia ja yhdeksän maallikkoa. Täysistunnon uusi jäsenistö aloitti nelivuotiskautensa 1.6.2012. Uusia maallikkojäseniä on kokoonpanossa kolme, ja myös kaikki piispa- ja pappisjäsenet vaihtuivat. Osa kirkkohallituksen päätöksistä tehdään virastokollegiossa, jonka muodostaa kansliapäällikkö ja viisi kirkkoneuvosta.

Toiminnallisen osaston toimialojen sekä Kirkon tiedotuskeskuksen, Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen toimintaa ohjaavat ja tukevat luottamushenkilöistä koostuvat toimikunnat, joiden toimikausi vastaa kirkkohallituksen täysistunnon toimikautta. Lisäksi kirkkohallituksen täysistunto on asettanut useita neuvottelukuntia, jotka asiantuntijaeliminä tukevat ja edistävät Kirkkohallituksen tehtävien toteuttamista.

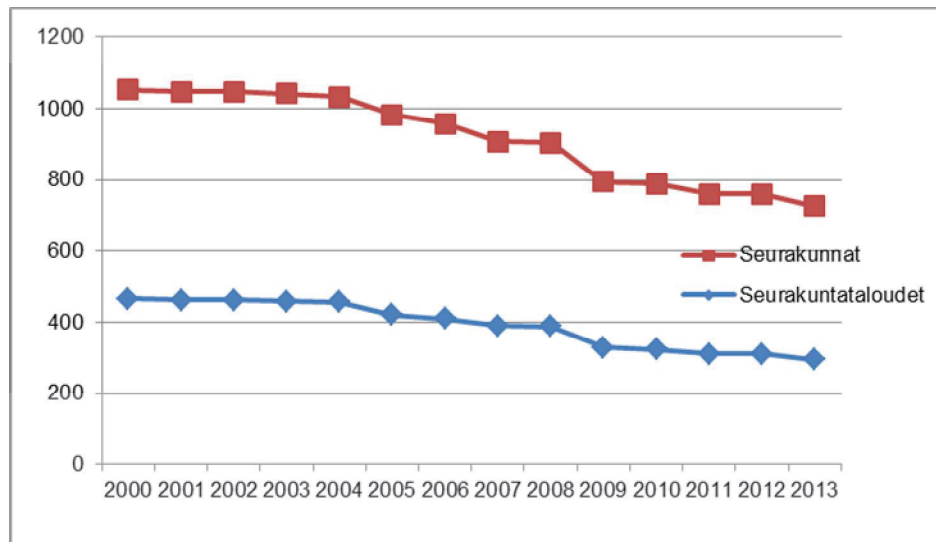
Kirkkohallituksen virastoa johtaa kansliapäällikkö. Organisatorisesti kirkkohallitus jakautuu kansliapäällikön toimistoon, hallinto-osastoon, työmarkkinaosastoon, talousosastoon, toiminnalliseen osastoon, ulkoasiain osastoon sekä erillisyyksiköihin. Kutakin osastoa johtaa kirkkoneuvos. Kansliapäällikön alaisia erillisyyksiköjä ovat Kirkon tiedotuskeskus, Kirkon tutkimuskeskus, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus, piispainkokouksen kanslia ja arkkipiispan kanslia. Kirkkohallituksen virasto-organisaatio 1.1.2012 alkaen on liitteenä. Vuoden alusta muutettiin toiminnallisen osaston ja hallinto-osaston yksikkö- ja vastuualuejakoja.

3.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSEN KUVAUS

3.2.1 Seurakuntia lakkautettiin ja perustettiin

Vuoden 2012 alussa seurakuntien ja seurakuntatalouksien lukumäärä ei muuttunut. Seurakuntia oli kertomusvuonna 449 ja seurakuntatalouksia 311.

Taulukko kuvaa seurakuntien ja seurakuntatalouksien määrän kehitystä 2000-luvulla.

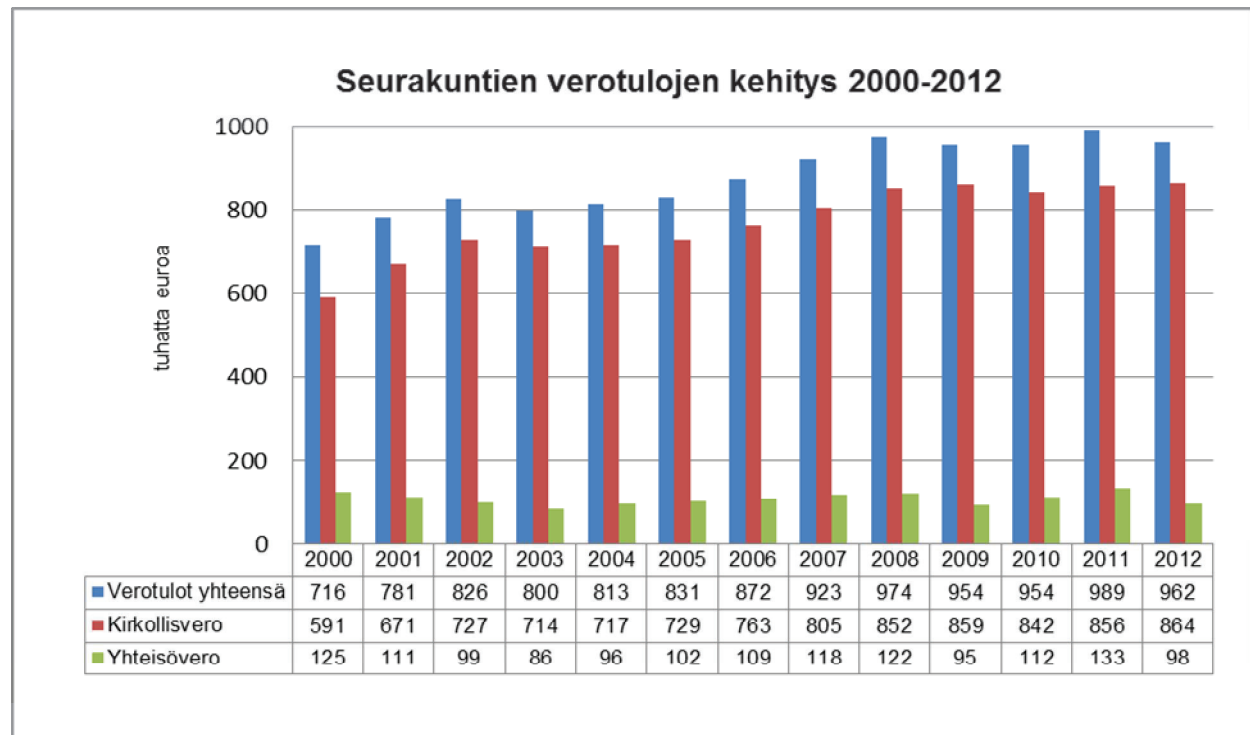
Seurakuntien 1.1.2013 voimaan tulevia rakennemuutospäätöksiä tehtiin vuoden aikana 11. Yksi oli tehty aikaisemmin ja yksi ei ole saanut lainvoimaa valituksista johtuen. Voimaan tulleet päätökset koskivat 21 seurakunnan ja neljän seurakuntayhtymän lakkauttamista sekä kahden uuden seurakunnan perustamista. Neljä seurakuntaa liitettiin seurakuntayhtymiin. Seurakuntien lukumäärä vähenee 19:llä ja seurakuntatalouksien määrä 16:lla.

3.2.2 Seurakuntien verotulojen kehitys

Vuodesta 2004 alkanut verotulojen kasvu lakkasi vuoteen 2008. Sen jälkeen verotulot vähenivät noin 2 % vuosiksi 2009 ja 2010. Vuonna 2011 verotulot kasvoivat jälleen ja ylittivät aikaisemman korkeimman määrän. Vuonna 2012 verotulot alenivat noin 2,7 %. Kirkollisverotuotto kasvoi 0,8 % ja saavutti kaikkien aikojen korkeimman tason (lukuja ei ole inflaatiokorjattu). Yhteisöveron kasvu oli jo toista vuotta peräkkäin vähän yli 18 %.

Evangelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon yhteistä jako-osuutta yhteisöveron tuotosta alennettiin 2,55 %:sta 2,3 %:iin.

Seurakuntien verotulot vuosina 2000–2012

Verotulojen kokonaismäärä laski edellisestä vuodesta. Yhteenlaskettu kirkollisveron määrä kasvoi 0,8 %. Kirkollisverotulot kasvoivat 188:ssä ja alenivat 123 seurakuntataloudessa. Yhteisöveron kokonaismäärä aleni 26 %. Aleneminen johtui sekä seurakuntien jako-osuuden että yritysten tulosten pienenemisestä.

Vuodeksi 2012 kirkollisveroprosenttiaan nosti 37 seurakuntataloutta. Seurakuntatalouksia oli 311.

Joulukuussa tarkistettiin vuoden 2012 kirkollisveron jako-osuutta. Se aleni 3,42 %:sta 3,32 %:iin. Tämä tarkoitti 2,9 %:n kirkollisverokertymän alenemaa. Jako-osuuden laskennassa huomioitiin vuonna 2011 jäsenmäärässä tapahtunut muutos. Kirkosta eronneiden vaikutus kirkollisverotuottoon alkaa näkyä tilitysluvuissa.

3.3 EU-ASIOIDEN SEURANTA JA SIIHEN LIITTYVÄ TOIMINTA VUONNA 2012

Kirkkohallituksen EU-toiminnan tavoitteet

Kirkkohallituksen EU-toiminnan tavoitteena on 25.5.2011 hyväksytyn EU-asioiden toimintamallin mukaan:

- vaikuttaa EU:n päätöksentekoon ja EU-asioiden kansalliseen valmisteluun kristillisen uskon ja etiikan näkökulmia esillä pitäen,
- valvoa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon etuja EU:ssa, lähtökohtana kirkon toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen ja
- parantaa kirkon vaikuttamismahdollisuuksia EU-asioiden kansallisessa valmistelussa.

Kertomusvuonna pyrittiin erityisesti kehittämään vaikuttamistoimintaa ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä tehostamaan EU-asioihin liittyvää tiedottamista.

EU-toiminnan organisaatio, EU-seurantaryhmän ja kirkon EU-neuvottelukunnan toiminta

Kirkkohallituksen kansliapäällikkö vastaa EU-asioihin liittyvästä toiminnasta. Kansliapäällikön toimistossa työskentelevä EU-lakimies vastaa EU-asioiden koordinoinnista, yhteydenpidosta eri tahoihin ja kirkon EU-kannanottojen valmistelusta. Kirkkohallituksen EU-seurantaryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana viisi kertaa keskustelemaan ajankohtaisista EU-asioista ja niiden vaatimista toimenpiteistä.

Kirkon EU-neuvottelukunta, joka toimii neuvoa-antavana asiantuntijaelimenä EU:ta koskevista asioista, kokoontui kevätkokoukseen 20.3., aiheena Euroopan talouskriisi kirkon näkökulmasta katsottuna. Aiheesta alustivat neuvottelukunnan puheenjohtaja *Kari Mäkinen* sekä Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri *Alexander Stubb*. Neuvottelukunnan 22.10. pidetyn syyskokouksen vieraana oli *Katharina von Schnurbein*, joka toimii uskonnollisten asioiden neuvonantajana Euroopan komission Eurooppa-politiikan neuvonantajien toimistossa (BEPa). Kokouksen aiheena oli Lissabonin sopimuksen 17. artiklan mukainen avoin, läpinäkyvä ja säännöllinen vuoropuhelu EU:n ja kirkkojen välillä. Von Schnurbeinin vierailun yhteydessä järjestettiin, yhdessä Euroopan komission Suomen edustuston kanssa, Eurooppa-talolla 22.10. avoin keskustelutilaisuus *Uskonnot ja Eurooppa*. Kirkkohallituksen täysistunto nimesi 28.2. kansanedustaja ja pitkäaikainen europarlamentaarikko *Riitta Myllerin* EU-neuvottelukunnan uudeksi jäseneksi sosionomi *Sinikka Hurskaisen* tilalle.

Vaikuttamistoiminnan kehittäminen ja yhteistyön edistäminen eri tahojen kanssa

Kertomusvuonna pyrittiin tehostamaan EU-jaostotyöskentelyä. Kirkkohallitus on EU-jaostojen 6 (maahanmuutto-, turvapaikka- ja kotouttamisasiat) ja 25 (sosiaaliasiat) laajojen kokoonpanojen asiantuntijajäsen. Sektorikohtaisilla EU-jaostoilla on tärkeä rooli EU-asioiden kansallisessa yhteensovittamisjärjestelmässä. Asiantuntijajäsenyys on tärkeä tiedonsaannin kannalta ja tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa Suomen kantojen muodostamiseen maahanmuutto-, turvapaikka- ja sosiaalipolitiikkaan liittyvissä EU-asioissa.

EU-toiminnan puitteissa pidettiin jatkuvasti yhteyttä eri yhteistyötahoihin niin Suomessa (Euroopan komission Suomen edustusto, valtioneuvoston EU-sihteeristö ja eri ministeriöt) kuin Brysselissä (Suomen pysyvä edustusto EU:ssa, Euroopan komissio, suomalaiset europarlamentaarikot,

Euroopan kirkkojen konferenssin (CEC) Kirkko ja yhteiskunta -komissio (CSC), Eurodiaconia, Euroopan kirkkojen siirtolaiskomissio CCME, katolinen COMECE, EKD:n Brysselin toimisto, Kuntaliiton Brysselin toimisto, EK:n Brysselin toimisto jne.).

Euroopan kirkkojen konferenssin uudistamisprosessia seurattiin tiiviisti myös EU-toiminnan kannalta. Uudistamistyöryhmä (RWG) antoi tammikuussa loppuraporttinsa *The Renewal of CEC*, jossa esitetään organisaation perusteellista uudistamista. EU-seurantaryhmä toimitti 4.4. lausuntonsa ehdotuksesta Kirkon ulkoasiain neuvostolle, joka antoi kirkkomme lausunnon 28.5. Englannin kirkon kansainvälisistä ja Eurooppa-asioista vastaava neuvonantaja, RWG:n jäsen *Charles Reed* vieraili Suomessa 3.-4.5. EU-toiminnan kutsusta kertoen uudistamisprosessista. Lisäksi keskusteltiin mahdollisuudesta tiivistää kirkkojemme välistä yhteistyötä EU-asioissa. Konsultaatioprosessissa saadun palautteen pohjalta RWG antoi joulukuussa uuden ehdotuksen, *The Uppsala Report*. Päätös asiassa tehdään CEC:in yleiskokouksessa heinäkuussa 2013.

Kirkkohallituksen EU-toiminta rekisteröityi 13.2. Euroopan parlamentin ja Euroopan komission yhteiseen avoimuusrekisteriin (www.europa.eu-transparency-register). Rekisteröinti edistää tiedonsaantia ja mahdollistaa aktiivista toimintaa suhteessa EU-instituutioihin. Sen myötä sitoudutaan noudattamaan hyvää edunvalvontatapaa.

Keskeisiä tilaisuuksia ja teemoja vuonna 2012

Kirkkohallituksen EU-toiminta järjesti kutsuseminaarin liittyen Euroopan aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden teemavuoteen 2012 osana teemavuoden virallista ohjelmaa.

Kirkkohallituksen virkamiehet arkkipiispa *Kari Mäkinen* johdolla vierailivat Strasbourgissa 21.-22.5. Vierailun aikana tutustuttiin Euroopan neuvoston ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimintaan, vierailtiin Strasbourgin ekumeenisessa instituutissa ja CSC:n Strasbourgin toimistossa sekä tavattiin Pyhän istuimen pysyvän edustajan Euroopan neuvostossa sekä muita Strasbourgissa toimivien kirkkojen ja uskontokuntien edustajia. Lisäksi järjestettiin lounastapaaminen suomalaisten europarlamentaarikoiden kanssa, johon osallistui yhteensä 10 meppiä.

Mikkelin piispa *Seppo Häkkinen* osallistui puhujana Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroson isännöimään korkean tason tapaamiseen eurooppalaisten uskontojohtajien kanssa Brysselissä 12.7., jonka teemana oli sukupolvien välinen solidaarisuus.

Professori *Heikki Hiilamo* osallistui puhujana Euroopan komission, CSC:n ja COMECE:n dialogikokoukseen Brysselissä 14.12., jonka aiheena oli Euroopan sosiaalinen markkinatalous.

EU:n ja kirkkojen välisen vuoropuhelun, Euroopan talouskriisin sekä Eurooppa-vuoden lisäksi seurattiin kertomusvuonna työaikadirektiivin uudistamista ja *European Sunday Alliance* -verkoston toimintaa ja Eurooppa 2020 -tulevaisuusstrategiina implementointia, erityisesti strategian sosiaalisen ulottuvuuden osalta. EU-lainsäädännön osalta seurattiin erityisesti tietosuoja-asetuksen käsittelyä sekä ammattipätevyysdirektiivin uudistamista.

EU-rahoituksen osalta jatkettiin yhteistyötä Kyrkornas EU-kontorin kanssa.

Tiedottaminen

Toukokuussa julkaistiin uusi **Kirkko ja Euroopan unioni** -julkaisu suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Julkaisussa esitellään kirkon EU-toiminnan tavoitteita ja tehtäviä, painopistealueita, organisaatiota sekä yhteistyötahoja. Euroopan komission varapuheenjohtaja *Olli Rehn* ja Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri *Alexander Stubb* kirjoittivat julkaisuun EU:n arvoulottuvuuksista.

Kirkkohallituksen ensimmäinen sähköinen **EU-uutiskirje** julkaistiin kesällä. Kaksi kertaa vuodessa suomeksi ja ruotsiksi ilmestyvän uutiskirjeen tarkoituksena on välittää tietoa ajankohtaisista, kirkon kannalta tärkeistä EU-asioista niin kirkon viranhaltijoille kuin eri yhteistyötahoille.

Kirkon Tiedotuskeskuksen edustaja on osallistunut EU-seurantaryhmän ja EU-neuvottelukunnan kokouksiin. EU-asioista on uutisoitu KT:n kautta sekä EU-kotisivulla (www.evl.fi/eu).

3.4 ARKKIPIISPAN KUTSUSEMINAARI YHTEISKUNNAN VAIKUTTAJILLE – ARVOJEN AKATEMIA

Arvojen Akatemian tarkoituksena on tarjota yhteiskunnan vaikuttajille foorumi yhteiselle keskustelulle arvoista sekä mahdollisuus saada tietoa kirkosta ja kirkolle tärkeistä asioista. Osanottajia ryhmää kohden on ollut 30–40 henkilöä. Akatemiaan osallistuneet edustavat yhteiskunnan eri sektoreita kuten julkista hallintoa, talous- ja järjestöelämää, politiikkaa, tiedotusvälineitä, tiedettä ja koulutusta, kulttuuria ja kirkkoa.

Arvojen Akatemian kolmastoista ryhmä kokoontui keväällä kahteen seminaarijaksoon, joissa teemoina olivat arvojohtaminen, heikompiosaisten puolesta puhuminen globaalista ja kansalaisyhteiskunnan näkökulmista, hyvä elämä erilaisten kulttuurien kohdatessa sekä ekologisuuden, kestävän kehityksen ja uskonnon vuoropuhelussa, positiivinen ja negatiivinen julkisuus, työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen, yhteisön merkitys ja suomalaisten arvojen tulevaisuus. Syksyllä järjestettiin Arvojen Akatemia XIV:n ensimmäinen jakso, jossa aiheina olivat mm. syrjäytyneet nuoret ja julkisuuden eri puolet. Keskustelussa kysyttiin: tuottaako puhdas kilpailu parhaan tuloksen rahamarkkinoilla?

Arvojen Akatemian ryhmät ovat kokoontuneet jatkotapaamisissa varsinaisten seminaarien päätteeksi. Vuoden aikana järjestettiin yhdeksän eri Akatemioiden tapaamista, joihin osallistui 151 henkilöä.

Yhdeksän Akatemia X:n kurssilaista vieraili omakustanteisesti Lontoossa. Vuodelle 2013 on sovittu lisäksi yhdeksän eri Akatemioiden jatkotapaamista.

Arvojen Akatemian järjestyksessään toisen julkaisun artikkelit koottiin ja toimitettiin. Keväällä 2013 ilmestyvän kirjan teemana on ihmisen arvo.

Arvojen Akatemiasta saatu palaute on ollut jatkuvasti erittäin myönteinen.

4 KESKEISET KEHITYSHANKKEET

4.1 MEIDÄN KIRKKO 2015 -STRATEGIAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT PROJEKTIT

Pyhä-painopiste

Pyhä on kirkon yhteinen painopiste vuosina 2010–2012. Painopiste on osa Meidän kirkko -strategian toteuttamista. Painopisteellä on kolme teemaa: Jumala, Pyhä aika ja Luomakunta.

Kirkkohallitus toteuttaa Pyhä-painopistettä yhdessä seurakuntien, hiippakuntien sekä kirkollisten ja kristillisten järjestöjen kanssa. Laajassa yhteistyössä luodaan välineitä, toimintamalleja ja virikkeitä toiminnan tueksi. Seurakunnat liittävät yhteisen painopisteen toimintaansa ja kehittävät siitä omat sisällölliset kärkensä.

Kertomusvuosi on ollut viimeinen painopistevuosi. Vuoden teemana on Pyhän yhteydessä. Se syventää aiempien vuosien teemoja (Häivähdys Pyhää ja Oikeus Pyhään). Vuoden aikana painopistetyöskentely on viety päätökseen ja sitä on arvioitu.

Pyhä-painopiste oli keväällä 2012 yhdessä Suomen ympäristökeskuksen ja Suomen ekumeenisen neuvoston kanssa mukana toteuttamassa paastonaikaan sijoittuvaa Ekopaasto-kampanjaa. Kampanjan tarkoitus oli kannustaa ihmisiä muuttamaan elämäntapojaan ilmastoystävällisemmiksi kristillisen paastoperinteen hengessä. Kampanja toteutui pääosin verkossa, jossa sillä oli oma verkkosivusto (www.ekopaasto.fi), facebook-sivu sekä Ekopaasto-blogi (ekopaasto.blogspot.com). Kampanja sai paljon näkyvyyttä mediassa.

Syksyllä 2012 järjestettiin Pyhä-painopisteen päätöstapahtuma, jonka teemana oli sunnuntai. Tapahtuma toteutui kahdella tasolla: seurakunnissa oli mahdollisuus järjestää oma Pyhä-painopisteen loppujuhla 1. adventtina ja painopisteen puolesta järjestettiin yhteiskunnallisen seminaari, jossa käsiteltiin pyhän ja ajan kysymyksiä. Seurakuntien juhlaan tuotettiin virikemateriaalia Pyhä-painopisteen verkkosivuille ja juhlassa korostui ilo ja kohtaaminen. Yhteiskunnallisessa seminaarissa puolestaan keskityttiin työn ja levon sekä arjen ja pyhän teemoihin. Osana Pyhä-painopisteen päätöstä järjestettiin myös Hoosianna-virsi aiheinen flash mob -tapahtuma Kampin kauppakeskuksessa. Tempaukseen osallistui lähes 200 laulajaa, tapahtuma videoitiin ja video levisi laajasti sosiaalisessa mediassa.

Kertomusvuonna on tehty rukouskortteja kaikkiin keskeisiin kristillisiin pyhiin: joulun, pääsiäiseen ja helluntaihin (kuhunkin 50 000 kappaletta suomenkielisiä kortteja ja 2 500 kappaletta ruotsinkielisiä kortteja). Joulun rukouskortteja painettiin myös pohjoissaamen kielellä 2 500 kappaletta. Myös Ekopaasto-kampanja sai oman rukouskorttinsa. Näiden lisäksi Puhetta pyhästä -kirja on julkaistu myös äänikirjana. Erityisesti joulun ja pääsiäisen rukouskortit ovat olleet hyvin kysyttyjä ja painokset on tilattu loppuun.

Kertomusvuonna Pyhä-painopisteen toimesta on selvitetty kirkon työntekijöiden hengellisen tuen tarvetta kyselyn avulla. Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että työntekijät ovat pääosin tyytyväisiä saamaansa tukeen. Joukosta löytyy kuitenkin selviä ryhmiä, joiden tuen tarve on huomattavasti keskimääräistä suurempi. Teemaan liittyen tehtiin teesejä, joissa nostetaan esille keskeisiä kysymyksiä.

Vuoden lopulla toteutettiin Pyhä-painopisteen loppukysely, jossa kartoitettiin painopisteen merkittävyyttä, onnistumista sekä toteutumista seurakunnissa. Kysely lähetettiin seurakuntien kirkkoherroille sekä seurakuntayhtymien johtajille ja hiippakuntadekaaneille. Kyselyn mukaan erityisesti seurakunnat pitivät painopistettä tärkeänä ja tarpeellisena.

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke on ollut yksi Meidän kirkko 2015 -strategian toteuttamista tukeneista hankkeista Kirkkohallituksessa. Vuosi 2012 on ollut hankkeen loppuun saattamisen aikaa. Kirkkohallituksessa on valmisteltu kehittämistyön jatkamista virkamiestyöryhmän puitteissa. Hankkeen tavoitteena on ollut vahvistaa seurakuntien vapaaehtoistoimintaa. Työtä on tehty yhdessä, ohjausryhmän, yhteistyöryhmän ja 40 projektiseurakunnan kanssa. Vuoden 2012 aikana on ollut koolla myös Kirkon kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan foorumi. Tietoa on levitetty koulutuksissa ja neuvottelupäivillä. Seurakuntien työyhteisöille on järjestetty koulutus- ja kehittämispäiviä. Hankkeen loppuseminaari pidettiin Helsingissä 22.11.2012 ja siihen osallistui reilu 100 henkeä.

Seurakuntiin on perustettu vapaaehtoistoimintaa kehittäviä tiimejä, joissa eri työalojen työntekijät ja vapaaehtoiset ovat työskennelleet yhdessä. Alueellisia tapaamisia on vuoden 2012 aikana järjestetty yhteensä 14. Projektisihteeri on tehnyt projektiseurakunnille kaksi kyselyä tiimien toiminnasta. Tutkimus on julkaistu Sakastin vapaaehtoistoiminnan osiossa. Hankeseurakunnat raportoivat toimintakulttuurin muutoksista. Työskentely on avannut näkemään seurakunnan työtä kokonaisuutena. Tiimi on ollut tärkeä työväline, joka on lisännyt keskusteluyhteyttä työntekijöiden ja vapaaehtoisten välille sekä eri työalojen välille. Tiiminä toimiminen on monipuolistanut toimintaa ja rikastuttanut seurakunnan elämää. Vapaaehtoistoiminnan arvostus on kasvanut.

Nelivuotiskertomuksen tietojen perusteella vapaaehtoisten määrä on lisääntynyt ja seurakunnissa on kehitetty uusia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Vapaaehtoistoimintaa kehittäviä työryhmiä on perustettu 36 prosenttiin seurakunnista. Haasteena seurakuntien työskentelyssä on ollut ajan ja resurssien riittäminen. Kehittäminen vaatii voimavaroja ja tilaa työnkuviin. Sama haaste koskee niin seurakuntien kuin Kirkkohallituksenkin työskentelyä. Vapaaehtoistoiminnasta ei makseta toimijoille itselleen, mutta sen organisoimiseen ja kehittämiseen tarvitaan panostusta. Vapaaehtoistoiminta on kirkon strategiassa keskeinen painopiste, johon tarvitaan resursseja.

Jumalanpalveluselämän kehittämishanke Tiellä – Pääväg

Vuonna 2012 hankkeessa oli väliraportoinnin aika. Noin puolet hankkeessa mukana olevista seurakunnista lähetti kirjallisen väliraportin, useiden kanssa asioita käsiteltiin suullisesti. Raporttien yleiskuva oli positiivinen: seurakunnat ovat kokeneet kehittämistyön mielekkääksi ja ovat asettaneet itselleen suhteellisen realistiset tavoitteet. Kehitystyössä ovat korostuneet seuraavat asiat: jumalanpalveluksen sisältöjen avaaminen seurakuntalaisille, seurakuntalaisten roolin vahvistaminen jumalanpalvelusten suunnittelussa ja toteutuksissa, kaikkien työntekijöiden vastuun lisääminen jumalanpalveluselämästä sekä käsikirjan suomien mahdollisuuksien entistä rikkaampi hyödyntäminen.

Hanke järjesti vuonna 2012 hiippakunnalliset seminaarit hankeseurakunnille. Seminaarien erityisteenä oli kutsuminen ja kohtaaminen. Lisäksi seminaareissa keskityttiin hyvien käytäntöjen jakamiseen. Seminaareihin osallistujat edustivat useita työntekijäryhmiä, myös luottamushenkilöitä oli mukana. Osallistumisprosentti oli huomattavan alhainen Kuopion ja Mikkelin hiippakuntien seminaareissa. Hankeseurakuntien kirkkoherroille järjestettiin seminaari, jossa teemoina olivat kirkkoherrat seurakuntansa jumalanpalveluselämän johtajina ja muutosjohtajina. Osallistujat kokivat seminaarin antoisaksi ja tarpeelliseksi.

Hankkeen tavoitteena on ollut verkostoituminen koti- ja ulkomaisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2012 hanke tutustui Englannin Anglikaanikirkon toimintaa nimenomaan yhteisön rakentamisen näkökulmasta. Hanke loi kontakteja myös ruotsalaiseen jumalanpalvelusteologiaan Fredrik Modéukseen, jonka ideat ja ajattelu on innostanut useita hankeseurakuntia. Hankkeen kotisivuille toimitettiin seurakunnissa hyviksi havaittuja käytäntöjä. Näiden kerääminen seurakunnista on osoittautunut haastavaksi, jopa ongelmalliseksi tehtäväksi.

4.2 UUSI SEURAKUNTAYHTYMÄ 2015 -MALLI KIRKOLLISKOKOUSHÄSITTELYYN

Seurakuntarakenteiden kehittämishankkeen hyväksyi ja sen työryhmät asetti 3.4.2012 kirkkohallituksen täysistunto. Hankkeen tehtävänä on valmistella kirkon paikallistason rakennemuutoksen kokonaisuus. Hankkeen ensi vaiheessa valmisteltiin rakennemuutoksen ohjausryhmän (2008–2011) loppuraportin sekä seurakunnilta ja hiippakunnilta saadun palautteen pohjalta kirkkohallituksen täysistunnolle ja edelleen kirkolliskokouksen syysistuntokaudelle 2012 selvitys seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjoista. Valmistelu pohjautui kirkon omaan itseymmärrykseen sekä erityisesti perustehtävästä nouseviin toiminnallisiin näkökulmiin.

Hanke jaettiin tavoitteiden perusteella kolmeen alaprojektiin. Ohjausryhmä ohjasi hanketta. Jokaiselle alaprojektille perustettiin oma työryhmä. Näitä olivat Seurakuntarakenteiden työryhmä, Seurakuntatalouden työryhmä ja Rakennemuutoksen tuen työryhmä. Projektipäällikkönä hankkeessa toimi TM, pastori Terhi Jormakka.

Vuonna 2012 hanke eteni suunnitellussa aikataulussa ja asetetut tavoitteet saavutettiin.

Seurakuntarakenteiden työryhmä

Työryhmä kokoontui kuusi kertaa. Työryhmässä käsiteltiin muun muassa seuraavia asiakokonaisuuksia: kooste palautteista koskien ohjausryhmän (2008–2011) loppuraporttia, kirkolliskokoukselle menevän esityksen työstäminen, esityksen vaikutusten alustava arviointi, tutustuminen oikeusministeriön Alueellista demokratiaa ja Kunnan sisäiset vaalipiirit -selvityksiin, asiantuntijakuulemisia, kooste kirkolliskokouksen lähetekeskustelusta, kuntauudistuksen seuraaminen. Työryhmän alatyöryhmänä toimineessa metropolialueen ryhmässä käsiteltiin ns. metropolialueen erityiskysymyksiä. Metropolialueen ryhmä kokoontui kaksi kertaa.

Muutoksen tuen työryhmä

Työryhmä kokoontui neljä kertaa. Työryhmä tuki meneillään olevia rakennemuutoksia muun muassa projektisuunnittelun, muutosjohtajuuden ja muutosviestinnän näkökulmista. Vuoden 2013 alussa voimaan tulleet kuntarakenteen muutokset koskivat 23 seurakuntaa. Työryhmässä käsiteltiin seuraavia kysymyksiä: muutosvalmiuden ylläpitäminen ja osallisuuden vahvistaminen eri hallinnon tasoilla, muutoksen ja sen johtamisen resursointitason oikea asettaminen, positiivisten energiavirtojen löytäminen ja suuntaaminen, toimenpidesuunnitelmat päätöksentekoprosessin kuluessa ja päätösten synnyttä.

Seurakuntatalouden ryhmä

Työryhmä kokoontui neljä kertaa. Vuoden mittaan tutkittiin seurakuntien toimintaa tukevien palveluiden kokonaisuuden tarkoituksenmukaisuutta: mitä tukitoimia tulisi uudistaa valtakunnallisesti yhtenäisiksi ja yhteensopiviksi, mitä asioita voisi hoitaa aluetasolla ja mitä paikallistasolla. Esillä olleita teemoja olivat: kirkolliskokoukselle viedyn esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi, rakennemuutoksen taloudellinen tuki (selvitykset ja avustukset), vaihtoehtoiset tulonjakomallit, omaisuuden hallintaan liittyvät kysymykset, henkilöstösuunnitelmat, kiinteistöstrategiat ja kirkon kirjojen pito.

Hankkeessa päätettiin käyttää pääsääntöisesti olemassa olevia kanavia viestintään, muutoksen tukemiseen ja muutosvalmiuden vahvistamiseen. Näitä ovat mm. dekaanikokous, hiippakunnalliset

kirkkoherrojen kokoontumiset, lääninrovastien kokoukset, työyhteisökonsulttiverkosto, työalojen neuvottelupäivät ja erilaiset johtamiskoulutukset. Kertomusvuoden aikana tehtiin noin 30 vierailua eri verkostoihin. Lisäksi seurakunnille ja hiippakunnille lähetettiin kolme ajankohtaistiedotetta. Mediatiedotteita julkaistiin kaksi.

4.3 HENGELLINEN VERKKOTYÖ VAKIINTUMASSA OSAKSI SEURAKUNTIEN TOIMINTAA

Vuosi 2012 oli Hengellinen elämä verkossa -hankkeen viimeinen toimintavuosi. Vuoden teemaksi ei tullut toimintojen alasajo, vaan valmistautuminen hankkeelle suunniteltuun siirtymäkauteen. Yllättävästikin vuoden 2012 lopussa hankkeessa oli käynnissä enemmän erilaisia toimintoja kuin koskaan koko hankkeen historian aikana.

Hankkeeseen rekrytoitu täysipäiväinen henkilöstö yhtä lukuun ottamatta joko siirrettiin muualle kirkkohallituksen organisaatioon tai heille tehtiin siirtymäsuunnitelma vuosiksi 2013–2014. Vastavasti hankkeessa tehtyjä asioita alettiin siirtää olemassa oleviin organisaatioihin. Päämääränä oli, että hankkeesta jää kirkkohallituksen organisaatioon uutena toimintona vain kirkon yhteisen verkkotyön johtaminen ja kehittäminen yhdessä seurakuntien kanssa. Vastavasti hankkeen aikana henkilöstölle kertynyt osaaminen haluttiin säilyttää kirkkohallituksessa.

Vuonna 2012 alettiin nähdä verkkotyö prosesseina ja kaarina joilla on alku, varsinainen toiminta ja analysoitu alasajo. Tämän hallitun prosessin pohjalta voidaan taas jalostaa uudenlaisia verkkopalveluja. Samalla ymmärrettiin verkkotyön nopeatahtisuus ja siinä tarvittava kyky herkkään ja nopeaan reagointiin. Esimerkiksi vuonna 2011 lanseerattua Kirkko Suomessa -Facebook-palvelua muutettiin ja kehitettiin varsin syvällisesti kolme kertaa ensimmäisen täyden vuoden aikana, Kirkko kuulolla -palstalle tehtiin kehittämis- ja alasajosuunnitelmat, Lastenkirkon tulevaisuudesta aloitettiin keskustelu, pelimaailman vakavasti ottaminen aloitettiin, videoviestintää ja keskustelua pyrittiin nostamaan.

Vuoden aikana valmistuivat sosiaalisen median pelisäännöt. Ne tehtiin seminaarien ja osallistavan verkkotyöskentelyn yhdistelmänä. Pelisäännöt julkistettiin 9.10.2012 Verkkotyön tulevaisuusseminaarissa. Kirkon verkossa tehtävän työn kulmakiviä ovat

- Ole avoin kohtaamiselle
- Ole asiantuntija
- Ole henkilökohtainen
- Ole lojaali työyhteisölle

Monet Hengellinen elämä verkossa -hankkeen aikana tuotetuista palveluista arvioitiin onnistumisiksi. Esimerkiksi monet uuden median osaajat ja mainostamisen ammattilaiset jakoivat kehujaan kirkon verkkoprosesseille.

Hankekauden tavoitteena oli kouluttaa 3 000 kirkon työntekijää toimimaan vuorovaikutteisessa mediassa. Tässä onnistuttiin varsin hyvin. Hengellinen työ verkossa -peruskoulutuksiin osallistui yli 2 000 henkilöä ja erilaisiin palvelu- tai toimintokohtaisiin koulutuksiin yli 500 henkilöä.

Verkkotyön tutkimus ”Kohtaamista vai oikeaa tietoa?” osoitti, että uuden toimintaympäristön merkitys seurakuntien työssä on kasvanut vuosien 2009–2012 aikana. Tulevien vuosien merkittävin kehittämiskohde on johtaminen, sillä tutkimuksen mukaan työn puitteet, kuten välineet, sovittu työaika ja esimiehen sekä työyhteisön tuki ovat usein puuttuneet.

Vuoden 2012 syksyn pääteema nousi suoraan siirtymäkausijattelusta: toimintaa ja toimintojen ylläpitoa on voitava siirtää seurakunnille, yhteinen kehitys ja johtaminen jää kirkkohallitukseen. Hankkeen loppuraportti valmistuu kevään 2013 aikana.

Yli kaksi miljoonaa lukukertaa kirkon keskeisellä verkkopalvelulla

Kirkko kuulolla -palstalla on ollut vuoden 2012 loppuun mennessä yli 2 milj. lukukertaa (2 013 059). Kuukausittain palstalla on 8 000–10 000 eri kävijää (huippuna 18 000). Vuonna 2012 oli noin 35 % enemmän käyttäjien aktiivisuutta kuin vuonna 2011. Vuonna 2012

- Käyttäjien tekemiä avausviestejä yli 10 000
- Käyttäjien kommentointiviestejä lähes 170 000
- Kirkon tekemiä avausviestejä 89
- Kirkon kommentointiviestejä 8 389

Kirkko Suomessa -facebook-sivulla oli vuoden 2012 lopussa 15 000 tykkääjää. Sivulla julkaistaan päivittäin 1–2 päivitystä ja yksittäisellä päivityksellä on keskimäärin 7 000 lukijaa. Merkittävää on, että päivityksiä kommentoidaan, tykätään ja jaetaan innokkaasti. Sivun huomioarvo on huomattavasti suurempi kuin sivujen.

Lastenkirkossa on ollut kuukausittain noin 3 000 vierasta. Erityisen suosittu oli kertomusvuonna-kin joulukalenteri, jolla oli noin 50 000 kävijää.

4.4 KIRKON UUSI JÄSENTIETOJÄRJESTELMÄ (KITKE-HANKE)

KITKE-hankkeessa kehitetään kirkonkirjojenpitoa, parannetaan jäsentietoihin perustuvia seurakuntien palveluja sekä jäsentietojen ylläpitoon liittyvää tietoturvaa. Hanke luo myös uusia mahdollisuuksia hyödyntää jäsentietoja seurakuntien toiminnallisten palvelujen suunnittelussa ja kohdistamisessa. Välineenä tässä muutoksessa on yhteisen jäsentietojärjestelmän (*Kirjuri*) käyttöönotto. Se korvasi aiemmat keskusrekisterien ja kirkkoherranvirastojen (*rekisterinpitäjät*) erilliset jäsentietojärjestelmät vuoden 2012 aikana.

Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen muutokset, jotka säätelevät uutta kirkon yhteistä jäsenrekisteriä, tulivat voimaan joulukuussa 2011. Jäsentietojärjestelmän toiminnallinen käyttöönotto päätettiin kuitenkin siirtää vuoden 2012 puolelle. Tämä oli tarpeen tietojärjestelmän ja käyttöoikeushallinnan teknisten yksityiskohtien toiminnallisuuden varmistamiseksi sekä konversiossa käyttöönotettavan uuden yhteisen tietokannan tietojen laadun varmistamiseksi.

Käyttöönotto tapahtui vaiheittain. Maalis-huhtikuussa 2012 Kirjurin käytön aloitti neljä rekisterinpitäjää (Jyväskylän seurakunta, Oulun keskusrekisteri, Päijät-Hämeen seurakuntien keskusrekisteri ja Mikkelin alueellinen keskusrekisteri). Toukokuussa Kirjurin käytön aloitti noin 130 rekisterinpitäjää ja loka-marraskuussa kaikki loput seurakunnat ja keskusrekisterit siten, että viimeiset rekisterinpitäjät ottivat järjestelmän käyttöönsä 8.11.2012.

Tietojärjestelmän käyttöönotto onnistui teknisesti ilman pidempiaikaisia katkoksia. Järjestelmä toimi määrittelyn mukaisesti. Kuten muissakin isoissa tietojärjestelmissä käytön yhteydessä esiin nousi ennalta arvaamattomia haasteita. Näitä virheitä korjattiin sekä käytettävyyttä parannettiin koko ajan. Lisäksi tietokannan eheyttä parannettiin käyttäjäpalautteen perusteella. Yli 400 erilaatuisen tietokannan yhdistäminen on vuosia kestävä prosessi, jota ei voi automatisoida.

Tietojärjestelmään siirtyminen aiheutti arvioitua suuremman käytön tuen tarpeen. Kirjurin käyttäjiä varten määriteltiin käytön tuen prosessi ja perustettiin havaintorekisteri, johon käyttäjät tekevät Kirjurin käyttöön liittyvät tukipyynnöt ja kehitysehdotukset. Havaintorekisteriin tuli toukokuun alusta lukien vuoden loppuun yli 2 840 tukipyynnöä. Käyttäjien tueksi laadittiin toimenpidekohtaisia ohjeita. Koulutus toteutettiin pääosin verkkokoulutuksena. Lisäksi käyttäjille pidettiin kaksipäiväiset Kirjuri-päivät Oulussa ja Tampereella (yhteensä noin 540 osallistujaa). Päivien teemana oli jäsentie-

tojärjestelmän lisäksi työhyvinvointi ja hajautetun työn johtaminen. Toukokuussa järjestettiin hiipakunnallisten tukirenkaiden jäsenille koulutustapahtuma, johon osallistui noin 100 henkeä.

Kertomusvuoden aikana Kirjuri-järjestelmään määriteltiin ja toteutettiin rajapintaratkaisut seurakuntien käyttämiin hautatoimen ja diakoniatyön sovelluksiin sekä osoite- ja lehtirekisteriajot. Kirkkohallitus ohjeisti myös rekisterinpitäjiä irtisanomaan vanhat jäsentietojärjestelmät (Papinkirja/Sirius) siten, että niiden käyttö päättyy vuoden 2012 lopussa. Muutostietoliikenne väestötietojärjestelmästä vanhoihin järjestelmiin päättyi vuoden 2012 lopussa.

KITKE-hanke päättyi vuoden 2012 lopussa. Kertomusvuoden aikana kirkonkirjojenpidon alueellisen organisoinnin kehittämistyö oli kuitenkin lähes kokonaan keskeytyksissä, koska resurssit tuli keskittää uuden järjestelmän käyttöönoton onnistumiseen. Tämä työ sekä Kirjuri-järjestelmän kehittäminen yhteistyössä seurakuntien kanssa kuitenkin jatkuu. Tavoitteena on, että toimintatapojen yhtenäistyessä sekä manuaalisen tietoineiston digitoinnin myötä päästään käytäntöihin, jotka mahdollistavat työn uudelleen organisoinnin. Tämä tullee edesauttamaan hankkeelle asetettuihin säästö-tavoitteisiin pääsemistä.

5 TALOUSARVIOS- JA HYVÄKSYTTYJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

5.1 HALLINTO-OSASTO (HAO)

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto toteuttaa ja kehittää hyvää hallintoa kirkossa, antaa asiantuntijapalvelua ja valvoo kirkon etua. Sen tehtäviin kuuluu säädösvalmistelu, kirkon yhteinen hallinto, kirkollisverotus sekä seurakuntien hallintoa, rakenteita, taloutta ja omaisuuden hallintaa koskevat asiat.

Osasto jakaantuu kolmeen vastuualueeseen. Yleishallinnon vastuualueelle kuuluvat kirkon keskushallinnon päätöksentekoa tukevat toiminnot sekä lainopilliset asiantuntijatehtävät. Seurakunnan hallinnon ja talouden vastuualueelle kuuluvat seurakuntien hallintotoimintaa tukevat tehtävät. Seurakuntarekisterit-vastuualue hoiti vuoden 2012 alusta Kirkon yhteiseen jäsentietojärjestelmään liittyvät, kirkkohallitukselle kuuluvat tehtävät.

Tärkeimmät tapahtumat osaston toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

5.1.1 Yleishallinnon vastuualue mukana valmistelemassa suuria säädöshankkeita uudelle kirkolliskokoukselle

Vastuualueen lähiesimies vaihtui kevään aikana. Vuoden aikana osallistuttiin mittavien lainsäädäntö-hankkeiden valmisteluun. Säädöshankkeet koskivat kirkkolainsäädännön kodifointia, kirkon keskushallinnon uudistamista, määräenemistösäännösten uudistamista sekä lapsivaikutusten arviointia ja lasten kuulemistä. Lisäksi osallistuttiin seurakuntarakenteiden kehittämishankkeen työryhmien työhön. Säädöshankkeet ja muut kirkkohallituksen suuret projektit lisäsivät käännostöiden määrää merkittävästi, jopa kolmanneksella edellisvuodesta.

Kirkolliskokousedustajien ja hiippakuntavaltuustojen jäsenten vaalit toimitettiin 13.2.2012. Kirkolliskokouksen uusi toimikausi alkoi toukokuussa. Samalla tuli voimaan kirkolliskokouksen työjärjestyksen muutos, jolla kirkolliskokoukseen perustettiin tulevaisuusvaliokunta.

5.1.2 Seurakunnan hallinto ja talous -vastuualue

Hallinto-osaston uusi vastuualuejako tuli voimaan vuoden alussa, ja vastuualueen uutena lähiesimiehenä aloitti taloussuunnittelupäällikkö. Toimintavuosi oli osin totuttelua uuteen rakenteeseen ja osin uusiin tehtäviin. Vuoden aikana tapahtui myös useita henkilövaihdoksia.

Esiselvitystä kirkon kulttuuriomaisuuden hallintajärjestelmästä jatkettiin. Suurin haaste oli Kirkkohallituksen it-resurssin samanaikainen käyttö muissa vastaavissa hankkeissa. Tilastotuotannon kehittäminen ei myöskään edennyt suunnitellulla tavalla, koska tehtävää hoidettiin sijaisjärjestelyin. Kirkkojen restaurointisuunnittelun jatkokoulutus arkkitehdeille aloitettiin yhteistyössä Aalto-yliopiston, ympäristöministeriön ja Museoviraston kanssa. Lisäksi vireillä oli kirkkojen turvallisuutta ja vakuutusarvoja, sekä energiatehokkuutta seurakuntarakentamisessa koskevia selvityksiä. Eduskun-

ta hyväksyi joulukuussa kirkkolain muutoksen, jonka mukaan hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä maksuista tulee periä maksut, joiden määräämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset.

5.1.3 Seurakuntien yhteisen jäsentietojärjestelmän käyttöönotto työllisti Seurakuntarekisterit-vastuualueetta

Hallinto-osastoon vuoden alusta perustettu seurakuntarekisterit-vastuualue aloitti toimintansa. Vastuualueen neljän vakinaisen työntekijän lisäksi käytön tuen tehtävissä toimi vuoden lopussa kaksi määräaikaista sovellusneuvojaa.

Vastuualueella hoidettiin erityisesti kirkon yhteisen uuden jäsentietojärjestelmän Kirjurin kehittämistä ja käyttöönottoa. Käytön tuen tehtävät työllistivät koko vuoden ajan, koska käyttöönotto vaiheistettiin sekä keväälle että loppuvuoteen. Viraston hoidon ohjetyöryhmässä työstettiin ohjeita ja lomakkeita seurakuntien käyttöön. Yhdessä arkistolaitoksen kanssa sovittiin yhtenäiset käytännöt seurakuntien, tuomiokapitulien ja kirkon keskushallinnon asiakirjojen tallettamiselle arkistolaitokseen.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirjuri -jäsentietojärjestelmän tuotantokäyttö on alkanut vuoden 2011 joulukuussa. Siten painopistealueeksi nousevat tietojärjestelmän käytön tuki sekä kirkkolain muutoksen myötä kirkkohallitukselle asetettujen tehtävien ja toimintojen vakauttaminen ja arviointi. Samalla kehitetään sekä kirkonkirjojenpidon alueellista organisointia että itse tietojärjestelmää.

Arvio: Kirjuri-jäsentietojärjestelmän käyttöönotto tapahtui kertomusvuoden aikana asteittain siten, että ensimmäiset seurakunnat ja keskusrekisterit ottivat sen käyttöönsä maalis-huhtikuussa ja viimeiset marraskuussa. Käyttöönoton- ja käytön tuki vei huomattavasti henkilötyötunteja, jolloin osastolle asetettujen uusien tehtävien ja toimintojen vakiinnuttaminen ja arviointi jäi vuodelle 2013. Kirkonkirjojen alueellisen organisoinnin työ oli keskeytyksessä käyttöönottovaiheen ajan.

Tavoite 2: Ryhdytään seurakuntien rakennemuutoksen loppuraportin johtopäätösten jalkauttamiseen.

Arvio: Huhtikuussa asetettiin Seurakuntarakenteiden kehittämishanke vuosiksi 2014–2016. Hankkeen tehtävänä on valmistella kirkon paikallistason rakenneuudistuksen kokonaisuus. Hankkeen projektipäälliköksi nimettiin pastori, TM Terhi Jormakka. Hanke eteni kertomusvuoden aikana suunnitellussa aikataulussa.

Tavoite 3: Lainsäädäntöhankeissa edetään lainsäädäntösuunnitelman mukaan. Tavoitteena on saada kirkollista rakennussuojelua, kirkollisia vaaleja ja kirkolliskokouksen määräenemmistösäännöstä koskevat säädösmuutokset kirkolliskokouksikäsitteeseen. Taustalla valmistellaan kirkkolain kokonaiskodifointia

Arvio: Kirkollista rakennussuojelua ja kirkolliskokouksen määräenemmistösäännöstä koskeva esitys saatiin kirkolliskokoukselle vuoden aikana. Vaalisäännösten valmistelu alkoi virkamiestyönä vuoden lopulla. Kodifointityöryhmä linjasi uudestaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen alaa, mikä johti työmäärän kasvuun. Kodifointityöryhmän määräaika jatkettiin vuodelle.

Tavoite 4: Esiselvitykset kirkon keskushallinnon asia- ja dokumentinhallinnan uudesta järjestelmästä sekä kirkon kulttuuriomaisuuden hallintajärjestelmästä valmistuvat. Hankkeet jatkuvat resursoinnin ja aikataulutuksen suunnittelun osalta.

Arvio: Esiselvitystyö päättyi ja työryhmä antoi raporttinsa helmikuussa. Asianhallinnan uudistamisprosessin suunnittelua ja jatkamista varten perustettiin uusi työryhmä, jonka tehtävänä on muun muassa laatia asianhallintaan liittyvien prosessien prosessikuvaukset, laatia tarjouspyyntöasiakirjat ja selvittää mahdollisuuksia kilpailuttaa seurakuntien asianhallintajärjestelmää.

Tavoite 5: Seurakuntien ja seurakuntayhtymien yhteinen tehtäväluokitus ja sähköinen arkistonmuodostussuunnitelma laaditaan yhteistyössä niiden kanssa.

Arvio: Virastokollegion asettama työryhmä työsti yhteisen tehtäväluokituksen ja muutamia malleja sähköisestä eAMS:sta. Kokonaisen eAMS:n laatimiseen resurssit eivät riittäneet. Työryhmä jätti raporttinsa vuoden 2013 alussa.

5.2 TYÖMARKKINAOSASTO (TMO)

Toiminta-ajatus

Kirkon työmarkkinalaitos toimii evankelis-luterilaisen kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien edunvalvojana työmarkkina-asioissa. Työmarkkinaosasto vastaa Kirkon työmarkkinalaitoksen toimistona työmarkkinalaitoksen valtuuskunnan ja puheenjohtajiston ohjauksessa ja valvonnassa sen operatiivisesta toiminnasta sekä toimii kirkon keskushallinnon asiantuntijayksikkönä työ- ja virkamiesoikeuden, henkilöstöhallinnon ja työelämän kehittämiskysymyksissä sekä seurakuntien keskeisenä tuki- ja yhteistyöorganisaationa niiden hoitaessa työnantajatehtäväänsä.

Tärkeimmät tapahtumat osaston toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuotta leimasi vuoden 2011 lopulla allekirjoitetun Raamisopimuksen perusteella käynnistynyt vilkas keskusjärjestöjen välinen sekä kolmikantainen työryhmätoiminta. Kirkon työmarkkinalaitoksella oli edustus useimmissa työryhmissä ja niiden alatyöryhmissä. Työryhmissä on käsitelty mm. ikäohjelmamallia, tasa-arvoasioita, työaikapankkien käytön edistämistä, aikuiskoulutuksen tuen kehittämistä, henkilöstösuunnitelmien kehittämistä, koulutusvähennystä (ns. kolmen päivän koulutus) ja luottamusta herättävien toimien edistämistä työmarkkinoilla. Kertomusvuoden loppupuolella työmarkkinoita on leimannut epävarmuus ja yhteistyön hidastuminen, kun saavutettu neuvottelutulos koulutusvähennyksestä kariutui.

Kirkon työmarkkinalaitoksen työmarkkina-aseman vakiintumisen kannalta merkittävä tapahtuma oli työmarkkinakeskusjärjestöjen pysyvän neuvotteluelimen, T-joryn perustaminen. T-jory käsittelee erityisesti hallitusohjelmahankkeita, työmarkkinoiden kaksikantaisia hankkeita, EU-sosiaalidialogia ja EU-lainsäädäntöön vaikuttamista, talous- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista sekä muita taloutta ja työllisyyttä edistäviä toimia yhteistyössä hallituksen kanssa. T-joryyn kuuluvat työmarkkinakeskusjärjestöt: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kunnallinen työmarkkinalaitos KT, Valtion työmarkkinalaitos, Kirkon työmarkkinalaitos, Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ja Akava.

Raamisopimuksen mukaisesti palkkoja tarkistettiin 2 %:n kustannusvaikutuksella kirkon sektorilla 1.3.2012 lukien. Suositus toimituspalkkiosta papille ja kanttoreille uudistettiin rakenteellisesti. Kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen ns. kodifointityö jatkui. Tavoitteena on, että kirkon kaikki sopimukset saatetaan kielellisesti ajanmukaisiksi siten, että seuraavan sopimuskauden neuvotteluissa voidaan käyttää uutta sopimustekstipohjaa.

Seurakuntien käytössä 1.4.2013 lukien olevan 0,5 %:n suuruisen järjestelyerän täytäntöönpanoa koskevat valmistelut käynnistettiin alkuvuodesta 2012. Järjestelyerä voidaan käyttää tehtäväkohtaiseen ja/tai harkinnanvaraiseen henkilökohtaiseen palkanosaan (HAVA). Seurakuntien valmiutta käyttää järjestelyerää harkinnanvaraiseen palkanosaan lisättiin järjestämällä yhdeksän hiippakunnallista HAVA-foorumia yhteistyössä Kirkon työmarkkinalaitoksen ja pääsopijajärjestöjen sekä kirkon koulutuskeskuksen ja hiippakuntien tuomiokapitulien kanssa. Mukana oli myös ns. pilotoijaseurakuntia. Sakastin Palvelussuhde-sivuille laadittiin HAVA-aineistoa. Lisäksi valmisteltiin paikallisen järjestelyerän neuvottelumenettelyä koskeva ohjeistus.

Kirkon henkilöstön käsityksiä työstään ja työoloistaan on tutkittu vuodesta 2001 lähtien joka toinen vuosi kirkon työolobarometri -tutkimuksen avulla. Järjestyksessä kuudennen Kirkon työolobarometri 2011 -tutkimuksen tulokset julkistettiin suunnitellusti alkutalvesta 2012. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että työolot kirkossa ovat kehittyneet pitkällä aikavälillä varsin myönteisesti. Työyhteisöjen johtaminen on myös kohentunut. Seuraava tutkimusaineisto kerätään kustannus- ja tarkoituksenmukaisuusystävistä vasta vuonna 2014.

Työmarkkinaosaston ja kirkon eläkeasioita hoitavan Kevan yhteistyö kirkon sektorin työhyvinvoinnin kehittämisen ja työurien pidentämisen kysymyksissä on tiivistynyt kertomusvuoden aikana. Keva on ottanut seurakuntatyöpaikat työhyvinvointia edistävien konsultointitukea, koulutusta ja tietotuotteita sisältävien Kaari-palvelujensa piiriin. Keva toteutti keväällä 2012 myös ensimmäinen kattavan kirkon työpaikkoja koskevan työterveyshuoltotutkimuksen. Seurakunnissa ollaan pääosin tyytyväisiä työterveyshuollon tarjoamiin palveluihin. Kehitettävää on yksilöiden työssä jaksamiseen ja jatkamiseen liittyvissä asioissa. Työterveyshuollon vaikuttavuutta ei myöskään ole monessa seurakunnassa arvioitu riittävästi. Tutkimuksen tuloksista on tiedotettu seurakunnille Kirkon työmarkkinalaitoksen yleiskirjeessä A10/2012.

Kirkon työmarkkinalaitos on Työturvallisuuskeskuksen jäsenenä mukana Kuntaryhmän useampivuotisessa Turvallisuus hallintaan kuntatyössä -hankkeessa. Kirkon sektorilla hankkeen erityisenä teemana on työturvallisuus hautausmailla. Alkuvuodesta 2013 julkistettavassa hautausmaiden työturvallisuusoppaassa tarkastellaan hautausmaan töiden keskeisiä vaara- ja kuormitustekijöitä ja niiden hallintaa. Se sisältää myös muistilistan esimiehille tärkeistä turvallisuusjohtamisen tehtävistä.

Työelämän kehittämisstrategia, joka on yksi pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen kärkihankkeista, valmistui toukokuussa 2012. Strategian tavoitteena on, että Suomen työelämä on Euroopan paras vuonna 2020. Kirkon työmarkkinalaitos on osallistunut muiden työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa kehittämisstrategian valmisteluun. Se on mukana myös strategian toimeenpanon kolmikantaisessa valmistelussa.

Kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten uudistamista koskeva kirkkolain muutos (1008/2012) vahvistettiin joulukuun lopussa 2012, ja se tulee voimaan 1.6.2013. Lain voimaantulo viivästyi noin vuodella suunnitellusta. Lain voimaantulon viivästyminen aiheutti samalla suunnitellun koulutuksen siirtymisen vuodelta 2012 vuoteen 2013. Koulutusta järjestetään Kirkkohallituksen työmarkkinaosaston ja tuomiokapitulien yhteistyönä. Kirkkohallituksen työmarkkinaosasto on valmistanut koulutusmateriaalia hiippakuntien ja seurakuntien käytettäväksi.

Kaikki seurakunnat ovat vuoteen 2017 mennessä Kirkon palvelukeskuksen asiakkaita. Tällöin työmarkkinatoiminnan edellyttämä tietopohja on mahdollista saada ajantasaisena palvelukeskuksen kautta. Kirkon työmarkkinalaitoksen ylläpitämän PESTI -henkilöstö- ja palvelussuhderekisterin uudistuksen suunnittelu ja muu yhteistyö Kirkon palvelukeskuksen kanssa on käynnistetty vuonna 2012.

Työpaikkatori-palvelun jatkamista koskeva hankintakilpailu käynnistettiin kertomusvuoden aikana.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Sopimustoimintaa koskeva tavoite

Arvio: Raamisopimuksen synty syksyllä osoitti työmarkkinatoiminnan ennakkoinnin vaikeuden. Vielä toimintasuunnitelmaa keväällä 2011 tehtäessä valmistauduttiin meneillään olleen sopimuskauden aikataulun mukaisesti käynnistämään kirkon palkantarkistusneuvottelut vuoden 2012 palkantarkistuksista vuodenvaihteessa 2011–2012. Alkusyksyllä 2011 käynnistynyt valtakunnallista Raamisopimusta koskeva neuvottelu muutti tilanteen. Koko työmarkkinoita koskeva Raamisopimus hyväksyttiin 13.10.2011 ja sen perusteella neuvotellut kirkon virka- ja työehtosopimukset 23.11.2011. Raamisopimus sisälsi lukuisten työelämää koskevien työryhmien asettamisen, joihin Kirkon työmarkkinalaitokselle tuli edustus Raamisopimuksen allekirjoittajana. Työryhmien työskentely on työllistänyt vuoden 2012 aikana voimakkaasti työmarkkinalaitoksen henkilökuntaa.

Tavoite 2: Koulutustoiminta ja henkilöstöhallinnon kehittäminen

Arvio: Henkilökohtaisen harkinnanvaraisen palkanosan (HAVA) käyttöönottamisen edistämistä jatkettiin suunnitellun mukaisesti. Eri puolella Suomea järjestettiin yhdeksän koulutustilaisuutta yhteistyössä kirkon pääsopijajärjestöjen, pilotoijaseurakuntien, kirkon koulutuskeskuksen ja hiippakuntien tuomiokapitulien kanssa. Osallistujia tilaisuuksissa oli kolmestakymmenestä yli sataan. Myös Sakastin Palvelussuhde-sivujen HAVA:aa käsittelevää aineistoa kehitettiin ja paikallisen järjestelyerän neuvottelumenettelyä koskeva ohjeistus valmisteltiin.

Virkamiesoikeudellisten säännösten uudistamisen viivästymisen vuoksi ei kertomusvuonna päästy toteuttamaan seurakuntien johtavien viranhaltijoiden koulutusta suunnitellusti. Koulutus siirtyi vuodelle 2013. Kertomusvuonna kirkkohallituksen työmarkkinaosasto on valmistanut uudistusta koskevaa koulutusmateriaalia hiippakuntien ja seurakuntien käyttöön.

Henkilöstöhallinnon lainsäädäntöä sekä virka- ja työehtosopimuksen ongelmakohtia koskevia koulutustilaisuuksia toteutettiin maan eri puolilla.

Tavoite 3: Työmarkkinayhteistyö

Arvio: Raamisopimuksen solmimisen jälkeen työmarkkinayhteistyö kaksi- ja kolmikantayhteistyönä keskeisten työnantaja- ja työntekijäkeskusjärjestöjen sekä valtiovallan kanssa korostui Kirkon työmarkkinalaitoksen toiminnassa ja oli suurin työmarkkinalaitoksen toimiston henkilökunnan työllistäjä. Raamisopimuksen allekirjoittajana Kirkon työmarkkinalaitoksella oli edustus kaikissa tärkeimmissä työryhmissä ja valmisteluelimissä. Tämän rinnalla toimintaansa jatkoivat muut työhyvinvoinnin edistämistä, tuottavuusyhteistyötä, tasa-arvoyhteistyötä, yhdenvertaisuuden edistämistä työelämässä ja työmarkkinajärjestelmän toimivuutta sekä työrauhajärjestelmän ja sopimustoiminnan kehittämistä käsittelevät kaksi- ja kolmikantaiset työryhmät, joissa työmarkkinalaitoksella on edustus. Työmarkkinayhteistyötä koskevat tavoitteet ylitettiin huomattavasti kertomusvuonna, mikä merkitsi myös kirkkohallituksen strategiassa asetetun kirkon edunvalvojaroolin ennakoitua suurempaa vahvistumista.

5.3 TALOUSOSASTO (TAO)

Toiminta-ajatus

Taloulosastossa/kirkon keskusrahastossa tuotamme asiantuntevia palveluja sekä eläkelaitoksena että muiden tukipalveluiden antajana. Erityisesti suunnittelemme ja toteutamme omaa alaamme koskevia koko kirkon yhteisiä kehityshankkeita tavoitteena osaamisen ja kustannustehokkuuden lisääminen siten, että seurakunnat voivat keskittyä ydintehtäviensä hoitamiseen.

5.3.1 Sijoitusyksikkö

Toiminta-ajatus

Eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen sijoittaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti.

Kirkon eläkerahastolle vuosi 2012 oli tuotoltaan erittäin hyvä

Vuoden 2012 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli 12,34 % ja eläkerahasto hävisi vertailuindeksilleen 0,49 % -yksiköllä. Paras kuukausituotto oli 3,42 % ja heikoin -1,77 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991–2012) pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,25 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,34 % p.a.).

Vuonna 2012 globaalien talouden haasteet jatkuivat. Länsimaiden velkaantuminen oli markkinoilla pääasiallinen huolenaihe. Onneksi vuoden loppupuolella kasvuhuolet alkoivat väistyä ja talouden aktiviteettiluvuissa nähtiin piristymistä. Yhdysvalloissa keskuspankki sai tilanteen vakiintumaan muita talousalueita nopeammin – kiitos selkeän ja päättäväisen keskuspankin. Yhdysvaltojen keskuspankki korosti säilyttävänsä matalan korkotason niin kauan, kun työttömyysaste on yli 6,5 % ja 1–2 vuoden inflaationäkymät ovat linjassa keskuspankin inflaatiotavoitteen kanssa. Finanssipoliittinen epävarmuus jatkui kuitenkin myös Yhdysvalloissa loppuvuoden.

Euroalueen rakennetta korjaavat konkreettiset toimet käynnistyivät 2012. Keskuspankki tarjosi rajatta likviditeettiä pankkisektorille ja kevensi samalla pankkisektorin vakuusvaateita. Pankit hakivatkin mittavan summan edullista rahaa ja reunamaiden pankit alkoivat sijoittaa varoja oman maansa valtionlainoihin. Reunamaiden lainakorkojen volatilitteetti pysyi kuitenkin korkeana ja selvää oli, että likviditeettioperaation lisäksi keskuspankin täytyi käynnistää ohjelma, jolla voitiin tukea suoraan valtionlainamarkkinoita (OMT). Valmius mittaviinkin reunamaiden lainojen ostoihin rauhoitti markkinoita, vaikkei apua lopulta pyydettykään. Positiivista oli myös, että euromaat ottivat ensi askeleet pankkiunionin suuntaan. Kaiken kaikkiaan toteutetut toimet pienensivät euroalueen järjestelmäriskiä. Ongelmana kuitenkin olivat edelleen euromaiden suuret kasvu- ja työllisyyserot, jotka ylläpitivät poliittisia jännitteitä ja jättivät tilaa populismin lisääntymiselle ja ääriilikkeiden nousulle.

Kiinassa alkuvuoden kasvupelot rauhoittuivat loppuvuonna elvytystoimien myötä ja aktiviteettiluvut alkoivat piristyä. Kasvun toipuminen oli lähinnä kotimaisen kysynnän varassa ja etenkin länsimainen vientikysyntä jatkui heikkona. Keskusjohto vaihtui ja uuden viisivuotissuunnitelman yhtenä tavoitteena on oikaista Kiinan talouden rakenteellisia ongelmia. Vuoden 2012 päättäväisin politiikkamuutos nähtiin Japanissa, jossa valta vaihtui ja hallituksesta tuli erittäin vahva. Uusi pääministeri Shinzo Abe lupasi kääntää vuosia jatkuneen deflaatiokierteen, vaikka rajattomalla setelirahoituksella.

Sijoitussalkuissa vuosi 2012 jää historiaan erittäin vahvana vuotena. Erityisesti korko-omaisuusluokat hyötyivät riskipremioiden pienentymisestä sekä korkotason laskusta. Vuoden lopulla kaksinumeroisia tuottolukuja oli rahamarkkinoita lukuun ottamatta kaikissa korko-

omaisuuslajeissa: valtio, IG, HY ja kehittyvän talouden lainat. Valtionlainoissa vuosi oli yhtä vuoris- torataa etenkin reuna- ja valtoriskissä, kun Kreikan, Irlannin ja Portugalin sijaan sijoitukset keskittyivät Espanjan ja Italian lainoihin. Poliittiset päätökset ja keskuspankin tukitoimet (LTRO, OMT) onnis- tuivat kuitenkin kääntämään sentimentin ja reunamaiden lainojen tuotto alkoi kertyä loppuvuonna alkuvuotta tasaisemmin. Myös yrityslainoissa hyljeksityt pankkisektorin joukkolainat alkoivat loppu- vuonna kiinnostaa ja vuosi päättyi vahvoihin tuottoihin. HY-yrityslainat olivat sijoittajien keskeisin juoksevan tuoton lähde vuonna 2012. Kehittyvien talouksien USD-määräiset lainat (HC) tuottivat tasaisesti koko vuoden ja paikallisvaluuttamääräiset sijoitukset (LC) olivat selvästi volatiilimpia, vaika koko vuoden tuottoluku oli myös LC-lainoissa korkea. EM-valuuttakoria painoivat ensin Kiinan kasvuhuolet ja vuoden lopulla eurosijoittajalle haasteita aiheutti euron vahvistuminen.

Osakemarkkinat kärsivät selvästi globaalista epävarmuudesta, vaikka vahvan loppuvuoden an- sioista koko vuoden tuottoluvut olivat lopulta kaksinumeroisia. Markkinaheilahtelut olivat kuitenkin nopeita ja hyvin suuria vuoden aikana. Ratkaisevaksi sentimentin rauhoittajaksi osoittautuivat EKP:n toimet ja globaalin talouskasvun piristymisen. Vuoden 2012 alussa kukaan ei uskonut, että vahvin osakemarkkina olisi juuri Eurooppa. Syklinen Suomi ja kehittyvien maiden osakkeet toipuivat vasta myöhemmin vuoden aikana Kiinan kasvunäkymien piristymisen myötä.

Eläkerahaston sijoitustoimintaa hoidetaan täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimusten ja rahastosijoitusten kautta. Eläkerahaston sijoitustoiminnasta on kerrottu lisää eläkerahaston johto- kunnan toimintakertomuksessa.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Hoitaa eläkerahaston varoja siten, että eläkerahaston vertailuindeksi ylitetään riskit halli- ten.

Arvio: Tavoite ei toteutunut. Eläkerahaston sijoitukset hävisivät vertailuindeksilleen 0,49 prosent- tiyksiköllä. Suurimmat erot indeksiin tulivat instrumenttivalinnoista seuraavissa omaisuusluokissa: suomalaiset osakkeet ja euroalueen valtionlainat. Valtionlainasijoituksissa ylipainotettiin turvallisiksi sijoituskohteiksi katsottuja korkean luottoluokituksen valtionlainoja.

Tavoite 2: Vastuullisen sijoitustoiminnan kehittäminen YK:n periaatteita noudattaen.

Arvio: Tavoite toteutui. Vastuullisen sijoittaminen on integroitu osaksi eläkerahaston sijoitustoimin- ta. Lisäksi on lisätty yhteistyötä vastuullisen sijoittamisen saralla muiden sijoittajien kanssa. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat vuonna 2012 käydyt mediakeskustelut, joissa teimme tiivistä yhteistyötä Ilmarisen ja Nordean kanssa.

Tavoite 3: Eläkerahaston selkeämpi eriyttäminen kirkon keskusrahaston muusta toiminnasta.

Arvio: Tavoite toteutui. Vuoden 2012 aikana käytiin läpi rahavirtaprosessit ja toteutettiin eläkerahas- ton ja keskusrahaston maksuliikenteiden eriyttäminen.

Tavoite 4: Aktiivinen osallistuminen alan yhteistyöhön.

Arvio: Tavoite toteutui. Eläkerahasto on onnistunut saavuttamaan vakiintuneen aseman alan yhteis- työverkostoissa. Tärkeimmät sidosryhmät ovat TELA ry (Työeläkevakuuttajat), ESY ry (Eläkesää- tiöyhdistys), FINSIF ry (Finland's Sustainable Investment Forum) sekä YK:n vastuullisen sijoitta- misenperiaatteet (UN Principles for Responsible Investment).

Tavoite 5: Viestinnän kehittäminen osana kirkkohallituksen strategiaa

Arvio: Tavoite toteutui. Merkittävin uudistus oli vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksen uudistaminen. Kertomusta voidaan käyttää monipuolisesti eläkerahaston vastuullisen sijoitustoimin- nan esitteenä.

5.3.2 Talousosaston perustoiminta (hankinta, kiinteistö, talous)

Toiminta-ajatus

Talousosastossa/kirkon keskusrahastossa tuotamme asiantuntevia palveluja sekä eläkelaitoksena että muiden tukipalveluiden antajana. Erityisesti suunnittelemme ja toteutamme omaa alaamme koskevia koko kirkon yhteisiä kehityshankkeita tavoitteena osaamisen ja kustannustehokkuuden lisääminen siten, että seurakunnat voivat keskittyä ydintehtäviensä hoitamiseen.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon keskusrahasto osti Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8:n koko osakekannan n. 37,7 miljoonalla eurolla. Kauppakirja allekirjoitettiin 31.5.2012, omistusoikeus siirtyi ja kauppahinta maksettiin 31.8.2012.

Kirkon eläkerahasto ja Kirkon keskusrahasto/Kirkkohallitus ostivat kiinteistön yhdessä. Kirkon eläkerahaston kiinteistösijoitukseksi tulivat toimistokerrokset 2–4 ja 10. krs (yht. n. 2 839 m²). Eläkerahaston vuokralaisiksi tulevat mm. Kirkon Ulkomaanapu ja Suomen Ekumeeninen Neuvosto. Kirkkohallitus osti omaan käyttöönsä kerrokset 1 ja 5–9 (yht. n. 5 916 m²).

Kaupanteossa osakkeet siirtyvät Kirkon keskusrahaston taseeseen seuraavasti:

Kirkon keskusrahasto osakkeet nrot 1–1018, 3352–7721 (1. ja 5.–9. kerrokset)

Kirkon eläkerahasto osakkeet nrot 1019–3351, 7722–8113 (2–4. ja 10. kerrokset)

Kauppahinta n. 37,7 milj. euroa jakaantuu seuraavasti:

Kirkon keskusrahasto n. 25,3 milj. euroa

Kirkon eläkerahasto n. 12,4 milj. euroa

Kirkon keskusrahasto maksoi osan kauppahinnasta kassavaroilla, lisäksi tarvittiin ulkopuolista rahoitusta. Keskusrahasto pyysi rahoitustarjouksia neljältä eri pankilta. Lisärahoitus tarvittiin kolmeksi vuodeksi ajalle 31.8.2012–31.8.2015. Laina 16 milj. euroa päätettiin ottaa kirkon eläkerahastosta (eläkerahaston johtokunnan päätös 13.6.2012). Lainan hintana käytetään Kirkon keskusrahaston pääpankin, Sampo Pankin, tarjoamaa marginaalia 1,25 % + euribor 6 kk viitekorkoa. Kirkon keskusrahasto maksaa velan nykyisten toimitilojen myynnistä saatavilla varoilla. Nykyiset toimitilat myydään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Tavoitteena on muuttaa uusiin toimitiloihin kesällä 2014.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Valmistautuminen siirtymään HeTa-palvelukeskuksen asiakkaaksi.

Arvio: Tavoite on toteutunut. Elokuussa 2012 käynnistyi kolmivuotinen projekti, jonka tuloksena sekä Kirkkohallitus että tuomiokapitulit siirtyvät palvelukeskuksen asiakkaiksi vuoden 2014 alussa. Projektipäällikön tehtävänä on huolehtia siitä, että asiakkuuden seurauksena saavutetaan muutokselle asetetut laadulliset ja taloudelliset tavoitteet. Tämän lisäksi projektiin sisältyy keskushallinnon tarpeita palvelevan suunnittelujärjestelmän kehittäminen.

Tavoite 2: Osallistuminen sähköisen kilpailutusjärjestelmän projektiin KL-Kuntahankinnat Oy:n ja valtiovarainministeriön kanssa, uuden sähköisen työvälineen käyttöönotto ja tiedottaminen seurakunnille ko. työvälineestä.

Arvio: KL-Kuntahankinnat Oy kilpailutti yhteistyössä valtiovarainministeriön JulkICT-toiminnon kanssa sähköisen kilpailutusjärjestelmän hankinnan kuntakentän, kirkon ja tarjoajien käyttöön. Keväällä 2012 valittiin toimittajaksi Cloudia Oy.

Kilpailutusjärjestelmän tarkoituksena on helpottaa kilpailutuksen kaikkia vaiheita ja korvata manuaaliset tarjouspyyntö- ja tarjouskierrokset. Kirkkohallituksessa on kertomusvuonna käytetty järjestelmää neljään tarjouskilpailuun, joista kaksi oli EU-tason ja yksi kansallisen kynnysarvon ylittäviä kilpailuja. Järjestelmää voidaan käyttää myös pienhankintojen kilpailuttamiseen. Jatkossa kirkkohallitus jättää kaikki tarjouspyynnöt sähköisesti.

Sähköisestä kilpailutusjärjestelmän kilpailutuksesta tiedotettiin seurakunnille. Tähän kilpailutukseen liittyi kirkkohallituksen lisäksi yksi seurakunta.

Tavoite 3: Kirkkohallituksen toimitilakysymyksen ratkaiseminen, vaihtoehtoina joko muutto uuteen kiinteistöön tai nykyisten tilojen LVISA-saneeraus.

Arvio: Tavoite toteutui.

5.3.3 Tietohallinto

Toiminta-ajatus

Tietohallintoyksikkö on kirkon perustehtävää tukeva asiantuntijayksikkö, joka kehittää ja ylläpitää kirkon toiminnassa, taloudenhoidossa ja hallinnossa tarvittavia tietojärjestelmiä ja tietotekniikkaa ja tukee työntekijöitä niiden käytössä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuoden 2008 lopussa valmistuneen Meidän kirkko tietoverkoissa -nimisen kirkon tietohallintostrategian mukaisesti tietohallinnon kokonaiskirkollisen kehittämisen painopisteitä vuosien 2009–2012 aikana ovat seuraavat kokonaisuudet:

Hengellinen elämä verkossa

Seurakuntavaalit

Jäsentietojen hallinta (KITKE/Kirjuri)

Työpaikkailmoittelu ja rekrytoinnin hallinta

Henkilöstö- ja taloushallinto (Kirkon palvelukeskus)

Kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä (TYP)

Tietoturva ja tietosuoja

KIRKKO-verkon muu kehittäminen

Kirkon tietohallinnon uudelleen organisointi ja it-yhteistyöalueet

Strategian jalkautus seurakuntiin

– Näiden toteutumista on selostettu myös kirkon strategisten hankkeiden kuvauksen yhteydessä.

Tietohallintostrategiakauden viimeisenä vuotena suurimmat hankkeet on saatu sellaiseen vaiheeseen, että tietojärjestelmät on otettu käyttöön. Seuraavina vuosina järjestelmiä tullaan kehittämään entistä enemmän toiminnan tarpeisiin. Lisäksi erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että tehtyjä investointeja voidaan hyödyntää mahdollisimman laajalti.

Koko kirkon tietohallinnon organisointiin ei tehty vuonna 2012 merkittäviä muutoksia. Yleisesti strategiakauden aikana kirkon tietotekniikan tasoa saatiin kohotetuksi riittävälle tasolle.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirjuri-jäsentietojärjestelmä

Arvio: Kirjuri-järjestelmä otettiin käyttöön kaikissa seurakunnissa vuoden 2012 aikana. Jatkokehitysvaihe on käynnissä. Tavoite toteutui.

Tavoite 2: TYP-järjestelmä eli kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä

Arvio: TYP-järjestelmä otettiin käyttöön Kirjurissa ja Kipassa. Tavoite toteutui.

Tavoite 3: Tietoturva

Arvio: Tietoturvapoliittikka sekä määräykset on julkaistu. Tietoturvaryhmien organisointi saatiin valmiiksi. Siirtymätason vaatimukset ovat seurakunnissa pieniä poikkeamia lukuun ottamatta kunnossa. Tavoite toteutui.

Tavoite 4: It-alueet

Arvio: IT-alueiden toiminta on vakiintunut. Tavoite toteutui.

Tavoite 5: Kirkon palvelukeskuksen eli Kipan tietojärjestelmät

Arvio: Asiaa on selostettu tarkemmin Kirkon palvelukeskuksen toimintakertomuksen yhteydessä. Tavoite toteutui.

Tavoite 6: Hengellinen elämä verkossa -hanke

Arvio: Hankkeen tekniikka oli pääosin KT:n verkkoviestintäyksikön vastuulla. Tietohallintoyksikkö osallistui mm. tietoturvaan ja konesalipalveluiden suunnitteluun. Tavoite toteutui.

Tavoite 7: Kirkkohallituksen perustietotekniikka

Arvio: Kirkon keskusrahaston työasemat on uusittu vuonna 2012. Tavoite toteutui.

Tavoite 8: Kirkon keskusrahaston IT-alue

Arvio: Kirkon keskusrahaston IT-alue perustettiin ja tukipalvelut yhtenäistettiin. Tavoite toteutui.

Tavoite 9: Kirkkohallituksen tietohallinto

Arvio: Nettineuvottelu on vakiintunut työntekijöiden käyttöön. Vuoden aikana kehitettiin mm. tietohallintoyksikön IT-tuen toimintatapoja. Pääosa tietohallintoyksikön resursseista kohdistui koko kirkon yhteisiin järjestelmiin. Eläkevakuutusjärjestelmät ovat Kuntien Eläkevakuutuksen vastuulla. Tavoite toteutui.

Tavoite 10: Kirkon tietohallintostrategia

Arvio: Tietohallintostrategian laadinta aloitettiin. Valmiiksi saatiin ensimmäinen osa. Tietohallintostrategian valmistumista lykättiin rakennemuutoshankkeen takia. Varsinainen strategia valmistuu syksyllä 2013. Tavoite toteutui siltä osin kuin se oli mahdollista.

5.4 TOIMINNALLINEN OSASTO (TO)

Toiminta-ajatus

Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä toimintaa

1. kehittämällä ja tukemalla seurakuntien työtä yhteistyössä hiippakuntien ja kirkollisten järjestöjen kanssa
2. huolehtimalla kirkon toimintaan liittyvistä yhteyksistä ja vaikuttamalla päätöksentekoon yhteiskunnassa
3. edistämällä kirkon toiminnan verkostoitumista.

Tärkeimmät tapahtumat osaston toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Muutos jatkuu

Kertomusvuonna muutos monilla osaston työaloilla on jatkunut voimakkaana. Kirkon sisäinen rakennemuutos on lisännyt paineita johtamiskoulutukseen. Kirkon työtä haastetaan eri suunnista ja keskustelu on polarisoitunut myös kirkon sisällä. Nämä kaikki heijastuvat seurakuntatyön arkeen ja siksi on ollut tärkeää tukea seurakuntien perustyötä ja rohkaista kirkon työntekijöitä työssään. Myös suomalaisen koulutusmaailman muutos on näkynyt osaston eri yksiköitten työssä. Julkiseen keskusteluun on osallistuttu erityisesti uskonnonopetuksen, vankilasielunhoidon sekä terveydenhoidon etiikan kysymyksissä. Kirkon diakoniarahaston työssä yhteiskunnan polarisaatio on näkynyt hakeusten lisääntymisenä.

Tukea käytännön työhön

Vuoden aikana on toteutettu tai viety päätökseen useita merkittäviä kirkon työtä kehittäviä hankkeita. Kasvatuksen linjaus ja siihen liittyvät kehittämisasiakirjat, aikuisrippikoulun verkkomateriaali, saavutettavuusohjelma sekä viittomakieliset verkkosivut tukevat seurakuntien perustyötä. Aikuisten parissa tapahtuvan toiminnan kehittämiseen on panostettu erityisesti laatimalla kehittämisasiakirja sekä perustamalla uusi neuvottelukunta. Vuoden aikana on tehty päätökset saamelastyön siirtymisestä valtakunnalliseksi vuoden 2013 alusta.

Strategiset hankkeet

Osaston yksiköt ovat osallistuneet kirkkohallituksen strategisten hankkeiden (pyhä- ja vapaaehtoisuus -painopisteet, jumalanpalveluselämän kehittämishanke) toteuttamiseen ja päättyvien hankkeiden osalta myös niiden toiminnan jatkosta huolehtimiseen.

Omaa työtä kehitetään

Vuoden alussa toteutettiin osastolla organisaatiomuutos. Henkilövaihdokset ovat joissakin yksiköissä hidastaneet sisäisen työn kehitystä, mutta uusi organisaatio tuntuu toimivalta. Yksiköiden koke-

mukset kertovat kuitenkin siitä, että työtä tulee edelleenkin kehittää laajemman yhteistyön ja asialähtöisen toiminnan suuntaan. Hyvät edellytykset tälle antaa osaltaan kuluneena vuonna kirkkohallituksen pilottihankkeena toteutettu osaamiskartoitus. Se kohdistaa huomion erityisesti vaikuttamistoi-
mintaan ja seurakuntalaisuuden kysymyksiin sekä elämänkulkuun perustuvaan työotteeseen. Kartoitus luo edellytykset myös henkilöstösuunnitelman laatimiselle.

Verkkotyön merkitys on kasvanut kaikilla työaloilla. Tulevaisuuden haasteena on kehittää osaston työtä niin, että sosiaalisen median ja siihen liittyvän joustavan työotteen mahdollisuudet saadaan tehokkaasti käyttöön. Vuoden lopulla valmistunut kirkon nelivuotiskertomus antaa kuvan kirkosta, jossa monet vakiintuneet toimintamuodot ovat saamassa rinnalleen uudenlaisia tapoja elää kirkon jäsenenä. Toiminnallinen osasto tukee ja kehittää seurakuntatyötä niin, että nämä mahdollisuudet voidaan hyödyntää ja näin edelleen pitää huolta siitä, että evankeliumin sanoma tavoittaa laajasti eri ihmisryhmät.

5.4.1 Diakonia ja sielunhoito (KDS)

Toiminta-ajatus

Diakonia ja sielunhoito -yksikkö (KDS) on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian ja sielunhoidon asiantuntija- ja yhteistyöelin. Sen tehtävänä on kehittää diakoniaa ja sielunhoitoa sekä hoitaa niihin liittyviä erityistehtäviä yhdessä seurakuntien, hiippakuntien ja järjestöjen kanssa. Yksikön tehtävänä on edistää erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hyvinvointia ja vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen kirkon arvoista käsin. Tehtäväalueisiinsa liittyen yksikkö pitää yhteyttä valtiovaltaan ja muihin yhteiskunnallisiin ja kirkollisiin tahoihin, muihin kirkkoihin ja alan kansainvälisiin järjestöihin.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Tukikummit-tunnettuuden kasvu näkyi hakemusmäärän kasvuna

Tukikummit-säätiön tunnettuuden kasvu näkyi avustushakemusten voimakkaana kasvuna Kirkon diakoniarahastossa. Säätiön hallituksen puheenjohtaja Sauli Niinistö valittiin Suomen tasavallan presidentiksi.

Vankilasielunhoito säästöuhan alla

Rikosseuraamuslaitos esitti yllättäen vankilasielunhoidon siirtämistä kirkon vastuulle. Neuvottelujen tuloksena ministeriö ei ottanut esitystä kuitenkaan mukaan säästökohteisiin.

Rahankeräyslain uudistusprosessi käynnistyi

Sisäasiainministeriö asetti vuonna 2012 lainsäädäntöhankkeen rahankeräyslain muuttamiseksi. Hankkeen tavoitteena on mm. mahdollistaa Suomen evankelis-luterilaisen ja Suomen ortodoksisen kirkon oikeus toimeenpanna rahankeräyksiä. Kirkkohallitus on puoltanut lakimuutosta.

Terveystenhuollon etiikan ajankohtaiset kysymykset

Sairaalasielunhoitajat osallistuivat keskusteluun terveydenhuollon eettisistä kysymyksistä mm. eutanasiasta, sijaissyntymisestä ja saattohoidosta.

Perhesurmat järkyttivät

Toimintavuonna välttyttiin Suomessa suuronnettomuuksilta. Perhesurmien, nuorten itsemurhien ja nuorten miesten tekemien joukkosurmien määrä oli kuitenkin huomattava. Ne järkyttivät yhteiskuntaa laajalti.

Kirkon kriisipuhelin avattiin

Kirkon kriisipuhelin julkistettiin tammikuussa ja avattiin ensimmäisen kerran Hyvinkään ampumistapauksen yhteydessä.

Diakoniapäivät Kuopiossa

Kirkon Diakoniapäivät järjestettiin Kuopiossa 5.–7.10. teemalla ”Elä & välitä”. Diakonia- ja yhteiskuntatyön kultaiset ansiomerkit myönnettiin Anneli Helmiselle, Mikko Malkavaaralle ja Margit Nymanille. Diakonia-idea 2012 -pääpalkinnon sai Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän yli 70-vuotiaille suunnattu valokuvakilpailuidea. Päivillä julkistettiin kirkon saavutettavuusohjelma Saavu.

Kansainvälistä diakoniayhteistyötä

Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin mm. Unkarin ja Puolan luterilaisten kirkkojen kanssa. Järvenpäässä järjestettiin kesäkuussa unkarilaisten kanssa diakoniaseminaari. Puolalainen delegaatio tutustui suomalaisen diakoniaan syyskuussa.

Diakonianeuvottelu Vapaakirkon kanssa

Suomen Vapaakirkon kanssa järjestettiin ensimmäinen valtakunnallinen diakonianeuvottelu teemalla ”Diakonian tiellä”.

Uusi toimikunta aloitti työskentelynsä

Uusi Diakonian ja sielunhoidon toimikunta aloitti elokuussa nelivuotiskautensa. Puheenjohtajana toimii piispa Kaarlo Kalliala.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuemme seurakuntia vaikeimmassa asemassa elävien osallisuutta edistävissä toiminnoissa.

Arvio: Toimintavuonna erityinen paino oli saavutettavuusohjelman mukaisissa osallisuustavoitteissa, joita edistettiin koulutuksissa, tapahtumissa (esim. Kirkon diakoniatapahtumat) ja erilaisissa materiaaleissa (esim. Muistisairaalan messu, selkokielinen hartauskirja).

Tavoite 2: Nostamme julkisuuteen köyhyyden ja syrjäytymisen todellisuutta sekä yhteiskunnallisia kipupisteitä.

Arvio: Myös kirkko oli mukana jakamassa huolta lasten ja nuorten syrjäytymisestä. Tukikummit-säätiön näkyvyys ja samalla myös Kirkon diakoniarahaston avustustoiminnan mediassa kasvoi. Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto vahvisti edelleen toimintaansa. Arkkipiispan kanslian kanssa koottiin kirkon työn kautta näkyviä kipupisteitä ja huolenaiheita mediassa esiin tuotaviksi.

Tavoite 3: Kehitämme koulutustoimintaamme; aloitamme mm. sairaalasielunhoitajien uudistetun erikoistumiskoulutuksen.

Arvio: Sairaalasielunhoidon ja vankilasielunhoidon erikoistumiskoulutukset käynnistyivät suunnitelmien mukaisesti. Lisäksi suunniteltiin syventävää vanhustyön koulutusta yhteistyössä Kuopion ja Mikkelin hiippakuntien kanssa. Uutena toimintamuotona aloitettiin kirkon koko henkilöstölle suunnattu ryhmänohjaajakoulutus.

Tavoite 4: Vahvistamme vapaaehtoistoimintaa seurakunnissa ja laitoksissa.

Arvio: Vapaaehtoisten määrä on seurakunnissa kasvanut. Olemme olleet mukana vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeissa, järjestäneet vapaaehtoistoiminnan koulutusta ja tukeneet mm. vankila-, kriminaali- ja päihdetyössä sekä Palvelevan puhelimen toiminnassa mukana olevia vapaaehtoistoimijoita.

Tavoite 5: Tehostamme vaikuttamistoimintaamme ja viestintäämme.

Arvio: Yksikön työntekijät ovat olleet aktiivisesti mukana paitsi laatimassa lausuntoja myös erilaisissa mm. valtionhallinnon asettamissa työryhmissä ja tuoneet niissä sekä kirkon työtä että työstä nousevia näkemyksiä esiin. Yksikkömme oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa SuomiAreenaa, jossa kirkko toisena pääyhteistyökumppanina sai paljon myönteistä julkisuutta. Yksikkö on tehnyt yhteistyötä mm. arkkipiispan kanslian kanssa ajankohtaisteemojen esiin nostamisessa. Joitakin askelia on otettu sosiaalisessa mediassa. Uuden graafisen ilmeen mukaisesti on mm. uudistettu esitteitä. Viestintäresursseja tarvitaan kuitenkin toiminnallisen osaston tasolla nykyistä huomattavasti enemmän.

Tavoite 6: Lisäämme yhteistyötä ja luomme sitä tukevia rakenteita osaston uudessa organisaatiossa.

Arvio: Uusi yksikkörakenne on synnyttänyt tavoitteen mukaisesti uudenlaisia yhteistyökontakteja ja -muotoja. Säännöllisiä yksiköiden välisiä tapaamisia on kuitenkin ollut vielä verrattain vähän. Yhteistyötä edistäviä muutoksia ja rakenteita tarvittaisiin enemmän paitsi osastotasolla myös laajemmin kirkkohallituksessa.

Tavoite 7: Nivellämme strategiat ja linjaukset osaksi toiminnan suunnittelujärjestelmää.

Arvio: Strategiat ja linjaukset on huomioitu toiminnan suunnittelussa. Uuteen, strategiat ja linjaukset paremmin huomioivaan suunnittelujärjestelmään ei ole vielä osastossa (kirkkohallituksessa) siirrytty.

5.4.1.1 Kirkon diakoniarahasto

Toiminta-ajatus

Kirkon diakoniarahasto on kirkon yhteinen avustusrahasto. Rahaston tarkoituksena on osana kirkon diakoniatyötä avustaa taloudellisesti ahdingossa olevia henkilöitä Suomessa. Rahasto painottaa päätöksissään asiakkaan kokonaistilanteen selvittämistä. Diakoniset perustelut avustukselle ovat ratkaisevia. Olennaisia ovat paikallistason toimenpiteet yhdessä hakijan ja auttajaverkoston kanssa. Avustustoiminnasta päättää Kirkon diakoniarahaston hallitus.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Tukikummit-avustukset kasvoivat merkittävästi

Osana Kirkon diakoniarahaston toimintaa myönnetään avustuksia lasten syrjäytymisen ehkäisyyn. Varat tähän toimintaan kerää Tukikummit-säätiö. Näillä avustuksilla mahdollistettiin lasten harrastustoimintaa erityisesti sellaisissa perheissä, joissa lasten kehitys oli joillain tavoin vaarantunut esim. vanhemman tai lapsen sairauden, avioeron, traumaattisen tapahtuman tai muun syyn vuoksi. Varoilla mahdollistettiin harrastustoiminnan lisäksi vähävaraisten perheiden lasten lukio-opintoja ja ammatillisia opintoja. Syksyn 2012 aikana varoja oli ensimmäistä kertaa niin runsaasti, että rohkaistiin diakoniatyöntekijöitä hakemaan avustuksia asiakasperheilleen. Merkittävänä tekijänä tähän oli Tukikummit-säätiön ja MTV3:n yhteistyö. Sekä hakemuskäärä että avustuksiin käytetty rahamäärä yli kaksinkertaistui.

Lapuan ja Kuopion hiippakunnissa testattiin kahta erilaista toimintamallia avustamisessa

Kuopion hiippakunnan kanssa kokeiltiin avustustoiminnan keskittämistä Kirkon diakoniarahastoon ja Lapuan hiippakunnan kanssa avustustoiminnan sijoittamista hiippakuntaan. Kokeilut kestivät kesä-joulukuun ajan. Kokeilut vahvistivat yhteisneuvottelussa esiin tullutta hiippakuntasiihteereiden toivetta valmistella jollain aikavälillä avustustoiminnan keskittämistä Kirkon diakoniarahastoon. Aiemmin hiippakunnat ovat pitäneet tärkeänä avustustoiminnan pitämistä hiippakuntatasolla. Nyt yleinen mielipide tuki keskittämisen valmistelemista. Lapuan kokemuksen mukaan laajamittainen operatiivinen avustusvalmistelu ei mahdu hiippakuntasiihteerin työhön työajan eikä työnkuvan perusteella. Lapua suositteli, että avustusvalmistelua tekisi myös KDR:ssä työpari tai tiimi.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Toteuttaa Kirkon diakoniarahaston avustustoimintaa osana kokonaiskirkon diakoniatyötä.

Arvio: Avustustoiminta hoidettiin yhdeksän kuukauden ajan poikkeusjärjestelyin. Seurakuntiin päin tämä näkyi vähentyneenä konsultointipalveluna. Resurssipulasta huolimatta käsittelyajoista pystyttiin pitämään kiinni, avustuspäätökset olivat linjanmukaisia ja valmistelu riittävän perusteellista.

Tavoite 2: Välittää tietoa köyhyydestä, toimeentulo-ongelmista ja ihmisten hädästä.

Arvio: Kertomusvuonna nostettiin esiin mm. paperittomien terveydenhoidon ongelmia ja lukio-opiskelun kustannuksia. Tukikummit-säätiön ja MTV3:n yhteistyön myötä Kirkon diakoniarahasto oli näkyvästi esillä MTV3:ssa.

Tavoite 3: Lieventää lasten ja nuorten syrjäytymisriskiä.

Arvio: Tukikummit-avustuksilla mahdollistettiin lasten harrastustoiminta erityisesti sellaisissa perheissä, joissa lasten kehitys oli jollain tavoin vaarantunut esim. vanhemman tai lapsen sairauden, avioeron, traumaattisen tapahtuman tai muun syyn vuoksi. Varoilla mahdollistettiin harrastustoiminnan lisäksi vähävaraisten perheiden lasten lukio-opintoja.

Tavoite 4: Tukea ja vahvistaa diakoniatyöntekijöiden osaamista.

Arvio: Konsultoiva neuvonta tapahtui avustushakemusten käsittelyn yhteydessä puhelimitse ja sähköpostitse. Resurssipulan vuoksi puhelinkonsultaatio pidettiin minimissä.

Talous

	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011	Toteutuma 2010
Tavalliset avustukset kpl	188 kpl	155 kpl	192 kpl
Tavalliset avustukset €	533 157 €	372 296 €	489 375 €
Tukikummit-avustukset kpl	337 kpl	140 kpl	182 kpl
Tukikummit-avustukset €	422 484 €	173 182 €	177 405 €
Akordirahastoavustuksia kpl	11 kpl	11 kpl	21 kpl
Akordirahastoavustuksia €	34 289 €	41 608 €	73 832 €
Yhteensä kpl	536 kpl	306 kpl	395 kpl
Yhteensä €	989 930 €	587 086 €	740 612 €

Rahaston sijoitusvarallisuuden määrä 31.12.2012 oli 1 880 982 euroa. Rahaston velka Kirkon keskusrahastolle oli 230 312 euroa.

5.4.2 Kasvatus ja perheasiat (KKP)

Toiminta-ajatus

Kasvatus ja perheasiat (KKP) on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen ja perheasioiden asiantuntija- ja yhteistyöyksikkö. Yksikkömme tukee ja kehittää lasten, nuorten, perheiden ja parisuhteiden parissa tehtävää työtä yhdessä seurakuntien, hiippakuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Kasvatus ja perheasiat -yksikkö on oman alansa aktiivinen toimija suhteessa yhteiskunnan eri tahoihin.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Seurakuntien ja kuntien rakennemuutos, palvelujärjestelmien toimivuus sekä huoli perheiden ja nuorten hyvinvoinnin polarisoitumisesta ovat teemoittaneet kertomusvuoden julkista keskustelua. Kertomusvuoden aikana tapahtuneet useat perhetragediat sekä nuorten syrjäytyminen ovat olleet esillä tiedotusvälineissä ja teemoihin on pyydetty kannanottoja myös kasvatus ja perheasiat -yksiköstä. Keskustelussa on korostettu perheiden, lasten ja nuorten varhaisen tukemisen tärkeyttä sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön merkitystä ongelmien ennaltaehkäisyssä ja niiden hoitamisessa. Julkisuudessa on peräänkuulutettu arvokeskustelua – yhteistä vastuuta lähimmäisistämme, erityisesti lapsista ja nuorista.

Kirkon asemaa ja työtä lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmässä on aktiivisesti pidetty esillä myös yksikön vaikuttamistoiminnassa (lausunnot, työryhmät, media). Mm. Nuori 2013 -tapahtuman suunnitteluyhteistyö, kirkon työtä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi esittelevä valtakunnallinen ”Nyt on henki päällä” -kiertue sekä yksikön työntekijöiden asiantuntijakommentit tiedotusvälineissä ovat omalta osaltaan tehneet kirkon ja seurakuntien työtä tunnetuksi ja näkyväksi.

Toimintaympäristön jatkuva muutos haastaa kehittämään työtä. Vuoden 2012 alussa julkistettiin kirkon kasvatuksen uusi linjaus, ja kirkon kasvatuksen kehittämisasiakirjat (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina; Nuoret seurakuntalaisina; Aikuiset seurakuntalaisina) hyväksyttiin Kirkkohallituksen täysistunnoissa loppuvuodesta 2012. Yhteistyössä seurakuntien ja järjestöjen kanssa syntyneiden linjausten ja kehittämisasiakirjojen tavoitteena on aktivoida, innostaa ja antaa tukea seurakuntien omalle kehittämistyölle. Kehittämisprosessi sekä varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirjan päivittytyö jatkuu vuonna 2013.

Yksikössä on kehitetty verkkotyötä; kasvatus ja perheasiat -yksikön toimialueeseen kuuluvia sosiaalisen median toimintaympäristöjä on tällä hetkellä toistakymmentä. Verkkotyön osalta toimintaympäristön muutosten aktiivinen seuraaminen ja nopea reagointi ovat ensiarvoisen tärkeitä ja edellyttävät tulevaisuudessa nykyistä vahvempaa työntekijäresurssia.

Kirkon vuosittaiset tilastot sekä vuonna 2012 julkaistu kirkon nelivuotiskertomus ”Haastettu kirkko” kertovat sekä varhaiskasvatuksen että nuorisotyön kokoavan toiminnan osallistujamäärän vähenemisestä. Nelivuotiskertomuksessa todetaan, että kotien uskonnollinen kasvatus on vähentynyt mutta nuorten rippikouluun osallistuminen on säilynyt vahvana. Isoskoulutus on edelleen nuorisotyön kokoavin toimintamuoto useimmissa seurakunnissa. Huomionarvoista on, ettei seurakuntien toiminnan monimuotoisuus näy kokoavan toiminnan tilastoissa. Tilastointia ollaankin uudistamassa. Perhekerhojen ja perheneuvonnan kävijämäärissä sen sijaan ei ole tapahtunut mainittavaa laskua ja parisuhdetapahtumien kävijämäärät ovat jopa lisääntyneet.

Uskonnonopetuksen mallista käytävä keskustelu vilkastui perusopetuksen tuntijakopäätöksen myötä kesällä 2012. Mediakeskusteluun osallistuivat myös kirkkohallituksen työntekijät. Keskustelun pohjalta syntyi laajaa aktiivisuutta uskonnonopetuksen mallin muuttamiseksi. Ehdotetussa mallissa

nykyinen uskonnonopetus olisi lopetettu ja tilalle olisi perustettu kaikille uskontokunnille yhteinen opetus. Vaikuttamistoiminnassaan kirkko pysyi näkemyksessään, että oman uskonnon opetus muodostaa oppiaineen kehittämisen lähtökohdan. Vaikuttamistoiminta ja keskustelu oli erityisen vilkasta ja Kirkkohallitus järjesti aiheesta myös keskusteluseminaarin yhdessä asiantuntijoiden kanssa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kasvatuksen ja perheasioiden yksikön tiimitoiminnan ja tiimien yhteistoiminnan kehittäminen

Arvio: Yksikön sisäisen kehittämistyön tuloksena päädyttiin neljän tiimin muodostamaan tiimiorganisaatioon. Tiimit toteuttavat toiminnassaan sekä yksikön perustehtävästä johdettuja (lapsi ja perhe-tiimi sekä nuorisotiimi) että kirkkohallituksen strategiassa asettuja tavoitteita (sisäisen vaikuttamisen tiimi ja ulkoisen vaikuttamisen tiimi). Tiimiorganisaation ja tiimien välisen yhteistyön kehittäminen jatkuu vuonna 2013.

Tavoite 2: Vaikuttamistoiminnan ja viestinnän kehittäminen

- a) Osallistuminen kasvatusta ja perhettä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun työryhmissä ja mediassa.
- b) Verkkotyön ja viestinnän kehittäminen (perheneuvonnan verkkotyön kehittäminen, kasvatuksen ja perheasioiden nettisivujen päivittäminen ja kehittäminen).
- c) Suositusten laatiminen Opetushallituksen kanssa koulun ja seurakunnan välisestä yhteistyöstä.

Arvio:

- a) Kirkkohallituksen strategian mukaisesti yksikön toiminnassa on erityisesti priorisoitu vaikuttamistoimintaa, yhteyksien luomista, osallistumista työryhmiin sekä tiedottamista (mediayhteydet).
- b) Verkkotyötä on kehitetty (mm. kirkon perheneuvonnan Suhdekliniikka, Kirkko perheen arjessa -sivusto, JiiPeenetti). Yksikön nettisivujen kehittäminen sen sijaan ei ole edennyt suunnitellusti. Verkkotyön osalta toimintaympäristön muutosten aktiivinen seuraaminen ja nopea reagointi ovat ensiarvoisen tärkeitä ja edellyttävät tulevaisuudessa nykyistä vahvempaa työntekijäresurssia. Sisäisen vaikuttamistoiminnan ja viestinnän kehittäminen edellyttää toimivan asiakashallintaohjelman hankkimista.
- c) Tunnusteluja Opetushallituksen kanssa laadittavan suositusten suhteen tehtiin henkilötasolla. Virallista organisaatiotason työtä ei ole toistaiseksi aloitettu.

Tavoite 3: Kirkon kasvatuksen ja perhetyön linjausten, perheneuvonnan strategian ja kehittämisasiakirjojen tunnetuksi tekeminen tiedotuksen ja koulutuksen avulla sekä vuorovaikutusta vahvistamalla yhteistyötahojen ja yksikön välillä

Arvio: Kasvatuksen linjausten ja kehittämisasiakirjojen osalta sekä tiedotus että koulutus on ollut kertomusvuonna aktiivista suuntautuen seurakuntien kasvatuksen työntekijöille. Perhetyön linjaukset sekä perheneuvonnan strategiset tavoitteet ovat näkyneet koulutusten sisällöissä sekä yksikkö- ja tavoitteissa ja työotteessa. Seurakuntien tukeminen kehittämistyössä jatkuu aktiivisena vuonna 2013 mm. kehittämisasiakirjoihin liittyvän tiedotuksen ja kehittämispäivien avulla.

Tavoite 4: Lasten ja nuorten oikeuksien ja osallisuuden käytäntöjen edistäminen toiminnan tasolla

Arvio: KKP:n edustajat ovat seuranneet ja tukeneet lakialoitteen valmistelua. Yksiköllä on edustus TPOK-verkostossa (Tyttyöjen ja poikien oikeudet kirkossa -verkosto). Verkosto myös koordinoi seurakuntien lapsiasiahenkilöihin liittyvää viestintää ja koulutusta. Loppuvuodesta 2012 aloitettiin vuoden 2013 keväälle sijoittuvien lava-tapahtumien valmistelu (lasten ja nuorten kuuleminen kirkkoliskokouksen yhteydessä, kirkkopäivät) yhteistyössä verkoston muiden toimijoiden kanssa.

Tavoite 5: Parisuhteen palikat -hankkeeseen liittyvien koulutusten organisointi ja toteuttaminen (Vanhemmuuden palikat ja Seurustelun palikat)

Arvio: Tavoite toteutui ja peruskoulutuspäiviä oli yhteensä 26 eri paikkakunnilla. Koulutuksiin osallistui noin 750 työntekijää seurakuntien ohella myös kunta-, järjestö- ja yksityissektoreilta. Palaute oli kiittävä. Lisäksi järjestettiin yksi kouluttajien täydennyskoulutuspäivä sekä poikkeuksellisesti kaksi kouluttajakoulutusta yhden sijasta.

Tavoite 6: Perheneuvonnan erikoistumiskoulutukseen liittyvän yhteistyön kehittäminen yliopiston kanssa

Arvio: Itä-Suomen yliopisto esitti kesäkuussa 2012 virallisen tietopyynnön koulutusyhteistyöhön halukkaista. KKP vastasi tietopyyntöön myöntävästi. Itä-Suomen yliopiston ilmoitusta avoimen tarjouskilpailun käynnistämisestä odotetaan.

Tavoite 7: Aikuisriippikoulusivuston käynnistäminen, rippikoulutyön tasalaatuisuuden vahvistaminen seurakunnissa yhteistyössä hiippakuntien kanssa ja kansainvälisen rippikouluseminaarin järjestäminen

Arvio: Kansainvälinen rippikouluseminaari toteutettiin suunnitellusti maalikuussa 2012. Osanottajia oli yhteensä 70. Kansainväliset vieraat tulivat Ruotsista, Norjasta, Virosta ja Saksasta. Kansainväliset yhteydet ovat vahvistuneet, erityisesti Norjan kirkon kanssa. Aikuisriippikoulu.fi-verkkopalvelu valmistui vuoden 2012 lopulla. Piispainkokous hyväksyi palvelun ”leipätekstin” syyskuussa. Tietoturva-testaaminen ja tekninen rakentaminen ovat vienneet aikaa arvioitua enemmän. Ensimmäinen koulutus järjestettiin joulukuussa 2012 ja koulutukset jatkuvat keväällä 2013.

5.4.3 Jumalanpalvelus ja yhteiskunta (KJY)

Toiminta-ajatus

Jumalanpalvelus ja yhteiskunta -yksikkö tukee seurakuntien toimintaa jumalanpalveluselämän, spiritualiteetin ja arjen kristillisyyden alueilla monikulttuurisessa yhteiskunnassa, edistää kirkon arvojen pohjalta ihmisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta sekä edistää yhteiskuntavastuun ja luomakunnan arvon toteutumista.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Jumalanpalveluselämän kehittämishankkeessa on järjestetty seminaareja hankkeessa mukana oleville 40 seurakunnalle, niiden kirkkoherroille sekä muilla jumalanpalveluselämän kehittämisessä aktiivisesti mukana oleville tahoille. Seminaarit ovat toimineet keskustelufoorumeina, kokemusten ja käytäntöjen vaihtamipaikkoina. 2000-luvun alun jumalanpalvelusuudistus on koettu onnistuneeksi niissä seurakunnissa, joissa sen periaatteet, esimerkiksi jumalanpalvelusten yhdessä tekemisestä, on otettu käyttöön. Seurakuntien musiikkitoiminta kokosi ryhmiinsä lähes 50 000 osallistujaa. Seurakuntien järjestämiin konsertteihin osallistui vuonna 2012 yli 1,7 miljoonaa suomalaista. Musiikkitoiminnan suosio jatkuu vahvana.

Vuonna 1998 alkanut viittomakielinen kirkollisten kirjojen käännöshanke päättyi 2012. Kirkon evl.fi-sivuille saatiin yksi kieli lisää, kun viittomakieliset verkkosivut julkistettiin. Kaikki käännösohjelmassa tehdyt käännökset ovat näillä sivuilla nähtävissä. Sekä käännöstyö että visuaaliset verkkosivut ovat kansainvälisesti ainutlaatuiset.

Vuonna 2012 päättynyt Vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke on ollut yksi Meidän kirkko 2015 -strategian toteuttamista tukeneista hankkeista. Hankkeessa mukana olleissa seurakunnissa perustettiin vapaaehtoistoimintaa kehittäviä moniammatillisia tiimejä. Niiden myötä keskusteluyhte-

ys työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä sekä eri työalojen välillä on lisääntynyt. Tiiminä toimiminen on monipuolistanut toimintaa ja rikastuttanut seurakunnan elämää. Vapaaehtoistoiminnan arvostus on kasvanut ja hankeseurakunnat ovat raportoineet toimintakulttuurin muutoksista.

Vuonna 2012 valmistui *saavu – Kirkon saavutettavuusohjelma*. Se otettiin vastaan myönteisesti sekä yhteiskunnallisten että kirkollisten toimijoiden keskuudessa. Ohjelmaa on pidetty esillä koulutuksissa, neuvottelupäivillä sekä erilaisissa seminaareissa.

Kirkon aikuiskasvatuksen toiminta-ajatus laajeni kasvatuksesta aikuistoiminnan koordinaatioon ja kehittämiseen. Toiminnassa korostui osallisuuden ja täysivaltaisen seurakuntalaisuuden merkityksen uudelleen sanoittaminen ja uudenlaisten toiminnan muotojen etsiminen yhdessä toiminnallisen osaston muiden yksiköiden kanssa. Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi Aikuiset kirkon jäseninä -kehittämisasiakirjan sekä nimitti Aikuiset ja kirkko -neuvottelukunnan.

Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen uudistukset jatkuvat johtaen merkittäviin muutoksiin rahoituksen, koulutusalojen ja opiskelijamäärien osalta. Kirkon oppilaitostyössä muutokset ovat näkyneet yhdistymisten, lakkautusten ja irtisanomisten tuomana kuormituksena. Kirkon oppilaitostyön yhteistyötä koulutuskentän eri toimijoiden kanssa on vakiinnutettu ja monipuolistettu.

Kirkon monikulttuurisuustyössä kiinnitettiin huomiota maahanmuuttajaperheiden nuoriin. Heidän oireilunsa kertoo syrjäytymisriskin kasvusta. Monikulttuurisen työn pitkäjänteistä kehittämistä vaikeuttavat seurakuntaliitokset, työntekijöiden tehtäväkuvien muutokset sekä taloudellisten resurssien kaventuminen. Monikulttuurisuustyössä on työstyetty vieraanvaraisuuden teologiaa.

Suomalaisen työelämän tilannetta on käsitelty Kirkko ja yhteiskunta -erityiskoulutuksessa, seurakuntien yhteiskuntatyöntekijöiden kokouksessa, työhyvinvoinnin kirkkopyhän suunnittelussa ja yhteistyössä Euroopan kirkkojen kanssa.

Vuonna 2012 pidettiin kansainvälisiä merkittäviä ilmastokokouksia, joiden tuloksiin oltiin pettyneitä. Seurakunnille valmistettiin Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2012. Ilmastomuutokseen liittyviä toimia tukemaan kehitettiin kirkon ilmastolaskuri.

Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston organisaatiouudistus työllisti yksikön työntekijöitä erityisesti alkuvuodesta. Rakentumisvaiheessa olevan yksikön toimintaan ovat vaikuttaneet monet henkilövaihdokset ja pitkät virkavapaudet.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon jäsenyyden ja hengellisen elämän tukeminen

Arvio: Yksikön työalat liittyvät tähän tavoitteeseen eri tavoin. Yhteistä niille ovat esille nousseet kysymykset osallisuudesta, yhteisöllisyydestä ja seurakuntalaisuudesta sekä näiden uudenlaisesta sanoittamisesta. Sekä työntekijöiden kokoontumisissa että erilaisissa medioissa (perinteinen, sosiaalinen) puhutaan paljon jumalanpalveluselämästä, joka herättää tunteita puolesta ja vastaan. Kirkon työntekijöiden ymmärryksessä hengellinen elämä liittyy vahvasti messuun, kun taas muiden mielessä se saa laajemman tulkinnan. Seurakuntien musiikkitoiminta on voimakkaasti seurakuntalaisuuden merkitystä vahvistavaa toimintaa. Tästä huolimatta kirkkohallituksen strategiaprosesseissa tähän ei ole kiinnitetty huomiota.

Tavoite 2: Seurakuntien tukeminen työelämän uusien muutosten kohtaamisessa ja hyvän työelämän edistämisessä

Arvio: Työelämän muutoksiin on paneuduttu sekä laajasisältöisessä Kirkko ja yhteiskunta -erityiskoulutuksessa että alan työntekijöiden kokoontumisissa. Kokemuksia välitetään myös Kyt-kin-lehden kautta. Seurakunnat ovat herkistyneet reagoimaan paikkakunnan isoihin irtisanomisiin. KJY on pitänyt esillä prekaarin työn ongelmaa. Kehitteillä oleva Työhyvinvoinnin kirkkopyhä -hanke on mainio väline hyvän työelämän edistämiseen. Se mahdollistaa paikkakunnan asioiden esille oton ja on perusajatukseltaan osallistava.

Tavoite 3: Vaikuttamistoiminnan kehittäminen kirkkohallituksen strategian mukaisesti

Arvio: Vaikuttamistoiminnan painopisteet ja vaikuttamistoiminnan suunnat vaihtelevat yksikön eri työaloilla. Samalla kun sen merkitys ja rooli kasvanut, on kuitenkin jäänyt osittain epäselväksi, mitä vaikuttamistoiminnalla tarkoitetaan. Yksikön eri työaloilla on laajat verkostot ja vaikuttamiskanavat. Koko kirkkohallituksessa se luo paineita parempaan tietoisuuteen kokonaisuudesta ja sen koordinoitiin. Vaikuttamistoiminnan työvälineenä on enenevässä määrin sosiaalinen media. Siinä tarvittavia taitoja tulee vahvistaa.

Tavoite 4: Kirkkohallituksen strategisten painopisteiden tukeminen

Arvio: Meidän kirkko 2015 -strategian toteuttamista tukeneita hankkeita ovat olleet mm. vapaaehtoistoiminnan ja jumalanpalveluselämän kehittämishankkeet, Hengellinen elämä verkossa -hanke sekä Pyhä-hanke. Tyypillistä näille on sisällöllinen kokonaisvaltaisuus, joka liittyy monen yksikön toimintaan. Haasteena, osittain vaikeutena on hankkeiden päättyessä niveltää ja siirtää niiden tuloksia yksiköiden perustoimintaan.

Tavoite 5: Yksikön rakentaminen ja yhteistyö muiden toiminnallisen osaston yksiköiden kanssa.

Arvio: Vuoden 2012 alusta toiminnallinen osasto organisoitui uudella tavalla. Prosessiin liittyi osaston tasolla mm. osaamiskartoitus selvitys. Uusi yksikkö on tuonut mahdollisuuksia ajattelun ja näkemysten laajentamiseen ja myös haastanut siihen. Organisaatiouudistuksen tavoitteet ovat jääneet epäselviksi, ja osaamiskartoitus selvitysprosessi on jäänyt keskeneräiseksi.

5.4.4 Kirkon koulutuskeskus (KK)

Toiminta-ajatus

Kirkon koulutuskeskus palvelee seurakuntia järjestämällä ja koordinoimalla henkilöstökoulutusta sekä osallistumalla kirkon alan koulutuksen kehittämiseen.

Rakennemuutosprosessit heijastuvat kirkon henkilöstön koulutukseen

Kirkon koulutuskeskus on alallaan tunnustettu ja arvostettu toimija, jonka järjestämään koulutukseen osallistutaan aktiivisesti. Kiristyneessä taloustilanteessa monien koulutusorganisaatioiden koulutuksiin on ollut aikaisempaa vähemmän tulijoita, mutta Kirkon koulutuskeskuksen kursseille on jopa aikaisempaa paremmin ilmoittautuneita. Tilanteeseen on osaltaan vaikuttanut aktiivinen markkinointi.

Seurakuntien rakennemuutosprosessit, heikentävä talous ja kirkkoon kohdistuvat yhteiskunnalliset haasteet sekä kirkollisen keskustelun polarisoituminen heijastuvat seurakuntien työhön ja nousevat esille koulutuskeskuksen koulutuksissa. Tämä on merkinnyt haastetta 1) auttaa kirkon työntekijöitä löytämään persoonallinen tapa elää kirkon perussanomasta ja löytää rohkeus sen tulkitsemiseen omassa työssään, 2) vahvistaa osallistujia luottamaan kirkon perustehtävään ja omaan osaamiseensa sen toteuttamisessa ja 3) tukea sellaisen työkalutuurin rakentamista, jossa tuetaan työntekijää seurakunnan perustehtävästä nousevien tavoitteiden asettamisessa, valintojen tekemisessä ja työn terveessä rajaamisessa.

Koulutustoiminnan merkittävimmät haasteet kohdistuvat edelleen johtamiskoulutukseen, sillä kysyntä näyttää ylittävän tarjonnan. Myös johtamiskoulutuksen sisältöä pyritään jatkuvasti kehittämään tarkoitustaan vastaavaksi. Tämän vuoksi ns. Kirjo II C ja D koulutukset yhdistettiin. Näin pyrittiin luomaan yhtenäinen 20 op laajuinen kirkollisen johtamisen peruskoulutus. Kanttorikoulu-

tuksessa hyväksyttiin Cantor-työryhmän mietintö, jossa luodaan suuntaviivat alan koulutuksen kehittämiselle.

Toiminnallisen osaston organisaatiouudistus on muuttanut vanhoja yhteistyökäytäntöjä ja haastaa etsimään toimivia malleja koulutusyhteistyön kehittämiseksi ja osaston sisäiselle koulutuskoordinaatiolle. Toiminnallisessa osastossa toteutettu osaamiskartoitus nosti esille koulutuskeskuksen toiminnan ja työprosessien kehittämistarpeita, jotka kohdistuvat mm. pedagogisen osaamisen syventämiseen, kansainvälisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja sosiaalisen median hyödyntämiseen.

Yhteiskunnan koulutusrakenteiden muutosprosessit heijastuvat monin tavoin kirkon tulevien työntekijöiden koulutukseen. Nopeat muutokset ja prosessien laajuus ovat edellyttäneet aktiivisuutta erityisesti Ammatillisen koulutuksen ryhmältä, jossa on seurattu yhteiskunnan koulutuspolitiikkaa, osallistuttu mm. opetus- ja kulttuuriministeriön erilaisiin työryhmiin ja valmisteltu lausuntoja koulutusmaailman kehittämishankkeista. Näitä prosesseja on kuvattu tarkemmin Ammatillisen koulutuksen ryhmän vuotuisissa raporteissa. Kirkollisen koulutuksen kannalta merkittävä yksittäinen hanke on ollut Seurakuntaopiston ja Kirkkopalvelut ry:n integraatioprosessi, joka vaikuttaa monin tavoin kirkollisen koulutuksen kenttään ja yhteistyöhön kirkollisten järjestöjen kanssa. Tukeakseen kirkolliseen koulutukseen sisältyvien harjoittelujen ja työssäoppimisjaksojen kehittämistä koulutuskeskus käynnisti yhdessä Seurakuntaopiston ja Diakin kanssa hankkeen maan parhaan harjoitteluseurakunnan valitsemiseksi. Parhaaksi harjoitteluseurakunnaksi valittiin Muuramen seurakunta.

Kirkon koulutuskeskuksen toimintakertomuksen laajaan versioon voi tutustua Sakastin koulutussivuilla.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuemme seurakuntien henkilöstön kehittämistä ajankohtaisissa rakennemuutos- ja johtamishaasteissa (KK:n koulutustarjonta, paikallisesti toteutettavat hankkeet).

Arvio: Seurakuntien rakennemuutos- ja johtamishaasteet ovat olleet vahvasti esillä lähes kaikessa koulutuskeskuksen koulustoitinnassa. Erityisen vahvasti rakennemuutoksen kysymykset ovat nousseet esille johtamiskoulutuksessa. Koulutuskeskuksen työntekijät ovat osallistuneet harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönottoon liittyviin koulutuksiin kaikissa hiippakunnissa (lukuun ottamatta Porvoota). Paikallisena hankkeena koulutuskeskus on osallistunut Riihimäen seurakunnan esimieskoulutuksen toteutukseen.

Tavoite 2: Selkeytämme kantoreille tarjottavaa täydennys- ja erityiskoulutusta Cantor-työryhmän mietinnön pohjalta.

Arvio: Cantor-työryhmän mietintö hyväksyttiin koulutuskeskuksen toimikunnassa marraskuussa 2012 ja sen toimenpide-ehdotuksia ryhdyttiin toteuttamaan vuonna 2013.

Tavoite 3: Selkiytämme sielunhoidon ja työnohjauksen koulutusten resursointia sekä tehtäväjako koulutuskeskuksessa ja koko toiminnallisessa osastossa.

Arvio: Sielunhoidon koulutuksen resurssitarpeisiin ei löydetty toimivaa ratkaisua vuoden 2012 aikana. Osittain tästä syystä päädyttiin ratkaisuun, että sielunhoidon kouluttaja ei osallistu työnohjaajakoulutuksen suunnittelun tai toteutukseen.

Tavoite 4: Arviomme kirkon henkilöstön koulutustarpeita ja seuraamme yhteiskunnan koulutusjärjestelmien muutoksia pyrkien vaikuttamaan niihin siten, että kirkon koulutustarpeet otetaan huomioon.

Arvio: Koulutuskeskus on tehnyt erilaisia selvityksiä kirkon työntekijöiden koulutustarpeista (mm. nelivuotiskertomuksen yhteydessä) ja näin on pyritty suuntaamaan koulustoitintaa vastaamaan kentän tarpeita. Kirkon koulutuskeskuksen työntekijät ovat pyrkineet aktiivisesti vaikuttamaan yhteiskunnan koulutuspolitiikkaan kirkon työntekijöiden koulutuksen näkökulmasta. Tämä on tarkoitt-

tanut koulutusmaailmaa koskevien hankkeiden intensiivistä seuraamista, osallistumista mm. opetus- ja kulttuuriministeriön perustamien työryhmien työskentelyyn ja seminaareihin sekä tarvittavien lausuntojen valmistelua.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Tavoite 2012	Toteutuma 2011	Toteutuma 2010
Koulutuspäivät¹	5493,5	6353	6079	6604
Opintopisteet²	5844	4823	8330	5625
Koordinointi	Koulutussuunnittelun ja koordinoinnin hankkeissa toimittiin yhteistyössä Kirkkohallituksen eri yksiköiden ja kouluttavien organisaatioiden kanssa. Yhteistyöryhmiä oli yli 30.			

¹ Koulutuspäivä tarkoittaa KK:n järjestämän koulutuksen osanoton kokonaisvolyyymiä (kurssilaiset* kurssipäivät).

² Koulutukseen osallistuneiden suorittamien opintojen kokonaissumma eli kurssilaisten määrä * kurssin opintopisteiden määrä. Yksi opintopiste vastaa opiskelijan suorittamaa keskimäärin 26,7 tunnin työpanosta asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

5.5 ULKOASIAIN OSASTO (KUO)

Toiminta-ajatus

Ulkoasiain osaston tehtävänä on hoitaa kirkon ekumeenisia suhteita ja niihin liittyviä teologisia asioita, vastata ulkomailla asuvien suomalaisten ja Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa tehtävästä kirkollisesta työstä, edistää kirkon ulkomaista ja kirkkojenvälistä avustustyötä sekä kirkon lähetystyötä ja kirkon lähetysjärjestöjen yhteistyötä.

Kansainväliset kirkkoliitot olivat murroksessa

Luterilaisen maailmanliiton (LML) neuvoston kokous pidettiin kesäkuussa Bogotassa. Kokouksessa käsiteltiin mm. monia luterilaisia kirkkoja jakavaa kysymystä homoseksuaalien asemasta ns. Emmaus-prosessin muodossa. LML:n pääsihteeri Martin Junge vieraili kesäkuussa Suomessa. Vierailun tarkoituksena oli tutustua kirkkomme toimintaan ja käydä keskusteluja ekumeenisten organisaatioiden nykytilasta ja tulevaisuudesta. Vierailun yhteydessä Junge tapasi presidentti Sauli Niinistön ja ulkoasiainministeri Erkki Tuomiojan. Ulkoasiain osaston työalasihteeri Kaisamari Hintikka valittiin keväällä LML:n ”Theology and Public Witness” osaston johtajaksi.

Pohjoismaisen ekumeenisen yhteistyön rakenteet olivat murroksessa. Kun Norjan ja Tanskan luterilaiset kirkot eivät olleet valmiita kantamaan taloudellista vastuuta Ekumenik i Norden -organisaatiossa, eikä se näin ollen ole aidosti pohjoismainen toimija, organisaatio päätettiin lakkauttaa. Organisaation piirissä olevien verkostojen toiminta kuitenkin jatkuu niiden oman aktiivisuuden pohjalta.

Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) uudeksi pääsihteeriksi valittiin Guy Liagre. EKK:n murros jatkui. EKK:n uudistustyöryhmä sai valmiiksi esityksen EKK:n uudesta organisaatiosta. Tavoitteena on luoda EKK:stä helpommin hallittava, linjakkaampi ja läpinäkyvämpi organisaatio. Jäsenkirkkojen lausunnot uudistuksesta olivat keskenään ristiriitaisia ja uudistustyöryhmä laati palautteen pohjalta uuden esityksen.

Pyhän Henrikin päivän matkaan Roomaan tammikuussa osallistuivat Suomen ev.-lut. kirkosta delegaation johtajana piispa Seppo Häkkinen ja Katolinen kirkko Suomessa piispa Teemu Sippo SCJ. Matkaan kuului Paavi Benedictus XVI:n yksityisvastaanotto. Kesäkuussa Roomassa vietettiin Suomen ja Vatikaanin diplomaattisuhteiden 70-vuotisjuhlia. Tilaisuuteen osallistuivat arkkipiispa Kari Mäkinen, arkkipiispa Leo ja piispa Teemu Sippo. Valtiovallan edustajana oli ministeri Päivi Räsänen. Tapahtumaan kuului ekumeenisia jumalanpalveluksia sekä maiden suhteiden kehitystä käsittelevä seminaari Villa Lantessa. Joka neljäs vuosi järjestettävä katolisten piispojen synodi järjestettiin lokakuussa Roomassa teemalla uusi evankelointi. Luterilaisen maailmanliiton edustajana synodiin osallistui piispa Simo Peura.

Kesäkuussa suomalainen kirkkojen johtajien delegaatio vieraili Moskovassa tapaamassa patriarkka Kirillia. Matkalle osallistuivat arkkipiispa Kari Mäkinen, arkkipiispa Leo ja piispa Teemu Sippo. Vierailun yhteydessä patriarkalle esitettiin kirkkojen yhteinen kutsu saapua Suomeen. Vierailusta julkisuuteen nousivat homoseksuaalisuutta koskevat näkemyserot kirkkomme ja Venäjän ortodoksisen kirkon välillä. Marraskuussa piispa Seppo Häkkinen ja kenttäpiispa Pekka Särkiö vierailivat Moskovassa tapaamassa metropoliitta Hilarionia. Tapaamisen yhteydessä sovittiin tulevien oppineuvottelujen valmistelusta. Kenttäpiispa Särkiö tutustui myös Venäjän armeijan huomattavat mittasuhteet saaneeseen sotilaspappitoimintaan.

Arkkipiispa Kari Mäkinen johtama delegaatio vieraili Itä-Afrikassa syyskuussa. Matkan tavoitteena oli tutustua nopeimmin kasvavien luterilaisten kirkkojen toimintaan ja johtajiin sekä Suomen Lähetysseuran työhön Tansaniassa ja Etiopiassa. Lisäksi matkalla tutustuttiin Kirkon Ulkomaanavun rauhanvälitystyöhön Somaliassa.

Kirkolliskokous hyväksyi kevästunnonsa yhteistyösopimuksen eteläisen Afrikan evankelis-luterilaisen kirkon (ELCSA) kanssa. Sopimus hyväksyttiin ELCSA:n puolelta kirkolliskokouksessa joulukuussa Johannesburgissa. Yhteistyöasiakirjalla pyritään vahvistamaan kirkkomme yhteyksiä globaalin etelän kirkkoihin.

Siirtolaisuus on muuttunut ja ulkosuomalaistyön painopisteitä jouduttiin arvioimaan uudelleen. Kaliforniassa aloitettiin ulkosuomalaistyön kehittämishanke. Suomeen suuntautuvan siirtolaisuuden Suomelle aiheuttamia haasteita käsiteltiin eri sidosryhmien kanssa.

Kirkon lähetystyön keskuksen toiminnassa keskeistä oli lähetysstrategian toteuttaminen. Se tähtää kirkon suurempaan vastuuseen lähetystehtävän toteuttamisesta, mm. kansainvälisen työn hiippakuntasihteerien ja perussopimuksen myötä. Lähetystyön ja kansainvälisen diakonian koordinoinnin kehittämiseksi aloitettiin ohjauskeskustelut lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa. Lähetysjärjestöjen saamasta rahoitustuesta keskusteltiin edelleen paljon myös julkisuudessa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon ekumeenisen strategian ja Kirkkohallituksen strategian soveltaminen ulkoasiain osaston ja sen yksiköiden toiminnassa

Arvio: Molemmat strategiat ohjasivat ulkoasiain osaston toimintaa. Vaikka osastolla on kaksi sen toimintaa ohjaavaa strategiaa, siitä ei ole muodostunut ongelmaa sillä molemmat strategiat on laadittu Meidän kirkko -strategian pohjalta. Ekumeenisen strategian toteutumista koskevan väliarvioinnin esille nostamiin kehityskohtiin kiinnitettiin erityistä huomiota.

Tavoite 2: Kirkon lähetysstrategian edellyttämien virkajärjestelyjen valmistelu

Arvio: Neuvottelut kansainvälisen työn hiippakuntasihteerien tehtäväkuvista ja virkojen rahoituksesta ns. rahoituspoolimallin pohjalta saatettiin päätökseen. Prosessi kesti suunniteltua pidempään minkä vuoksi virkojen perustaminen tulee mahdolliseksi vasta vuoden 2014 alusta lähtien.

Tavoite 3: Yhteistyön lisääminen piispainkokouksen kanssa erityisesti kirkkomme oppikeskustelujen suunnittelussa, arvioinnissa ja reseption kehittämisessä

Arvio: Yhteistyötä on lisätty keskeisimmillä avainalueilla. Läheisestä yhteistyöstä kertoo, että piispainkokousta pyydettiin arvioimaan suomalais-ruotsalaista luterilais-katolista dialogiraporttia Vanhurskauttaminen kirkon elämässä. Lausunnossaan piispainkokous kiinnitti huomiota raportin reseption kirkon eri tasoilla. Piispainkokous edisti Suomen metodistikirkkojen kanssa solmitun yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa päätöksellään metodistipappien oikeuksista toimittaa yksittäisiä kirkollisia toimituksia.

Tavoite 4: Ulkosuomalaistyön asemapaikkojen ja resurssien kohdentumisen arviointi ja uudelleen kohdentaminen

Arvio: Kattava selvitys ulkomailla asuvista suomalaisista, viikkoturistien määrästä ja ulkosuomalaistyön resurssien kohdentamisesta valmistui vuoden lopulla. Kiireelliset hankkeet resurssien uudelleen kohdentamisesta toteutettiin.

Tavoite 5: Selvityksen laatiminen kasvavan ulkomaalaisväestön kirkolle tuomista haasteista ja toiminnan rakenteiden, periaatteiden ja rahoituksen arviointi, sekä toimenpide-ehdotusten laatiminen yhteistyössä Kirkkohallituksen muiden osastojen ja seurakuntien kanssa

Arvio: Neuvotteluja käytiin pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien maahanmuuttajatyön sekä Kansainvälisen seurakunnan kanssa. Teologien asian toimikunta arvioi Kansainvälisen seurakunnan teologien ja toiminnallisten linjausten suhdetta kirkkomme teologiseen linjaan. Tavoitetta ei saavutettu kattavasti asian laaja-alaisuuden vuoksi, mutta jatkotoimenpiteistä sovittiin.

5.5.1 Teologiset asiat

Toiminta-ajatus

Teologisten asiain yksikkö (TAY) valmistelee, toimeenpanee ja seuraa kirkkomme ekumeenista toimintaa, erityisesti siihen liittyviä teologisia kysymyksiä.

Ekumeenisia dialogeja, koulutusta ja yliopistoyhteistyötä

Neuvottelukunnat Suomen helluntaikeräyksen ja Vapaakirkon kanssa sekä yhteistyöryhmä Suomen metodistikirkkojen kanssa kokoontuivat vuoden aikana kaksi kertaa. Yhteistyössä ekumeniikan opiaineen kanssa järjestettiin Helsingin yliopiston tiloissa lokakuussa seminaari luterilais-helluntailaisen dialogin nykytilanteesta ja kotimaisen ekumeenisen dialogin suhteesta kansainväliseen dialogiin. Yhteyksiä Itä-Suomen yliopistoon hoidettiin muun muassa osallistumalla luentosarjan ”ekumeenisten dialogien teologia” toteuttamiseen. Yksikkö on edistänyt myös patristisen teologian tutkimusta sen ekumeenisen hyödyntämisen näkökulmasta. Lisäksi tuimme Helsingissä järjestetyn kansainvälisen Luther-kongressin järjestämistä mm. antamalla harjoittelijamme kongressin käyttöön.

Kuudennet teologiset neuvottelut Suomen Baptistikirkon ja Finlands svenska baptistsamfundin kanssa järjestettiin maaliskuussa Jämsässä. Neuvottelun aiheena oli ”käytyjen neuvottelujen arviointi” ja ”kirkon ja valtion suhde” sekä luterilaisten ja baptistien käytännön yhteistyön mahdollisuudet vankilasielunhoidossa. Yhteinen raportti tähänastisten neuvottelujen pohjalta on viimeisteltävänä.

Yhdennettoista teologiset neuvottelut Suomen ortodoksisen kirkon kanssa käytiin marraskuussa Järvenpäässä. Neuvottelussa oli kaksi aihetta, ”tunnettu ja tuntematon Jumala” sekä ”koti kristillisenä kasvattajana”. Neuvottelujen seuraava kierros on 2014 ortodoksikirkon isännöimänä.

Porvoon kirkkojen konsultaatio diasporasta ja siirtolaisuudesta järjestettiin Upsalassa maaliskuussa ja teologinen konferenssi Kööpenhaminassa lokakuussa teemalla ”sakramentit kirkon missiossa”. Teologisten asiain sihteerin Tomi Karttunen esitelmöi, samoin mm. pohjoispohjoismaisessa pappeinkokouksessa, jonka aiheena oli ”kirkko ja postsekularisaatio” sekä ensimmäisessä kolmen uskonnon teologisessa kutsuseminaarissa. Porvoon yhteisen julkilausuman 20-vuotisjuhlavuotta muistettiin mm. teologisten asiain sihteerin saksalaiseen ekumeenisen teologian aikakauskirjaan *Una Sancta* kirjoittamalla artikkelilla BEM-asiakirjan vaikutuksesta Porvoon yhteiseen julkilausumaan.

Yhdestoista suomalais-ugrilainen teologikokous järjestettiin Tartossa syyskuussa. Tämän 75-vuotisjuhlakokouksen teema oli ”Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti – Kirkon missio muuttuvassa maailmassa”. Yksikkö osallistui kokouksen järjestämiseen. Kirkon kansainvälisen työn koulutukseen kotimaan henkilöstölle niveltävät, hiippakunnallista ekumeniakoulutusta tukevat ikkuna ekumeniaan -koulutuspäivät käynnistyivät keväällä Tampereen hiippakunnassa ja syksyllä Turun arkkihiippakunnassa. Tietoisuutta ekumeenisesta toiminnasta edistettiin myös mm. kehittämällä edelleen kotisivujen materiaaleja sekä uutena kanavana teologisten asiain sihteerin Kotimaa24-palvelussa pitämän Ikkunoita ekumeniaan -blogin kautta. Stipendivaihto vilkastui Pietarin ja Unkarin suuntaan; saimme myös ensimmäisen stipendiaattimme Gettysburgista.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Suomen baptistiyhdyskuntien kanssa vuodesta 1997 käydyn teologisen dialogin loppuarvio. Tavoitteena on sanoa yhdessä mahdollisimman paljon saavutetusta yhteisymmärryksestä, mutta todeta myös vielä jäljelle jäävät erot ykseyden ja yhteistyön edistämiseksi.

Arvio: Neuvottelut käytiin hyvässä hengessä ja esitettiin toive jatkaa keskustelua. Tiedonannossa todettiin mm.: ”Molemmat osapuolet näkivät käytyjen neuvottelujen edistäneen tavoitteeksi asetet-

tua 'lisääntynyttä ymmärrystä ja lämpimämpää yhteyttä baptistien ja luterilaisten välillä maassamme'. Neuvottelut ovat syventäneet kirkkojemme omaa identiteettiä ja lisänneet luontevan yhteistyön mahdollisuuksia julistuksen, diakonian ja yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa. Neuvotteluissa on voitu korjata 1500-luvun oppituomioiden ja 1800-luvun kielteisten kokemusten muistoja ajalta ennen uskonnonvapautta ja löytää sovinnon henki. Jäämme vielä tavoittelemaan riittävää yhteisymmärrystä kasteesta, ehtoollisesta ja virasta ehtoollis- ja saarnatuolin yhteyden solmimiseksi. Päätettiin julkaista lähitulevaisuudessa oppikeskustelujen tulokset raporttina." Raportin on määrä valmistua keväällä 2013.

Tavoite 2: Teologisissa oppikeskusteluissa Suomen ortodoksisen kirkon kanssa käsitellään teemoja "tunnettu ja tuntematon Jumala" sekä "koti kristillisenä kasvattajana". Teologisen ja käytännöllisen jakamisen tavoitteena on edistää yhteistä todistusta kirkkoina suomalaisessa yhteiskunnassa.

Arvio: Käydyt neuvottelut syvensivät keskinäistä ymmärrystä teologisesta teemasta ja osoittivat pyrkimysten ja haasteiden yhdensuuntaisuuden ajatellen suomalaisten kotien kristillistä kasvatusta. Tiedonannossa todettiin mm.: "Kirkkojemme mukaan Jumalasta voidaan puhua. Hänet voidaan oppia tuntemaan ja löytää hänestä vastaus hengelliseen etsintään. Pohjan kirkkojen toiminnalle tässä ajassa luo sanoma Jumalasta, joka on läsnä ja johon voi luottaa myös silloin, kun asiat eivät pysy hallinnassa ja ihminen kokee epäonnistuvansa elämässään. Ajatus perheestä 'pikku kirkkona' kiteyttää molempien kirkkojen peruslähtökohdan kotien kristilliselle kasvatukselle, joka laajenee kodista seurakunnan jumalanpalveluselämään sekä koko elämän käsittäväksi. Identiteetin tukeminen oman uskonnon opetuksen kautta muodostaa hyvän perustan nuoren kasvulle ja toisten kohtaamiselle yhä monikulttuurisemmassa kontekstissa."

Tavoite 3: Suomessa järjestetään lokakuussa kansainvälinen Porvoo-päivä, jossa juhlistetaan Porvoon sopimuksen 20-vuotispäivää. Tavoitteena on paitsi vahvistaa yhteisön identiteettiä myös nostaa yleistä tietoisuutta Porvoon sopimuksesta ja sen jäsenkirkoista.

Arvio: Porvoon kirkkojen yhteydenpitoryhmä päätti siirtää koko yhteisön kattavan juhlan järjestämisen Porvoon julistuksen allekirjoittamisen 20-vuotisjuhlavuoteen 2016.

Tavoite 4: Ekumeenisten asenteiden, ajattelun ja toiminnan edistäminen toteuttamalla Ikkuna ekumeniaan -kurssipäivät Tampereen ja Turun hiippakunnissa.

Arvio: Koulutukset toteutettiin suunnitellusti, ja jälkimmäisessä koulutuksessa oli jo varsin hyvä määrä osallistujia, noin 40. Seuraavalle vuodelle suunnitteilla onkin kolme koulutuspäivää. Hiippakuntia pyydettiin myös nimeämään yhteyshenkilö ekumeenisia asioita varten.

Tavoite 5: Seminaarin järjestäminen luterilais-helluntalaisesta ekumeniasta tietoisuuden lisäämiseksi käydyistä neuvotteluista, niissä saavutetuista tuloksista ja edessä olevista haasteista.

Arvio: Seminaari toteutettiin, se edisti yhteistyötä yliopiston kanssa ja toi opiskelijat, asiantuntijat ja neuvottelujen veteraanit sekä muut kiinnostuneet vuorovaikutukseen. Osallistujia oli noin 40.

5.5.2 Ulkosuomalaistyö

Toiminta-ajatus

Ekumeeninen tehtävämme on tukea ulkomailla olevia suomalaisia löytämään uudessa asuinmaassaan yhteys paikalliseen kirkkoon ja paikallisiin kristittyihin ja siten jäsentymään Kristuksen maailmanlaajaan kirkkoon sekä palvelemaan toisiaan ja todistamaan Kristuksesta.

Uusia toimialueita ja voimavarojen uudelleen kohdentamista

Kirkon ulkosuomalaistyön seminaari ja kirkkopyhä rakentui Toimiva vuorovaikutus seurakuntaelämässä -teeman ympärille ja se oli samalla ulkosuomalaisseurakuntien tulevaisuusfoorumi. Koulutus oli osa kirkon ulkosuomalaistyön strategian jalkauttamista. Osallistujia oli 12 maasta lähes 100.

Yhteistä kirkkopyhää vietettiin Haapajärven kirkossa, Veikkolassa, yhdessä Kirkkonummen seurakunnan kanssa. Messun yhteydessä Espoon hiippakunnan piispa Tapio Luoma siunasi 22 uutta työntekijää tehtäviinsä.

Ulkosuomalaisparlamentti kokoontui lokakuussa. Yksikkö valmisteli avajaisjumalanpalveluksen yhteistyössä Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kanssa ja Senioriseminaarin yhteistyössä Suomi-Seuran ja Suomen Merimieskirkon kanssa. Lisäksi yksikkö osallistui käsiteltävien asioiden valmisteluun. Kokouksen yhteydessä Kirkon ulkosuomalaistyö esitteli toimintaansa.

Säätytalossa pidettiin lokakuussa Rekkakirkkoyhdistyksen seminaari, johon osallistui raskasta liikennettä edustavia viranomaisia ja järjestöjä. Tilaisuuden avasi sosiaalineuvos Antti Lemmetyinen ja liikenne- ja viestintäministeriön puheenvuoron käytti liikenneministeri Merja Kyllönen. Ulkosuomalaistyön yksikkö osallistui seminaarin valmisteluun ja toteutukseen.

Hampurin suomalainen seurakuntatyö liitettiin vuoden 2012 alussa osaksi Saksan evankelisen kirkon (EKD) ja maakirkkojen suomalaistyötä. Samalla siitä tuli Suomalaisen kirkollisen työn keskuksen (SKTK) jäsen. Pohjois-Saksan alueen papin toimialuetta laajennettiin käsittämään myös Suur-Hampurin alue. Siirtolaispapin asemapaikka siirrettiin Hannoverista Hampuriin, jossa Merimieskirkko antaa toimitilat siirtolaispapin käyttöön. Siirtolaispappi vastaa toimialueensa hengellisestä työstä.

SKTK:n vuosikokouksen yhteydessä juhlistettiin ensimmäistä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja EKD:n välistä yhteistyösopimusta, joka allekirjoitettiin 35 vuotta sitten.

Sveitsin ja Thaimaan ulkosuomalaistyötä ja työntekijöiden asemaa koskevat periaatteet päivitettiin sekä solmittiin Tanskan työtä koskeva sopimus Malmön seurakuntayhtymän kanssa. Amerikan luterilaisen kirkon Southwest California Synodin kanssa solmittiin hankesopimus Kalifornian alueen ulkosuomalaistyöstä. Sen perusteella täysiaikainen siirtolaispappi aloitti toimintansa huhtikuussa.

Saksan pohjoisen alueen siirtolaispappi aloitti tehtävässään 1.1.2012 uudessa yhteistyöhankkeessa, Itävallan osa-aikainen siirtolaispappi siunattiin tehtäväänsä, Saksan Läntiselle ja Eteläiselle alueille valittiin siirtolaispapit. Turistityöhön talvikaudelle 2012–2013 valittiin 8 pappia ja 6 kanttoria. Valintoihin liittyi myös perehdytys ja valmennus uusiin tehtäviin.

Suomalaiset maailmalla 2013 -esite ja Kirkon turistityön esite julkaistiin marraskuussa. Suomalaiset maailmalla -esite julkaistiin kahtena kaksikielisenä versiona: suomi ja ruotsi, sekä suomi ja englanti. Esitteen teemana oli kirkon ulkosuomalaistyön moninaisuus. Esitteitä jaettiin mm. Matkames-suilla ja Papiston päivillä ja ne lähetettiin kaikkiin kotimaan seurakuntiin ja ulkosuomalaisseurakuntiin sekä valtion edustustoihin ulkomailla.

Kirkon ulkosuomalaistyö osallistui Matka 2012 -messuille. Kirkon turistityön teemana oli: ”Lisää kirkko reittioppaaseen” ja paneelikeskustelussa ”Kenelle ja miksi kirkon ulkosuomalaistyötä maailmalla?”. Lisäksi kirkon ulkosuomalaistyö osallistui näytteilleasettajana Papiston päiville ja Ulkosuomalaisparlamenttiin.

Kirkon ulkosuomalaistyö oli esillä mm. TV1:ssä, Helsingin Sanomissa, Expatriumissa, Valko-nauhaliiton lehdessä sekä sosiaalisen median sivustoilla.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon ulkosuomalaistyön strategian saattaminen käytäntöön

Arvio: Kirkon ulkosuomalaistyön strategia, Meidän kirkko maailmalla -esite julkaistiin. Kirkon ulkosuomalaistyön strategia oli esillä uusien työntekijöiden valmennuksessa, alueellisissa työntekijäkokouksissa ja kirkon ulkosuomalaistyön seminaarissa. Strategia on kirkon ulkosuomalaistyön kotisivuilla kommentoivavana, ns. rullaava strategia. Kattava selvitys ulkomailla asuvista suomalaisista, viikkoturistien määrästä ja ulkosuomalaistyön resurssien kohdentamisesta valmistui vuoden lopulla.

Tavoite 2: Rekrytointi ja työntekijöiden tukeminen

Arvio: Kaikki siirtolaispapit osallistuivat kirkon ulkomaan työn koulutusohjelmaan, johon kuuluu neljä osiota (5 op). Kaikki siirtolaispapin tehtäviin vuonna 2012 lähteneet työntekijät ovat osallistuneet yksikön järjestämään lähtövalmennukseen (osio 2); aikataulusyistä he eivät voineet osallistua perusjaksolle (osio 1) toukokuussa.

Suunnitellut työntekijäseminaarit toteutuivat Euroopassa ja Australiassa. Itäisen Välimeren alueen turistityöntekijöiden kokous pidettiin Ateenassa maaliskuussa.

Yksikön virkamiesten matkojen yhteydessä erityistä huomiota kiinnitettiin työntekijöiden tukemiseen ja henkilöstöasioihin liittyvän vuorovaikutuksen kehittämiseen.

Tavoite 3: Resurssien kohdentumisen arviointi ja uudelleen kohdentaminen

Arvio: Dallasin siirtolaispapin asemapaikka siirrettiin huhtikuun alusta lukien Los Angelesiin, jolloin aloitettiin uusi Kalifornian suomalaisen kirkollisen työn kolmivuotinen kokeiluhanke yhteistyössä Southwest California Synod (ELCA) kanssa. Kirkkomme ja Thaimaan evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen lähetysseuran yhteistä suomalaistyön hanketta kehitettiin päivittämällä yhteistyömuistio ja vahvistamalla työn resursseja. Sveitsin työtä ja sen edellytyksiä arvioitiin ja työtä päätettiin jatkaa toistaiseksi. Yhteistyöasiakirja Sveitsin luterilaisten kirkkojen liiton (BELK) kanssa ajantasaistettiin. Näihin hankkeisiin liittyneet resurssien uudelleenkohdentamiset toteutettiin.

5.5.3 Kirkon lähetystyön keskus (KLK)

Toiminta-ajatus

Kirkon lähetystyön keskus (KLK) kehittää ja koordinoi kirkon ja seurakuntien lähetystyötä ja edistää lähetysjärjestöjen yhteistä toimintaa sekä huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä kasvat-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta.

Lähetystyön uudelleenorganisointia kotimaassa ja kansainvälisesti

Lähetysstrategian toinen, käytännöllinen osa eteni toimintavuoden aikana. Neuvottelut kansainvälisen työn hiippakuntasiihteerien tehtäväkuvista ja virkojen rahoituksesta ns. rahoituspoolimallin pohjalta saatettiin päätökseen, kun kaikki kirkon lähetysjärjestöt, Kirkon Ulkomaanapu ja tuomiokapitulit vastasivat myönteisesti Kirkkohallituksen lausuntopyyntöön vuoden loppuun mennessä.

”Ihmisoikeudet ja kirkon kansainvälinen työ” -seminaari pidettiin Helsingissä marraskuussa. Seminaarissa käsiteltiin laajemmin niitä asioita, joiden perusteella edellisenä vuonna oli leikattu joidenkin lähetysjärjestöjen talousarvioperustaisia määrärahoja.

KLK osallistui Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) uuden lähetysasiakirjan laadintaan, kun kirkon lähetysteologi osallistui helmikuussa Euroopan ekumeenisten lähetysneuvostojen puheenjohtajien kokoukseen Bosseyssa, jossa annettiin palautetta asiakirjan luonnoksesta. Maaliskuussa kirkon lähetys sihteeri osallistui seuraavan version ekumeeniseen valmistelukokoukseen Manilassa. KMN:n uusi lähetysasiakirja hyväksyttiin KMN:n keskuskomitean kokouksessa syyskuussa. Asiakirjan suomenos käynnistyi joulukuussa.

KLK:n uskontokasvatussihteeri piti koulutuksia sekä uskontojen kohtaamisesta että kristillisestä meditaatiosta – sisäistä henkistä ja hengellistä tilaa etsivien tavoittamiseksi. Yleistavoitteena oli kirkon työntekijöiden ja seurakuntalaisten missionaarinen varustaminen paikallistasolla. Uskontokasvatuksen alueella uskontojen kohtaamisen ja muuttuvan kansanuskonnollisuuden kohtaamisen kysymyksiä käsitteleviä erimittaisia koulutustapahtumia seurakunnissa ja seminaareissa oli alun kolmattakymmentä. Kirkon spiritualiteetin missionaarista ulottuvuutta edistettiin useissa työryhmissä ja media- ja yleisökontakteissa.

KLK oli edustettuna USKOT-foorumissa, kolmen abrahamilaisen uskonnon yhteiskuntarauhaa edistävässä yhteistyöjärjestössä. Sen keskeisiä hankkeita olivat ”Vihapuhe”-seminaari tammikuussa, johon osallistui myös tasavallan presidentti, sekä kolmen uskonnon juhlapäiviä esittelevän uskontokalenterin julkaiseminen verkossa.

Lähetys sihteerin virkaan valmistava koulutus jatkui Diakonia-ammattikorkeakoulun, Centria-ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian kanssa. Palkkiotoimisten ja vapaaehtoisten lähetys sihteerien koulutus pidettiin kolmena viikonloppuna Päiväkummun kurssikeskuksessa. Eri lähetysjärjestöjen lähetyskurssien (Kirkon kansainvälisen työn erikoistumiskoulutus) yhteiset osiot toteutettiin keväällä. Elokuussa pidettiin kaikkien järjestöjen yhteinen täydennyskoulutusviikko, Lähetyskurssi II, Turun kristillisellä opistolla. Kirkon ulkomaantyön koulutuksen peruskurssi pidettiin Tampereella Varalan urheiluopistolla huhtikuussa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Toteutetaan kirkon lähetysstrategiaa kirkkohallituksen, kirkon lähetysjärjestöjen, Kirkon Ulkomaanavun, hiippakuntien ja seurakuntien kanssa

Arvio: Yhteistyö on jatkunut tiiviinä sekä ulkoasiain osaston ja kirkkohallituksen sisällä että suhteessa järjestöihin, hiippakuntiin ja seurakuntiin. Lähetysstrategia eteni kansainvälisen työn hiippakuntasihteerin virkojen kohdalla, kun vuoden lopulla saatiin kaikkien osapuolien myönteinen vastaus kansainvälisen työn hiippakuntasihteerien rahoitusratkaisuun. KLK/KUO kävi ohjauskeskustelut lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa, joiden perusteella laadittu kooste esitettiin Kirkon ulkoasiain neuvostolle joulukuussa.

Tavoite 2: Vakiinnutetaan kirkon kotimaan henkilöstölle suunnatun kansainvälisen työn erityiskoulutuksen asemaa ja tuetaan erityisesti lähetysteologeja ja lähetys sihteerejä hiippakuntatasolla

Arvio: Muuttuva uskonnollisuus ja uskontojen kohtaaminen -koulutusmoduuli toteutettiin Järvenpäässä Kirkon koulutuskeskuksessa helmikuussa ja maaliskuussa. Koulutuksesta toteutui myös Kirkon missio – minun tehtäväni -moduulit Päiväkummun kurssikeskuksessa Orivedellä ja moduulin toinen osio keväällä Oulussa. Muuttuva uskonnollisuus ja uskontojen kohtaaminen -moduuli maaliskuussa onnistui hyvin ja sai kiitosta osallistujilta. Marraskuussa järjestettiin kirkon toimitalossa missiologinen Intia-symposiumi, ja Lähetysteologisen Aikauskirjan numero 15 ilmestyi. Se käsittelee laajasti Aasian lähetystilannetta, mm. Mongoliaa, Kiinaa, Intiaa, Nepalia, Bangladeshia ja Japania.

Tavoite 3: Jatketaan vuoden 2014 kumppanuusneuvottelun valmisteluja yhteistyötahojen kanssa

Arvio: Kirkon kansainvälisen lähetyskumppanuusneuvottelun valmistelut edistyivät. Neuvottelun ajankohdaksi ja paikaksi varmistui 1.–3.4.2014 Kirkon koulutuskeskus Järvenpäässä.

Valmisteluja toteutettiin yhdessä kirkon lähetystyön toimikunnan asettaman työryhmän kanssa, sekä sähköpostitse kahden ulkomaisen kumppanuuskirkon edustajan kanssa, joista toinen Kiinasta ja toinen Tansaniasta. Tapahtuman projektisihteeriksi valittiin FM Katariina Ylikännö.

5.6 KIRKON TIEDOTUSKESKUS (KT)

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskus edistää viestinnän keinoin kirkon yhteisiä tavoitteita tukemalla kirkollista ja uskonnollista vuoropuhelua kirkossa ja yhteiskunnassa luterilaisen arvopohjan mukaisesti sekä pitämällä uskoa, kristillisiä ja kirkollisia näkökohtia esillä tiedotusvälineissä kirkon kokonaisstrategian mukaisesti. Kirkon tiedotuskeskus huolehtii osaltaan vastuullisesti siitä, että kirkko ja sen sanoma vaikuttavat yhteiskunnassa.

Yhteiskunnan eriarvoistuminen säteili kirkollisessa viestinnässä

Vuotta 2012 leimasi vahvasti niin kotimaan kuin Euroopan unioninkin taloudellinen taantuminen, mittavat irtisanomiset ja tuloerojen kasvu. Arkkipiispa Kari Mäkinen toi esille huolensa tähän liittyen useassa mediaesiintymisessään erityisesti loppuvuodesta niin sähköisissä kuin painetuissakin viestimissä. Kirkon tiedotuskeskus avusti näiden esiintymisten järjestämisissä.

Ensimmäisen naispuolisen lestadiolaispastorin vihkimys ja lestadiolaisuuteen liittyvät erityispiirteet näkyivät mediakeskustelussa. Vuoden aikana keskusteltiin runsaasti myös eutanasiasta. Lähetysjärjestöjen määrärahat ja niiden liittyminen ihmisoikeuskysymyksiin sekä naispappeuteen olivat myös esillä. Kirkosta eroamisesta tai kirkkoon liittymisestä ei tapahtunut suuria muutoksia verrattuna aiempien vuosien kehitykseen.

Kriisiviestintätilanteita synnyttivät Hyvinkään ampumavälikohtaus toukokuussa sekä perhesurmat Helsingissä ja Pomarkussa.

Alkuvuodesta paastonaikaan toteutettiin ekopaasto-kampanja yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston sekä Pyhä-hankkeen kanssa. Tavoitteena oli yhdistää tieto kulutuksen ilmastovaikutuksista kristillisiin arvoihin eli hiljentymisen ja kohtuullisuuden merkitykseen ihmisten elämässä. Kampanjan suojelijana toimi Helsingin piispa Irja Askola.

Sakastin voimakkaasti lisääntyneet kävijämäärät osoittavat kirkon työntekijöiden löytäneen Sakasti-palvelun keskeisenä sisäisen viestinnän työvälineenä. Sakastin kävijämäärien nousu näkyy käyntien selvänä laskuna uudistustaan odottavan evl.fi:n kävijätilastoissa.

Kirkon tiedotuskeskus sai päätökseen 2011 käynnistetyn organisaatiouudistuksensa. Välinepainotteinen organisaatio on muutettu rakenteeltaan sellaiseksi, missä toiminta perustuu sisältöihin ja prosesseihin. Kirkon viestintä pystyy näin myös paremmin toteuttamaan käytännössä kirkon ja Kirkkohallituksen strategioiden sekä viestintäohjelman asettamia tavoitteita ja vastaamaan viestintäympäristön asettamiin vaatimuksiin myös ennakoivasti.

Porissa järjestettiin syyskuussa Kirkon viestintäpäivät teemalla ”Kielen päällä”. Tapahtumaan osallistui 204 henkilöä ja saadun palautteen perusteella se onnistui erinomaisesti.

Kirkon tiedotuskeskus osallistui myös Joensuussa Itä-Suomen yliopistossa viestinnän kurssin järjestämiseen kouluttajana.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Ennakoivuus keskeistä uudistushankkeissa

Tavoite 1: Parannamme ennakoivaa viestintävalmiutta ja luotausta. Selvitämme kirkon keskeisten toimijoiden esiintymisvalmiuksien tarpeet ja tuemme niiden toteuttamisessa.

Arvio: Ennakoivaa viestintävalmiutta ja luotausta parannettiin päättämällä perustaa KT:n uuteen organisaatioon luotaus-, analyysi- ja koulutustiimi. Piispojen esiintymisvalmennuksen pilottijakso saatiin päätökseen. KT vastasi yhdessä pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien, yliopistotutkijoiden ja Kirkkopalvelujen kanssa ”Kirkon kasvot” valmennuksesta, minkä avulla Kirkkohallituksen valmiudet osoittaa medialle eri alojen kirkollisia asiantuntijoita paranivat entisestään. KT:n tekemän Webropol-kyselyn perusteella valtaosa suomalaisista paikallislehdistä tunsivat ja käyttivät KT:n tiedotteita.

Tavoite 2: Uudistamme KT:n rakennetta palvelemaan paremmin tavoitteitamme ja hankkeitamme erilaisiin viestinnällisiin haasteisiin nopeasti ja joustavasti reagoivana, vaikuttavana yksikkönä.

Arvio: KT:n organisaatiouudistuksen tuloksena valmiudet olemassa olevan viestintäosaamisen tehokkaampaan ja ennakoivampaan käyttöön ovat kasvaneet. Koulutus on oleellinen osa uutta toimintamallia, mikä näkyi myös koulutuksen lisääntymisenä niin KT:ssä kuin yhteistyökumppaneidenkin kanssa. KT:n palautelomake on uudistettu. Sen avulla pystytään ohjaamaan esimerkiksi keskustelua haluavat Suomi24- tai Kirkko kuulolla -palveluissa vierailevat seurakunnan toiminnasta kyselevät ihmiset suoraan ko. seurakuntaan. Suhteessa tullessiin yhteydenottoihin vastattujen yhteydenottojen määrä kasvoi 12 %:lla. Nimettömiä palautteita tuli 70 % vähemmän kuin vuonna 2011.

Tavoite 3: Varmistamme, että kirkko kohtaa ihmisiä vuorovaikutteisessa verkkotodellisuudessa osana kirkon perustoimintaa.

Arvio: Kirkon kaikkien vuorovaikutteisten palvelujen kävijämäärät ovat kasvaneet selvästi. Suomi24.fi:n Kirkko kuulolla -keskustelupalvelun kävijämäärät kasvoivat noin 40 % edellisvuodesta ja nuorille naisille suunnatun Lily.fi-blogipalvelun kävijämäärä oli 22 000 sivunkatselua kuukaudessa vuonna 2012. Vuorovaikutteisen viestinnän laatua parannettiin kehittämällä blogien ja kommentointien moderointia yhteistyössä Kotimaa Kustannus Oy:n kanssa.

5.6.1 Tiedotusyksikkö

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskuksen tiedotusyksikkö edistää kirkollisten, eettisten ja kirkolle keskeisten yhteiskunnallisten aiheiden käsittelyä tiedotusvälineissä ja kansalaisten keskuudessa. Yksikkö tarjoaa luotettavaa, ajankohtaista ja kiinnostavaa tietoa kristinuskosta, kirkosta, seurakunnista ja kirkollisesta toiminnasta. Yksikkö tukee kirkon toimijoita viestinnässä.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Ekopaasto sai laajan ja myönteisen vastaanoton

Tavoite 1: Tavoitteenamme on lisätä viestinnällämme vaikuttavuutta. Linjaamme ja määrittelemme tuottamiemme uutisten sisältöä ja sidosryhmiä suhteessa muihin kirkollisiin uutispalveluihin.

Arvio: Arkkipiispan ja kansliapäällikön kanssa tehostettiin viestintäsuunnittelua. Kansliapäällikkö osallistuu Kirkon asiantuntija -blogiin helmikuussa 2013.

Ekopaasto-kampanjasta KT:ssa vastasi tiedotusyksikkö. Ekopaaston nettisivuilla kampanjaan ilmoittautui noin 7 000 henkilöä. Facebook-sivuilla kampanjalla oli noin 500 tykkääjää. Noin 40 bloggaajaa kirjoitti ekopaastosta. Osa blogeista julkaistiin kampanjan Facebook-seinällä. Lisäksi kampanjan omassa Ekopaasto-blogissa julkaistiin 24 blogikirjoitusta. Media-aamiaisella 21.2. piispa Irja Askola ja erikoistutkija Ari Nissinen Suomen Ympäristökeskuksesta keskustelivat ekopaastosta.

Syksyn media-aamiaiset järjestettiin kansliapäällikön kuntavaali-teeseistä 25.9. sekä kirkon nelivuotiskertomuksesta 23.10.

Tiedotusyksikkö lähetti medialle kohderyhmittäin yhteensä 345 tiedotetta (2011 yht. 360 tiedotetta, 2010 yht. 452 tiedotetta ja 2009 yht. 445 tiedotetta). Evl.fi-palvelun kautta tulleistä palautteista tiedotusyksikössä käsiteltiin yhteensä 370 yhteydenottoa, joista 259:ään vastattiin. Palautteista 45 oli nimettömiä ja loput kommentteja.

Tavoite 2: Kehitämme verkkoviestinnän ja tiedotusyksikön yhteisiä prosesseja ja toimintoja edelleen ja osallistumme evl.fi-palvelun uudistukseen.

Arvio: Tiedotusyksikkö suunnittelee ja toteuttaa laaja-alaista viestinnän prosessia. Tiedottamista painotetaan verkkouutismaisuuteen ja toteutetaan kohdennetusti. Kuvia tarjotaan medialle tiedotteiden liitteinä. Tiedotus on ollut mukana ideoimassa kuvamateriaalia ja -kohteita kirkon kuvapankkiin. Kirkon tiedotus -twitteritiliä on kehitetty ja sitä seuraa noin 400 henkilöä. Tiedotus osallistuu myös Kirkko Suomessa -Facebook-sivun päivittämiseen ja suunnitteluun.

Tiedotusyksikön ja verkkoviestintäyksikön yhteistyötä on kehitetty yhteisin kokouksin ja projektein. Tiedotus- ja verkkoviestintäyksiköistä on osallistuttu yhteisesti järjestettyihin koulutuksiin mm. kielenhuolto- ja tiedotepalautekoulutukseen, Hev-hankkeen some-koulutuksiin sekä verkkokirjoituskoulutukseen. Tiedotusyksikkö osallistuu kirkon yhteisen verkkopalveluhankkeen sisällöntuotannon suunnitteluun.

Tavoite 3: Taustoitamme medialle kirkon päätöksentekoa mm. panostaen kirkolliskokousvaalien viestintään helmikuussa 2012.

Arvio: Kirkolliskokousvaaleihin tehtiin vaalikone, johon osallistui 94 % ehdokkaista. Kirkolliskokousvaalitiedotus hoidettiin yhteistyössä tuomiokapitulien kanssa. Vaaleja kommentoi Kirkon tutkimuskeskus. Toukokuussa tuotettiin verkkomateriaalia kirkolliskokouksen päätöksentekoprosessien selventämiseksi uusille kirkolliskokousedustajille sekä medialle.

Uudistuva Tapuli tehostaa kirkon sisäistä viestintää

Tavoite 4: Tuemme edelleen keskushallinnon ja hiippakuntien viestintäkoulutusta ja avustamme viestintäsuunnitelmien tekemisessä. Käytännössä mm. koulutamme kirkon työntekijöitä ja luottamushenkilöitä esiintymään mediassa asiantuntijan roolissa. Tämä koulutus toteutetaan yhteistyöprojektina pääkaupunkiseudun seurakuntien kanssa. Tuemme kirkon viestijöitä ja kehitämme uusia sähköisiä työkaluja (Facebook, uutiskirje)

Arvio: Kirkon kasvot -viestintäkoulutus kartoitti alkuun kirkon työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhdessä pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien viestintäjohtajien kanssa. Esiintymiskoulutus toteutui yhteistyössä Kirkkopalvelujen kanssa sekä maaliskuussa että marraskuussa. Kummallakin ker-

ralla oli paikalla 14 kirkon työntekijää. KT:n püispoille tarjoama esiintymiskoulutuksen pilottikierros saatiin vuoden aikana päätökseen.

Vuoden aikana aloitettiin kapitulien aloitteesta tullut nimikkotiedottajakäytäntö, jossa kullakin tiedottajalla on kaksi kapitulua, joiden viestintää he tukevat. Kuopion ja Espoon tuomiokapituleja avustettiin piispanvaalien viestinnässä ja muun muassa konsultoitui ja tuettiin mediatilaisuuksien järjestämistä ennen virkaan vihkimistä.

Tiedottaja laati Sakastin viestintäosion uuden konseptisuunnitelman opintoihin liittyvänä lopputyönään. Uudistus käynnistyy vuonna 2013.

Kirkkohallituksessa järjestettiin Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin, Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymien, Kirkkopalvelujen sekä KT:n yhteistyössä Kirkot ja mainekriisit -koulutuspäivä yli sadalle osallistujalle. Kriisiviestintäverkoston koulutus kokosi viestintäpäivien yhteydessä noin 70 verkoston jäsentä ja kiinnostunutta viestijää Porissa. Tiedottaja ja tiedotuspäällikkö osallistuivat European Christian Internet Conference (ECIC) -kokoukseen Roomassa. Kokouksessa perustettiin myös epävirallinen ECIC-verkoston kriisiviestintäverkosto maine- ja onnettomuuskriisimateriaalin ja hyvien käytäntöjen jakamista varten eri kirkkojen viestintäosastojen välillä.

Tiedotusyksikkö toteutti pääkaupunkiseudun diakoniatyöntekijöille Kuinka näen työssäni uutisen? -koulutuksen.

Vuoden aikana osallistuttiin kokonaiskirkon hankkeiden (Suomi-Areena, Seurakuntien rakennemuutos, Pyhä, Vapaaehtoistyö, Jumalanpalveluksen kehittäminen, Hev, Kirjuri sekä kirkkohallituksen ympäristödiplomimateriaali) viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Viestintäkoulutuksen koordinaatioryhmän työ päätettiin lopettaa ja siirtää yhteistyö KT:n ja Kirkon koulutuskeskuksen väliseksi yhteistyöksi.

Seurakuntien viestijöille suunnattu sähköinen uutiskirje Tapuli vakiinnutettiin vuoden pilottiko-keilun jälkeen. Tapuli tukee viestinnän suunnittelua ja yhteisöllisyyttä sekä viestii KT:n ajankohtaisista asioista seurakunnille.

Tavoite 5: Kehitämme edelleen kontaktejamme median edustajiin. Toteutamme kyselyn paikallis-medioille KT:n palvelujen käytöstä.

Arvio: Tiedotusyksikkö kävi palauteiltoapäivät tiedotteistaan HS:n toimittajan ja Avun toimitussihteerin kanssa. Yksikkö vieraili muun muassa Puolustusvoimien viestinnässä ja sanomalehti Länsi-Savon toimituksessa.

Tiedotusyksikkö selvitti syyskuussa, miten paikallismedia käyttää tiedotusyksikön lähettämiä tiedotteita ja tarjottuja kuvia. Webropol-kysely lähetettiin tiedotejakelussa oleville paikallislehdille. Vastausprosentti oli 24. Monissa kommentaissa korostettiin paikallisen näkökulman tärkeyttä ja kerrottiin, että yhteistyö paikallisen seurakunnan kanssa toimii. Avoimissa vastauksissa KT:n tiedotteista annettiin myönteistä palautetta ja kuvapankkia odotettiin.

Tavoite 6: Kehitämme ja hyödynnämme edelleen media- ja kansalaispalauteanalyysijä. Tilaamme media-analyysin mediaseurantapalvelun toimittajalta.

Arvio: Cision-mediaseurantatutkimus kirkon julkisuudesta saatiin valmiiksi jo syksyllä 2012. Se osoitti, että toimitetussa mediassa korostuu uutisointi hallinnosta ja sosiaalisessa mediassa myös hengellisillä kysymyksillä on enemmän tilaa.

5.6.2 Radiotoimitus

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskuksen radiotoimitus edistää kirkon yhteisiä tavoitteita, kristillistä jumalanpalvelus- ja hartauselämää sekä herättää keskustelua uskonnollisista ja eettisistä kysymyksistä radiossa ja verkossa.

Vahvat vakiintuneet merkkituotteet ja ravistelevaa keskustelua

Toimituksen keskeinen yhteistyökumppani oli kertomusvuonna Yle Radio 1, jonka aamu- ja iltahartaudet, jumalanpalvelukset ja Horisontti-ohjelma veivät suurimman osan toimituksen työpanoksesta.

Toimitus vastasi hartausohjelmistojen suunnittelusta luterilaisen kirkon osalta ja koordinoi ohjelmiston kaikkien mukana olevien kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen osalta. Maaliskuussa juhlettiin Helsingin Vanhassa kirkossa 80-vuotiaasta radiohartautta. Suorassa juhla lähetyksessä puhui arkkipiispa emeritus John Vikström.

Pastori Kai Sadinmaan aamuhartaudet herättivät paljon keskustelua julkisuudessa. Niistä saatiin runsaasti palautetta, sekä myönteistä että kielteistä, ja niitä kuunneltiin poikkeuksellisen paljon myös Yle Areenassa.

Radiotoimitus tuotti Yle Radio 1:een Horisontti-ohjelman uskonnoista ja elämäntarkasteluksista sekä hengellisen musiikin Hartaita säveliä -ohjelman. Horisontissa huomioitiin Vatikanin toisen konsilin 50-vuotisjuhla lähettämällä syksyllä ohjelmasarjan katolisesta kirkosta. Ohjelmassa lähetettiin myös sarja, joka kertoi erilaisten ihmisten elämän keskeisistä rakennuspuista ja osallistuttiin Yle Radio 1:n kesäteemaan Murhaava heinäkuu.

Hartaat sävelet -ohjelma tuotettiin freelance-toimittajien voimin. Ohjelmassa seurataan kirkkovuoden teemoja kanavan musiikkiprofiilia noudattaen. Siinä kuullaan myös kuulijoiden toivemusiikkia.

Toimitus jatkoi uutisten tuottamista Kotimaa24-uutissivustolle yhteistyössä Kotimaan ja suurten seurakuntayhtymien kanssa. Sivusto on vakiinnuttanut asemansa uskontoihin ja kirkkoihin liittyvien uutisten tuottajana ja sitä seurataan myös muissa medioissa. Vuoden aikana sivustolla oli yli 800 000 eri kävijää.

Toimitus on osallistunut kirkon viestintäkoulutukseen, paitsi itse järjestämillään kursseilla, myös Helsingin ja Joensuun yliopistojen teologisten tiedekuntien järjestämässä viestinnän koulutuksissa yhdessä KT:n muiden yksiköiden kanssa. Toimitus järjesti kaksi kertaa viestintäiltpäivän Kirkon koulutuskeskuksen pastoraalikirssilla Raamattu, tunnustus ja julistus.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Ajankohtaisuus ja etiikka puhuttivat

Tavoite 1: Hartausohjelmissa panostamme ohjelmien sisällölliseen laatuun ja sähköisen välineen erityishaasteisiin. Järjestämme radion hartauksissa ja jumalanpalveluksissa mukana oleville koulutusta, jossa kiinnitetään erityistä huomiota puheiden ja saarnojen homileettiseen kehittämiseen.

Arvio: Toimitus järjesti hartauspuhujille viiden päivän mittaisen peruskurssin, jossa kiinnitettiin huomioita sekä radiossa toimivaan sisältöön että radionomaiseen ilmaisuun. Usein hartauksia pitävälle järjestettiin myös puolen päivän mittaisia koulutus- ja palautetapaamisia. Syksyllä järjestettiin peruskurssin käyneille puhujille jatkokurssi dramaturgiasta ja radioilmaisusta.

Toimitus järjesti neljän päivän kurssin radiojumalanpalvelussarjassa mukana oleville seurakunnille sekä päivän koulutuksen seurakunnille, joista radioitiin 1–2 jumalanpalvelusta, ja 3 koulutusta-paamista saarnaajille.

Tavoite 2: Nostamme julkiseen keskusteluun aiheita uskonnollisista ja eettisistä kysymyksistä. Jatkamme kirkon yhteisen uutispalvelun Kotimaa24:n toimittamista ja kehittämistä yhdessä Kotimaan ja suurten seurakuntayhtymien kanssa ja pyrimme sopimukseen Horisontin tuottamisesta Yle Radio 1:lle.

Arvio: Toimitus on jatkanut yhteistyötä Kotimaan ja suurten seurakuntayhtymien kanssa Kotimaa24-uutissivuston toimittamisessa. Sivusto on tavoittanut vuoden 2012 aikana noin 110 000–120 000 eri lukijaa kuukausittain. Se on saavuttanut vakiintuneen aseman uskonnoista uutisoivana sivustona, jota myös muut mediat seuraavat.

Kotimaa24:n kautta julkiseen keskusteluun ovat nousseet mm. lestadiolaisnaisten pappisvihkimys ja kirkon lähetysjärjestöjen rahoituksesta käyty keskustelu.

Toimitus on tuottanut Ylen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tunnin mittaisen makasiiniohjelman Horisontti Yle Radio 1:lle.

Tavoite 3: Kiinnitämme ohjelmatyössä erityistä huomiota heihin, jotka eivät lähtökohtaisesti ha-keudu hartausohjelmien ja uskonnollisten ohjelmien pariin. Jumalanpalvelusohjelmistossa toteu-tamme säännöllisesti erityismessuja. Profiloimme hartauksia selkeämmin eri ohjelmapaikoilla. Har-taussarjoihin ja kirkkovuoden juhliin liittyvien hartaussarjojen käyttöä evl.fi:n osana kokeillaan.

Arvio: Yhteistyössä Toivon tuottajien kanssa tuotettu 10-osainen sarja Elämän tarkoitus Radio Hel-singissä jatkui tammikuussa kolmen jakson verran.

Kuulijoilta tulleiden palautteiden perusteella pastori Kai Sadinmaa houkutteli hartauksillaan ai-van uusia kuulijoita aamuhartauksien pariin.

Vuoden aikana radioitiin Yle Radio 1:ssä seitsemän erityismessua, mm. Tuuli puhaltaa -messu Pasilan seurakuntatalolta, musiikillinen koululaisten kevätkirKKko Pornaisista ja Sibelius-Akatemian avajaismessu Helsingistä.

Hartauksia on profiloitu sisällöllisesti entistä selkeämmin ja vuoden aikana kuultiin useita sarjo-ja, mm. toukokuusta lokakuuhun jatkunut sarja Katekismuksesta. Resurssipula esti kokeilun, jossa hartaussarjoja olisi käytetty evl.fi:n osana.

Radiohartaus Yle Areenan kuunnelluimpana

Radio on pysynyt edelleen merkittävänä tiedotusvälineenä Suomessa, se tavoitti vuonna 2012 vii-koittain 95 % suomalaista ja päivittäin 77 % (vuonna 2011 samat luvut olivat 95 % ja 78 %). Yle Radio 1:n osuus radion kuuntelusta oli 7,3 % (vuonna 2011 7,5 %) ja viikoittain sitä kuunteli noin 885 000 suomalaista.

Aamuhartauksien kuuntelijaluvuissa tapahtui tammikuun lopun ennakkotietojen perusteella viikkotasolla muutoksia siten, että torstain ja perjantain kuuntelijamäärät kasvoivat merkittävästi ja lauantain osalta jonkin verran, sen sijaan maanantain, tiistain ja keskiviikon osalta kuuntelijaluvut laskivat hieman. Torstain iltahartauksien kuuntelijamäärät kasvoivat selvästi ja lauantain hieman, muina päivinä kehityssuunta oli laskeva.

Radiohartauksien kuuntelu Yle Areenan kautta lisääntyi merkittävästi, erityisesti pastori Kai Sa-dinmaan hartauksien osalta. Yhden viikon aikana aamuhartaus oli kuunnelluin audioleike Yle Aree-nassa.

	Kuuntelijamäärät		
	2012	2011	2010
Aamuhartaus ma-la klo 6.15	61 000	62 000	62 000
Aamuhartaus ma-la klo 7.50	146 000	148 000	140 000
Iltahartaus ma-pe klo 18.50	75 000	77 000	77 000
Iltahartaus la klo 18	114 000	112 000	123 000
Jumalanpalvelus su klo 10	183 000	212 000	203 000
Ortodoksinen liturgia/Horisontti su klo 11	123 000	124 000	123 000
Jumalanpalvelus/Horisontti su klo 18	54 000	59 000	66 000
Hartaita säveliä ma-la klo 6.05	57 000	57 000	56 000
Hartaita säveliä ma-la klo 7.45	146 000	148 000	140 000
Hartaita säveliä ma-pe klo 18.30	70 000	70 000	

5.6.3 Televisiotoimitus

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskuksen televisiotoimitus tukee ja edistää kristillistä jumalanpalvelus- ja hartaus-elämää television keinoin sekä tuottaa ja kehittää aineistoja kristinuskoon ja eettisiin kysymyksiin liittyen sekä televisiossa että muussa audiovisuaalisessa viestinnässä.

Hartausohjelmien katsojamäärissä kasvua

Vuonna 2009 perustettu valtakunnallinen tv-kanava SuomiTV siirtyi amerikkalaisen FOX-yhtiön omistukseen. Vuoden 2011 lopulla aloittanut uusi valtakunnallinen perhekanava BC-TV (IRR-TV) on keskittynyt lähettämään erityisesti uskonnollista ohjelmaa useilla eri kielillä. Kertomuskauden aikana jatkettiin ulkopuolisen tuotantoyhtiön kanssa uuden ohjelmasarjan suunnittelua, mutta lähetykskanavaksi kaavailtu Yle ei pystynyt ottamaan hanketta tuotantoon. Jatkokeskustelut aloitettiin uudelleen vuoden lopussa ja ratkaisu sarjan toteuttamisesta siirtyi seuraavalle vuodelle. Kirkon yhteinen kuvapankki saatiin valmiiksi ja otettua käyttöön ja sen kehittämistä jatkettiin yhteistyössä isojen seurakuntayhtymien kanssa. Lisäksi tuotettiin yhdessä Kirkkohallituksen muiden yksiköiden kanssa yhteistyönä rekrytointimateriaalia lastenohjaajien ja kirkon nuorisotyönohjaajan ammattiin.

Televisiotoimitus suunnitteli ja toteutti entiseen tapaan Yle TV1:n hartausohjelmat. Kertomuskaudella TV1:ssä televisioitiin yhteensä 33 jumalanpalvelusta (2011: 35 kpl), joista 14 (2011: 9) oli suoria lähetyksiä. Televisioitavien jumalanpalvelusten kehittämiseksi vuoden aikana toteutettiin kahdeksan uusimuotoista Tervetuloa kirkkoon! -jumalanpalvelustuotantoa, joista neljä lähetystä nauhoitettiin Vantaan Seutulan kappelista ja neljä Kallion kirkosta Helsingistä. Näitä uusimuotoisia tuotan-

toja jatketaan ja kehitetään edelleen vuonna 2013. Vuoden aikana lähetettiin myös mm. Espoon ja Kuopion piispojen vihkimykset hiippakuntien tuomiokirkoista, Kampin kappelin käyttöön siunaaminen Helsingistä sekä Herättäjäjuhlien jumalanpalvelus Isokyröstä. Pisara – Ajatus uskosta - hartauksissa jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua Raamatun luentaa. Toimitus huolehti edelleen luterilaisten jumalanpalvelusten lisäksi myös niin ortodoksisten, katolisten kuin vapaiden suuntien jumalanpalvelusten ohjaamisesta.

Jumalanpalveluslähetysten keskimääräisessä katsojaluvussa tapahtui edellisvuoden laskun jälkeen jälleen nousua noin 14 %. Luterilaisilla jumalanpalveluksilla katsojia oli 158 000 (2011: 139 000, 2010: 171 000, 2009: 153 000). Katsotuin lähetys oli jälleen Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus Helsingin tuomiokirkosta, jolla oli 280 000 katsojaa. Kaiken kaikkiaan televisioituilla jumalanpalveluksilla oli ensilähetys ja uusintalähetys mukaan lukien yli 5,5 miljoonaa katsojaa (2011: 5,1 milj.). Pisan katsojaluvuissa tapahtui myös nousua, keskimääräinen katsojaluku ensilähetyksellä oli 99 000 (2011: 95 000, 2010: 102 000). Huomion arvoista oli, että Pisan uusintojen kohdalla katsojien määrä kaksinkertaistui lähetysajan vakiinnuttua maanantai-iltapäivään ollen nyt keskimäärin 95 000.

Ulkopuolisen tuotantoyhtiön ja Suomen Pipliaseuran kanssa toteutettiin Ristiaskelia – Stand Up Piplia -niminen, Raamatun käyttöön ja opetukseen liittyvää monimediaohjelmahanke.

Kansainväliset yhteydet WACC / Europen kanssa (World Association for Christian Communication / European Region Association) jatkuivat viestintäjohtajan osallistuessa Euroopan johdokunnan työskentelyyn.

TV-toimituksen hartausohjelmatuotanto:

Televisiojumalanpalvelukset	2012	2011	2010
– luterilaiset	24	26	22
– ortodoksiset	3	3	3
– vapaat kirkko- ja seurakunnat	5	5	5
– katoliset	1	1	1
– Pisara – Ajatus uskosta	58	57	57
Muu tuotanto	1	1	-

Kertomusvuoden aikana mediakasvatuksen kehitystä ja koulutusta jatkettiin eri yhteistyötahojen kanssa. Toimituksesta osallistuttiin aktiivisesti Tampereen yliopiston Mediakasvatuksen professorin ohjausryhmän toimintaan. Toimituksessa aloitettiin myös kouluttautuminen Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus MEKUn järjestämään elokuvien luokittelijakoulutukseen.

Kirkon mediasäätiön kautta jatkettiin erilaisten ohjelmahankkeiden tukemista. Vuoden aikana 25 hankkeelle myönnettiin tukea yhteensä 432 000 euroa. Tuettujen hankkeiden joukossa oli myös lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmia. Hakijoita oli 114 ja haettu summa runsas 2 milj. euroa. Tähän asti tukea on myönnetty kaikkiaan 137 hankkeeseen yhteensä noin 2,1 milj. euroa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Kirkon kuvapankki palvelee mediaa ja seurakuntia

Tavoite 1: Toteutamme uuden keskusteluohjelman sarjan televisioon yhdessä ulkopuolisen tuotantoyhtiön kanssa.

Arvio: Hankkeen eteneminen pysähtyi Ylen vetäytyttyä hankkeesta, mutta keskustelut aloitettiin uudestaan vuoden lopussa. Päätökset siirtyivät vuodelle 2013.

Tavoite 2: Tehostamme katsojien palvelemiseksi tv-jumalanpalveluksista tiedottamista ja kehitämme niihin liittyviä verkkopalveluja.

Arvio: Tervetuloa kirkkoon! -jumalanpalveluslähetysten yhteydessä toteutettiin Seutulan kappelin lähetysten aikana ja niitten jälkeen katsojille mahdollisuus verkkokeskusteluun Kirkko Suomessa -Facebook-sivustolla ohjelmantekijöiden kanssa. Asiaa mainostettiin etukäteen niin sivustolla kuin myös lähetysten yhteydessä ja lähetyksiin liittyvään viestiketjuun tuli yli 200 viestiä.

Tavoite 3: Jatkamme toimituksen henkilöstön kouluttamista tv-ilmaisun eri osa-alueilla.

Arvio: Henkilöstövajauksen ja organisaatiouudistuksen vaatimien järjestelyiden sekä resursseja sitoneen Tervetuloa kirkkoon! -sarjan takia tavoitetta ei pystytty toteuttamaan. Kaikki toimittajat osallistuivat kuitenkin vuosittain järjestettävään yhteispohjoismaiseen hartausohjelmien seminaariin, joka pidettiin tällä kertaa Suomessa. Lisäksi tuottaja osallistui elokuvien luokittelijakoulutukseen.

Tavoite 4: Osallistumme aikuisrippikouluun liittyvien av-materiaalien ja lastenohjaajien sekä nuorisotyönohjaajien rekrytointiin liittyvien materiaalien tuottamiseen.

Arvio: Tavoitteen mukaiset materiaalit tuotettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tavoite 5: Tuotamme uuteen kuvapankkiin ja kirkon verkkosivuille erilaisia sisältöjä.

Arvio: Kuvapankki otettiin käyttöön vuoden alkupuolella ja siihen siirrettiin kuvia edellisestä verkko-osoitteesta sekä tuotettiin uusia kuvia yhteisesti todettujen tarpeiden pohjalta. Kuvapankissa mukanaolosta ja kuvien tuottamisesta sinne käytiin yhteistyöneuvotteluja mm. Tampereen, Kuopion ja Oulun seurakuntayhtymien kanssa.

5.6.4 Verkkoviestintäyksikkö

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskuksen verkkoviestintäyksikkö tukee ja toteuttaa kirkon perustehtävää tuottamalla, koordinoimalla, kehittämällä sekä ylläpitämällä kirkon yhteistä sisäistä ja julkista verkkoviestintää. Yksikkö vastaa myös verkkopalvelukokonaisuuden laadukkaan käyttäjäkokemuksen varmistamisesta ja verkossa tapahtuvan hengellisen työn tukemisesta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuorovaikutteisuus ja mobiilisuus verkkoviestinnässä vahvistuivat

Edellisten vuosien trendit vahvistuivat vuoden 2012 aikana. Verkkopalveluiden käyttäminen mobiilisti (kännykällä tai tabletilla) lisääntyi. Evl.fi-palvelussa mobiilin osuus käynneistä kasvoi vuoden aikana 4 %:sta 12 %:iin, ja palvelun Raamatun käytöstä mobiilia oli joulukuussa yli 27 %. Käyttötapojen muutos merkitsee, että verkkopalvelut on jatkossa suunniteltava yhä paremmin toimimaan erilaisilla päätelaitteilla (responsiivinen suunnittelu).

Vuorovaikutteisten palveluiden vakiintuminen kiinteäksi osaksi kirkon verkkotyötä tarjoaa uusia tapoja kohdata seurakuntalaisia. Kirkon verkkoilme koostuu yhä moninaisemmasta kirjosta omia verkkopalveluja, osallistumisesta erilaisiin sosiaalisen median palveluihin sekä näkyvyydestä hakukoneissa. Jatkossa yhä tärkeämmäksi nousee palveluiden jatkuva kehittäminen ja analysoiminen. Palveluiden käyttäjälähtöinen suunnittelu, suuntaaminen kohderyhmittäin ja aktiivinen vuoropuhelu käyttäjien kanssa varmistavat niiden onnistumista.

Vuoden 2012 aikana valmistuivat viittomakieliset sivut ja aikuisrippikoulun verkkopalvelu. Löydä kirkkosi -palvelu avattiin keväällä. Kirkollisten kirjojen kokonaisuutta uudistettiin ja eri verkkopalveluissa otettiin käyttöön kirkon uusi yhteinen graafinen ilme. Kirkolliskokousvaalien ehdokasesittelyt tehtiin yhteistyössä tiedotusyksikön kanssa.

Seurakuntien verkkohanke käynnistyi seurakuntien aloittamalla työpajatyöskentelyllä keväällä 2012. Työskentelyn tuloksena syntynyt konsepti mahdollisti hankkeen esittämisen yhdeksi kirkon uudeksi kärkihankkeeksi. Kirkolliskokouksen myönteisen päätöksen jälkeen hanke organisoitui loppuvuodesta. Yhteisen konseptityön käynnistyminen lykkäsi evl.fi -palvelun uudistamista, koska suunnittelussa päädyttiin toteuttamaan ensin seurakuntien pilottisivut. Evl.fi -palvelun uudistaminen siirtyi vuodelle 2014.

Sakasti vakiinnuttanut asemansa kirkon sisäisen viestinnän keskeisimpänä työvälineenä

evl.fi	2012	2011	2010	2009	muutos -% 2011–2012
Käyntejä	1 856 871	2 133 710	2 528 351	2 396 202	- 13 %
Eri kävijöitä	764 614	813 579	926 265	813 158	- 6 %
Sakasti			muutos -%		
Käyntejä	1 224 435	1 032 372	+ 18,6 %		
Eri kävijöitä	305 864	243 218	+ 25,6 %		
Kirkolliset kirjat ja Kappeli			muutos -%		
Käyntejä	1 311 652	938 253	+ 39,8 %		
Eri kävijöitä	590 433	432 693	+ 36,5 %		

Evl.fi -palvelun suosio laski vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tilastoihin evl.fi:n osalta vaikutti edelleen kirkon työntekijöiden siirtyminen Sakastin käyttäjiksi. Kirkon työntekijöiden käyntien määrä putosi vuodesta 2011 vuoteen 2012 175 000 käyntiä. Sakastin käyttö lisääntyi edelleen vahvasti. Sakastin osalta kirkon työntekijöiden osuus sivujen käytöstä on yli 50 %, mikä kertoo Sakastin löytäneen käyttäjänsä.

Kirkollisten kirjojen verkkopalveluiden käyttö on lisääntynyt merkittävästi. Palveluiden (Raamattu, virsikirja, katekismus, evankeliumikirja ja toimitustenkirjat) kävijämäärä ylitti miljoonan kävijän rajan. Kasvua käytössä on lähes 40 %.

Kokonaisuutena Kirkon tiedotuskeskuksen ylläpitämien verkkopalveluiden käyttö lisääntyi kertomusvuoden aikana lähes 300 000 käynnillä yhteensä hieman 4,4 miljoonaan käyntiin, mikä tarkoittaa 7 %:n kasvua palveluiden käytössä.

	2012	2011
evl.fi	916	1392
liitykirkkoon.fi	234	257
sakasti.evl.fi	49	39
blogi		35
palautteiden kokonaismäärä	1295	1756

Vuoden 2012 evl.fi -palvelun palautemäärä (916 kpl) oli 476 kappaletta (35 %) vähemmän kuin vuonna 2011. Palautelomake uudistettiin vuoden 2011 lopussa. Uudistuksella pyrittiin ohjaamaan yhteydenottajat, jotka halusivat esimerkiksi käydä keskustelua tai joiden asia koski seurakunnan toimintaa, suoraan ko. taholle, kuten Suomi24:ään tai seurakuntaan. Tämä on osaltaan vaikuttanut palautemäärän vähenemiseen. Lisäksi uudistuksella pyrittiin tekemään palvelu käyttäjälähtoisemmäksi sekä yhteydenottojen hallinnointi tehokkaammaksi. Liitykirkkoon.fi- sekä sakasti.evl.fi-palveluissa palautemäärät pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Työn kehittämisen painopiste siirtyi vuoteen 2013

Tavoite 1: Kirkkohallituksen tuottamien kansalaispalveluiden käyttökokemuksen parantaminen ja käyttäjämäärien nostaminen. Tämä tarkoittaa uutta konseptointia ja palvelun uudistamista. Osana tätä on tuotetun aineiston monipuolistaminen (video, mobiili, vuorovaikutteisuus). Hanke käynnistyy esiselvitystyöllä, jossa arvioidaan palvelutarpeet ja nykyisen järjestelmän tilanne. Onnistuminen arvioidaan käyttäjäkyselyjen ja testausten tulosten ja kävijämäärien kehittymisenä tarkastelujaksolla 2010–2013.

Arvio: Palvelutarpeen arviointi siirtyi vuodelle 2013 evl.fi-palvelun uudistamisen siirtymisen myötä. Tuotettujen palveluiden käyttö lisääntyi kertomusvuoden aikana, joskin palveluiden käytön suuntautumisessa oli merkittävä muutos, kun evl.fi-palvelun käyttö väheni edelleen. Sen sijaan Sakastin ja kirkollisten kirjojen käyttö lisääntyi.

Tavoite 2: Kirkon sisäisen viestinnän tehostaminen työprosesseja ja viestintäformaatteja kehittämällä. Tämä tapahtuu kirkon työntekijäpalvelu Sakastin kehittämisenä ja konseptoinnin kehittämisenä kirkollisten toimijoiden (tuomiokapitulit ja kirkolliset järjestöt) kanssa. Kehittämisessä huomioidaan

mm. vuorovaikutteisuus ja palvelun jatkuva sisällöllinen kehittäminen mm. ylläpitäjiä kouluttamalla. Onnistuminen arvioidaan työprosesseja auditoimalla sekä Sakastin käyttäjäkyselyllä ja testauksella. **Arvio:** Tuomiokapitulien ja kirkollisten järjestöjen konseptien kehittäminen siirtyi seurakuntien verkkohankkeessa toteutettaviksi, koska niiden kehittäminen olemassa oleviin järjestelmiin ei ollut kustannustehokasta. Tämän takia prosessien auditointi ei ollut mielekästä. Lisäksi prosessien kehittäminen sisäisen viestinnän osalta siirtyi KT:n organisaatiouudistuksen myötä uuteen sisäisen viestinnän tiimiin. Sakastin käyttäjäkysely tehtiin vuonna 2012 Sakastin ylläpitäjille. Kyselyn tuloksena ylläpitäjien tukea kehitettiin edelleen ja julkaisujärjestelmään tehtiin korjauksia.

Tavoite 3: Verkkopalveluiden kehittämis- ja ylläpitoprosessien parantaminen. Tämä tapahtuu mm. projektikäytäntöjä kehittämällä, hankesalkun hallinnan parantamisella ja verkkopalveluiden dokumentaation selkeyttämisellä. Onnistuminen arvioidaan auditoimalla palvelukokonaisuuden hallinta syksyllä 2012.

Arvio: Verkkoviestintäyksikön työntekijätilanne oli vuoden 2012 aikana haasteellinen, koska vakinaisista työntekijöistä suuri osa oli vuoden aikana erilaisilla virkavapailla ja toinen verkkoviestintäpäälliköistä jäi vuoden lopussa eläkkeelle. Prosessien kehittäminen siirtyi vuodelle 2013 osaksi uuden verkkopalvelut-yksikön toimintaa.

Tavoite 4: Viestinnällisen ennakoinnin parantaminen. Tämä tarkoittaa mm. luotauksen kehittämistä yhteistyössä KT:n muiden yksiköiden kanssa. Sosiaalisen median analysoinnissa hyödynnetään Hengellinen elämä verkossa -hankkeesta saatua kokemusta ja osaamista. Onnistuminen arvioidaan auditoimalla luotauksikäytäntö vuoden 2012 lopussa.

Arvio: Luotauksikäytäntöjen kehittäminen siirtyi kertomusvuoden aikana uuden perustettavan Luotaus ja analyysi -tiimin tehtäväksi. Vuoden aikana vakiinnutettiin sosiaalisen median seurantatyökalun käyttöä.

5.7 KIRKON TUTKIMUSKESKUS (KTK)

Toiminta-ajatus

Kirkon tutkimuskeskuksen tehtävänä on suorittaa kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeellista kirkon ja uskonnollisen elämän sekä yhteiskunnan muutoksen tutkimusta.

Kirkon nelivuotiskertomus ”Haastettu kirkko” valmistui

Kirkolliskokous on antanut Kirkon tutkimuskeskuksen tehtäväksi valmistaa kirkon nelivuotiskertomus kirkon toiminnan suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Kirkon nelivuotiskertomus ”Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011” valmistui. Tutkimuskeskus aloitti tutkimuksen ruotsin- ja englanninkielisen version valmistamisen.

Tutkimushanke ”Teologiksi ja teologina kasvaminen” jatkui. Hankkeessa tutkitaan teologian alalle valikoitumista, opiskelijoiden opiskeluprosessia ja ammattiin suuntautumista opintojen aikana. Hankkeen tavoitteena on kehittää kirkon rekrytointitoimenpiteitä ja toimenpiteitä teologian opiskelijoiden tukemiseksi. Hanke toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan, Itä-Suomen läntisen teologian osaston ja Kirkon koulutuskeskuksen kanssa.

Suomalainen uskontotilanne on monimuotoistunut. Uudet uskonnolliset liikkeet ja Suomessa kasvava ulkomaalaisten määrä ovat kasvattaneet Suomessa toimivien uskonnollisten yhteisöjen mää-

rää ja moninaisuutta. Tutkimuskeskus jatkoi aineiston keruuta Uskonnot Suomessa -tietokantaan. Esimerkiksi tiedotusvälineiden ja tutkijoiden laajasti käyttämä avoin tietokanta sisältää informaatiota jo yli tuhannesta Suomessa toimivasta uskonnollisesta organisaatiosta ja ryhmästä.

Eutanasia ja suhtautuminen kuolemaan on ajankohtainen keskustelunaihe suomalaisessa yhteiskunnassa. Kuolema-tutkimushanke selvittää suomalaisten teologien kuolemakäsityksiä.

Tutkimuskeskus osallistui yhteispohjoismaiseen tutkimushankkeeseen ”The Role of Religion in the Public Sphere”. Hankkeessa tutkitaan uskonnon muuttunutta roolia Tanskassa, Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Islannissa 1980-luvulta lähtien. Yhteistyökumppaneina ovat Norjan kirkon tutkimuskeskus (KIFO), Uppsalan uskontojen tutkimuksen keskus, Aarhusin yliopisto ja Islannin yliopisto.

Pohjoismaisessa kirkkojen tilastohankkeessa koottiin Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Suomen kirkkojen tilastotietoja yhteishankkeen julkaisua varten. Hankkeessa vertaillaan kirkkoon sitoutumiseen liittyvien tunnuslukujen kehittymistä eri maissa 1990-luvulta eteenpäin.

Erityisen suuri työpanos kertomusvuonna käytettiin kirkon nelivuotiskertomuksen valmisteluun. Erityistä huomiota kiinnitettiin nelivuotiskertomuksessa kootun laaja-alaisen tiedon levittämiseen. Tätä tehostettiin nelivuotiskertomuksen nopealla internet-julkaisulla, esittelemällä työtä kirkon eri toimijaryhmille (mm. Kirkkohallituksen yksikkökohtaiset esitelmät) sekä tiedotusvälineiden tiedontarpeita palvelemalla.

Vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimuskeskus on vahvistanut yhteistyötään Kirkkohallituksen sisällä sekä lisännyt näkyvyyttään kirkollisen kentän tapahtumissa (esim. eri alojen työntekijäpäivät, kirkon alan opiskelijat) ja akateemisissa kontekstissa.

Tutkimusprojektirahoituksella rahoitettiin neljää hanketta. Näitä olivat suomalaista uskontotilannetta kuvaava Uskonnot Suomessa -hanke, virren asemaa ja merkitystä 2000-luvun Suomessa selvittävä virsitutkimushanke, teologitutkimushanke sekä pohjoismainen Norel-tutkimushanke. Stipendirahoituksen kautta tuettiin 34 tutkimushanketta. Lisäksi tutkimuskeskus tuki tutkijakoulutettavaa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Nelivuotiskertomuksen 2008–2011 tekeminen

Arvio: Kirkon nelivuotiskertomus ”Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011” valmistui.

Tavoite 2: Yhteispohjoismainen Uskonnon asema yhteiskunnassa -tutkimushankkeen toteuttaminen.

Arvio: Tutkimushankkeen aineistonkeruu ja analysointi jatkui.

Tavoite 3: Teologiksi ja teologina kasvaminen -tutkimushanke

Arvio: Tutkimushankkeen tiedonkeruu valmistui. Artikkelien kirjoittaminen kokoomateosta varten jatkui.

Tavoite 4: Tieteellisten ja yleistajuisten artikkelien julkaiseminen kansainvälisissä ja kotimaisissa julkaisuissa.

Arvio: Tutkimuskeskus levitti tutkimustietoa artikkelien, esitelmien sekä haastattelujen kautta. Johtaja ja tutkijat pitivät vuoden aikana yhteensä 53 esitelmää kirkon piirissä (kirkon keskushallinto, seurakunnat, hiippakunnat ja kirkolliset järjestöt) tai akateemisissa kontekstissa sekä julkaisivat yhteensä 20 tieteellistä tai yleistajuista artikkelia. Tutkijat olivat jäsenenä yhdeksässä Kirkkohallituksen ohjaus- ja työryhmässä ja kymmenessä tiedeyhteisön luottamuselimestä tai muussa asiantuntijatyöryhmässä. Tutkijat välittivät kirkkoa ja uskonnollisuutta koskevaa tutkimustietoa tiedotusvälineille lukuisten haastattelujen kautta.

Tavoite 5: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarjassa julkaistaan 2–3 tutkimusta, www-julkaisuja sarjassa 3–4 tutkimusta ja Publications-sarjassa 1–2 tutkimusta.

Arvio: Tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarjassa julkaistiin kaksi tutkimusta. Verkkojulkaisuna ilmestyi neljä tutkimusta ja Publications-sarjassa yksi julkaisu.

5.8 KYRKANS CENTRAL FÖR DET SVENSKA ARBETET (KCSA)

Verksamhetsidé

Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA) skall verka som servicecentral för kyrkans verksamhet på svenska. Centralen arbetar på ett sätt som beaktar det unika för den finlandssvenska kulturen och som är relevant för det finlandssvenska kyrkliga fältet. Centralen skall verka inom ansvarsområdena för kristen fostran, diakoni, samhälle och kultur, samt kommunikation.

De viktigaste händelserna i enhetens verksamhetsmiljö och verksamhet under året

Centralens verksamhet fokuserade i början av året på förverkligandet av storsatsningen *Kyrkodagarna 2012* i Vasa. Dessa dagar samlade närmare 600 deltagare och var en kombination av Allmänna finlandssvenska kyrkodagar, Ungdomens kyrkodagar samt Dövas kyrkodagar. Under år 2012 skedde ett byte på omsorgsprästtjänsten. I övrigt präglades centralens verksamhet av stabilitet genom att alla tjänster har varit besatta. Under året har samarbetet med aktörerna på den finlandssvenska kyrkliga arenan fortsatt genom regelbundna möten med ledningen för Borgå stift, Lärkkulla-stiftelsen och stiftsfullmäktige i Borgå stift. Samarbetet med Kyrkostyrelsens avdelningar och dess specialenheter har fungerat väl. I enlighet med Kyrkostyrelsens strategi har KCSA medverkat i den kyrkliga intressebevakningen genom kontakter till myndigheter, beslutsfattare och övriga samhällsaktörer.

På hösten ordnade KCSA åtta kyrktorg i Borgå stifts nio prosterier. Kyrktorgen är årligen återkommande storsamlingar, där representanter för de kyrkliga aktörerna möter församlingarnas anställda för information och diskussion. Under året påbörjades en strategisk kartläggning och kompetensledning inom Kyrkostyrelsens enheter. Under hösten stod KCSA i tur. Ett nytt samnordiskt söndagsskolmaterial *Skatten* lanserades under året med tillhörande utbildningar. I anslutning till detta visade Yle Fem med start på julafton barnprogramserien *Tornagenterna*. Den i Norge gjorda serien om julens händelser (10 avsnitt) sändes på prime time, textades till svenska och finska och nådde i medeltal 10 000 tittare per kväll. I mars firades 50 år av svenskspråkiga gudstjänster i tv med en festgudstjänst och ett seminarium med historiska tillbakablickar i Tyska kyrkan i Helsingfors. De vackraste julsångerna 40 år uppmärksammades genom en tv-inspelning från Trefaldighetskyrkan i Vasa. Arbetet med och i sociala medier tog ett stort kliv framåt under 2012. En arbetsgrupp tillsattes med ansvar för riktlinjer och utveckling. Medvetandet och kunskapen hos personalen ökade och både arbete och arbetsplanering flyttade till sociala medier. KCSA startade en blogg som kallas *Nyckelnbloggen* för att den delvis stöder utgivningen av tidningen *Nyckeln*. Bloggen som startade den 27.8 blev välbesökt. KCSA inledde också ett samarbete med Sluta Panta-chatten.

Utvärdering av hur de målsättningar för verksamheten och ekonomin som godkänts i budgeten uppnåtts

Mål 1: Stärka medvetenheten om Kyrkostyrelsens roll som intressebevakare samt hålla kontakt och samarbeta med samhälleliga och kyrkliga aktörer.

Utvärdering: KCSA har under året arbetat utgående från Kyrkostyrelsens strategi om intressebevakning och påverkan. Kontakter till politiker i riksdagen och regeringen samt till tjänstemän vid olika ministerier har utvecklats. Förutom direktorn har många av tjänstemännen engagerats i intressebevakningen. Gällande läroplans- och timfördelningsarbetet i grundskola, gymnasium och dagvård har branschsekreteraren för undervisning skrivit utlåtanden och kommentarer till förslagen till nya värdegrunder och timfördelningar etc. samt varit i kontakt med olika politiska grupperingar. Nya värdegrunder och en ny timfördelning för den grundläggande utbildningen fastslogs i juni. Arbetet fortsatte med nya läroplansgrunder för den grundläggande utbildningen, nya värdegrunder och timfördelning för gymnasiet samt en ny dagvårdslag. Debatten har varit aktiv hela året och inneburit kontinuerlig uppföljning av och information om situationen. KCSA har samarbetat med finlands-svenska skolor och högskolor, tredje sektorns organisationer och kyrkliga aktörer. Arrangerandet av kyrkodagarna i Vasa samt deltagandet i den årliga bokmässan i Helsingfors skapade ytterligare kontakter.

Mål 2: Utgående från kyrkans temaår Helig stöda församlingarna i deras arbete med livsstilsfrågor och kyrkans identitet i förändrade strukturer.

Utvärdering: Enskilda viktigare händelser är kyrkodagarna och de diskussioner som fördes där, bl.a. kring ett måttfullt liv, kyrkan och kulturen i dialog, en kyrka för alla och om kyrkans framtid. Dessa teman har också behandlats på kurser och vid församlingsträffar. *Handbok för kyrkans miljödiplom 2012* och materialen *Förundrad*, som är en ny lärobok i skriftskolor för gravt funktionshindrade, och tillgänglighetsprogrammet *Kom* utkom också under året. Tidningen *Nyckeln* och *Nyckelnbloggen* behandlade både livsstilsfrågor och frågor om kyrkans och församlingsanställdas identitet. KCSA har stärkt sitt kunnande och deltagande i sociala medier vilka snabbt håller på att ändra stukturerna i både samhälle och kyrka.

Mål 3: Vi arbetar för att stärka barn- och ungdomsarbetarnas kunskap och kristna identitet inför de utmaningar samhällsförändringen medför.

Utvärdering: Denna fokusering är central för att kunna motivera och stärka den andliga identiteten bland dem som jobbar med barn och unga. Detta i en tid då kyrkans kärna och lära allt mer ifrågasätts och utmanas. Framförallt har vi velat stöda den personliga andliga utvecklingen hos de anställda genom att på Rådplägningsdagar för barn- och ungdomsarbetet fokusera på detta. Dagarnas tema *Fokus trots allt* syftade på en rätt fokusering och frimodighet i arbetet trots den turbulens och nydaning som på olika sätt sker i kyrka och samhälle. Även tidningen *Nyckeln* och *Nyckelnbloggen* har varit viktiga kanaler.

Mål 4: Prioritera kyrkans beslutsfattande i nyhetsproduktionen och på webben, med betoning på kyrkomötet och valet 2012.

Utvärdering: Kyrkans beslutsfattande prioriterades i nyhetsproduktionen och på webben speciellt vid kyrkomötesvalet i februari. På webben märktes det i kandidatpresentationer och en resultatsida och genom direkt rapportering (valvaka) om valresultaten. Eftersom journalisterna under redaktionsbesöken 2011 efterfrågat en kursdag om kyrkans beslutsfattande ordnades en sådan i oktober. Under dagen föreläste experter på beslutsfattande på stifts- och riksnivå. Inför kursdagen uppdaterades webbsidor och material för journalister.

Mål 5: Arrangera Ungdomens kyrkodagar 26–29.1.2012 och Finlandssvenska kyrkodagar 27–29.1.2012 i Vasa.

Utvärdering: För andra gången i historien (första gången 1974) hölls Ungdomens kyrkodagar (UK) tillsammans med de allmänna kyrkodagarna. Arrangemangen förlöpte väl och både unga och äldre verkade nöjda över gemensamma dagar där ungdomarna inte tvingades in på de äldres villkor utan hade en egen plattform. Den bärande tanken för kyrkodagarna i Vasa var att *främja möten och förståelse över generationsgränserna*. Dagarna blev också en gemensam upptäcktsfärd, en EXPEDITION i enlighet med dagarnas tematik. Kyrkodagarna var även dövas och barnens kyrkodagar. Det fanns både tolkat och teckenspråkigt program och även program för barn i olika åldrar. Kyrkodagarna 2012 blev en mötesplats för olika ålderskulturer och olika livssituationer. Dagarnas rikssvenska gäster, biskop *Hans Stiglund* samt författarna *Jonas Helgesson* och *Maria Küchen* rönt stor uppskattning för sin medverkan. Vasa som en av landets främsta städer vad gäller en fungerande tvåspråkighet var en ypperlig plats för en dylik storsamling. Vasa svenska församling, Vasa stad och Vasa universitet var smidiga samarbetspartners. Dagarnas program streamades på webben och söndagens festmessa sändes också i Yle Fem. Branschsekreterarna för vuxenarbete och kultur samt för ungdomsarbetet var centralt med i planeringen och verkställandet av dagarna.

5.8 KIRKON RUOTSINKIELISEN TYÖN KESKUS (KRTK)

Toiminta-ajatus

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK) toimii kirkon ruotsinkielisen työn palvelukeskuksena. Keskukseen työssä otetaan huomioon suomenruotsalaisen kulttuurin erityispiirteet ja suomenruotsalaisen kirkollisen kentän tarpeet. Keskukseen toimialat ovat kristillinen kasvatus, diakonia, yhteiskunta ja kulttuuri sekä viestintä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Alkuvuoden toiminnan painopiste oli Vaasassa pidetyn *Kirkkopäivät 2012* -suurtapahtuman järjestämisessä. Kirkkopäivät, joille kokoontui lähes 600 osanottajaa, olivat kolmen tapahtuman, yleisten ruotsinkielisten kirkkopäivien, nuorten kirkkopäivien ja kuurojen kirkkopäivien yhteistilaisuus. Kehitysvammaispapin viranhoitaja vaihtui vuoden aikana. Muilta osin keskuksen toiminta jatkui vakaana, sillä kaikki virat olivat täytettyinä. Kertomusvuoden aikana yhteistyö ruotsinkielisen kirkollisen kentän toimijoiden välillä jatkui säännöllisinä kokouksina Porvoon hiippakunnan johdon, Lärkkullasäätiön ja Porvoon hiippakuntavaltuuston kanssa. Yhteistyö kirkkohallituksen osastojen ja erillisyksiköiden kanssa toimi hyvin. Kirkkohallituksen strategian mukaisesti ruotsinkielisen työn keskus on osallistunut kirkolliseen edunvalvontaan pitämällä yhteyttä viranomaisiin, päätöksentekijöihin ja muihin yhteiskunnallisiin toimijoihin.

Syksyllä Kirkon ruotsinkielisen työn keskus järjesti kahdeksan kirkkotoria Porvoon hiippakunnan yhdeksässä rovastikunnassa. Kirkkotorit ovat vuosittaisia suurkokouksia, joissa kirkollisten toimijoiden edustajat tapaavat seurakuntien työntekijöitä tiedonvälityksen ja keskustelun merkeissä. Kirkkohallituksessa käynnistettiin strateginen kartoitustyö ja osaamisen kehittäminen, ja ruotsinkielisen työn keskuksen vuoro tuli syksyllä. Uusi yhteispohjoismainen pyhäkoulumateriaali *Skatten* otettiin käyttöön ja siihen liittyvää koulutusta järjestettiin. Tähän liittyi myös Yle Fem -kanavalla jouluaattona käynnistynyt lastenohjelmasarja *Torniagentit*. Tämä norjalainen 10-osainen sarja joulun tapahtumista lähetettiin parhaaseen katseluaikaan ruotsiksi ja suomeksi tekstitettynä, ja se keräsi joka ilta keskimäärin 10 000 katsojaa. Maaliskuussa vietettiin Helsingin Saksalaisessa kirkossa ruotsinkielisten

televisiojumalanpalvelusten 50-vuotisjuhlaa juhla jumalanpalveluksella ja seminaarilla, jossa luotiin katsaus menneeseen. Kauneimpien joululaulujen 40-vuotista taivalta juhlistettiin tv-lähetyksellä Vaasan Pyhän Kolminaisuuden kirkosta. Sosiaaliseen mediaan osallistuminen ja siihen liittyvä työ edistivät huomattavasti vuoden 2012 aikana. Sosiaalisessa mediassa toimimisen ohjeistusta ja kehittämistä varten asetettiin työryhmä. Henkilökunnan tietoisuus ja tietämys aiheesta lisääntyivät, ja sekä työ että työnsuunnittelu siirtyivät osittain sosiaaliseen mediaan. KRTK aloitti blogin, jolle annettiin nimi *Nyckelnbloggen*; nimensä mukaisesti blogi tukee *Nyckeln*-lehden julkaisemista. Elokuun 28. päivänä käynnistynyt blogi on tullut suosituksi. Kirkon ruotsinkielisen työn keskus aloitti myös yhteistyön Sluta Panta -chatin kanssa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Vahvistaa tietoisuutta kirkkohallituksen roolista edunvalvojana sekä pitää yhteyttä yhteiskunnallisiin ja kirkollisiin toimijoihin ja tehdä yhteistyötä heidän kanssaan

Arviointi: KRTK on vuoden aikana työskennellyt kirkkohallituksen edunvalvontaa ja vaikuttamista koskevan strategian pohjalta. Yhteyksiä eduskuntaan, hallitukseen ja eri ministeriöiden virkamiehiin on kehitetty. Johtajan lisäksi monet viranhaltijat ovat osallistuneet edunvalvontaan. Koulutuksen vastuualueen työalasihteeri on laatinut lausuntoja peruskoulun, lukion ja esiopetuksen opetussuunnitelma- ja tuntijakotyöstä ja kommentteja ehdotuksiin, jotka koskevat uutta arvoperustaa, tuntijakoa ym., sekä ollut yhteydessä eri poliittisiin ryhmiin. Perusopetuksen uudesta arvoperustasta ja tuntijaosta tehtiin päätös kesäkuussa. Työtä jatkettiin uusilla perusopetuksen opetussuunnitelman perusteilla, uudella arvoperustalla ja tuntijaolla lukiota varten sekä uudella lailla päivähoidosta. Keskustelu on ollut aktiivista koko vuoden ajan, ja sen yhteydessä on jatkuvasti seurattu tilannetta ja välitetty tietoa. KRTK on tehnyt yhteistyötä ruotsinkielisten koulujen ja korkeakoulujen, kolmannen sektorin järjestöjen ja kirkollisten toimijoiden kanssa. Vaasan kirkkopäivien järjestäminen ja Helsingin vuosittaisille kirjajessuille osallistuminen loivat lisää kontaktipintaa.

Tavoite 2: Kirkon Pyhä-teematyöskentelyn puitteissa tukea seurakuntien elämäntapoihin liittyvää työtä ja kirkon identiteetin vahvistamista rakenteiden muuttuessa

Arviointi: Yksittäisiä tärkeitä tapahtumia olivat kirkkopäivät ja niiden yhteydessä käydyt keskustelut, joiden aiheina olivat mm. kohtuullinen elämä, kirkon ja kulttuurin vuoropuhelu, kaikille avoin kirkko ja kirkon tulevaisuus. Näitä aiheita käsiteltiin myös kursseilla ja seurakuntakokouksissa. Kertomusvuoden aikana julkaistiin ruotsiksi *Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2012 (Handbok för kyrkans miljödiplom 2012)*, *Usein ihmettelyn* -materiaali (*Förundrad*), joka on uusi oppikirja vaikeasti kehitysvammaisten rippikouluja varten, sekä saavutettavuusohjelma *Saavu (Kom)*. *Nyckeln*-lehti ja *Nyckelnbloggen*-blogi käsitelivät sekä elämäntapakysymyksiä että kysymyksiä kirkon ja seurakuntatyöntekijöiden identiteetistä. KRTK on vahvistanut osaamistaan ja osallistumistaan sosiaalisessa mediassa, joka muuttaa nopeasti sekä yhteiskunnan että kirkon rakenteita.

Tavoite 3: Edistää lapsi- ja nuorisotyössä toimivien työntekijöiden osaamista ja kristillistä identiteettiä yhteiskunnallisten muutosten tuomien haasteiden edessä.

Arviointi: Tämän keskeisen painopistealueen työllä motivoidaan ja vahvistetaan kristillistä identiteettiä lapsi- ja nuorisotyötä tekevien parissa aikana, jolloin kirkon ydin ja oppi asetetaan yhä enemmän kyseenalaiseksi ja haastetaan. Keskus haluaa erityisesti tukea työntekijöiden omaa hengellistä kehittymistä keskittymällä aiheeseen lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä. Päivien teema, *Fokus kaikesta huolimatta (Fokus trots allt)*, viittaa työn kohdentamiseen oikein ja kannustaa työskentelemään rohkeasti huolimatta kirkossa ja yhteiskunnassa monin tavoin esiintyvistä turbulensseista ja uusista asioista. Myös *Nyckeln*-lehti ja *Nyckelbloggen*-blogi ovat olleet tärkeitä kanavia.

Tavoite 4: Priorisoida uutisoinnissa ja verkossa kirkon päätöksentekoa, painopisteenä kirkolliskokous ja kirkolliskokousvaalit 2012

Arviointi: Kirkon päätöksentekoa priorisoitiin uutisoinnissa ja verkossa erityisesti kirkolliskokousvaalien yhteydessä helmikuussa. Verkossa tämä näkyi ehdokasesittelyinä ja tulossivustona sekä vaalitulosten suorana raportointina (vaalivalvoja). Toimittajat olivat vuoden 2011 toimitusvierailujen yhteydessä pyytäneet kirkon päätöksentekoa käsittelevää koulutuspäivää, ja sellainen järjestettiin lokakuussa. Päivän aikana asiantuntijat luennoivat sekä hiippakuntatason että valtakunnan tason päätöksenteosta. Verkkosivut ja toimittajille tarkoitettu materiaali päivitettiin ennen koulutuspäivää.

Tavoite 5: Järjestää nuortentapahtuma Ungdomens kyrkodagar 26.–29.1.2012 sekä ruotsinkieliset kirkkopäivät 27.–29.1.2012 Vaasassa

Arviointi: Nuorten kirkkopäivät (Ungdomens kyrkodagar) järjestettiin toisen kerran (ensimmäisen kerran 1974) yhdessä yleisten kirkkopäivien kanssa. Järjestelyt sujuivat hyvin, ja sekä nuoret että vanhemmat osanottajat vaikuttivat tyytyväisiltä yhdessä pidettyihin kirkkopäiviin, joilla nuoria ei pakotettu toimimaan aikuisten ehdoin vaan heille annettiin oma areenansa. Vaasan kirkkopäivien johtoajatuksena oli *edistää kohtaamista ja ymmärrystä yli sukupolvirajojen*. Päivistä tuli myös yhteinen löytöretki ja tutkimusmatka päivien EXPEDITION-teeman mukaisesti. Kirkkopäivät olivat myös kuu-rojen ja lasten kirkkopäivät. Ohjelmaa oli tarjolla sekä tulkattuna että viittomakielisenä, ja eri-ikäisille lapsille oli omaa ohjelmaa. Vuoden 2012 kirkkopäivistä muodostui tilaisuus, jossa eri ikäpolvien kulttuurit ja erilaiset elämäntilanteet kohtasivat. Kirkkopäiville Ruotsista saapuneiden vieraiden, piispa *Hans Stiglundin* sekä kahden kirjailijan, *Jonas Helgessonin* ja *Maria Küchenin* osallistumista arvostettiin suuresti. Yhtenä maamme tärkeimmistä toimivan kaksikielisyyden paikkakunnista Vaasa oli loistava valinta tällaiselle suur tapahtumalle. Vaasan ruotsalainen seurakunta, Vaasan kaupunki ja Vaasan yliopisto olivat joustavia yhteistyökumppaneita. Kirkkopäivien ohjelma lähetettiin suorana verkossa ja sunnuntain juhlamessu lähetettiin myös Yle Fem -kanavalla. Aikuistyön ja kulttuurin sekä nuorisotyön työalasihteerit olivat keskeisesti mukana päivien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

5.9 PIISPAINKOKOUKSEN KANSLIA

Toiminta-ajatus

Piispainkokouksen kanslia auttaa piispainkokousta toteuttamaan kirkkolaissa ja -järjestyksessä sille säädetty tehtävät, jotka liittyvät kirkon oppia ja elämää koskeviin linjakysymyksiin, tuomiokapitulien työn koordinointiin sekä kirkon työntekijöiden koulutuskysymyksiin.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuoden 2012 aikana piispainkokouksen kansliassa tapahtui merkittäviä henkilöstönvaihdoksia: piispainkokouksen pääsihteeri Jari Jolkkonen valittiin Kuopion piispaksi, minkä johdosta teologisena sihteerinä toiminut Jyri Komulainen siirtyi hoitamaan pääsihteerin tehtäviä toukokuun alusta. Uudeksi teologiseksi sihteeriksi valittiin Anna-Kaisa Inkala, joka aloitti työt kansliassa lokakuussa 2012.

Kertomusvuosi on ensimmäinen, jonka aikana on kokonaan noudatettu maaliskuussa 2011 voimaan tullutta uutta piispainkokouksen työjärjestystä. Näin ollen piispainkokous on kokoontunut yhteensä neljä kertaa: helmi- ja syyskuussa kokoonnuttiin kaksipäiväisiin istuntoihin, huhti- ja joulukuussa yksipäiväisiin. Vakiintunut käytäntö on, että syyskuun istunto järjestetään muualla kuin Helsingissä Kirkkohallituksessa. Tällä kertaa piispainkokous kokoontui Rovaniemellä.

Piispainkokouksen kanslia on ollut yhteistyössä teologisten tiedekuntien kanssa ja pyrkinyt siten omalta osaltaan tukemaan kirkon rekrytointitavoitteita ja samalla yleisemminkin vahvistamaan kirkollista ja ekumeenista teologiaa.

Kanslia järjesti yhdessä piispainkokouksen asettamien toimikuntien kanssa (Kirkon teologikoulutustoimikunta ja Kanttorikoulutustoimikunta) Kirkon päivänä tunnetun rekrytointipäivän teologian ja kirkkomusiikin opiskelijoille. Maaliskuussa toteutuneeseen päivään osallistui reilusti toista sataa opiskelijaa, ja teemana oli tällä kertaa ”Kirkon kirjat avautuvat”.

Kanslia oli omalla asiantuntemuksellaan tukemassa Joensuussa ”Ekumeenisten dialogien teologia” -luentosarjaa, joka järjestettiin keväällä Itä-Suomen yliopistossa. Lisäksi pääsihteeri ja teologinen sihteeri pitivät huhtikuussa Helsingin yliopistossa luentosarjan ”Luterilainen spiritualiteetti ja identiteetti 2010-luvun Suomessa”, jonka retriittisuuden järjestämiseen kanslia osallistui.

Piispainkokouksen kanslia on pitänyt yhteyttä toimintavuoden aikana kollegoihin: Osllossa järjestettiin loka-marraskuun taitteessa pohjoismaisten piispainkokousten sihteeristön vuotuinen tapaaminen. Joulukuussa piispainkokouksen kanslian vieraksi yhteiseen neuvottelupäivään kokoon tuivat hiippakunnissa toimivat piispojen teologiset sihteerit ja erityisavustajat.

Piispainkokouksen kanslia on omalla asiantuntemuksellaan osallistunut kirkkohallituksen piirissä monenlaisiin toimikuntiin, työryhmiin ja projekteihin. Piispainkokouksen kansliasta on tuettu vahvasti kirkkohallituksen vaikuttamistoimintaa kansliassa olevalla erityisasiantuntemuksella (esim. uskonnonopetus).

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Piispainkokouksessa käsiteltävien asioiden laadukas valmistelu ja päätösten tehokas toimeenpano.

Arvio: Kertomusvuosi on mennyt kohtuullisen hyvin tässä suhteessa, vaikka vuosi on ollut poikkeuksellinen mainittujen henkilöstövaihdosten takia. Tulevina vuosina uuden sihteeristön voimin tapahtuva toiminta seurannee pääpiirteissään entisiä toimintamalleja, mutta tarkoitus on myös uudistaa prosesseja siltä osin kuin tarpeellista. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että valmistelijat voivat ylläpitää laaja-alaista asiantuntemusta, jotta piispainkokouksen lausunnot perustuisivat uusimpaan teologiseen tutkimukseen ja ekumeeniseen kokemukseen.

Tavoite 2: Piispainkokouksen toiminnan tehostaminen kasvattamalla istuntomäärää kahdesta neljään ja tiivistämällä yhteistyötä muun kirkon keskushallinnon kanssa.

Arvio: Kertomusvuosi on ensimmäinen, jonka aikana on järjestetty neljä istuntoa. Istuntojen määrän lisääminen on tehostanut ja jouduttanut päätöksentekoa, mikä on välttämätöntä, mikäli keskushallinnon uudistus tulee toteutumaan esitetystä muodosta. Piispainkokouksen kanslia on ollut aktiivisessa yhteistyössä erityisesti toiminnallisen osaston sekä ulkoasiain osaston kanssa.

Tavoite 3: Jumalanpalveluselämään ja kirkollisiin toimituksiin liittyvien päätösten valmistelu siten, että päätöksillä tuetaan seurakuntien hengellistä elämää.

Arvio: Kertomusvuonna tehdyistä päätöksistä, joiden avulla on tuettu seurakuntien hengellistä elämää, nousevat esiin kahden eri rippikoulumateriaalin hyväksyntä sekä kaksi ekumeenisia asiakirjoja koskevaa lausuntoa. Vaikka jälkimmäiset eivät suoraan liity seurakuntien hengelliseen elämään, niin pitkällä tähtäimellä näillä voi olla merkittäviäkin seurausvaikutuksia ruohonjuuritason elämään. Piispainkokous painottikin omissa päätöksissään seurakuntatason reseption merkitystä. Myös kirkon ykseyttä edistävällä prosessilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia, mikäli se onnistuisi luomaan uudenlaista tietoisuutta kirkossamme. Lisäksi piispainkokouksen asettama työryhmä valmistelee alla tavoitteen 5 arvioinnissa mainittua kirkollisiin toimituksiin liittyvää opaskirjaa.

Tavoite 4: Pappien koulutuspolun kokonaisuuden uudistamista koskeva päätöksenteko siten, että uusista säädöksistä päätetään vuoden 2012 aikana ja ne tulevat voimaan vuoden 2013 aikana.

Arvio: Papin koulutuspolkuun liittyvä työryhmä on jättänyt lopullisen esityksensä helmikuun 2013 piispainkokoukselle, jonka jälkeen alkaa säädöstyöskentely. Uudet käytännöt voinevat astua voimaan vuonna 2014 tai viimeistään 2015.

Tavoite 5: Uskontoteologian kehittäminen ja uskontodialogin periaatteiden luominen Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle osana suomalaisen yhteiskunnan moniuskontoitumista.

Arvio: Piispainkokous asetti syyskuussa 2011 työryhmän laatimaan luonnoksen opaskirjalle, jossa annettaisiin teologisia ja pastoraalisia välineitä tilanteisiin, joissa uskonnot kohtaavat kirkollisten toimitusten yhteydessä. Työryhmä saanee valmiiksi luonnoksen niin, että se tulee syksyn 2013 piispainkokoukseen käsiteltäväksi. Lisäksi piispainkokouksen nykyinen pääsihteeri on aktiivinen jakamaan uskontoteologian erityisasiantuntemustaan: yhtäältä analysoimalla kirkon toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia, toisaalta pohtimalla, miten kirkon pitäisi näihin teologisesti ja pastoraalisesti vastata.

5.10 KIRKON PALVELUKESKUS (KIPA)

Toiminta-ajatus

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottaa kirkon talousyksiköille kirjanpidon ja palkanlaskennan palveluja laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon palvelukeskuksen toiminta käynnistyi onnistuneesti ja ensimmäiselle toimintavuodelle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin. Palvelukeskuksen johtokunta aloitti toimintansa vuoden 2012 alussa. Johtokunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Palvelukeskuksen organisaatio rakennettiin prosessiorganisaatioksi.

Palvelukeskuksen strategiatyö käynnistettiin heti vuoden alussa määrittelemällä henkilöstön kanssa palvelukeskuksen toiminnan arvot. Palvelukeskuksen johtoryhmä valmisteli strategiaa kevään aikana. Kesäkuussa strategiaseminaarissa johtokunta ja palvelukeskuksen johtoryhmä jatkoivat yhdessä strategian valmistelua. Elokuussa johtokunta hyväksyi palvelukeskuksen strategian (toiminta-ajatus, visio, strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät ja strategiset tavoitteet 2012–2017 sekä tavoitteet 2013). Samalla hyväksyttiin strategian mittarit ja raportointi. Talouden seurantomalli johtokunnalle otettiin käyttöön vuoden alusta.

Kirkolliskokouksen hyväksymien palvelumaksujen periaatteiden mukaisesti johtokunta hyväksyi palvelumaksujen hinnoittelumallin ja hinnat. Hinnoittelussa huomioitiin kirkolliskokouksen vahvistama kirkon keskusrahaston 6,2 miljoonan euron investointirahoitusosuus. Johtokunta hyväksyi keväällä palvelukeskuksen palvelusopimusmallin liitteineen.

Kevään aikana toteutettiin kirkkohallituksen toimesta laaja sisäinen tarkastus. Tavoitteena oli selvittää palvelukeskuksen integrointia kirkkohallitukseen. Arvioinnin kohteena oli kirkkohallituksen yhteisten prosessien käyttäminen palvelukeskuksessa, sisäisen valvonnan järjestäminen palvelukeskuksessa ja yhteisten toimintaperiaatteiden soveltaminen palvelukeskuksessa. Tavoitteena oli laatia kehittämisohdotuksia palvelukeskuksen integraation ja sisäisen valvonnan parantamiseksi. Joulukuussa toteutettiin haastatteluna palvelukeskuksen riskianalyysi osana kirkkohallituksen riskikartoitusta.

Vuoden aikana Oulun Isokatu 9:stä toimitiloja vuokrattiin lisää. Lahden, Porvoon ja Kuopion toimitilojen suunnittelu käynnistettiin keväällä 2012. Johtokunta teki päätöksen Lahden toimitilojen vuokraamisesta. Porvoon toimitilojen valmisteluissa päästiin siihen vaiheeseen, että toimitilaesitys saadaan johtokunnan käsittelyyn alkuvuodesta 2013. Tavoitteeksi asetettiin, että Lahden ja Porvoon toimitilat saadaan käyttöön 1.9.2013. Porvoon palvelupäällikkö rekrytoitiin syksyllä 2012.

Palvelukeskuksen asiakkaiksi siirtyi 13 seurakuntataloutta 1.9.2012.

Asiakkaiden vastaanottoprosessi mallinnettiin. Vuoden 2013 siirtyvien asiakkaiden kanssa käynnistettiin mallinnettu noin 10 kuukauden asiakkaan vastaanottoprosessi ja yhteistyö jatkui työpajoissa sekä koulutustilaisuuksissa. Asiakkaiden perehdyttämistä ja valmiutta siirtyä palvelukeskuksen asiakkaaksi arvioitiin ja tuettiin mm. asiakaskäynneillä kaikkien siirtyvien asiakkaiden luona. Palvelukeskuksen asiakkaan tukimallit otettiin käyttöön niin siirtymisvaiheeseen kuin palvelutuotantoon.

Vuoden aikana suunniteltiin ja hyväksyttiin Kipan rahoitusmalli. Vuoden aikana nousi keskeisenä esille tarve asiakkaiden siirtymisen aikaistamisesta vuodelta 2017. Asiaa nostettiin esille johtokunnan ja talousvaliokunnan keskusteluissa sekä kirkolliskokouksessa. Syksyllä arvioitiin kolmen asiakaserän vuosittaista asiakkaaksi siirtymisen toimivuutta. Päädyttiin linjaukseen, että vuoden 2014 alusta siirrytään yhden asiakaserän vastaanottoon vuodessa.

Asiakkailta saadun palautteen ja saatujen kokemusten pohjalta arvioitiin uudelleen asiakkaiden vastaanottoprosessin toimivuutta ja henkilöstötarvetta. Asiakkaan vastaanottoprosessi organisoitiin uudelleen kolmeen osa-alueeseen: asiakasrajapinta (koulutus, työpajat ja asiakastuki), projekti (toimittajayhteistyö, konversiot, perustiedot) ja palvelutuotanto. Näiden resursointi siirtymäkaudelle käynnistettiin vuoden 2012 puolella.

Vuoden aikana palvelukeskukseen rekrytoitiin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen 39 henkilöä, määräaikaista vuoden lopussa oli 7 ja harjoittelijoita 8. Henkilöstöä valmennettiin ja koulutettiin järjestämällä palvelukeskuksen toimintamalliin liittyvää koulutusta, ammatillista koulutusta, asiakkaan toimintaympäristöön (seurakuntatyö) liittyvää perehdytystä, palvelutuotannon tietojärjestelmiin ja toimistotyökaluohjelmiin liittyvää koulutusta sekä ruotsin kielen koulutusta.

Palvelukeskuksen talousarvion alijäämä oli -2,790 miljoonaa euroa ja toteutuma -2,611 miljoonaa euroa. Tietojärjestelmäinvestointeihin oli arvioitu käytettäväksi 2,882 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 2,790 miljoonaa euroa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Johtokuntatyön käynnistäminen.

Arvio: Johtokunta nimettiin täysistunnossa 22.11.2011. Johtokunta aloitti 1.1.2012.

Tavoite 2: Saatetaan loppuun tietojärjestelmäprojekti. Otetaan ensimmäiset asiakkaat vastaan ja käynnistetään palvelutuotanto. Asiakkaaksi siirtyminen projektoidaan. Selvitetään asiakkaan valmius siirtymiseen ja varmistetaan tarvittava asiakastuki.

Arvio: Tietojärjestelmähanke toteutui suunnitelmien mukaan aikataulussa ja palvelutuotanto Oulun toimipisteessä saatiin onnistuneesti käynnistettyä 1.9.2012. Asiakkaaksi siirtyminen projektoitiin niin, että seurakuntatalouksien siirtyminen palvelukeskuksen asiakkaaksi aloitetaan noin 10 kuukautta ennen palvelutuotannon käynnistämistä. Asiakkaiden valmiutta siirtyä palvelukeskuksen asiakkaaksi tuetaan eri keinoin kuten asiakaskäynneillä sekä koulutus- ja työpajakäytännöillä. Asiakastukikäytännöt (mm. puhelin, tiketointi, Live Meeting sähköiset kokouskäytännöt, asiakaskäynnit) on mallinnettu asiakkaaksi siirtymisen ajaksi ja palvelutuotantoon.

Tavoite 3: Asiakkaiden kanssa tehdään palvelusopimukset, jonka liitteinä ovat vastuunjakotaulukko ja palvelumaksut.

Arvio: Palvelusopimukset liitteineen on tehty ja allekirjoitettu asiakkaiden kanssa.

Tavoite 4: Käynnistetään suunnitelmallinen henkilöstön koulutus.

Arvio: Henkilöstöä valmennettiin järjestämällä arvovalmennusta, tiimi- ja tiimikoordinaattori-valmennusta sekä esimiesvalmennusta. Lisäksi järjestettiin asiakaspalvelukoulutusta, excel-koulutusta, ruotsin kielen koulutusta, kirjanpidon- ja palkanlaskennan koulutusta sekä seurakunnan toimintaympäristöön perehdyttämistä. Koulutukset jatkuvat suunnitellusti koko siirtymäkauden.

Tavoite 5: Toteutetaan muutosjohtamista viestinnän eri keinoin.

Arvio: Viestintää kehitettiin vuoden aikana. Asiakaskäynnit toteutettiin 2012 ja 2013 siirtyvissä asiakasseurakunnissa. Useita asiakaskäyntejä toteutettiin suurimmissa seurakuntayhtymissä. Osallistuttiin kutsuttuna eri sidosryhmien järjestämiin, hiippakuntien hallintovirkamiesten ja ammattijärjestöjen, tilaisuuksiin. Myös talousvaliokunnalle annettiin tilannekatsaus Kipasta heidän käydessään marraskuussa Oulussa. Ulkoisessa viestinnässä otettiin käyttöön asiakastiedote (Kipalainen) ja Sakastiin avattiin Kipan omat sivut. Asiakkaiden vastaanotossa otettiin käyttöön Askel-tiedote. Sisäistä viestintää kehitettiin ottamalla käyttöön henkilöstöinfotilaisuudet, tiimipalaveri- ja prosessipalaverikäytännöt sekä tiimien ja esimiesten kehittämistapaamiset. Tiedottamista kehitettiin ottamalla käyttöön Kipan oma henkilöstötiedote (Kipainen). Kirkkohallituksen intraan, Katajanettiin, perustettiin Kipalle omat sivut. Otettiin käyttöön toimintajärjestelmä ja dokumenttien hallintajärjestelmä.

Tavoite 6: Käynnistetään rekrytointiprosessi: Rekrytoidaan vuoden 2013 henkilöstö.

Arvio: Rekrytointisuunnitelma tehtiin. Osa 2013 vuoden rekrytoinneista käynnistettiin jo vuoden 2012 puolella.

Tavoite 7: Valmistellaan Porvoon toimipisteen valmius aloittaa 2013.

Arvio: Porvoon toimipisteen suunnittelu käynnistettiin keväällä 2012. Porvoon toimipisteen palvelupäällikkö rekrytoitiin. Valmius toimipisteen käynnistämisen 1.9.2013 on olemassa.

II HIIPPAKUNNAT

1 TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA

Piispan johtama tuomiokapituli tukee Turun arkkihiippakunnan seurakuntia ja niiden henkilöstöä seurakunnan perustehtävän toteuttamisessa hoitamalla tuomiokapitulille kuuluvat viranomaistehtävät ja tuottamalla ja tarjoamalla hallinto- ja työelämäpalveluita sekä edustaa Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa alueellaan.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuosi 2012 oli 736. toimintavuosi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin historiassa. Arkkipiispa Kari Mäkinen ja piispa Kaarlo Kalliala toimittivat vuoden kuluessa kaksi pappisvihkimystä. Niissä on vihitty yhteensä 5 pappia, mikä on aikaisempaa vähemmän. Myös diakonian vihkimyksiä oli kaksi, ja niissä vihittiin 33 henkilöä diakonian virkaan. Arkkipiispa Mäkinen toimitti piispantarkastuksen Naantalin seurakunnassa ja Naantalin seurakuntayhtymässä sekä Piikkiön seurakunnassa. Vastaavasti piispa Kalliala toimitti tarkastuksen Ahlaisten, Reposaaressa, Liedon, Kiikoisten, Auran, Taivassalon ja Tarvasjoen seurakunnissa. Lisäksi piispat ovat olleet näkyvästi läsnä Turun tuomiokirkon jumalanpalveluselämässä. Tuomiokapitulin henkilökunnassa on tapahtunut vuoden aikana runsaasti muutoksia.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kolmeen kokoukseen, ja pöytäkirjaan kertyi 50 pykälää. Tuomiokapituli on vuoden aikana pitänyt puolestaan 15 istuntoa. Pastoraalitutkinnon suoritti 11 pappia ja ylemmän pastoraalitutkinnon yksi pappi. Seurakuntatyön johtamisen tutkinnon (Kirjo I) suoritti seitsemän pappia. Vuoden aikana kirkkoherranvirkoja ei tullut avoimeksi, mutta neljässä seurakunnassa uusi kirkkoherra aloitti virassaan (virat tulleet avoimiksi jo 2011). Neljä muuta tuoretta kirkkoherraa suoritti johtamiskoulutuksensa (Kirjo II A) loppuun. Koulutuksen lisäksi heidän tukena olivat mentorit sekä yhteinen ryhmätyönohjaus.

Tuomiokapitulille kuuluvat monenlaiset viranomaistehtävät on pyritty hoitamaan hyvää hallintotapaa noudattaen asianmukaisella joutuisuudella ja säännösten mukaisesti. Neuvontaa ja ohjausta on annettu normaalin toiminnan puitteissa. Kuluneena vuonna tutkinta-asiamiehellä oli edellisen vuoden tavoin paljon tehtävää useista kanteluista johtuen. Osa tutkinnoista johti kurinpitomenetelyyn.

Vuoden 2012 Yhteisvastuukeräyksen tuotosta arkkihiippakuntaan tuleva osuus oli 29 312,67 €. Yksityisten talouksien avustamiseen myönnettiin näistä ja aikaisempina keräysvuosina kertyneistä varoista yhteensä 42 125,42 € (70 taloutta). Samalla diakoniasta vastaava hiippakuntasihteeri on pyrkinyt ohjaamaan avustuskäytäntöjä siten, että niissä seurakunnissa, joista tulee huomattavan paljon avustushakemuksia, asiakaskontaktien pääasiallinen sisältö ei jäisi rahalliseen avustamiseen vaan olisi nykyistä enemmän talousneuvontaa.

Spiritualiteetin ja jumalanpalveluselämän tehtäväalueella toteutui merkittävä painopisteen muutos, kun hengellisen elämän kysymykset ja seurakuntien työntekijöiden spiritualiteetin tukeminen nostettiin kaikessa laajuudessaan ykköspainopistealueeksi. Samalla kirkon jumalanpalveluselämän kehittämishanketta, johon myös osa arkkihiippakunnan seurakunnista osallistuu, on viety hiippakunnassa aktiivisesti eteenpäin. Tehtäväalueen omien hankkeiden ja koulutusten lisäksi merkittävän panostuksen saivat myös tuomiokapitulin toiminnallisten vastuualueiden yhteiset koulutustehtävät, esimerkkinä toisen kertaa toteutettu, uusille diakoniatyöntekijöille, kanttoreille ja nuorisotyönohjaajille tarkoitettu orientoitumiskoulutus.

Ympäristöteema, joka oli myös yhtenä tuomiokapitulin yhteisenä painopisteenä, oli vahvasti esillä vuoden aikana mm. kapitulin ympäristödiplomihakemuksen kautta. Toinen yhteisistä painopisteistä, viestintä ja verkkoympäristössä toimiminen, näkyi mm. Hengellinen työ verkossa -koulutuksissa, jotka liittyivät kokonaiskirkon Hengellinen elämä verkossa -projektiin (päätti vuoden 2012 lopussa).

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon yhteinen pyhä-painopiste ja seurakuntien työntekijöiden hengellisen identiteetin vahvistaminen

Arvio: Tukeakseen ja edistääkseen seurakuntayhteisöjen hengellistä elämää ja työntekijöiden hengellistä identiteettiä tuomiokapituli on määrittänyt yhden hiippakuntasihteerin viran ja sen vastuulla olevan tehtäväalueen painopisteet uudella tavalla (koskee myös kyseistä hiippakunnallista työryhmää): aikaisemmin jumalanpalveluselämään keskittynyt virka ja tehtäväalue ovat nyt omistettu spiritualiteetin kysymyksille laajemmin. Samalla kaikessa tuomiokapitulin tuottamassa toiminnassa ja koulutuksessa on vahvistettu hengellisen elämän hoitamista ja harjoittamista. Eri viranhaltijat ovat laajentaneet yhteisesti vastuutaan viikkomessujen ja muun hartauselämän järjestämisestä mm. koulutuksissa ja työntekijöiden hengellisen identiteetin reflektomiselle on pyritty luomaan hyvät edellytykset. Lisäksi hiippakunnallisen Vuoden arkkipooki -palkinnon myöntäminen ensimmäisen kerran vuonna 2012 edustaa hiippakuntavaltuuston aktiivista pyrkimystä rohkaista seurakuntia ja niiden työntekijöitä ja vastuunkantajia hengellisen elämän kehittämisessä.

Tavoite 2: Seurakuntayhteisöjen tuki

a) muutostilanteiden tuki (erityisesti rakennemuutoksissa)

b) työyhteisöjen jaksaminen

c) työntekijöiden koulutus, tuki ja rekrytointi (vapaaehtoistyö mukaan lukien)

Arvio: Seurakuntien rakennemuutosten osalta vuosi oli osaltaan rauhallisempi kuin toimintasuunnitelmia tehtäessä oli oletettu. Kiikoisten seurakunnan liittyminen vuoden lopussa osaksi Sastamalan seurakuntaa oli ainut seurakuntaliitos, eikä sekään edellyttänyt mitään varsinaisia tukitoimia tuomiokapitulilta. Samalla hiippakunnan ja seurakuntien eri foorumeilla on seurattu tiiviisti kuntauudistuksen etenemistä sekä kirkossa käynnistynyttä seurakuntarakenteiden uudistustyötä. Tämä on haastanut käsittelemään mahdollisiin muutoksiin liittyviä kysymyksiä myös mm. hiippakunnallisissa Johtamisen foorumeissa ja kirkkoherrojen kokouksessa. Jatkossa on olennaista turvata se, että hiippakunnalla on riittävän monipuoliset edellytykset tuen ja koulutuksen antamiseen varsinkin siinä tilanteessa, jos laaja-alainen, kaikkia seurakuntia koskeva rakennemuutos kirkossamme toteutetaan. Tämä merkitsee mm. hiippakunnan omien rakennemuutos-, johtamis- ja työyhteisökonsulttien täydennyskouluttamista sekä johtamisen tuen erilaisten muotojen kehittämistyötä. Viimeksi mainittua edustaa ”Kirkkoherran kehityspolku” -työryhmän kutsuminen vetovastuuseen syksyllä 2012 käynnistyneeseen parivuotiseen prosessiin, jossa kehitetään kokonaisvaltaisesti kirkkoherrojen tuen eri elementtejä (johtamiskoulutukset, esimiestyön arvioinnit, ohjauksellisen tuen muodot jne.).

Tuomiokapituli on toimintavuonna pyrkinyt kehittämään mentorointia ja muita uusien työntekijöiden tuen muotoja, myös sellaisia, joissa tuen kohteena ovat kokonaiset työyhteisöt. Yhtenä onnistuneesti liikkeelle saatuna koulutuksellisen tuen muotona on kehitetty moniammatillista orientoitumiskoulutusta. Samoin pappien ja diakonien ordinaatiokoulutuksia on kehitetty tietoisesti eteenpäin tavalla, jota vuoden lopulla käyttöönotettu uusi nimike ilmentää: jatkossa puhutaan ordinaatiovalmennuksista. Pappien osalta nämä valmentavat prosessit kestävät myös aiempaa pidempään ja linkittyvät olennaisella tavalla sekä paikallisseurakunnassa tapahtuvaan perehdyttämiseen että hiippakunnassa jo pitkään toteutettuihin nuorten pappien tapaamisiin.

Toimintavuonna on onnistuttu ottaa askelia siihen suuntaan, että pappien lisäksi myös muilla työntekijäryhmillä on aikaisempaa paremmat mahdollisuudet mm. esimiestyöhön liittyvään tukeen (moniammatillisena toteutettu Johtamisen foorumi; jatkossa vuosittain) ja että pappien ja diakonien

lisäksi myös esim. nuorisotyönohjaajat ja kanttorit saavat kirkon töissä aloittaessaan orientoivaa koulutusta (moniammatillinen orientoitumiskoulutus). Rekrytointia palvelemaan on lähdetty kehittämään eri kirkollisten alojen opiskelijoiden yhteistä harjoittelun päätösseminaaria, joka on tosin vasta suunnitteluasteella ja toteutuu ensimmäisen kerran v. 2014. Erityistä panostamista vaatii jatkossa se, että myös seurakuntien kasvatuksen, kirkkomusiikin ja lähetyksen opiskelijat ja tuoreet ammattilaiset oppisivat hyödyntämään uusimuotoisia moniammatillisia koulutuksia.

Tavoite 3: Viestintä ja verkkoympäristössä toimiminen

Arvio: Tuomiokapituli ei ole välttämättä pystynyt lisäämään kirkon läsnäoloa arkkihiippakunnan alueen julkisuudessa kovin merkittävästi, mutta silti kolme huomionarvoista askelta on otettu: Ensinnäkin piispa on saanut loppuvuodesta alkaen osa-aikaisen erityisavustajan tukemaan mm. viestintäänsä. Tällä voi olettaa olevan pidemmällä aikavälillä merkitystä. Toiseksi hiippakunnalle on avattu Facebook-sivu, joka omalta osaltaan monipuolistaa verkkoviestintää ja luo kokemusta tuomiokapitulin viestinnän aktiivisuudesta ja vuorovaikutteisuudesta. Kolmanneksi myös niitä viestinnän osa-alueita on kehitetty edelleen, jotka ovat olleet arkkihiippakunnan vahvuuksia jo pidempään: internet-sivujen ylläpitäminen ja kehittäminen ovat jatkuneet, ja lisäksi vuoden lopulla Kotimaa-Yhtiöiden irtisanottua Tuoreen oliivipuun lehden kustannussopimuksen on lehden kustantamista, taittoa ja painatusta päästy organisoimaan uudella, nykyisiä tarpeita paremmin vastaavalla tavalla.

Tavoite 4: Ympäristökysymykset ja järkevä varainkäyttö

Arvio: Turun tuomiokapituli on onnistunut toimimaan merkittävällä tavalla esimerkkinä hiippakunnallisesta yksiköstä, joka tekee aktiivista ympäristötyötä. Vuoden lopulla laitettiin liikkeelle kapitulin ympäristödiplomin hakuprosessi sekä siihen liittyneet hankkeet, mm. ympäristökasvatussuunnitelma. Näillä ja muilla toimilla pyritään kannustamaan seurakuntia ympäristödiplomien hankintaan ja muuhun ympäristövastuun kantamiseen. Jatkoponnisteluja vaaditaan kahdella rintamalla: sekä kapituli-henkilöstön että seurakuntien parissa on tehtävä työtä asenneilmaston edelleen kehittämiseksi siihen suuntaan, että ympäristöohjelmissa edellytetyt toimenpiteet saadaan aidosti osaksi normaaleja työkäytäntöjä ja että rajallisten resurssien (luonto, talous, henkilöstö) asianmukaista ja säästeliästä käyttöä saataisiin arkityössä edistettyä.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	185 910	241 400	55 490
Toimintakulut	1 681 583	1 818 700	137 117
Toimintajäämä	1 495 673	1 577 300	81 627

2 TAMPEREEN HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli palvelee seurakuntia niiden perustehtävän toteuttamisessa. Se vahvistaa seurakuntien ammatillista osaamista. Se kehittää seurakuntien vuorovaikutteista oppimista. Se ohjaa ja tukee seurakuntien työtä kirkon uskoon ja jäsenyyteen sitouttamiseksi.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Tampereen hiippakunnan ohjaus- ja kehittämistyö painottui kertomusvuonna entistä voimakkaammin seurakuntien työyhteisöjen ja tiimien konsultointiin. Valmentava ja yhteisöllistä oppimista vahvistava työote vahvistui.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kolme kertaa. Kokouksissaan se hyväksyi vuoden 2011 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä vuoden 2013 toiminta- ja taloussuunnitelman. Lisäksi hiippakuntavaltuusto kokoontui syksyllä suunnitteluseminaariin. Hiippakuntavaltuusto uudistui: uudelle valtuustokaudelle 1.5. alkaen jatkoi neljä maallikkojäsentä ja kaksi pappisjäsentä. Hiippakuntavaltuusto valitsi puheenjohtajakseen Anna-Kaisa Immosen Hämeenkyröstä ja varapuheenjohtajakseen Olli-Pekka Silfverhuthin Pirkkalasta. Tuomiokapitulin maallikkojäseneksi valittiin edelleen Riitta Alaja.

Tuomiokapitulin kollegio kokoontui 22 kertaa. Hiippakuntaan vihittiin 11 uutta pappia ja kaksi diakonia. Tuomiokapitulin eri käsittelyvaiheissa ovat kuluneen vuoden aikana olleet seitsemän kirkkoherranviran, kahdeksan kappalaisenviran sekä viiden kanttorinviran täyttöprosessit. Pastoraalitutkinnon suoritti 12 pappia ja ylemmän pastoraalitutkinnon 1 pappi. Seurakuntatyön johtamisen tutkinnon suoritti seitsemän pappia. Ylemmän pastoraalitutkinnon suorittajien opinto-ohjausta vahvistettiin. Kanteluita tai kurinpitoprosesseja on vuoden aikana kohdistunut viiteen pappiin. Kolmen papin osalta asia ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Piispantarkastuksia pidettiin Hausjärven, Hollolan, Janakkalan, Riihimäen ja Ikaalisten seurakunnissa.

Seurakuntarakenteessa ei tapahtunut muutoksia. Tuomiokapituli on osallistunut Tampereen seurakuntien strategiaan liittyvän muutosprosessin ohjaukseen mm. johtoryhmää konsultoimalla ja käynnistämällä laajan esimiesvalmennuksen seurakuntayhtymässä. Tampereen seurakuntien organisaatiouudistusta koskevat valitukset hylättiin Helsingin hallinto-oikeudessa, mutta rakennemuutos odottaa edelleen täytäntöönpanoaan. Lahden seurakuntayhtymässä tehtiin hallintorakennetta koskeva selvitys. Kapitulin henkilökunta on antanut useisiin rakennemuutosseurakuntiin konsultatiivista ohjaustukea.

Tampereen hiippakunnan kehittämistoiminnan painopisteenä on esimiestyön ja työyhteisöjen kehittäminen hiippakunnan seurakunnissa. Hiippakunnallinen esimiestyön kokous, lääninrovastien, kirkkoherrojen ja talouspäälliköiden kokoukset, johtamiseen ja esimiestyöhön liittyvät koulutukset, valmennukset ja ohjauspalvelut ovat suuntautuneet vahvistamaan yhteisöllistä oppimista organisaatioissa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuomiokapitulin ohjaus- ja konsultointituki muutoksessa eläville työyhteisöille

Arvio: Kirkkoherrojen HEKS-päivät ja mentorointi jatkuivat. Vastaava nuorten esimiesten tuki kattaa myös uudet talouspäälliköt ja toiminnallisen puolen esimiehet. Nuorten kirkkoherrojen johtamiskoulutus Kirjo IIA jatkui. Esimiesvalmennukseen osallistui neljä kirkkoherraa ja kolme diakonian

esimiestä. Uusille esimiehille suunnattu Kirjo I koulutus oli hyvin tarpeellinen ja onnistunut lisä johtamiskoulutuksiin. Hiippakunnallinen esimiestyön kokous Pirkkalassa keskittyi työkokousten kehittämiseen ja lähiesimiesten roolin selkiyttämiseen. Sekä toiminnallisen yksikön tiimin että hiippakunnan konsulttien työpanos on suuntautunut entistä painokkaammin työyhteisöjen ja tiimien konsultointiin. Ohjaustyö siirtyy entistä enemmän työyhteisöjen sisälle. Rakennemuutos ajaa painottamaan isojen toimintayksiköiden ja yhtymien tiimien kehitystyötä. Panostusta esimiesten työnohjaukseen on edelleen syytä lisätä.

Tavoite 2: Kontekstin muutoksen arvioiminen yhdessä seurakuntien kanssa

Arvio: Pirkkalan seurakunnan kontekstuaalisen teologian oppimisprosessi on pilottihanke, jonka kautta saadaan tärkeää kokemustietoa suomalaisessa muuttuvassa toimintaympäristössä tehtävästä teologisesta ajatustyöstä evankeliumin ja kulttuurin suhteesta. Hiippakunnan kahdessa lähetyssseminaarissa keskityttiin kontekstuaalisuuden teemoihin. Kirkkohallituksen kanssa toteutettu vapaaehtoisuuden kehittämishanke on ollut onnistunut ja sekä työntekijöitä että vapaaehtoisia motivoiva prosessi. Hanke valmistaa tulevaisuuteen, jossa seurakuntatyötä tehdään entistä enemmän seurakuntalaisten voimin.

Jumalanpalveluselämän valtakunnallinen kehittämishanke jatkui viidessä seurakunnassa.

Tavoite 3: Rekrytoinnin, harjoittelunohjauksen ja seurakuntien uusien työntekijöiden tuen kehittäminen

Arvio: Tampereen hiippakunta on ollut mukana kehittämässä kirkon alalle opiskelevien harjoittelunohjausta ja kirkon työhön orientoivaa seminaaria diakonian, nuorisotyön, lapsityön ja kirkkomusiikin opiskelijoille. Seminaari jouduttiin peruuttamaan osanottajien vähyden takia, mikä kuvaa hankkeeseen liittyviä yhteistyö- ja koordinaatiohankaluuksia eri toimijoiden, erityisesti oppilaitosten kanssa. Orientoitumiskoulutus uusille työntekijöille on erinomaisen tarpeellinen ja onnistunut hanke, joka auttaa nuoria työntekijöitä rakentamaan omaa työntekijäidentiteettiään. Ordinaatiovalmennus pappisvirkaan ja diakonian virkaan vihittäville on ollut palautteen mukaan onnistunut prosessi, mutta siihen kytkeytyvä perehdyttäminen seurakunnissa ei ole ollut riittävän laadukasta. Ohjausosaamista seurakunnissa on määrätietoisesti vahvistettava. Hengellisen ohjauksen ulottuvuutta on lisättävä sekä nuorten työntekijöiden että ammatillisella urallaan taitekohtaan saapuneiden parissa. Laaja kirkon ohjaajakoulutus (OHKO) ei toteutunut, mutta suppeampi Osaamisen ohjaajat -koulutus palvelee hyvin.

Tavoite 4: Tuomiokapitulin viestinnän ja julkisuuskuvan kehittäminen

Arvio: Hiippakuntalehti Kumppanin uudistuksesta on saatu myönteistä palautetta. Kapitulिन verkkosivujen uudistamisella onnistuttiin lisäämään vuorovaikutteisuutta ja ajankohtaisuutta. Hiippakunnan juhlista (kuten vihkimyksistä) tiedottaminen parani. Graafinen ilme uudistui kirkon yhteisen ilmeen mukaiseksi. Sekä püsän että hiippakunnan viestintä sosiaalisessa mediassa ja perinteisessä mediassa kasvoi merkittävästi. Vuosi merkitsi aktiivista mediasuhteiden rakentamista sekä seurakunnan viestintävastaavien verkostoitumista. Käynnistettiin viestinnän koulutuksia, valmennuksellista tukea ja konsultointeja.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	130 612	175 500	44 888
Toimintakulut	1 274 963	1 371 400	96 437
Toimintajäämä	1 144 351	1 195 900	51 549

3 OULUN HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin tehtävänä on tukea hiippakunnan seurakuntia sekä niiden työntekijöitä ja vastuunkantajia, jotta kirkon perustehtävä toteutuu Oulun hiippakunnassa.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Oulun hiippakunta on maantieteellisesti erittäin laaja käsittäen 43 % maamme pinta-alasta. Samalla se on kirkon jäsenmäärällä mitattuna kolmanneksi suurin maamme hiippakunnista. Suurin osa hiippakunnan alueesta on harvaan asuttua aluetta, jossa väestön ikääntyminen ja työikäisten poismuutto vaikuttaa seurakuntien toimintaan. Väestöllisesti mitattuna enemmistö Oulun hiippakunnan seurakuntalaisista asuu kaupungeissa, kuten Oulussa ja sen lähialueella.

Kirkon jäsenten osuus väestöstä on hiippakunnassa koko maata suurempaa. Samoin seurakunnat ovat luonteva ja toivottu yhteistyökumppani sekä viranomaisille että erilaisille järjestöille. Silti vieraantuminen kristillisestä uskosta ja kirkosta eroaminen ovat yhä suurempi haaste erityisesti suuremmissa keskuksissa. Seurakuntien toimintaan osallistuminen on ollut merkittävässä laskussa myös Oulun hiippakunnassa.

Tämän kehityksen rinnalla hiippakunnan seurakunnissa on ollut nähtävissä myös myönteistä kehitystä. Näin on ollut esimerkiksi joidenkin seurakuntien jumalanpalveluselämän kohdalla, esimerkiksi voidaan mainita Haapajärven ja Kempeleen seurakunnat. Jumalanpalveluselämän ja vapaaehtoistyön hankkeet ovat tuottaneet onnistumisen kokemuksia seurakunnissa. Edelleen seurakunnissa ja hiippakunnassa on toteutettu uusia toimintamalleja, kuten jumalanpalveluksen välittämistä sosiaalisen median keinoin seurakuntalaisille ja nuorten aikuisten tavoittamista heille suunnatun toiminnan kautta. Seurakuntien työntekijät ovat myös olleet aktiivisia sosiaalisessa mediassa. Pääsiäisenä järjestettiin Limingassa Via Dolorosa -pääsiäisnäytelmä ja Lapin tunturikeskuksissa Tunturissa tuulee -tapahtuma, joiden kautta pääsiäisen sanomaa ja merkitystä tuotiin esille. Hiippakunnan toimesta järjestettiin myös muun muassa toinen Laestadius-seminaari lokakuussa Oulussa. Herätysliikkeiden, joista lestadiolainen herätysliike on hiippakunnassa suurin, vaikutus seurakuntien ja yhteisöjen elämään on merkittävää. Seminaari valotti Laestadiusin vaikutusta kulttuurisesti, historiallisesti ja hengellisesti.

Oulun hiippakunnalla on ollut merkittävä rooli saamelaisten parissa tehtävän kirkollisen työn kannalta, mikä näkyy muun muassa siinä, että saamelaistyön sihteeri on sijoitettu Oulun hiippakunnan tuomiokapituliin. Hiippakunta järjesti Saamelaiset kirkossa -seminaarin helmikuussa Inarissa. Seminaari päättyi piispa Samuel Salmen esittämään anteeksipyyntöön saamelaisilta, mikä mahdollisti saamelaisten kokemuksen ”kotipaikkaoikeudesta” luterilaisessa kirkossamme. Kuluneena vuonna on julkaistu muun muassa pohjoissaamenkielinen katekismus. Vuoden lopussa kirkkohallitus perusti koko kirkon saamelaistyön neuvottelukunnan.

Seurakuntarakenne aiheutti Oulun hiippakunnassa koko kirkon tavoin keskustelua pohdittaessa eri yhteyksissä tulevaisuuden rakenneratkaisuja. Vuoden 2012 päättymisen merkitsi kahden kooltaan suuren liitosprosessin toteutumista. Uuden Oulun myötä kolme uutta seurakuntaa tuli osaksi Oulun ev.-lut. seurakuntia. Vuoden vaihteessa järjestettiin piispan toimesta juhlamessu, jolla seurakunnat ja kunnat saateltiin uuteen vaiheeseen. Toinen merkittävä liitos tapahtui Siikasalon seurakunnan liittyessä kuntaliitoksen myötä osaksi Raahan seurakuntaa. Merkkejä vastaavista kuntaliitosten aiheuttamista seurakuntien liitoksista tulevaisuudessa muualla hiippakunnassa on olemassa. Valtiovallan toimenpiteet kuntarakenteen mahdolliseksi muuttamiseksi eivät ole kuitenkaan vielä tiedossa. Seurakuntarakenteen lisäksi Kirkon palvelukeskuksen perustaminen ja valmistelut yhteisestä jäsentietojärjestelmästä vaikuttivat seurakuntien elämään. Näin suuret muutokset ovat vaikuttaneet työntekijöihin ja seurakuntien vastuunkantajiin vähentäen voimavaroja muista tehtävistä.

Hiippakunnan strategian mukaisesti hiippakunta on tukenut seurakuntien johtamista ja työyhteisöjä. Hiippakunta päätti kuluneena vuonna oman työnohjaajakoulutuksen. Seurakuntien johtavia viranhaltijoita on koottu koulutuksiin ja yhteisiin neuvonpitoihin. Kuluneena vuonna usea kirkkoherran virka avautui, mikä on merkki käynnissä olevasta eläköitymisestä ja siitä seuraavasta rekrytointitarpeesta.

Oulun hiippakunnalla on aktiiviset suhteet Norjan, Ruotsin ja Venäjän luterilaisiin ja ortodoksiin hiippakuntiin. Yhteistyö toteutuu Barentsin kirkkojen neuvostossa, jonka puitteissa järjestettiin muun muassa matka pääsiäisen viettoon Muurmanskiin ja seminaari muuttoliikkeestä Oulussa. Neuvoston puitteissa toteutuu kirkkomusiikkiin keskittyvä EU-projekti. Kuluneena vuonna järjestettiin Pohjois-pohjoismainen pappeinkokous elokuussa Muoniossa, joka keräsi pappeja Norjasta, Ruotsista ja Suomesta. Ns. Oulun ekumenia vaikuttaa laajemmin hiippakuntaan, mikä näkyi muun muassa Uuden Valamo luostarissa järjestetyssä paastonajan seminaarissa, johon osallistujat tulivat ortodoksista, katolisesta ja luterilaisesta kirkosta.

Kirkon taloudellisten resurssien väheneminen näkyi kuluneena vuonna myös hiippakunnan toiminnassa muun muassa korotettuina kurssimaksuina ja toiminnan supistuksina. Käytettävissä olevien taloudellisten resurssien pieneneminen tarkoittaa tulevaisuudessa toiminnan entistä tarkempaa rajaamista.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Vahvistetaan työntekijöiden spiritualiteettia pitäen esillä Raamatun merkitystä Suomen Pipliaseuran 200-vuotisjuhlavuonna, tarjoten hengellistä ohjausta ja tukien seurakuntien jumalanpalveluselämää.

Arvio: Työntekijöiden spiritualiteetin tukemiseen on kiinnitetty huomiota kuluneena vuonna Raamatun ja sen merkityksen näkökulmasta. Aihe oli esillä hiippakunnan järjestämissä tilanteissa erityisesti esim. lähetyshuhtien yhteydessä Pellossa ja järjestettyjen Pyhä Raamattu -seminaarien kautta. Seurakuntien jumalanpalveluselämää on tuettu muun muassa rovastikunnallisilla kokoontumisilla.

Tavoite 2: Tuetaan seurakuntien työntekijöitä kehittämällä uusien työntekijöiden ohjausta muun muassa orientoitumiskoulutuksen sekä diakonian, nuorisotyön ja kirkkomusiikin opiskelijoiden palauteseminaari-pilottihankeen kautta.

Arvio: Uusien kirkon työntekijöiden ohjaustoiminnot ovat muotoutuneet ja herättäneet kiinnostusta työntekijöiden keskuudessa muun muassa mentoroinnin osalta. Tästä huolimatta orientoitumiskoulutus jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Diakonian, nuorisotyön ja kirkkomusiikin opiskelijoiden palauteseminaari -pilottihanke on toteutunut hyvin hiippakunnassa kyseisiä opiskelijoita kouluttavien oppilaitosten toimiessa vahvassa yhteistyössä hiippakunnan kanssa.

Tavoite 3: Pidetään esillä kirkon sanomaa pohjoissuomalaisissa viestimissä toteuttamalla hiippakunnan viestintäsuunnitelmaa sekä tukemalla seurakuntien työntekijöitä ja vastuunkantajia toimimaan sosiaalisessa mediassa.

Arvio: Hiippakunnan omaa viestintäsuunnitelmaa ei ole tehty. Sen sijaan tuettiin hiippakunnan alueella kirkon palveluksessa toimivia viestinnän ammattilaisia muun muassa hiippakunnallisten viestintäpäivien muodossa. Sosiaalisen median tärkeyttä seurakunnan ja kirkon viestinnässä on pidetty esillä. Hengellinen työ verkossa -koulutuksen on hiippakunnassa suorittanut 186 henkilöä, mikä on noin kolmannes kaikista hiippakunnan hengellisen työn tekijöistä. Aktiivisia verkkokeskustelijoita on hiippakunnan alueella useita.

Tavoite 4: Tuetaan johtamista muun muassa vahvistamalla kirkkoherroille ja talousjohdolle annettavaa ohjaamista ja koulutusta.

Arvio: Seurakuntien johtamista on tuettu normaalin koulutus- ja konsultaatiotoiminnan ohella yhteisillä neuvottelupäivillä sekä työnohjauksen ja muun ohjaamistoiminnan tarjonnalla.

Tavoite 5: Tuetaan saamelaisen alkuperäiskansan asemaa kirkossa toteuttamalla Saamelaiset kirkossa -seminaari.

Arvio: Saamelaiset ovat olleet kuluneena vuonna eri tavoin esillä kirkon ja hiippakunnan elämässä. Merkittävin tapahtuma oli Saamelaiset kirkossa -seminaari helmikuussa Inarissa. Edelleen saamelaisyötä on organisoitu kuluneena vuonna uudelleen muun muassa valmistelemalla yhdessä kirkkohallituksen kanssa uutta neuvottelukuntaa.

Tavoite 6: Tuetaan seurakuntien tavoittavaa työtä esimerkiksi järjestämällä Tunturissa tuulee -tapahtuma ja laajentamalla kansainvälistä seiminäyttelyä yhteistyössä toteuttajatahojen kanssa.

Arvio: Hiippakunta on kannustanut ja tukenut seurakuntia kohtaamaan seurakuntalaisia uusilla tavoilla erityisesti kirkollisten juhlapyhien aikaan. Täten järjestettiin muun muassa pääsiäisenä Tunturissa tuulee -tapahtuma Lapin turistikeskuksissa ja kansainvälinen seiminäyttely Oulussa. Piispa Salmi toimi Limingassa järjestetyn Via Dolorosa -pääsiäisnäytelmän suojelijana.

Tavoite 7: Käynnistetään kestäväan kehitykseen liittyvä EU-projekti yhdessä Barentsin kirkkojen neuvoston kanssa.

Arvio: Hiippakunta on pyrkinyt yhdessä seurakuntien kanssa luomaan projekteja, joiden avulla kehitetään seurakuntien toimintaa ja jotka rahoitetaan EU-rahoituksella. Suunniteltu kestäväan kehityksen projekti ei toteutunut. Vuoden aikana saatiin rahoituspäätös toiseen musiikkiprojektiin, joka suuntautuu lasten ja nuorten musiikkielämän kehittämiseen ollen osa isompaa projektia, johon Barentsin kirkkojen neuvoston ja Oulun hiippakunnan seurakuntien ohella osallistuu useita toimijoita Barentsin alueelta.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	281 968	261 600	20 368
Toimintakulut	1 616 188	1 486 000	130 188
Toimintajäämä	1 334 220	1 224 400	109 820

4 MIKKELIN HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tuomiokapituli *toteuttaa kirkon tehtävää* hiippakunnassa *kehittämällä* seurakuntien toimintaa ja hallintoa *verkostoituneena* kirkkoon ja yhteiskuntaan.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuonna toteutui Kiteen, Savonlinnan ja Mikkelin ympäristössä kuntaliitoksista johtuvia seurakuntien rakennemuutoksia, joiden johdosta hiippakunnan seurakuntien lukumäärä väheni yhdeksällä. Tuomiokapituli tarjosi seurakunnille aktiivisesti tukea rakennemuutoksissa.

Muutoksia tuomiokapitulin henkilöstössä: hiippakuntasihtööri (kirkkomusiikki) Liisa Tuovinen palasi kirkkohallitukseen 1.9.2012 ja hänen tilallaan osa-aikaisessa tehtävässä aloitti 1.10.2012 kanttori Timo Vikman.

Hiippakuntavaltuuston jäsenten vaali toimitettiin 13.2.2012 ja uuden valtuuston toimikausi alkoi 1.5.2012. Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajaksi valittiin Outi Kauria ja varapuheenjohtajaksi Juha Rantalainen. Tuomiokapitulin maallikkojäseneksi valittiin Tuula Rikala.

Tuomiokapituli kokoontui kertomusvuonna 18 kertaa ja hiippakuntavaltuusto kolme kertaa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurakunnan hallinnon, talouden ja hallintokäytäntöjen kehittäminen

Arvio: Piispantarkastusten yhteydessä suoritettava seurakunnan talouden ja hallinnon tarkastus on toteutettu seurakunnan johtavien viranhaltijoiden kanssa käytävänä käytännönläheisenä konsultatiivisena neuvotteluna, jossa on laajalti tarkasteltu seurakunnan hallintomenettelyä sekä talouden tilaa ja näkymiä. Toimintatavasta on saatu piispantarkastuksen päätösseminaarissa myönteistä palautetta.

Tavoite 2: Tuomiokapitulin rooli taloudellisesti vaikeassa tilanteessa olevien seurakuntien auttamisessa niiden etsiessä kestäviä ratkaisuja

Arvio: Tuomiokapituli on aktiivisesti kutsunut neuvotteluun taloudellisissa vaikeuksissa olevien seurakuntien edustajia ja kannustanut heitä yhteistyöselvityksiin vaihtoehtojen etsimiseksi. Näissä seurakunnissa avautuvien kirkkoherrojen virkojen auki julistamista on lykätty selvitysten ajaksi.

Tavoite 3: Uudistetun piispantarkastusten vakiinnuttaminen

Arvio: Kertomusvuoden aikana toteutettiin piispantarkastus neljässä seurakunnassa konsultatiivisena seurakuntatyön kehittämisen prosesseina vuonna 2011 käyttöön otettua piispantarkastuskäytäntöä kehittäen. Uusimuotoiset tarkastukset palvelivat seurakuntia perustehtävälähtöisen, toimintaympäristönsä muutoksesta tietoisien seurakuntatyön kehittämisessä. Niiden avulla vahvistettiin johtajuutta, lisättiin tavoitetietoisuutta esim. tulevaisuustyöpajan muodossa sekä työn tuloksellisuutta ja työhyvinvointia. Tarkastusten seurauksena virinnyt kehittämishankkeita, joita tuetaan varsinaisen tarkastuksen päätyttyä.

Tavoite 4: Seurakuntien työyhteisöjen toimivuuden edistäminen ja työntekijöiden tukeminen

Arvio: Hiippakunnalliset viranhaltijat ovat toteuttaneet työyhteisöjen kehittämisprosesseja seurakuntien työyhteisöjen ja työalatiimien kanssa. Seurakuntaliitoksiin valmistautuvien seurakuntien henkilöstöä on tuettu muutosprosessissa (Mikkeli, Savonlinna). Edelleen on ollut tarvetta tarjota keskus-

lu- ja konsultointiapua seurakuntien työyhteisöjen kriisitilanteissa. Valmiuksia tämän toiminnan lisäämiseen on hankittu koulutuksen avulla.

Tavoite 5: Seurakuntien työntekijöiden ammatillinen osaamisen ylläpitäminen

Arvio: Taloudellisissa vaikeuksissa olevat seurakunnat harkitsevat entistä tarkemmin, mitä koulutusta ja neuvottelupäiviä seurakuntien kehittämissuunnitelmiin hyväksytään. Kehitys ei vielä selvästi näy tilastoluvuissa. Koulutus- ja kehittämistarpeen arviointi on sinänsä hyvä asia, mutta se ei saisi johtaa kaikkien resurssien pois vetämiseen kehittämistoimista muutosprosessien keskellä elävissä seurakunnissa. Ensimmäiseen seurakuntavirkaansa tullee kirkon työntekijöille järjestetystä perehdyttämiskoulutuksesta ja varttuneille työntekijöille tarkoitetusta moniammatillisesta täydennyskoulutuksesta on saatu hyvä palaute.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011	Toteutuma 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Asiat: vireille/ käsitellyt asiat	634/762	584/748	592/736	673/851	736/939
Kurssit, kpl / osallistujat	17/400	21/431	13/291	12/157	11/103
Neuvottelupäivät, kpl /osallistujat	19/606	23/1235	25/574	22/909	24/1124

Talousarvion toteutuminen

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	168 200	166 800	1 400
Toimintakulut	1 244 300	1 242 800	1 500
Toimintajäämä	1 076 100	1 076 000	-100
Edellisen vuoden säästö	100		

5 BORGÅ STIFT

Verksamhetsidé

Borgå stift med sitt domkapitel och stiftsfullmäktige har som sin uppgift att hjälpa och stöda stiftets församlingar, kyrkliga samfälligheter och anställda vid fullgörandet av deras grunduppgifter att förkunna Guds ord, förvalta sakramenten, utöva diakoni, mission och ansvara för den kristna fostran.

Domkapitlet sköter dessutom de myndighetsuppgifter som i enlighet med kyrkans bekännelse och bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ankommer på nämnda organ, att betjäna förvaltningen och ge stöd i det dagliga arbetet, samt att företräda kyrkan i ärenden som gäller stiftet.

De viktigaste händelserna i enhetens verksamhetsmiljö och verksamhet under året

På grund av statens principbeslut om radikala kommunala strukturreformer, har olika arbetsgrupper inom kyrkan funderat på hur de **kyrkliga strukturerna** skall gestaltas i framtiden. Trots att inga beslut har fattats har några tänkbara modeller vuxit fram, och såväl församlingar som domkapitel och stiftsfullmäktige har beretts möjlighet att ge utlåtanden.

Inom förvaltningen har arbetet med **församlingsstrukturerna** fortlöpt med rådgivning och uppföljning samt stödande av personalen i de församlingar där sammanslagningar gjorts. En utredning om ändring av församlingsindelningen i Raseborgs prosteri färdigställdes i slutet av året. Nya beslut om sammanslagningar har inte fattats under året, och församlingarnas antal förblev oförändrat.

Under året övergick alla församlingar stegvis till att ta Kirjuri folkbokföringsprogrammet i bruk. Kyrkostyrelsen beviljade två församlingar och en samfällighet, på domkapitlets förslag, prövningsenligt verksamhetsunderstöd på sammanlagt 116 000 €.

Under räkenskapsåret 2012 har också domkapitlets **ekonomi** varit ansträngd men under kontroll, och bokslutet visade en liten överskridning på 1 923 €.

Finlandssvenska kyrkodagar

Allmänna finlandssvenska kyrkodagar har under de senaste decennierna ordnats med fyra års mellanrum. År 2012 avvek arrangemanget från tidigare praxis då Ungdomens kyrkodagar inbjöd de allmänna finlandssvenska kyrkodagarna till gemensamma kyrkodagar i Vasa den 26–29 januari. Konceptet var lyckat och uppslutningen god med sammanlagt ca 600 deltagare. Borgå stift bidrog med 10 000 av sina budgetmedel och var genom domkapitlet medarrangör för dagarna tillsammans med Kyrkans central för det svenska arbetet och Vasa svenska församling.

Utvärdering av hur de målsättningar för verksamheten och ekonomin som godkänts i budgeten uppnåtts

Mål 1: Församlingarna uppmuntras och inspireras att inbjuda de passiva medlemmarna att förverkliga sitt medlemskap. Stiftet stöder denna process genom utbildning och målmedvetna satsningar på gudstjänstutveckling, smågruppsverksamhet och konfirmandarbete.

Utvärdering: Frågan har aktualiserats på rådplägningsdagar och i olika personalutbildningar. Inom personalutbildningen har det skett en medveten satsning på gudstjänstutveckling och konfirmandarbete. Huvudansvaret för det sistnämnda området ligger hos KCSA.

Mål 2: Rekryteringen till kyrkliga yrken intensifieras på lokal- och stiftsnivå. De stifts-anställda håller regelbundet kontakt till utbildningsanstalterna och arbetar med temat vid olika ungdomsevenemang och rådplägningsdagar. Målsättningen är att antalet nya studerande till kyrkliga yrken och antalet som går i pension skall vara i balans.

Utvärdering: Kontaktgruppen för studerande till kyrkliga yrken har under året haft en livlig verksamhet med månatliga samlingar för de studerande. De stiftsanställda har besökt de kyrkliga utbildningsanstalterna och informerat om och rekryterat till kyrkliga yrken vid rådplägningsdagar, kyrkoherdekonferensen, Ungdomens kyrkodagar och olika utbildningsmässor. Tillgången på arbetskraft motsvarar, med undantag av kyrkomusikerna, i detta nu efterfrågan.

Mål 3: Förändringarna i församlingsstrukturen följs upp och stödåtgärder i form av arbetslagsutveckling och arbetshandledning sätts in vid behov. Stiftssekreteraren för personalvård och utbildning, samt den av domkapitlet utsedda stödgruppen, besöker de församlingar som berörs och hjälper dem att finna fungerande lösningar för ekonomi, verksamhet och personal.

Utvärdering: Biskopen, stiftsdekanen, notarien och stiftssekreteraren för personalvård och utbildning har besökt de församlingar där frågan är aktuell och har särskilt beaktat personalens välmående. Arbetslagsutveckling och arbetshandledning har erbjudits där det varit motiverat. De av domkapitlet utsedda stöd- och styrgrupperna för församlingssammanslagningar har inte besökt nämnda församlingar eftersom de tidigare nämnda åtgärderna har ansetts vara tillräckliga.

Mål 4: Stiftets satsning på gudstjänstutbildningen fortsätter med utbildningar för församlingarna i Nyland och på Åland. Under år 2012 ordnas en förberedande träff inför den ungdoms- och gospelkörsfestival som arrangeras i stiftets regi under år 2013. Stiftets nya musikstrategi implementeras i församlingarna.

Utvärdering: De nyländska församlingarna avslutade sin tredelade gudstjänstutbildning under året. Utöver detta ordnades en inspirationsdag för dem med Fredrik Modéus som föreläsare under hösten. Den planerade utbildningen på Åland inhiberades p.g.a. för få deltagare, men kommer att förverkligas med början år 2013. Ingen förberedande träff för ungdoms- och gospelfestivalen hölls. Däremot inleddes planeringen av festivalen under året.

Mål 5: Borgå stift etablerar kontakter till ett vänstift i tredje världen.

Utvärdering: Borgå stift slutförde förhandlingarna med Finska Missionssällskapet om ett partnerskapsavtal med ett stift i tredje världen och domkapitlet beslöt att etablera kontakter till Malawis evangelisk-lutherska. Biskop Joseph Bvumbwe besökte Finland och deltog i den svenska missionsfesten i Kronoby där partnerskapsavtalet undertecknades 16 juni 2012.

Nyckeltal för verksamheten eller ekonomin

	Utfall 2012	Mål 2012	Utfall 2011	Utfall 2010
Verksamhetsintäkter	211 397	176 900	182 727	187 288
Verksamhetskostnader	-1 644 420	-1 608 000	-1 700 032	-1 709 024
Verksamhetsbidrag	-1 433 023	-1 431 100	-1 517 305	-1 521 736

5 PORVOON HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulin ja hiippakuntavaltuuston tehtävänä on auttaa ja tukea hiippakunnan seurakuntia, seurakuntayhtymiä ja niiden työntekijöitä, kun ne suorittavat perustehtäväänsä; julistavat Jumalan sanaa, jakavat sakramentteja, harjoittavat diakoniaa, tekevät lähetystyötä ja vastaavat kristillisestä kasvatuksesta.

Lisäksi tuomiokapituli hoitaa viranomaistehtäviä, jotka kirkon tunnustuksen sekä kirkkolain ja kirkkojärjestyksen määräysten nojalla sille kuuluvat, palvelee hallintoa ja antaa tukea päivittäisessä työssä sekä edustaa kirkkoa hiippakuntaa koskevista asioista.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Hallitusohjelmaan on kirjattu radikaaleja kuntauudistuksia koskeva periaatepäätös, minkä vuoksi erilaiset kirkon työryhmät ovat pohtineet **kirkon tulevaisuuden rakenteita**. Päätöksiä ei ole tehty, mutta erinäisiä mahdollisia malleja on nostettu esiin. Lausunnonantomahdollisuus malleista on varattu seurakunnille ja tuomiokapituleille sekä hiippakuntavaltuustoille.

Seurakuntarakenteita koskeva työ on jatkunut hallinnossa neuvontana ja seurantana sekä tukemalla henkilökuntaa niissä seurakunnissa, joissa yhdistymisiä on toteutettu. Selvitystyö seurakunta-jaon muuttamisesta Raaseporin rovastikunnassa valmistui vuoden lopulla. Uusia päätöksiä seurakuntien yhdistämisestä ei ole tehty vuoden aikana, ja seurakuntien lukumäärä pysyi ennallaan.

Toimintavuoden aikana kaikki seurakunnat siirtyivät asteittain käyttämään Kirjuri-väestökirjanpitojärjestelmää. Kirkkohallitus myönsi kahdelle seurakunnalle ja yhdelle seurakuntayhtymälle tuomiokapitulin esityksestä harkinnanvaraista toiminta-avustusta yhteensä 116 000 €.

Kirjanpito vuonna 2012 myös tuomiokapitulin **talous** on ollut tiukalla mutta kuitenkin hallinnassa, ja tilinpäätös osoitti pientä, 1 923 euron ylitystä.

Ruotsinkieliset kirkkopäivät

Yleiset ruotsinkieliset kirkkopäivät on viime vuosikymmenien aikana järjestetty neljän vuoden välein. Vuonna 2012 järjestelyt poikkesivat aikaisemmasta käytännöstä, kun nuorten kirkkopäiviltä tuli kut-su yhteisille kirkkopäiville Vaasaan 26.–29. tammikuuta. Konsepti oli onnistunut ja osanotto runsas, yhteensä noin 600 osallistujaa. Porvoon hiippakunta avusti tapahtumaa budjettivaroistaan 10 000 eurolla ja oli tuomiokapitulin kautta yksi kirkkopäivien järjestäjistä yhdessä Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen ja Vaasan ruotsalaisen seurakunnan kanssa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurakuntia kannustetaan ja innostetaan kutsumaan passiivijäsenensä toteuttamaan jäsenyyttään. Hiippakunta tukee prosessia koulutuksen avulla ja tietoisesti panostamalla jumalanpalvelusten kehittämiseen, pienryhmätoimintaan ja rippikoulutyöhön.

Arvio: Asia on ollut esillä neuvottelupäivillä ja henkilöstön koulutustilaisuuksissa. Henkilöstökoulutuksessa on tietoisesti panostettu jumalanpalveluksen kehittämiseen ja rippikoulutyöhön. Viimeksi mainitun alueen päävastuu kuuluu KRTK:lle.

Tavoite 2: Kirkollisiin ammatteihin rekrytointia tehostetaan paikallis- ja hiippakuntatasolla. Hiippakunnan työntekijät pitävät säännöllisesti yhteyttä kirkollisiin koulutuslaitoksiin ja tekevät rekrytointiin liittyvää työtä erilaisissa nuorisotilaisuuksissa ja neuvottelupäivillä. Tavoitteena on määrällinen tasapaino uusien kirkollisiin ammatteihin opiskelevien ja eläkkeelle siirtyvien välillä.

Arvio: Kirkollisiin ammatteihin opiskelevien yhteysryhmä on toiminut vilkkaasti ja järjestänyt kuu-kausikokouksia opiskelijoille. Hiippakunnan työntekijät ovat vierailleet kirkollisissa koulutuslaitoksissa jakamassa tietoa kirkollisista ammateista ja rekrytoimassa niihin neuvottelupäivillä, kirkkoherainkokouksessa, nuorten kirkkopäivillä ja koulutusmessuilla. Tällä hetkellä työvoiman määrä vastaa kysyntää kirkkomuusikoita lukuun ottamatta.

Tavoite 3: Seurakuntarakenteiden muutoksia seurataan ja tarvittaessa käytetään tukitoimia, kuten työttömyyden kehittämistä ja työnohjausta. Henkilöstön hyvinvoinnin ja koulutuksen hiippakuntasihteeri ja tuomiokapitulin nimittämä tukiryhmä vierailivat niissä seurakunnissa, joita asia koskee, ja auttavat niitä löytämään toimivat ratkaisut talouteen, toimintaan ja henkilöstöasioihin.

Arvio: Piispa, hiippakuntadekaani, notaari ja henkilöstön hyvinvoinnin ja koulutuksen hiippakuntasihteeri ovat vierailleet seurakunnissa, joissa asia on ajankohtainen, ja kiinnittäneet huomiota erityisesti henkilöstön hyvinvointiin. Työttömyyden kehittämistä ja työnohjausta on tarjottu, kun sen tarve on ollut perusteltua. Tuomiokapitulin nimeämät, seurakuntien yhdistymisasiota hoitavat tuki- ja johtoryhmät eivät ole vierailleet mainituissa seurakunnissa, koska aikaisemmin mainitut toimenpiteet on katsottu riittäviksi.

Tavoite 4: Hiippakunnan panostus jumalanpalveluskoulutukseen jatkuu Uudenmaan ja Ahvenanmaan seurakunnissa pidettävillä koulutuksilla. Vuoden 2012 aikana järjestetään hiippakunnan toimesta vuonna 2013 järjestettävän nuoriso- ja gospelkuorofestivaalin valmistelukokous. Hiippakunnan uusi musiikkistrategia otetaan käyttöön seurakunnissa.

Arvio: Uudenmaan seurakunnat saivat päätökseen kolmiosaisen jumalanpalveluskoulutuksen. Tämän lisäksi näille seurakunnille järjestettiin syksyn aikana inspiraatiopäivä, jossa oli luennoitsijana Fredrik Modéus. Ahvenanmaalla pidettäväksi suunniteltu koulutus peruttiin liian vähäisen osanottajamäärän takia. Koulutus toteutetaan vuoden 2013 alussa. Nuoriso- ja gospelkuorofestivaalin valmistelemaa kokousta ei pidetty. Festivaalin suunnittelu sen sijaan aloitettiin.

Tavoite 5: Porvoon hiippakunta luo kontakteja kolmannen maailman ystävyyshiippakuntaan.

Arvio: Porvoon hiippakunta sai päätökseen neuvottelut Suomen Lähetysseuran kanssa kumppanuussopimuksesta jonkin kolmannen maailman hiippakunnan kanssa, ja tuomiokapituli päätti solmia yhteydet Malawin evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Piispa Joseph Bvumbwe vieraili Suomessa ja osallistui ruotsinkieliseen lähetysjuhlaan Kruunupyssä, ja kumppanuussopimus allekirjoitettiin siellä 6. kesäkuuta 2012.

Toiminnan ja talouden tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Tavoite 2012	Toteutuma 2011	Toteutuma 2010
Toimintatuotot	211 397	176 900	182 727	187 288
Toimintakulut	-1 644 420	-1 608 000	-1 700 032	-1 709 024
Toimintajäämä	-1 433 023	-1 431 100	-1 517 305	-1 521 736

6 KUOPION HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Yhteistyössä hiippakuntavaltuuston ja tuomiokapitulin kanssa piispa johtaa hiippakunnan hallintoa ja toimintaa. Tavoitteena on tukea ja ohjata seurakuntaelämää sekä edistää kirkon tehtävää ja toimintaedellytyksiä hiippakunnan alueella. Hallintoon liittyvissä tehtävissä piispan apuna on erityisesti tuomiokapituli, opetustehtävässä ja seurakuntien toiminnallisessa tukemisessa ja ohjaamisessa hiippakunnan sihteeristö.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Tuomiokapituli kokoontui kertomusvuonna yhteensä 20 kertaa. Ordinaatiokoulutuksia ja pappisvihkimyksiä toteutettiin 3 kertaa. Tällöin vihittiin yhteensä 14 pappia. Pastoraalitutkintoja suoritettiin 12 ja ylempiä pastoraalitutkintoja 2. Seurakuntatyön johtamisen tutkintoja suoritettiin 8. Kertomusvuonna ei toimitettu piispantarkastuksia.

Vuonna 2012 toteutettiin piispanvaihdos. Piispa Wille Riekkinen jäi eläkkeelle 1.5.2012 lukien. Hiippakunnan uusi piispa Jari Jolkkonen vihittiin virkaansa 6.5.2012.

Piispanvaalin lisäksi vuonna 2012 toimitettiin kirkolliskokousedustajien vaalit, hiippakuntavaltuuston jäsenten vaalit ja vaalit yhden pappisasessorin ja yhden lääninrovastin valitsemiseksi.

Uusi hiippakuntavaltuusto aloitti toimikautensa 1.5.2012. Tuomiokapitulin uuden maallikkojäsenen toimikausi alkoi 1.6.2012.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kertomusvuonna 5 kertaa. Leppävirralla 21.11.2012 pidetyn kokouksen yhteydessä pidettiin vapaaehtoistyön seminaari. Kokouksen yhteydessä piispa Jari Jolkkonen ja hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Matti Ketonen pitivät lehdistötilaisuuden.

Hiippakuntavaltuuston tuomiokapitulin avuksi nimeämistä johtokunnista jumalanpalvelus- ja musiikkityön johtokunta kokoontui 2 kertaa. Diakonia- ja yhteiskuntatyön johtokunta, kasvatusasiain ja perhetyön johtokunta ja lähetys- ja maahanmuuttajatyön johtokunta kokoontuivat yhden kerran. Kokouksessaan 11.6.2012 hiippakuntavaltuusto päätti, ettei johtokuntia enää aseteta.

Kertomusvuonna ei toteutettu yhtään seurakuntaliitosta. Vuoden 2013 alusta Nilsin seurakunta lakkautettiin ja liitettiin Järvi-Kuopion seurakuntaan. Seurakuntajaon muutosta koskevat valmistelutoimet suoritettiin vuoden 2012 aikana.

Kertomusvuonna tuomiokapituli suoritti muutoksia rovastikuntajaossa. Pieksämäen ja Leppävirran rovastikunnat lakkautettiin päättymään 31.12.2012 ja niiden tilalle muodostettiin Rautalammin rovastikunta 1.1.2013 lukien.

Valtakunnalliset Kirkon diakoniapäivät järjestettiin Kuopiossa 5.–7.10.2012 teemalla Elä ja välitä. Diakoniapäiville osallistui noin 700 diakonianviranhaltijaa, pappia ja luottamushenkilöä.

Syksyllä 2012 järjestettiin uusille seurakuntien työntekijöille pienryhmäkoulutuksena Osallisena kirkon uskosta ja elämästä -orientaatiokoulutus. Osallistujia oli noin 40 työntekijää kaikista työntekijäryhmistä eri puolilta hiippakuntaa. Pienryhmien ohjaajina toimivat Hengellisen matkakumppanuuden kurssin käyneet kokeneet seurakunnan työntekijät.

Kertomusvuonna toteutettiin myös seurakuntien diakoniajohtokuntien neuvottelupäiviä, joissa kouluttajina toimivat diakonia- ja yhteiskuntatyön johtokunnan jäsenet.

Uskonnonopettajille järjestettiin koulutuspäivät.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuemme ja seuraamme tilanteita rakennemuutoksen läpikäyneissä ja muutosprosessiin valmistautuvissa seurakunnissa ja niiden työyhteisöissä.

Arvio: Pieksämäen ja Leppävirran rovastikuntien lakkauttamisessa ja Rautalammin rovastikunnan perustamisessa tuettiin seurakuntien yhteistyötä.

Konsulttien työtä on tarjottu rakennemuutosseurakunnille, mutta sitä ei ole kovin aktiivisesti käytetty. Capitol-lehdessä 1/2012 teemana oli rakennemuutos.

Tavoite 2: Kiinnitämme erityistä huomiota työhyvinvointiin seurakuntien työyhteisöissä.

Arvio: Päätettiin aloittaa työhyvinvointikartoitusten tekeminen seurakunnissa. Seurakunnille on tarjottu sisäisen viestinnän koulutusta.

Tavoite 3: Edistämme yhteyksiä hiippakunnan seurakuntien ja Jordanian ja Pyhän maan luterilaisen kirkon välillä.

Arvio: Hiippakuntatalosäätiö tuki Kajaanin seurakunnan nuorten matkaa Pyhälle maalle. Nuoret kertoivat matkastaan kasvatuksen hiippakunnallisilla neuvottelupäivillä. Yhteistyötä jatketaan sopimuksen päätyttyä. Teemaa on pidetty esillä hiippakunnan viestinnässä erityisesti sosiaalisessa mediassa.

Tavoite 4: Toimimme yhteistyössä Kajaanin rovastikunnan seurakuntien kanssa niiden keskinäisen yhteistyön laajentamiseksi.

Arvio: Kutsuttiin Kajaanin rovastikunnan seurakuntien henkilöstö koolle pohtimaan Kainuun seurakuntien yhteistyötä ja suunniteltiin Kajaanin rovastikunnan yhteistä viestintäkoulutusta. Kajaanin ja Sotkamon seurakunnat tekevät yhteistyötä ympäristödiplomi-hakuprosesseissaan.

Tavoite 5: Järjestämme lasten ja nuorten osallisuutta seurakunnissa vahvistavaa koulutusta.

Arvio: Osallisuus oli esillä syksyn kasvatuksen hiippakunnallisessa neuvottelussa. Valtakunnallisen ”Nyt on henki päällä” nuorisotyön kampanjan aloitus oli Kuopion hiippakunnassa.

Tavoite 6: Pidämme esillä kirkon yhteistä Pyhä-painopistettä koulutuksissa ja tapahtumissa.

Arvio: Painopiste ja siihen liittyvää materiaalia oli esillä lähetysseurakuntien koulutuspäivässä ja diakoniajohtokuntien neuvottelupäivissä. Materiaalia postitettiin seurakuntiin.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	130 645	170 900	40 255
Toimintakulut	1 404 873	1 392 600	12 273
Toimintajäämä	1 274 229	1 221 700	52 529

7 LAPUAN HIIPPAKUNTA

Hiippakunnan toiminta-ajatus

Lapuan hiippakunta edistää kirkon tehtävän toteutumista ja vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Hiippakuntaan kuuluu 47 seurakuntaa. Alle tuhannen jäsenen seurakuntia on yksi, 1 000–2 999 jäsentä 15 seurakuntaa, 3 000–5 999 jäsentä 10 seurakuntaa, 6 000–8 999 jäsentä 9 seurakuntaa, 9 000–11 999 jäsentä 3 seurakuntaa, 12 000–14 999 jäsentä 4 seurakuntaa, 15 000–24 999 jäsentä 2 seurakuntaa ja yli 25 000 jäsentä 3 seurakuntaa. Hiippakunnan läsnä olevan väestön määrä 1.1.2012 oli 436 713 henkeä, vähennys vuodesta 2011 oli 2 211 henkeä.

Seurakuntien henkilöstön ikärakenteen muutos on jatkunut voimakkaana. Lapuan hiippakunnan 47 seurakunnasta on kaksitoista seurakuntaa saanut vuoden aikana uuden kirkkoherran. Suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle näkyy myös muun seurakuntien henkilöstön vaihtumisena. Seurakuntien vuosityövoima oli 1 465 vuonna 2012, vähennystä edelliseen vuoteen oli 29 henkilöä. Hiippakunnassa on panostettu uusien kirkkoherrojen ja talouspäälliköiden johtamisen tukemiseen tarjoamalla kokeneita mentoreita ja henkilökohtaista konsultointia sekä järjestämällä aiheeseen liittyvä neuvottelupäivä.

Lääninrovasteja ja kirkkoherroja rohkaistiin lähestymään kuntarakenteen muutoksia seurakuntien omista lähtökohdista käsin. Tavoitteena on ollut, että seurakunnat voisivat yhteisissä neuvotteluissa kartoittaa erilaisia yhteistyön muotoja. Luonnosteltujen hiippakunta- ja rovastikuntamallien osoittautuessa puutteellisiksi vaihtoehtoisiksi on keskustelua käyty pääosin nykyisen yhtymämallin ja ”Uusi seurakuntayhtymä 2015” -mallin alustavien suunnitelmien pohjalta. Haapaniemen hiippakuntakartanossa syksyllä järjestettyyn yhtymämallia koskevaan informaatioiltaan osallistui noin sata seurakuntien johtavaa luottamushenkilöä ja viranhaltijaa. Pohjoisen Keski-Suomen rovastikunnalle myönnettiin vuoden lopulla avustus liitosprosessin selvittelyä varten.

Kirkon musiikkijuhlat Jyväskylässä muodostivat vuoden 2012 hiippakunnan näkyvimmän tapahtuman. Osallistujia oli n. 5 500, kuoroja 350. Juhlat osoittavat sen valtavan innostuksen ja voiman, joka seurakunnilla on kuorojen toiminnassa. Jyväskylän ja lähiseurakuntien talkoolaiset mahdollistivat omalla työpanoksellaan juhlan onnistumisen. Seurakunnan toiminnassa olevien tyttöjen ja poikien kevätretken suosio kasvaa edelleen. Alahärmään kokoontui 1 400 kerholaista, ohjaajaa ja työntekijää.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuetaan Kirkon henkilöstön kehittämissopimuksen hengessä paikallisia kehittämistarpeita

- Perehdyttämällä seurakuntien työntekijät uuteen kehittämissopimukseen ja koulutustarjontaan.
- Selvittämällä seurakunnista nousevia koulutus- ja kehittämistarpeita.

Arvio: Kirkon kehittämissopimusta on pidetty esillä suunnitellulla tavalla. Kehittämis- ja koulutus-suunnittelun liittäminen osaksi seurakuntien toiminnan ja talouden suunnittelua vaati lisää aikaa. Osa seurakunnista on taloudellisista syistä supistanut henkilöstön kehittämis- ja koulutusmäärärahojen budjettiosuutta sekä rajoittanut henkilöstön osallistumista hiippakunnallisiin tai kokonaiskirkollisiin tapahtumiin. Osallistujamäärän laskusta huolimatta lähes kaikki koulutukset on voitu toteuttaa

suunnitellulla tavalla. Seurakuntalähtöisemmän kehittämis- ja koulutusajattelun käytännön soveltaminen on osoittautunut vaikeaksi.

Erilaiset toimintaympäristön muutokset ja niiden esillä oleminen vaativat henkilöstön voimavaroja. Osassa seurakuntia on varauduttu muutokseen tukemalla henkilöstön jaksamista koulutuksen ja muun henkilöstön kehittämisen keinoin. Kolmessa rovastikunnassa on järjestetty paikallisista tarpeista lähtevää diakonian koulutusta. Koulutukset koettiin tarpeellisiksi ja mielekkäiksi.

Tavoite 2: Tuetaan seurakuntien työyhteisöjä

- Edistämällä puheeksi ottamista ja asioiden hoitamista työyhteisössä. Varhaisen puhumisen periaate, ilman tulkintoja tapahtuva kuunteleminen, työyhteisöpuheen ja suhdepuheen ero, asioiden hoitamisen järjestys, asioiden kirjaaminen, toiminnan suunnittelu, päätöksiin tyytyminen yms.
- Pitämällä esillä varhaisen tukemisen periaatetta.

Arvio: Hiippakuntasiihteereiden, hiippakuntadekaanin ja lakimiesasessorin merkittävimpiä tehtäviä on ollut konsultoida, neuvoa ja tukea seurakuntien henkilöstöä heidän työssään. Hiippakunnan alueella toimivat mentorit, työnohjaajat ja työyhteisökehittäjät ovat toimineet tässä tehtävässä hiippakuntasiihteereiden tukena.

Erityisesti työnohjaus toimii hiippakunnan alueella hyvin ja henkilöstö osaa myös hyödyntää sitä. Rakennemuutosseurakunnissa on nähtävissä vaara, että niissä käännytään sisäänpäin, sulkeudutaan oman yhteisön sisälle työstämään, toisinaan myös suremaan tapahtuneita muutoksia. Työyhteisökehittäminen mielletään helposti kriisityöksi. Hiippakunnan toimesta ei ole kyetty riittävästi avaamaan työyhteisökehittämisen mahdollisuuksia suunnittelun ja työn kehittämisen sektoreilla.

Tavoite 3: Vahvistetaan rovastikuntien kautta seurakuntien jumalanpalveluselämää.

- Hyödyntämällä jumalanpalveluselämän pilottiseurakuntien kehittämistyön tuloksia seurakunnissa.
- Pitämällä esillä lasten ja perheiden ehtoollis- ja jumalanpalveluskasvatusta.

Arvio: Jumalanpalveluselämän kehittämishankeseurakuntien työ on hitaasti etenevä prosessi. Kehittämisseurakuntien löytöjä ja kokeiluja on jaettu jumalanpalveluselämätiedotteella sekä erilaisissa kohtaamisissa. Toisen seurakunnan ratkaisuja on kuitenkin mahdotonta sellaisenaan kopioida. Kunkin seurakunnan on tehtävä kehittämistyönsä itse. Tähän prosessiin lähteminen tuntuu olevan vaikeaa. Uudet kirkkoherrat korostavat puheissaan jumalanpalveluselämän kehittämistarvetta.

Lasten ja perheiden jumalanpalveluskasvatus vaatii edelleen kehittämistä. Vuoden 2012 aikana se on jäänyt liian pienelle panostukselle. Asia on esillä myös vuoden 2013 työskentelyssä.

Tavoite 4: Tuetaan seurakuntia työntekijöiden vähentämisen ja työvoiman rekrytoinnin ristipaineissa.

- Tukemalla seurakuntien arvokeskustelua, jossa pyritään toimintaympäristöanalyysin kautta löytämään kehittämisen painopisteet. Tuetaan seurakuntia tilanteissa, joissa leikkaukset aiheuttavat pettymystä.
- Tukemalla työntekijöitä toimenkuvien muuttuessa entistä vaativimmiksi.
- Tukemalla seurakuntien vapaaehtoistoiminnan kehittämistä.
- Etsimällä yhteistyössä kouluttavien tahojen kanssa uusia harjoitteluseurakuntia.
- Pitämällä henkilökohtaista yhteyttä oman rovastikunnan/työalan harjoitteluohjaajiin ja mentoreihin.

Arvio: Seurakuntien tukeminen ristipaineissa, joka syntyy tavoitteesta vähentää työntekijöitä ja rekrytoida samaan aikaan vapautuviin tehtäviin uusia ja osaavia työntekijöitä, on osoittautunut hiippakuntatasolla vaikeaksi tehtäväksi. Henkilöstön vähentämisen tarve on seurakunnille uusi asia, josta ei ole kokemusta. Seurakuntien ja hiippakunnan välillä ei ole myöskään luontevaa keskusteluperinnettä käsitellä näitä tilanteita. Perinteisesti hiippakunta näyttäytyy seurakunnille hallintoviranomaisena, ei niinkään tukea antavana, konsultatiivisella työotteella toimivana kumppanina, joka tukee seurakuntien vastuunkantajia vaikeissa tilanteissa. Kolmessa seurakunnassa on kuitenkin kuluneen vuoden aikana työstetty hiippakuntasiihteerin johdolla diakoniatyön uudelleen järjestelyä työvoiman vähentyessä. Yksittäisiä työntekijöitä on myös pystytty tukemaan työnohjauksen keinoin. Virkoja vähennet-

täessä tai henkilöstöä lomautettaessa hiippakunnallisen tuen puutteet ovat näkyneet erityisesti johdon kohdalla. Johdon tukirakenteita ei ole kyetty luomaan.

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen tiedostetaan hyvin seurakunnissa, vaikka tällä sektorilla ei ole tapahtunut vuoden 2012 aikana merkittäviä läpilyöntejä. Yksittäisten seurakuntien kohdalla on (diakonian sektorilla) tuettu vapaaehtoistoiminnan kehittämistä.

Erityisesti nuorten pappien ja diakoniatyöntekijöiden mentorointi on osoittautunut toimivaksi. Mentoreita on tarjottu myös tehtävissään aloittaneille kirkkoherroille ja talouspäälliköille. Kokemuksen lyhytaikaisuudesta johtuen tämän toiminnan merkitystä ei vielä voida arvioida, mutta erityisesti kirkkoherrojen kohdalla se näyttää herättävän kiinnostusta. Harjoitteluseurakuntien määrä on pysynyt ennallaan. Yhteydenpito harjoittelunohjaajiin vaatii edelleen kehittämistä.

Yhteistyössä Oulun hiippakunnan kanssa järjestettiin Haapaniemessä Kirkon ohjaajakoulutus. Koulutus vahvistaa osallistujan tietotaitoa toimia perehdyttäjänä, harjoittelun ohjaajana ja mentorina. Koulutuksesta saatu palaute oli erittäin kannustavaa. Kirkkohallituksen (kasvatus ja perhetyö) ja hiippakunnan yhteistyönä toteutui kirkon perhetyön erityiskoulutus 2011–2012 Lapualla.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Toteutuma 2011
Toimintatuotot	358.311,00	391.800,00	329.151,93
Toimintakulut	1.592.112,48	1.616.200,00	1.590.758,39
Toimintajäämä (netto)	1.233.801,48	1.224.400,00	1.261.606,46
Poikkeama/talousarvio	- 9.401,48		693,54
Srk:n kehittämisavustus	23.737,76	58.800,00	8.898,36

8 HELSINGIN HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Piispa, tuomiokapituli ja hiippakuntavaltuusto **edistävät** kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa. Tuomiokapituli **tukee** ja **ohjaa** seurakuntia sekä **hoitaa** hiippakunnallista toimintaa ja hallintoa.

Ydinviestimme

- seurakunta tarvitsee jäsentensä osaamista
- kirkon jäsenyys tarjoaa ihmiselle mahdollisuuden liittyä yhteisöön, jossa toteutetaan hyvää, edistetään oikeudenmukaisuutta, luodaan turvaverkostoja ja kohdataan armollinen Jumala
- hengellisyys on monenlaista – arkista ja juhlovaa, yksilöllistä ja yhteistä
- kirkossa on tilaa monenlaiselle – hengellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti
- osallistumme aktiivisesti tarvittavien muutosten ideointiin ja toteuttamiseen
- luottamus, rohkeus ja kohtuullisuus ovat osa kristityn identiteettiä.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Seurakunnissa ollaan entistä valmiimpia näkemään seurakuntalaisten merkitys seurakuntaelämän kantajina. Piispa ja tuomiokapitulin työntekijät ovat rohkaisseet työntekijöitä ja luottamushenkilöitä avaamaan vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia. ”Kerro Irjalle” -verkkopaneelissa Helsingin seurakuntayhtymä keräsi onnistuneesti ideoita ja mielikuvia unelmien kirkosta. Helsingin ja Vantaan seurakuntien yhteiskunnallinen työ kokosi piispan nimissä itäisen pääkaupunkiseudun asukkaita, toimijoita ja päättäjiä ”Lähiöiden päivään”. Piispan ja tuomiokapitulin toiminta liitettiin näin seurakuntien ja seurakuntayhtymien valmisteluun, saimme suurempaa näkyvyyttä ja hioimme yhteistä osaamista organisaatioiden kesken.

”Piispan päivä” -vierailuja tehtiin 16:ssa Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnassa. Tapauksissa kohdattiin seurakunnan kaikki työntekijät ja luottamushenkilöt sekä kirkkoherran valinnan mukaan paikallisia vaikuttajia.

”Hiippakunnan olohuone” eli piispan virka-asunto on toiminut koulutus- ja kokoustilana. Myös yhteiskuntasuhteiden, ekumenian ja mediakontaktien hoitamiseen se on tarjonnut hyvät puitteet (runsas 300 vierailijakäyntiä). Piispan mediakontakteja on ollut runsas 60 (printtimedian haastattelut, verkkolehdet ja radio). Myös tuomiokapitulin muita työntekijöitä on kannustettu osallistumaan julkiseen keskusteluun kirkosta ja yhteiskunnasta.

Moniarvoinen kristillisyyden eritys sai erityisen paljon mediahuomiota adventin aikaan. Piispaa haastateltiin laajasti yleisessä mediassa.

Orientoitumiskoulutus ensimmäisessä seurakuntavirassaan aloittaville työntekijöille toteutettiin ensimmäistä kertaa. Moniammatillisissa pienryhmissä toteutuvan koulutuksen aloitti 15 työntekijää. Koulutuksen muoto osoittautui onnistuneeksi.

Vuoden 2012 yhtenä painopisteenä oli luoda kansainvälisen Henkisen huollon (KV-HeHun) toimintaan yhtenäinen kriisitoimintakaavio ja käytännöt onnettomuustilanteissa. Tätä tavoitetta ei saavutettu vielä.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Hengellinen elämä vahvistuu

Arvio: Helsingin hiippakunnasta on 7 seurakuntaa mukana ”Tiellä”-prosessissa. Hiippakunnan rooli on edistää kehittämiss seurakuntien keskinäistä yhteyttä sekä välittää prosessissa löytyneitä ideoita ja hyviä käytäntöjä kaikkiin hiippakunnan seurakuntiin.

Piispa ja hiippakunta olivat näkyvästi esillä Papiston päivien toteutuksessa sekä kansainvälisen Taize-yhteisön kokoontumisessa. Molemmat vahvistivat sekä seurakunnan jumalanpalveluselämää että yksityisen ihmisen hengellistä identiteettiä. Myös ekumeenisuutta on pidetty vahvasti esillä.

Hiippakunnan kirkkoherrojen seminaari paneutui evankelioimiseen ja hengellisen elämän johtamiseen.

Tavoite 2: Huolehdimme heikoimmista ja kannamme maailmanlaajaa vastuuta

Arvio: Hiippakunnan diakoniarahastoon tuli vuoden aikana 57 hakemusta. Avustuksiin käytettiin yhteensä 42 619,09 €, josta vuoden 2012 Yhteisvastuukeräyksen tuoton osuus oli 29 312,67 € ja hiippakunnan diakoniarahastolle tulneiden kolehtien osuus 9 070,65 €. Muista budjettivaroista käytettiin 4 235,77 €.

Piispan syntymäpäivien lahjakeräys tuotti n. 18 000 € lasten koulutukseen ja kanaloiden perustamiseen Afrikassa.

Lähetysjuhlien valmistelu vuodelle 2013 tiivistyi. Tehtiin päätös toimittaa pappisvihkimys juhlamessussa Messukeskuksessa.

Tavoite 3: Viemme viestiä

Arvio: Hengellinen elämä verkossa -peruskurssin kävi 97 työntekijää 7 ryhmässä.

Hiippakunnan viestintäpäivä ”Julkisuuden hallinta ja mainekriisit” rakennettiin yhdessä Kirkon tiedotuskeskuksen ja seurakuntayhtymien kanssa. Tuloksena ennätysmäärä osallistujia ja sisällöllisesti rakentava päivä.

Hiippakuntauutiset-lehden ilmestymiskerrat vähennettiin entisestä kolmesta kahteen.

Tavoite 4: Rakenteet palvelevat

Arvio: Helsingin ja Porvoon piispat kutsuivat itäisen Uudenmaan seurakuntien edustajat keskustelemaan kuntauudistuksen ja muiden rakenteellisten muutosten vaikutuksista seurakuntarakentamiseen. Rakennemuutokset olivat vahvasti esillä johtamiskoulutusten sisällöissä.

Tuomiokapituli järjesti kolmeen seurakuntaan työyhteisön konsultaatiota. Määrärahana käytettiin edellisen vuoden määrärahasäästöjä.

Tuomiokapitulin henkilöstö opetteli uudenlaista toimintakulttuuria, kun toimistosuhteiden henkilötyövuosimäärä supistui nopeasti osa-aikaeläkkeiden takia. Kirkon koulutuskeskuksen rakentamasta sähköisestä koulutuskalenteri-/ ilmoittautumisjärjestelmästä sekä sähköisestä, etäkäytön mahdollistavasta kalenterista on ollut suurta apua.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Talousarvio 2012	Poikkeama
Toimintatuotot	130 414	158 500	28 086
Toimintakulut	1 534 750	1 512 200	22 550
Toimintajäämä	1 404 336	1 353 700	50 636

9 ESPOON HIIPPAKUNTA

Toiminta-ajatus

Espoon hiippakunnan tuomiokapituli tukee ja ohjaa seurakuntaelämää sekä edistää kirkon tehtävää ja toimintaedellytyksiä hiippakunnan alueella.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

- uuden piispan aloittaminen tehtävässään
- tuomiokapitulin strategiatyöskentely
- Hengellinen elämä verkossa -projekti
- seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittäminen
- tuomiokapitulin istunto- ja esittelykäytäntöjen kehittäminen

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuomiokapitulin toimintalinjauksen uudistaminen

Arvio: Tuomiokapitulin asettama strategiatyöryhmä on työskennellyt piispan johdolla ja tuomiokapituli on hyväksynyt joulukuussa työryhmän ehdotuksen toimintalinjaukseksi 2013 -2015.

Tavoite 2: Uuden piispan perehtyminen tehtäviinsä

Arvio: Uusi piispa on saanut perehdytystä tehtäviinsä paitsi edeltäjältään myös tuomiokapitulin henkilökunnalta ja istunnon jäseniltä. Myös yhteys muihin piispoihin on tukenut uuteen virkaan perehtymistä.

Tavoite 3: Hengellinen elämä verkossa -projekti

Arvio: Koulutustapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 92 hiippakunnan seurakuntien työntekijää. Kaikkiaan Espoon hiippakunnassa on hankkeen aikana koulutettu 213 työntekijää. Palautteet koulutuksista, erityisesti Some+linikasta, ovat olleet myönteisiä. Some+kliniikka oli monipuolinen ja laaja seminaari, joka tarjosi tietoa sekä kokeneelle verkkotyöntekijälle että vasta-alkajalle.

Jatkossa Espoon hiippakunnassa ei järjestetä erillisiä verkkotyöhön keskittyviä koulutuksia. Hiippakunnan verkkokouluttajista kootaan resurssi, jota seurakunnat voivat halutessaan käyttää paikallisiin koulutuksiin. Verkkotyötä tekevät työntekijät ohjataan osallistumaan esim. Palmenian koulutus- ja kehittämiskeskuksen järjestämiin koulutuksiin. Tuomiokapitulin omassa viestinnässä sosiaalisen median ja verkon käyttämistä kehitetään aktiivisesti.

Tavoite 4: Seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittäminen

Arvio: Jumalanpalveluselämän kehittämistyötä on toteutettu yhteistyössä valtakunnallisen *Tiellä – På väg* -hankkeen kanssa. Hankeseurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt ovat kokoontuneet sekä omiin seminaareihinsa että esitelleet työnsä tuloksia hiippakunnallisessa jumalanpalveluselämän teemapäivässä, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa toukokuussa 2012. Tuomiokapitulin virastossa on paneuduttu hengellisen elämän ja rukouselämän kehittämiseen.

Tavoite 5: Tuomiokapitulin istunto- ja esittelykäytäntöjen kehittäminen

Arvio: Hallinnon tehtäviä on hoidettu entisin resurssein. Hallinnon tiimiin kuuluvat lakimiesasessori ja notaari. Tämän lisäksi yksi palvelutiimin toimistosiheteereistä tekee erityisesti hallinnon tehtäviä.

Hallinnon keskeisiä tehtäviä ovat tuomiokapitulin istuntojen ja hiippakuntavaltuuston kokousten käytännön järjestelyihin liittyvät tehtävät.

Istunto- ja esittelykäytäntöä on toimintakauden aikana selkiytetty. Viranhaltijapäätösten päätös-
vallan delegointia viranhaltijoille on laajennettu. Tämä on vaikuttanut asioiden käsittelyaikatauluihin.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2012	Tavoite 2012	Toteutuma 2011	Toteutuma 2010
Toimintatuotot	96.385,33	127.800	81.356,08	88.139,83
Toimintakulut	1.247.875,73	1.272.600	1.232.347,50	1.194.971,05
Toimintajäämä	-1.151.490,40	-1.144.800	-1.150.991,42	-1.106.831,22

KIRKKOHALLITUKSEN KOKOONPANO JA PÄÄTÖKSET

Kirkkohallituksen jäsenet vuonna 2012

Puheenjohtaja arkkipiispa Kari Mäkinen

31.5.2012 saakka:

Varapuheenjohtaja esittelijäneuvos Freja Häggblom

Kirkolliskokouksen valitsevat maallikkojäsenet:

filosofian maisteri	Leena Huima	Helsingin hiippakunta
esittelijäneuvos	Freja Häggblom	Porvoon hiippakunta
hallintojohtaja	Matti Ilveskoski	Tampereen hiippakunta
sosiaalineuvos	Esa Koukkari	Oulun hiippakunta
agrologi	Johannes Leppänen	Lapuan hiippakunta
käräjätuomari	Outi Nokso-Koivisto	Espoon hiippakunta
toimittaja	Marjaana Perttula	Turun arkkihiippakunta
seurakuntaneuvos	Risto Rasimus	Mikkelin hiippakunta
JHTT-tilintarkastaja	Veikko Väisänen	Kuopion hiippakunta

Kirkolliskokouksen valitsevat pappisjäsenet:

kirkkoherra	Jari Pennanen
kappalainen	Riitta Särkiö

Piispainkokouksen valitsevat jäsenet:

piispa	Mikko Heikka
piispa	Samuel Salmi

1.6.2012 lukien:

Varapuheenjohtaja toimittaja Marjaana Perttula

Kirkolliskokouksen valitsevat maallikkojäsenet:

lääketieteen tohtori	Riitta Alaja	Tampereen hiippakunta
sosiaalineuvos	Esa Koukkari	Oulun hiippakunta
agrologi	Johannes Leppänen	Lapuan hiippakunta
käräjätuomari	Outi Nokso-Koivisto	Espoon hiippakunta
hallintopäälikkö	Sami Ojala	Helsingin hiippakunta
toimittaja	Marjaana Perttula	Turun arkkihiippakunta
seurakuntaneuvos	Risto Rasimus	Mikkelin hiippakunta
sosionomi	Veikko Väisänen	Kuopion hiippakunta
hallintoylilääkäri	Åsa A. Westerlund	Porvoon hiippakunta

Kirkolliskokouksen valitsevat pappisjäsenet:

kirkkoherra	Tapio Seppälä
kappalainen	Eija Nivala

Piispainkokouksen valitsevat jäsenet:

piispa	Irja Askola
piispa	Björn Vikström

Virastokollegio vuonna 2012

Puheenjohtaja: kansliapäällikkö	Jukka Keskitalo
kirkkoneuvos	Risto Voipio
kirkkoneuvos	Leena Rantanen
kirkkoneuvos	Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos	Pekka Huokuna
kirkkoneuvos	Kimmo Kääriäinen
Sihteeri: hallintopäällikkö	Mikko Salmela 18.3. saakka
hallintopäällikkö	Asta Virtaniemi 1.4. lähtien

Täysistunto kokoontui 10 kertaa. Virastokollegio kokoontui kertomusvuonna säännönmukaisesti viikoittain.

Kirkkohallituksen viraston johtoryhmään kuuluivat virastokollegion jäsenten lisäksi viestintäjohtaja ja hallintopäällikkö.

Kirkkohallituksessa käsitellyt asiat

	Vuonna 2012	Vuonna 2011	Vuonna 2010
Vireille tulleet asiat	980	884	877
Täysistunnon pöytäkirjoihin kertyneet pykälät	264	237	267
Virastokollegion pöytäkirjoihin kertyneet pykälät	773	746	748

KIRKKOHALLITUKSEN ASETTAMAT JOHTOKUNNAT, NEUVOTTELUKUNNAT, TOIMIKUNNAT JA TYÖRYHMÄT VUONNA 2012

Johtokunnat

Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunta

Kirkon kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelukeskuksen johtokunta

Neuvottelukunnat

Aikuiset ja kirkko -neuvottelukunta

Kirkon arkistotoimen neuvottelukunta

Kirkon EU-neuvottelukunta

Kirkon ihmisoikeuskysymysten neuvottelukunta

Kirkon järjestöyhteistyön neuvottelukunta

Kirkon keskusrahaston työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden neuvottelukunta

Kirkon kulttuuriperinnön neuvottelukunta

Kirkon liikunta- ja urheiluneuvottelukunta

Kirkon taloudellinen neuvottelukunta

Kirkon tasa-arvokysymysten neuvottelukunta

Kirkon urkuasiain neuvottelukunta

Kirkon vammaistyön neuvottelukunta

Kirkon vankilasielunhoidon neuvottelukunta

Kirkon vastuullisen sijoittamisen neuvottelukunta

Pyhä-painopisteen neuvottelukunta

Romanit ja kirkko -neuvottelukunta

Saamelaistyön neuvottelukunta

Ulkomaantutkintojen neuvottelukunta

Vapaaehtoistoiminnan neuvottelukunta

Toimikunnat

Kirkon evankelioimistyön toimikunta

Kirkkohallituksen työympäristötoimikunta

Kirkolliskokouksen historiateoksen kirjoittamista valmisteleva toimikunta

Kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön toimikunta

Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoimikunta

Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön toimikunta

Kirkon diakonian ja sielunhoidon toimikunta

Kirkon jumalanpalvelus- ja yhteiskunta-toimikunta

Kirkon kasvatuksen ja perheasiain toimikunta

Kirkon koulutuskeskuksen toimikunta

Kirkon kunniamerkkitoimikunta

Kirkon laintarkastustoimikunta

Kirkon maaseututoimikunta

Kirkon perheasiain toimikunta

Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen toimikunta

Kirkon sairaalasielunhoidon toimikunta

Kirkon tiedotuskeskuksen toimikunta

Kirkon tutkimuskeskuksen toimikunta

Kirkkohallituksen työympäristötoimikunta

Yhteisvastuukeräyksen keräystoimikunta

Työryhmät

Aikuistyön työryhmä

Ammatillisen koulutuksen työryhmä

Asianhallinnan esiselvitystyön ohjausryhmä

Asianhallinnan kehittämishankkeen ohjausryhmä

Asianhallinnan kehittämishankkeen työryhmä

Asianhallinnan uudistamisen esiselvitystyöryhmä

Evl.fi-palvelun johtoryhmä

Evl.fi-viestintäjärjestelmän kilpailutusprojektin ohjausryhmä

Hengellinen elämä verkossa -hankkeen johtoryhmä

Julkaisu- ja messutoiminta Kirkkohallituksessa -hankkeen ohjausryhmä

Kirkkohallituksen julkaisutoiminnan kehittämisprojektin projektiryhmä

Kirkkohallituksen messutoiminnan kehittämisprojektin projektiryhmä
 Kirkkohallituksen puhelinlaitteiden kehittämisprojektin alaprojekti 'Soneran jatkosopimuksen ratkaiseminen sekä laitteiden hankinta-aikataulu'
 Kirkkohallituksen puhelinlaitteiden kehittämisprojektin alaprojekti 'Uuden puhelinmallin käyttöönotto'
 Kirkkohallituksen puhelinlaitteiden kehittämisprojektin alaprojekti 'Uuden puhelinmallin valinta ja BYOD-periaatteen ratkaiseminen'
 Kirkkohallituksen puhelinlaitteiden kehittämisprojektin ohjausryhmä
 Kirkkohallituksen strategian toimeenpanohankkeen ohjausryhmä
 Kirkkohallituksen viraston valmiustyöryhmä
 Kirkkohallituksen yhteistä koulutusta valmisteleva työryhmä
 Kirkkojen vakuutusarvomallia laativa työryhmä
 Kirkkolainsäädännön kodifiointityöryhmä
 Kirkon esitteen toimituskunta
 Kirkon jäsentietojärjestelmähankkeen johtoryhmä
 Kirkon jäsentietojärjestelmän rakentaminen; alaprojektien työryhmät
 Kirkon keskushallinnon siirtyminen Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi; siirtymisprojektin ohjausryhmä
 Kirkon keskushallinto 2015
 Kirkon keskusrahaston IT-aluetta ohjaava ohjausryhmä
 Kirkon kulttuuripalkintotyöryhmä
 Kirkon monikulttuurisen työn työryhmä
 Kirkon sellotyöryhmä
 Kirkon strategia 2020 -työryhmä
 Kirkon Varpu (varhaisen puuttumisen) -työryhmä
 Kirkon ympäristöasioiden seurantaryhmä
 Mallisääntötyöryhmä
 Määräenemmistösäännösten muuttamista valmisteleva työryhmä
 Naispuolisen papin virkapukuhankinnan seurantaryhmä

Projektiryhmä hoitamaan kirkon työpaikkatorin kilpailutusta
 Puhelintyöryhmä
 Pyhä-painopisteen ohjausryhmä
 Rakennemuutoksia tukeva työryhmä
 Reformaation 500-vuotismerkkivuoden suunnittelutyöryhmä
 Sertika-järjestelmän eri osien suunnittelua, rakentamista ja käyttöä ohjaava työryhmä
 Seurakunnassa toteutettavan aluetyön rakenteiden ja aluetyössä käytettävien nimitysten kokonaisuudistus ohjaava työryhmä
 Seurakuntarakenteiden kehittämishankkeeseen liittyvä metropolialueen työryhmä
 Seurakuntarakenteiden työryhmä
 Seurakuntatalouden työryhmä
 Seurakuntavaalien 2014 viestintä- ja tulospalvelutyöryhmä
 Seurakuntien ja seurakuntayhtymien yhteistä tehtävaluokitusta ja eAMSia laativa työryhmä
 Seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittämishankkeen ohjausryhmä
 Seurakuntien rakennemuutos Hankkeen ohjausryhmä
 Seurakuntien rakennemuutoksen viestinnän suunnittelun projektiryhmä
 Suomenkielisen virsikirjan lisävihkoa valmisteleva työryhmä
 Suomenkielisen virsikirjan lisävihkon valmistelun ohjausryhmä
 Syrjäntäkieltötyöryhmä
 Tietohallinnon johtoryhmä
 Tilastotyöryhmä
 Tulevaisuusselonteko 2014 -työryhmä
 TYP-järjestelmä Logican töitä ohjaava työryhmä
 Uskonpuhdistuksen juhluvuoden 2017 työryhmä
 Vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeen tiimi (ohjausryhmä)
 Verkko ja teologia -työryhmä
 Verkkoviestinnän johtoryhmä
 Viittomakielinen käännöstöryhmä
 Ympäristötyöryhmä

KIRKKOHALLITUKSEN ANTAMAT LAUSUNNOT VUONNA 2012

Lausuntoja on kertomusvuonna annettu seuraavasti:

Maa- ja metsätalousministeriö

- Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi puutavaran mittauksesta

Oikeusministeriö

- Arviomuistio, jossa selvitetään sijaissynnytysjärjestelyihin liittyviä oikeudellisia kysymyksiä ja sääntelyvaihtoehtoja
- Luonnos hallituksen esitykseksi käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi
- Maksuviivästystyöryhmän mietintö Maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpano ja perintälain uudistaminen
- Pikaluotto 2011 -työryhmän mietintö Pikaluottolainsäädännön muuttaminen
- Työryhmämietintö ”Kantelutyöryhmän loppuraportti”

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmän laajentaminen
- Ammattikorkeakoulu-uudistukseen liittyvä hallituksen esitys
- Euroopan komission ehdotus direktiiviksi tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista ja musiikkiteosten rajat ylittävien verkkokäytön lisensioinnista yhteismarkkinoilla
- Keskustelumuistio Tekijänoikeuspolitiikka 2012
- Komission ehdotus ammattipätevyysdirektiivin muuttamiseksi
- Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukortit
- Selvitys valtakunnallisen erikoismuseojärjestelmän toimivuudesta ja kehittämistarpeista
- Tekijänoikeustoimikunnan mietintö Ratkaisuja digiajan haasteisiin
- Tulevaisuuden perusopetus - valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako -mietintö

Rikosseuraamusvirasto

- Rikosseuraamuslaitoksen asettaman työryhmän esitys Päihdetyön linjaukset vuosille 2012–2016

Sosiaali- ja terveysministeriö

- Luonnos laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista
- Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyöryhmän loppuraportti
- Työryhmämuistio Ulkomaalaisille maksettavan toimeentulotuen käsittelyä koskevien menettelytapojen selkeyttäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö

- Valtion kotouttamisohjelman luonnos 28.2.2012: Hallituksen painopisteet vuosille 2012–2015

Ulkoasiainministeriö

- YK; Lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnainen pöytäkirja, jolla mahdollistetaan yksilö- ja valtiovalitukset sekä tutkintamenettely

Valtiovarainministeriö

- Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne
- Hallituksen esitys valtion eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta
- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain 73 §:n, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 55 §:n ja maatilatalouden tuloverolain 10e §:n muuttamisesta
- Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi verotusta koskevasta ennakkopäätösvalituksesta sekä eräistä muista verotusmenettelyä ja muutoksenhakua koskevista muutoksista
- Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yleisradioverosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Helsingin hallinto-oikeudelle on annettu lausunnot neljääntoista valitusasiaan.

Tarkempia tietoja Internetissä: sakasti.evl.fi

JULKAISUSARJAT VUONNA 2012

Kirkkohallituksella on viisi julkaisusarjaa:

A - kirkolliskokouksen asettamien komiteoiden mietinnöt,

B - piispainkokouksen asettamien toimikuntien ja työryhmien mietinnöt,

C - kirkkohallituksen asettamien toimikuntien ja työryhmien mietinnöt

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja, jossa ilmestyy eri osastojen julkaisuja sekä

Publikationer från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, jossa ilmestyy eri osastojen ruotsinkielisiä julkaisuja

Kertomusvuoden aikana ovat ilmestyneet julkaisut:

Sarja A -

Sarja B -

Sarja C	2012:1	Kirkollisten rakennusten suojele: Kirkkohallituksen virastokollegion 28.4.2011 asettaman työryhmän mietintö
	2012:2	Skydd av kyrkliga byggnader: betänkande av arbetsgrupp tillsatt av Kyrkostyrelsens plenum 28.4.2011
	2012:3	Styrgruppen för församlingarnas strukturförändringar 2008–2011. Slutrapport
	2012:4	Selvitys seurakunnissa toteutettavan aluetyön rakenteiden sekä aluetyössä käytettävien nimitysten toimivuudesta: Petri Määttä
	2012:5	Kirkolliskokouksen määränemistösäännöksen muuttaminen: kirkkohallituksen täysistunnon 17.8.2011 asettaman työryhmän mietintö
	2012:6	Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinnon kehittäminen: Kirkon keskushallinto 2015 -työryhmän mietintö 9.8.2012
	2012:7	Utveckling av centralförvaltningen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland: betänkande av arbetsgrubben för kyrkans centralförvaltning 2015 9.8.2012
	2012:8	Syrjintäkieltosääntely Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa: Syrjintäkieltoryhmän mietintö 21.11.2012

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja:

2012:1	Kirkon ympäristödiplominkäsikirja 2012
2012:2	Kirkon saavutettavuusohjelma
2012:3	Kirkon saavutettavuusohjelma selkosaameksi
2012:4	Usko ja elämä – kristinuskon pääkohdat selkokielellä
2012:5	Tytöt ja pojat seurakuntalaisina -kehittämisasiakirja
2012:6	Nuoret seurakuntalaisina -kehittämisasiakirja
2012:7	Aikuiset seurakuntalaisina -kehittämisasiakirja

Publikationer från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

2012:1	Tjäna Herren med glädje
2012:2	Kyrkans Kauhajoki-projekt. Slutrapport
2012:3	Kyrkans tillgänglighetsprogram
2012:4	Kyrkans lättlästa tillgänglighetsprogram
2012:5	Handbok för kyrkans miljödiplom 2012
2012:6	Tro och liv – det viktiga i kristen tro
2012:7	Utvecklingsdokumentet Flickor och pojkar i församlingen
2012:8	Utvecklingsdokumentet Unga i församlingen
2012:9	Utvecklingsdokumentet Vuxna i församlingen

Julkaisuja on ilmestynyt myös sarjojen ulkopuolella. Julkaisuista on kerrottu tarkemmin kunkin osaston yhteydessä. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisut on lueteltu tutkimuskeskuksen vuosikertomuksen kohdalla.

Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisut

Kirkon tutkimuskeskuksella on kolme omaa sarjaa: julkaisuja-sarja, WWW-julkaisut ja Publications-sarja. Keskukseen sarjoissa ilmestyi kertomusvuonna kuusi julkaisua seuraavasti:

Julkaisuja 115	Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011, 416 s.
Julkaisuja 116	Hanna Ranssi-Matikainen Yhdessä sittenkin. Kokemukset erokriisistä, vertaistuesta ja muutoksesta parisuhteessa, 405 s.
www-julkaisuja 29	Miia Leinonen ja Kati Niemelä Jumalanpalvelus arjen voimavarana. Seurakuntalaisten jumalanpalvelusodotukset ja -kokemukset, 28 s.
www-julkaisuja 30	Leevi Ruonakoski Virsitekstien muotoutuminen virsikirjaehdotuksesta vuoden 1986 virsikirjaan, 102 s.
www-julkaisuja 31	Meri-Anna Hintsala ja Kimmo Ketola Kohtaamista vai oikeaa tietoa? Kirkon työntekijöiden kokemuksia työstä sosiaalisessa mediassa, 55 s.
Publication 61	Kati Niemelä (toim.) Church Work and Management in Change, 294 s.

Kirkkohallituksen yleiskirjeet vuonna 2012

1. 2.1.2012 Kirkolliskokouksen maallikkoedustajien ja hiippakunta-valtuuston maallikkojäsenten vaalientoimittamista koskevat ohjeet puheenjohtajalle ja mallipöytäkirjat
Liite 1: Ohjeita vaalikokouksen puheenjohtajalle
Liite 2: Vaalipöytäkirjan malli – kirkkovaltuusto
Liite 3: Vaalipöytäkirjan malli – seurakuntaneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten kokous
2. 11.1.2012 Piispainkokouksen päätös kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan viran kelpoisuusvaatimukseksi hyväksyttävästä ammattikorkeakoulututkinnosta
Liite: Kirkon säädöskokoelma nro 110
3. 6.2.2012 Tilastolomakkeiden A7–A9 lähettäminen Kirkkohallitukseen tilastovuodelta 2011
4. 7.2. 2012 Laskennallinen osuus eläkevastuusta 31.12.2011
5. 1.3.2012 Piispainkokouksen päätös toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön papin edellytyksistä suorittaa kirkollisia toimituksia annetun piispainkokouksen päätöksen muuttamisesta
Liite: Kirkon säädöskokoelma nro 111
6. 7.3. 2012 Seurakunnan asiakirjojen tallettaminen arkistolaitokseen ja ohje seurakunnan asiakirjojen suojaamisesta poikkeusoloissa
7. 15.3.2012 Kirkkohallituksen ja Kopiosto ry:n välinen valokopiointisopimus vuosille 2012–2014
Liite 1: Sopimus
Liite 2: Pöytäkirja
Liite 3: Nuottiohjeistus (20.1.2010)
8. 20.4.2012 Esitykset ritarikuntien kunniamerkkien saajiksi itsenäisyyspäivänä 2012
Liite: Ohjeita kunniamerkkiesitysten tekemisestä
9. 3.5.2012 Markkinaoikeuden uusi osoite valitusosoituksiin
10. 30.5.2012 Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen muutos koskien kirkollisia vaakunoita, sinettejä ja leimoja
Liite 1: Sinetin ja leiman mittaaminen
11. 31.5. 2012 Äänestämisen ja kuulemismenettelyistä
12. 15.6.2012 Kirjurin käyttöönotosta

13.	19.6.2012	Taloushallinnon perusohjeeseen muutoksia 1.9.2012 ja 1.1.2013 lukien
<i>Liite 1:</i> Kustannusten kohdentaminen
<i>Liite 2:</i> Kustannusten kohdentaminen hautaustoimelle
<i>Liite 3:</i> Tililuettelo 1.9.2012 Tuloslaskelma
<i>Liite 4:</i> Tililuettelo 1.9.2012 Tase Vastaavaa
<i>Liite 5:</i> Tililuettelo 1.9.2012 Tase Vastattavaa
14.	18.9.2012	Vuoden 2013 talousarvion valmistelun perusteita
15.	26.9.2012	Pistevirsikirja julkaistu
16.	28.9.2012	Vuoden 2013 kirkkokolehdit
17.	16.10.2012	Vuoden 2013 tuloveroprosentin ilmoittaminen verohallinnolle
<i>Liite:</i> Ilmoituslomake Ev.lut. seurakunnan tuloveroprosentti vuodelle 2013
18.	30.10.2012	Väestö- ja toimintatilastot 2012
19.	2.11.2012	Ajankohtaista Kirkon palvelukeskuksesta
20.	16.11.2012	Seurakuntien maksut Kirkon keskusrahastolle
21.	10.12.2012	Ehtoolliselle osallistumisen helpottaminen keliaakikoille ja vehnäallergikoille
22.	18.12.2012	Hautaustoimen maksuja koskeva muutos kirkkolakiin

Kirkon työmarkkinalaitoksen toimiston yleiskirjeet vuonna 2012

A-yleiskirjeet

A1/2012	9.1.2012	1. Luottamusmieskurssit 2. Kirkon työmarkkinalaitoksen yleiskirjeet vuonna 2011
A2/2012	14.2.2012	1. Palkantarkistukset 1.3.2012 2. Luottamusmieskurssit
A3/2012	16.2.2012	Kirkon työolobarometri 2011
A4/2012	13.3.2012	Paikallisen järjestelyerän neuvottelumenettelyä koskeva ohjeistus
A5/2012	15.3.2012	Kirkon työterveyshuoltotutkimus
A6/2012	23.3.2012	Kirkon palkkatilastoja
A7/2012	30.3.2012	Luottamusmieskurssi
A8/2012	20.4.2012	Kertaerän maksaminen toukokuussa 2012
A9/2012	20.6.2012	Kirkon työmarkkinalaitoksen toimisto suljettuna
A10/2012	29.8.2012	Kirkon työterveyshuoltotutkimus
A11/2012	11.9.2012	Tasa-arvosuunnittelu ja palkkakartoitukset seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä
A12/2012	19.9.2012	Kevan Kaari-palvelut seurakunnille
A13/2012	1.11.2012	Suositusopimus toimituspalkkioista
A14/2012	18.12.2012	Luontoisetujen verotusarvot 1.1.2013 lukien
A15/2012	21.12.2012	Matkakustannusten korvausmäärät 1.1.2013 lukien

Kirkonkello

Kirkkohallituksen tiedotuslehti Kirkonkello ilmestyi kertomusvuonna 12 kertaa KIRKKO-verkossa osoitteessa <http://sakasti.evl.fi>. Pääjutussa on haastateltu Kirkkohallituksen työntekijöitä ja luottamushenkilöitä heidän tehtäviinsä liittyvistä ajankohtaisista aiheista. Kolumnin kirjoittajat vaihtuvat numeroittain. Kuukauden kasvona on ollut johonkin tärkeään aiheeseen kirkossa liittynyt henkilö. Verkkojulkaisun päätoimittajan lyhyt pakina Pekan palaset ilmestyi 11 kertaa. Ajankohtaista-palstalla esiteltiin kirkkohallituksen luottamushenkilöjäseniä. Kirkonkellon toimituskuntaan kuuluivat Pekka Huokuna (pj), Tuula Lonkainen (toimitussihteeri), Timo Vasko ja Sari Vääräniemi.

KIRKKOHALLITUKSEN ESITYKSET KIRKOLLISKOKOUKSELLE VUONNA 2012

Kertomusvuonna kirkolliskokoukselle tehtiin seuraavat esitykset:

1/12	Kirkolliskokouksen lainoppinut asiantuntija vuosiksi 2012–2016
2/12	Yhteistyöasiakirja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Eteläisen Afrikan evankelis-luterilaisen kirkon välillä
3/12	Kirkon ulkoasiain neuvoston toimintakertomus vuodelta 2011
4/12	Kirkkolain kirkollista rakennussuojelua koskevien säännösten muuttaminen
5/12	Kirkon keskusrahaston vuoden 2012 talousarvion 1. muutos
6/12	Kirkolliskokouksen lainoppinut asiantuntija vuosiksi 2012–2016
7/12	Kirkolliskokousta koskevan määräenemmistösäännöksen muuttaminen
8/12	Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2013 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2013–2015
9/12	Kirkon nelivuotiskertomus vuosilta 2008–2011. <i>Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011</i>
10/12	Kodin siunaamisen viittomakielinen käännös
11/12	Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat
12/12	Lapsivaikutusten arviointia sekä lasten kuulemista koskevien säännösten lisääminen kirkkolain 25 lukuun

Kirkkohallituksen kirjeet kirkolliskokoukselle:

1/12	Kirkolliskokouksen kokoontumispaikka (2011-00333)
2/12	Kirkolliskokouksen valitsijamiespaikkojen jako toimikaudella 2012–2016 (2012-00194)
3/12	Kirkolliskokouksen sihteeristö (2012-00245)
4/12	Kirkon keskusrahaston tilintarkastajana toimivan tilintarkastusyhteisön valinta kirkolliskokouksen vuosien 2012–2015 toimikautta vastaavalle ajalle (2012-00182)

Lisäksi kirkolliskokoukselle annettiin seuraava ilmoitus:

1/12	Talousarvioehdotukset Kirkon keskusrahaston vuoden 2013 talousarvioon (Kirkkohallitus) (2012-00315)

KOLEHDIT VUONNA 2012

Kirkkohallitus määräsi viralliset kolehdit kannettaviksi tiettyinä päivinä vuoden 2012 aikana seuraaviin kohteisiin Turun arkkihiippakunnan ja Tampereen, Oulun, Mikkelin, Kuopion, Lapuan, Helsingin ja Espoon hiippakunnissa:

Nuorten Keskus ry
 Suomen Merimieskirkko ry
 Suomen Kirkkomusiikkiliitto ry
 Kirkon musiikkijuhlat 2012
 Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys r.y.
 Kirkon diakoniarahasto
 Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat r.y.
 Suomen Pipliaseura
 Kaatuneitten Omaisten Liitto ry
 Suomen Ekumeeninen Neuvosto ry
 Herättäjä-Yhdistys ry
 Suomen Ev.lut. Seurakuntien Lapsityön Keskus ry
 Veteraanivastuu ry
 Kansan Raamattuseuran Säätiö
 Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus – PTK ry
 Hiljaisuuden Ystävät ry
 Kirkon Ulkomaanavun säätiö
 Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry
 Kirkkopalvelut
 Suomen Raamattuopiston Säätiö
 Suomen Lähetysseura ry
 Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys

Lisäksi seurakunnan kolehtisuunnitelmaan sijoitetaan tuomiokapitulin määräämät kolehdit.

Kirkkohallitus suositteli lisäksi seurakunnille yleiskirjeessään seuraavien kohteiden huomioon ottamista kolehtisuunnitelmaa laadittaessa:

Martinus-säätiö
 Suomen teologinen instituutti ry
 Raamatunlukijain liitto ry
 Suomen Kristillisen Työväen Liitto ry
 Lestadiolainen Uusherätys ry
 Evankelinen lähetysyhdistys – ELY ry
 Partaharju-säätiö
 Suomen Gideonit Gideoniterna i Finland ry
 Tuomasyhteisö ry
 Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto ry
 Suomen NMKY:n Liitto ry
 Suomen Setlementtiliitto ry
 Evankelis-luterilainen Lähetysyhdistys Kylväjä ry
 Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry
 Karjalan Evankelinen Seura ry

Sininauhasäätiö
 Romano Missio ry
 Muurmanskin alueen luterilaisen seurakuntatyön kehittämisrahasto

Porvoon hiippakuntaan kuuluvissa seurakunnissa Kirkkohallitus määräsi kannettavaksi vuoden 2012 aikana seuraavat viralliset kolehdit:

Luthersk Inremission r.f
 Ekumeniska Rådet i Finland rf
 Retreatstiftelsen Snoan
 Stiftsgården Lärkkulla
 Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland r.f
 Finska Bibelsällskapet rf
 Förbundet Kyrkans Ungdom r.f
 Finlands Sjömanskyrka rf
 Finlands Evangelisk-lutherska Student- och Skolungdomsmission rf
 FDUV/Förbundet De Utvecklingsstördas Vål
 Finlands Kristliga Studentförbund r.f
 Kran r.f.
 Kyrkans missionscentral
 Suomen Gideonit Gideoniterna i Finland ry
 Förbundet Kristen Skolungdom r.f
 Församlingsförbundet rf
 Finlands svenska kyrkosångsförbund rf

Oppilaitos- ja nuorisotyölle kertomusvuonna kannetusta kolehdista jaettiin Opiskelijoiden lähetysliitolle (OL) 1 500 €, Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetykselle (OPKO) 45 000 € ja Suomen Kristilliselle Ylioppilasliitolle (SKY) 21 500 €, yhteensä 68 000 euroa.

Päihde- ja kriminaalityön kolehdin tuotto 61 500 euroa jaettiin lokakuussa seuraavasti: Alkoholiperheen lasten tuki 2 500 €, Ev.lut. Lähimmäislähetys 5 500 €, Nuorten Keskus 8 500 €, Sininauhaliitto 10 000 €, Sininen Pysäkki 8 000 €, Suomen Katulähetysliitto 6 000 €, Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland 8 500 €, Lahden seurakuntayhtymän diakoniakeskus Maria 10 000 € ja Tampereen huumeambulanssi 2 500 €.

Sotiemme veteraanien keskuudessa tehtävään hengelliseen työhön määrättyt kolehtikohdeet on osoitettu tilitettäväksi toukokuussa kannetun kolehdin osalta puoliksi Kaatuneitten omaisten liitolle ja Veteraanivastuulle sekä joulukuussa kannetun kolehdin osalta Veteraanivastuulle.

Tunturikappeli- ja tiekirkkotoiminnan kehittämiseen kertomusvuonna kannetusta kolehdista jaettiin Saariselän kappelin toiminnan tukemiseen 16 500 € (josta Inarin seurakunnalle 11 550 €, Kansan Raamattuseuralle 2 475 € ja Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle 2 475 €), Marian kappelin toimintaan Levillä Kittilän seurakunnalle 16 500 €, Ylläksen Pyhän Laurin kappelin toimintaan Kolarin seurakunnalle 16 500 €, Pyhätunturin Revontulikappelin toimintaan Kansan Raamattuseuralle 5 500 € ja tiekirkkotoimintaan Kirkkopalveluille 4 000 €, yhteensä 59 000 euroa.

YHTEISVASTUUKERÄYS VUONNA 2012

Yhteisvastuukeräyksen yleisteemana oli Välittävä yhteisö – Gemenskap och omsorg. Keräyksen kokonaistuotto vuonna 2012 oli 4 103 080,29 euroa (vuonna 2011 4 381 956,40 euroa).

Kun kokonaistuotosta oli vähennetty keräyskulujen osuus 1 108 957,83 euroa eli noin 27 %, keräyskohteisiin jaettava tuotto oli 2 994 122,46 euroa.

Kirkkohallitus päätti jakaa keräyksen tuoton siten, että keräävän seurakunnan päätösten mukaisiin diakonisiin tarpeisiin annetaan 10 %, kansainvälisen diakonian kohteisiin Kirkon Ulkomaanavun välityksellä 60 %, kotimaiseen erityiskohteeseen 20 % sekä Kirkon diakoniarahastolle ja hiippakuntien avustustyöhön 10 %, joka jakautuu seuraavasti: Kirkon diakoniarahasto 1,5 %, Turun arkkihiippakunta 1,0 %, Tampereen hiippakunta 1,0 %, Oulun hiippakunta 1,2 %, Mikkelin hiippakunta 1,0 %, Porvoon hiippakunta 0,6 %, Kuopion hiippakunta 1,2 %, Lapuan hiippakunta 1,0 %, Helsingin hiippakunta 1,0 % ja Espoon hiippakunta 0,5 %.

Kotimaisena erityiskohteena on Takuu-Säätiön käynnistämä pienluotto-hanke. Kansainvälisen diakonian osuudessa tiedotuksellinen kohde on Ugandassa toteutettava pienrahoitustoiminta.

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2012

Avustuksen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Seurakuntien yhdistymis- avustukset	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi- avustukset	Avustukset yhteensä	% osuus
KOKO KIRKKO	1 583 140	771 000	0	174 000	4 781 324	0	7 309 464	100,0
Kiikoinen	12 049			118 000	97 500		227 549	3,1
Kustavi	1 805						1 805	0,0
Oripää	1 031						1 031	0,0
Punkalaidun	3 315						3 315	0,0
Sauvo-Karuna					38 000		38 000	0,5
Siikainen	31 349						31 349	0,4
Jämsijärvi	9 711				61 500		9 711	0,1
Vesilahti							61 500	0,8
Alaveska	5 486			12 000			17 486	0,2
Enontekiö	41 983	50 000		13 000	27 180		132 163	1,8
Haapavesi	5 352						5 352	0,1
Hailuoto	1 415	70 000			15 300		86 715	1,2
Inari		100 000					100 000	1,4
Kärsämäki	68 028						68 028	0,9
Lumijoki	20 285				8 700		28 985	0,4
Muonio					49 300		49 300	0,7
Peikosenniemi		30 000					30 000	0,4
Perho	48 747				137 000		185 747	2,5
Posio	104 912						104 912	1,4
Pudasjärvi	226 666						226 666	3,1
Ranua	181 611			26 000			207 611	2,8
Reisjärvi	4 553				551 100		555 653	7,6
Salla	27 285						27 285	0,4
Sievi	2 208						2 208	0,0
Siikasal					223 100		223 100	3,1
Taivalkoski	106 854						106 854	1,5
Tervola	16 971						16 971	0,2
Uhtajärvi	75 344						75 344	1,0
Ylitornio	24 518						24 518	0,3
Enonkoski	27 336	25 000					52 336	0,7
Hartola					652 800		652 800	8,9
Hirvensalmi	17 657						17 657	0,2
Joutsa	38 047						38 047	0,5
Kesälahti		35 000					35 000	0,5
Pertunmaa	17 608						17 608	0,2

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2012

Avustuksen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Seurakuntien yhdistymis- avustukset	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi- avustukset	Avustukset yhteensä	% osuus
Puumala	992						992	0,0
Rautjärvi		90 000					90 000	1,2
Sulkava					22 100		22 100	0,3
Suomenniemi	2 057						2 057	0,0
Eckerö					111 330		111 330	1,5
Hammarland					5 806		5 806	0,1
Kimitoön		50 000			42 000		92 000	1,3
Kronoby ksamf.					9 800		9 800	0,1
Lemland-Lumparland					208 300		208 300	2,8
Malax ksamf.					701 700		701 700	9,6
Nykarleby ksamf.					12 100		12 100	0,2
Pargas ksamf.		50 000			42 700		92 700	1,3
Raseborgs ksamf.					12 000		12 000	0,2
Sund-Vårdö					37 000		37 000	0,5
Ålands södra skärgård		16 000					16 000	0,2
Hankasalmi	24 263						24 263	0,3
Heinävesi		60 000			29 900		89 900	1,2
Hyrnsalmi	26 153						26 153	0,4
Juuka	25 621						25 621	0,4
Keitele					52 300		52 300	0,7
Konnevesi	1 564						1 564	0,0
Paltamo	9 580						9 580	0,1
Pölvijärvi	51 269				31 300		82 569	1,1
Puolanka					12 300		12 300	0,2
Rautavaara	12 817						12 817	0,2
Risti järvi	16 949			5 000	18 508		40 457	0,6
Rääkkylä	34 991				11 300		46 291	0,6
Suomussalmi	31 996						31 996	0,4
Tervo	22 706	70 000			107 900		200 606	2,7
Vaala	11 637				14 600		26 237	0,4
Valtimo	9 801						9 801	0,1
Vesanto	25 614						25 614	0,4
Honkajoki		50 000			279 300		50 000	0,7
Isojoki	8 661						287 961	3,9
Karjoki	4 735						4 735	0,1
Karstula	11 401						11 401	0,2
Karvia	35 332						35 332	0,5
Kaskinen		40 000					40 000	0,5

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2012

Avustuksen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Seurakuntien yhdistymis- avustukset	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi- avustukset	Avustukset yhteensä	% osuus
Kinnula	2 323						2 323	0,0
Pihtipudas	37 475						37 475	0,5
Soini	44 916						44 916	0,6
Toivakka		35 000					35 000	0,5
Töysä	8 161						8 161	0,1
Uurainen					782 100		782 100	10,7
Äänekoski					375 500		375 500	5,1

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET HIIPPAKUNNITTAIN 2012

Hiippakunta	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Seurakuntien yhdistymis- avustukset	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi- avustukset	Avustukset yhteensä	% osuus
Turun arkkihpk.	49 549	0	0	118 000	135 500	0	303 049	4,1
Tampereen hpk.	9 711	0	0	0	61 500	0	71 211	1,0
Oulun hpk.	962 218	250 000	0	51 000	1 011 680	0	2 274 898	31,1
Mikkelin hpk.	103 697	150 000	0	0	674 900	0	928 597	12,7
Borgå stift	0	116 000	0	0	1 182 736	0	1 298 736	17,8
Kuopion hpk.	304 961	130 000	0	5 000	278 108	0	718 069	9,8
Lapuan hpk.	153 004	125 000	0	0	1 436 900	0	1 714 904	23,5
Heisingin hpk.	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Espoon hpk.	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Koko kirkko	1 583 140	771 000	0	174 000	4 781 324	0	7 309 464	100,0

KIRKKOHALLITUKSEN MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET KRISTILLISILLE JÄRJESTÖILLE VUONNA 2012

Akasia-säätiö	1000
Christian Artists Finland CAF ry	1000
Diakonia ry	13 000
Förbundet Kyrkans Ungdom	1000
Helsingin Raamattukoulu	1500
Hengen uudistus kirkossamme ry	3000
Heränneiden ylioppilaskoti	3000
Herättäjä-Yhdistys, opiskelijatyö	-
Hetan musiikkipäivät	6000
Hiljaisuuden Ystävät ry	4100
Kansan Raamattuseuran Säätiö/Rukouksen talo -hanke	2500
- Vivamon Lastenkylä -hanke	5000
- Nukketeatteri Sananjalka	-
KRAN	3500
Kristillinen Kasvatus (lehti uskonnonopettajille)	10 000
Kristillisen Työväen Liitto (evank. työhön)	7000
Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS	5500
Lahden Kansainvälinen Urkuviikko	3000
Lestadiolaisten Ylioppilaskodin Kannatusyhdistys r.y.	3000
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat	5000
Maailmanvaihto ry - ICYE	1000
NNKY:n Liitto	4000
Raamatunlukijain Liitto, nuorten lukuopas Liftari	5000
- lapsi-, perhe- ja nuorisotyön raamattumateriaali	2000
Romano Missio, kenttätyö	6000
Sinapinsiemen ry	5000
Suomen ev.lut. Luostarin Tuki ry/Enonkosken luostari	9000
Suomen Kirkkomusiikkiliitto	6000
Suomen NMKY:n Liitto	5000
Suomen Raamattuopiston Säätiö/NA-hanke	5000
- Nuorisotyön kehittäminen -hanke	5000
- Varhaisnuorten messu gospel junior -hanke	2000
- Matka halki Raamatun -hanke	1400
Suomen Sairaanhoidtajain Kristillinen Seura	3500
Suomen teologinen instituutti	3000
Suomen Uskonnonopettajain Liitto	5500
Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys TYT	1000
Ylioppilaskoti Konviktin kannatusyhdistys	4500

Yhteensä

161 000

KIRKKOHALLITUKSEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2012

Kirkkohallituksessa työskenteli 31.12.2012 yhteensä 327 henkilöä, joista 254 (78 %) oli vakinaisessa palvelussuhteessa. Erilaisissa määräaikaissä tehtävissä, kuten sijaisuuksissa ja projektitehtävissä, työskenteli 73 (22 %) henkilöä. Henkilöstöstä oli naisia 220 (67 %) ja miehiä 107 (32 %). Henkilöstön keski-ikä oli 47 vuotta 8 kuukautta. Virkasuhteessa on 175 (54 %) ja työsuhteessa 152 henkilöä.

Henkilöstöstä raportoidaan tarkemmin erillisessä Kirkkohallituksen henkilöstötilinpäätöksessä.

Kansliapäällikön toimisto

Keskitalo Jukka, kansliapäällikkö
 Vartiainen Anneli, kansliapäällikön erityisavustaja 1.10. lukien
 Korva Tuija, kansliapäällikön sihteeri 31.5. saakka
 Kolehmainen Riitta, koordinaattori
 Kumlin Lena, EU-lakimies
 Rinkinen Terhi, toimistos sihteeri 4.10. lukien

Venäläinen Päivi, henkilöstöpäällikkö
 Nordman Elina, henkilöstösihteeri
 Heikkinen Suvi, toimistos sihteeri, osa-aikainen
 Hokkanen Pirjo, palkanlaskija 31.5. saakka
 Palmu Harri, Kirkkohallituksen strategian toimeenpanohankkeen projektipäällikkö 1.7. lukien

Ruokapalvelut

Pulkanen Marjatta, emäntä
 Hartikka Sara, keittiöapulainen
 Mustajoki Oili, keittäjä
 Raatikainen Pirjo, keittäjä
 Salminen Merja, kokoustarjoilija 15.10. lukien
 Uttaparn Pitiporn, kokoustarjoilija 7.9. saakka

Hallinto-osasto

Pihlaja Pirjo, kirkkoneuvos, osaston johtaja
 Talvitie Lola, osastonjohtajan sihteeri
 Antila Jaakko, historiategoksen kirjoittaja
 Heimonen Meri-Tuuli, lakimies 2.1.–31.3.
 Jormakka Terhi, projektipäällikkö 1.4. lukien

Yleishallinto

Salmela Mikko, hallintopäällikkö 18.3. saakka
 Virtaniemi Asta, hallintopäällikkö 1.4. lukien
 Aarnio-Jääskeläinen Liisa, hallintosihteeri
 Behm Heli, kirjaaja
 Edström Kesia, kielenkääntäjä
 Färkkilä Heini, lakimies 23.1.–20.2.
 Kuuskoski Katri, kirkolliskokouksen pääsihteeri
 Kyynäräinen Liisa, toimistos sihteeri
 Luukkonen Outi, lakimies 17.4. lukien
 Palosaari Terttu, kirjastonhoitaja
 Saarinen Jonna, arkistonhoitaja 5.11. lukien
 Saastamoinen Leena, lakimies 10.12. lukien
 Siivonen Leena-Maria, arkistonhoitaja, virkavapaa 16.4.–15.8., 15.8. saakka
 Suikkari Sirkka, toimistos sihteeri

Seurakuntien hallinto ja talous

Perander Pasi, taloussuunnittelupäällikkö
 Vanhamäki Leena, toimistos sihteeri, virkavapaa 29.2. saakka, osa-aikainen 30.4. saakka, 31.10. saakka
 Karojärvi Pirjo, toimistos sihteeri, osa-aikainen 1.3.–30.4., 30.4. saakka
 Ahtinen Henna, tilastoasiantuntija, työlooma 30.9. saakka, 30.9. saakka
 Kontio Helena, tilastos sihteeri

Lempa Nina, museoalan tutkija
 Palo Harri, maankäyttöpäällikkö
 Pihkala Antti, yliarkkitehti
 Riitala Mia, toimistosihiteeri 3.12. lukien
 Särkijärvi Tero, tilastoasiantuntijan sijainen
 30.9. saakka, tilastoasiantuntija 1.10. lukien

Seurakuntarekisterit

Tähkänen Mikko, rekisterijohtaja
 Heikkinen Ismo, sovellusneuvoja 20.9. lukien
 Kaartinen-Koutaniemi Jaakko, osa-aikainen
 tiedottaja 19.3.–31.8.
 Kranttila Inkeri, rekisteripäällikkö
 Meripaasi Katri, rekisteriasiantuntija
 Timonen Kaisa, sovellusneuvoja 1.10. lukien
 Toivari Eeva, rekisterineuvoja
 Tuovinen Mirja, rekisteriassistentti 31.1.
 saakka

Työmarkkinaosasto

Voipio Risto, kirkkoneuvos, osaston johtaja
 Nikander Katariina, osastonjohtajan sihteeri
 Ala-Kokkila Kari, työmarkkina-asiamies,
 virkavapaa 15.10. lukien
 von Boehm Timo, lakimies
 Hirsimäki Pauliina, työmarkkina-asiamies
 Kietäväinen Katariina, työmarkkina-asiamies
 Marttila Oili, neuvottelupäällikkö
 Monola Sirpa, tilastosihiteeri, osa-aikainen

Talousoosasto

Osaston johtajan yksikkö

Rantanen Leena, kirkkoneuvos, kirkon kes-
 kusrahasen johtaja, osaston johtaja
 Arasalo Miia, osastonjohtajan sihteeri
 Partanen Riitta, taloushallinnon kehittämis-
 projektin projektipäällikkö 1.8. lukien

Talouslyksikkö

Vasara Markku, kirjanpitoapäällikkö
 Eskelinen Eila, laskentapäällikkö
 Eskola Sirpa, laskentasihteeri
 Suojanen Saana, laskentasihteeri

Kiinteistöyksikkö

Kääriäinen Juha, kiinteistöapäällikkö
 Korva Mika, kiinteistönhoitaja
 Tiilikainen Ari, kiinteistönhoitaja
 Salla-aho Helena, puhelunvälittäjä
 Turunen Irma, puhelunvälittäjä
 Väkevä Risto, virastomestari

Tukipalvelut

Hellström Aira, palveluyksikön esimies
 Aro Kari, toimistovirkailija
 Haapajärvi Anne-Marie, postittaja, osa-
 aikainen
 Puskala Seija, toimistovirkailija

Eläketoimisto

Eteläpää-Vainio Sirkka, eläkekäsittelijä 31.1.
 saakka
 Laitinen Ulla, eläkekäsittelijä 31.1. saakka
 Lähdesmäki Soili, eläkekäsittelijä 31.1. saakka
 Nahkola Sirkka, eläkekäsittelijä 31.1. saakka

Hankintayksikkö

Virpasuo Kielo, hankintapäällikkö
 Leinonen Marja, toimistosihiteeri
 Nieminen Seija, toimistosihiteeri

Sijoitusyksikkö

Van Gilse van der Pals Ira, sijoitusjohtaja
 Hurtila Kimmo, salkunhoitaja 1.12. lukien
 Jokinen Minna, kiinteistösijoituspäällikkö
 Lönnroth Magdalena, salkunhoitaja 23.10. saakka
 Piitulainen Jukka, salkunhoitaja

Tietohallintoyksikkö Johtajan toimisto

Karjalainen Aimo, tietohallintojohtaja, virkavapaa 4.4.–5.8. ja 25.8. lukien
 Puranen Janette, tietohallintosihteeri
 Tamminen Jukka, vs. tietohallintojohtaja 4.4. lukien

Ohjelmisto- ja laitepalvelut

Toikka Tuomo, järjestelmäasiantuntija, tietotekniikkapäällikkö 31.3. saakka, järjestelmäpäällikkö 1.4. lukien
 Korhonen Nikke, lähitukihenkilö 31.3. saakka ja mikrotukihenkilö 4.4. lukien
 Kuusela Mauri, mikrotukihenkilö
 Liljestrand Hans, suunnittelija
 Niskanen Sami, mikrotukihenkilö, järjestelmäasiantuntija 31.3. saakka
 Pulkkanen Aleks, opiskelija-harjoittelija 9.1. lukien
 Ylén-Julin Nicky, mikrotukihenkilö

Tietoturva- ja verkot

Järvenpää Jouko, tietotekniikkapäällikkö, työlooma 31.3. saakka
 Mukari Jussi, tietoturva-asiantuntija

Tietojärjestelmät

Tamminen Jukka, tietojärjestelmäpäällikkö
 Kanninen Mirja, suunnittelija, tekninen hankepäällikkö 1.4. lukien
 Laiho Pertti, suunnittelija 1.6. saakka
 Purina Ligita, suunnittelija 13.7. saakka
 Tuovinen Heidi, suunnittelija
 Von Essen Peter, suunnittelija 17.9. lukien
 Wuorsalo Carita, suunnittelija 3.12. lukien

Toiminnallinen osasto

Osastonjohtajan toimisto

Huokuna Pekka, kirkkoneuvos, osastonjohtaja
 Korva Tuija, osastonjohtajan sihteeri 1.6. lukien
 Lonkainen Tuula, osastonjohtajan sihteeri 31.5. saakka, hallintosihteeri 1.6. lukien
 Jormakka Terhi, projektipäällikkö 31.3. saakka
 Martikainen Lauri, määräaikainen arkistohoitaja 1.9. lukien
 Määttä Petri, projektisihteeri 29.2. saakka
 Toivanen Marja-Leena, koordinaattori, virkavapaa 30.4. saakka

Diakonia ja sielunhoito

Kuusimäki Kalle, johtaja
 Saloranta Teija, toimistosihteeri
 Gävert Titi, työalasihteeri (diakonia) 1.2. lukien
 Hautala Minna, harjoittelija 15.6.–15.7. ja 31.7.–31.8.
 Isola Anna-Maria, osa-aikainen tutkija (syrjäytymisestä selviytyminen Suomessa) 1.3.–31.8.
 Karojärvi Pirjo, osa-aikainen diakoniarahaston toimistotyöntekijä 1.–30.4., toimistosihteeri 7.–21.6. ja 9.8. lukien
 Kinnunen Kaisa, tutkija (syrjäytymisestä selviytyminen Suomessa) 16.1.–17.2.
 Laiho Marjukka, projektisihteerin sijainen 12.1. saakka
 Lusikka Seppo, työalasihteeri (päihdetyö)
 Martikainen Lauri, määräaikainen arkistohoitaja 31.8. saakka
 Muurinen Sampo, apulaisjohtaja (sielunhoito)
 Myllys Riikka, projektisihteeri (Pyhäpainopistehanke), työlooma 23.11. lukien
 Nummela Irene, työalasihteeri (yleinen diakoniatyö)
 Nykänen Saara, kesätyöntekijä 17.8.–16.9., harjoittelija 17.9.–16.10. ja 24.10.–23.11., määräaikainen työntekijä 24.11. lukien (Pyhäpainopistehanke)
 Puumala Sami, työalasihteeri (kriminaalisytyminen)
 Saarela Tiina, työalasihteeri (köyhyys ja syrjäytyminen)
 Samulin Helena, työalasihteeri (palveleva puhelin)

Söderqvist Marja-Liisa, toimistosihteeri, työloma 1.8. lukien

Tukiainen Sirkku, työalasihteeri (sairaala-sielunhoito)

Valtonen Jaana, diakoniarahaston avustusvalmistelija, työloma 1.5.–31.8., 30.9. saakka

Jumalanpalvelus ja yhteiskunta

Mäntyranta Mika, johtaja, virkavapaa 1.9. lukien

Paavola Minna, toimistosihteeri, virkavapaa 1.8. lukien

Forsman Anders, osa-aikainen työryhmän sihteeri 1.2. lukien

Haapiainen Timo-Matti, osa-aikainen hankekoordinaattori 31.1. saakka, työryhmän sihteeri 1.2. lukien

Harjunmaa-Hannikainen Kaisa-Leena, työalasihteeri (musiikki)

Juntunen Elina, työalasihteeri (ammattikasvatus), virkavapaa 12.8. saakka ja 13.9. lukien

Jääskeläinen Kati, työalasihteerin sijainen 6.2.–6.6.

Kantanen Marja, apulaisjohtaja (yhteiskunnalliset kysymykset)

Karkkunen Eila, osa-aikainen viittomakielisen käännöstyön toimistosihteeri 30.9. saakka, toimistosihteeri 1.10. lukien

Koskinen Hanna, osa-aikainen työalasihteeri (kirkolliset kirjat ja verkkoaineistot)

Kunnala Arja, toimistosihteeri

Kuusi Riitta, työalasihteeri (saavutettavuus, vammaiset ihmiset)

Laihia Marja-Liisa, työalasihteeri (maahanmuutto ja monikulttuurisuus), virkavapaa 6.2.–6.6.

Lindfors Helena, työalasihteeri (jumalanpalvelus) 30.4. saakka

Murtovuori Jussi, työalasihteeri (yliopistoyhteistyö)

Paananen Terhi, työalasihteeri (jumalanpalvelus ja hengellinen elämä) 1.9. lukien

Peippo Tiina, vs. työalasihteeri (saavutettavuus, vammaiset ihmiset)

Pesonen Marja, työalasihteeri (aikuistoiminta)

Rikkinen Minna, vs. työalasihteeri (ammattikasvatus)

Salomaa Marita, toimistosihteeri 31.8. saakka

Sandholm Tarja, viittomakielen kääntäjä

Sipiläinen Ilkka, työalasihteeri (yhteiskunta ja kestävä kehitys)

Suhonen Katri, työalasihteeri (vammaistyö), virkavapaa

Söderqvist Marja-Liisa, vs. toimistosihteeri 1.8. lukien

Tuovinen Ulla, työalasihteeri (virkavapaa) ja hankekoordinaattori ja hiippakuntakanttori, osa-aikainen, vs. johtaja 1.9. lukien

Tuukkanen Teija, hankekoordinaattorin sijainen 1.9. lukien

Uusimäki Tomas, viittomakielen kääntäjä

Veijalainen Helena, harjoittelija 19.12. lukien

Viljanen Anne, projektisihteeri (vapaaehtois-toiminnan kehittämishanke)

Kasvatus ja perheasiat

Kähkönen Päivi, johtaja

Suni Pirjo, toimistosihteeri

Ala-Mononen Maarit, toimistosihteeri

Jutila Juha, vt. työalasihteeri (nuoret ja syrjäytyminen) 15.3. saakka

Kokkonen Jarmo, työalasihteeri (rippikoulu-työ), virkavapaa 31.1. saakka

Luodeslampi Juha, vs. työalasihteeri 13.8. lukien

Mäkelä Mikko, vs. työalasihteeri (rippikoulu-työ) 31.1. saakka, työalasihteeri (nuoret ja syrjäytyminen) 16.4. lukien

Ojell Raija, työalasihteeri (varhaiskasvatus)

Oksanen Minna, toimistosihteeri

Pajunen Ritva-Anneli, toimistosihteeri 31.5. saakka

Petäjä Heljä, työalasihteeri (varhaiskasvatus)

Pulkkinen Tero, työalasihteeri (perheneuvonnan koulutus)

Seppänen Arja, työalasihteeri (parisuhde- ja perhetyö)

Syrjä-Turpeinen Sirpa, vs. työalasihteeri (nuorisasiat)

Tukeva Pekka, apulaisjohtaja (kasvatus)

Vappula Katri, työalasihteeri (varhaisnuorisasiat ja partioyhteistyö)

Vinko Tuula, työalasihteeri (kouluyhteistyö), virkavapaa 13.8. lukien

Kirkon koulutuskeskus

Kari Kopperi, johtaja (kirkollinen hallinto, kirkon oppi ja sen historia ja saarnan kysymykset, ekumenia, kirkon henkilöstön koulutuksen strategia)

Mäkeläinen Terhi, toimistosihtööri

Aspinen Mika, kouluttaja (raamattuteologia)

Aspinen-Zimmermann Désirée, osa-aikainen hankekoordinaattori 1.9. lukien

Erkkilä Lasse, kouluttaja (kirkkomusiikki)

Holma Juhani, kouluttaja (jumalanpalveluselämä) 1.4. lukien

Nyback Virva, kouluttaja (sielunhoito ja työnohjaus)

Pyykkö Ulla, kurssisihtööri

Salo-Kopperi Eeva, koulutussuunnittelija (kirkollisen ammatillisen perus- ja henkilöstökoulutuksen koordinointi ja kehittäminen),

Tulisalo Timo, kouluttaja (talous, hallinto ja johtaminen), osa-aikainen 12.6. saakka

Tuominen Helena, työalasihtööri (diakonia-koulutus)

Tynkkynen Markku, toinen johtamiskouluttaja (johtaminen ja työnohjaus)

Törrönen Minna, vs. työalasihtööri (kasvatus)

Vatanen Osmo, kouluttaja, (jumalanpalveluselämä) 31.3. saakka

Östring Lasse, kouluttaja (johtaminen, konsulttikoulutus)

Ulkoasiain osasto

Kääriäinen Kimmo, kirkkoneuvos, osaston johtaja

Vääräniemi Sari, osastonjohtajan sihtööri

Immonen Riitta, toimistovirkailija

Laiho Marjukka, osa-aikainen projektitutkija 13.1.–31.7.

Martikainen Emma, toimisihtööri, osa-aikainen 31.7. saakka

Pulkinen Marika, arkistointi- ja toimistotehtävissä, osa-aikainen 1.5. lukien

Teologisten asiain yksikkö

Karttunen Tomi, teologisten asiain sihtööri

Väliaho Minna, kirjeenvaihtaja-sihtööri 31.5. saakka

Hintikka Kaisamari, työalasihtööri, virkavapaa

Laine Johanna, kirjeenvaihtaja-sihtööri 1.11. lukien

Mustonen Anni, harjoittelija 11.6.–30.9., määräaikainen työntekijä 1.–31.10.

Ojell Ari, vs. työalasihtööri

Ulkosuomalaisyön yksikkö

Mäkelä Ilkka, kirkon ulkosuomalaisyön sihtööri

Tuukkanen Raija, toimistosihtööri 1.2. lukien

Merikanto-Timonen Susanna, ulkosuomalaisyön apulaissihtööri

Märsylä Leena, työalasihtööri (turisti- ja uus-siirtolaistyö)

Salmi Matias, harjoittelija 1.7.–31.8.

Ulkomailla työskentelevät siirtolaispapi ja -kanttorit:

Anttila Maija-Leena, osa-aikainen turistikanttori, (Gran Canaria), 15.4. saakka

Helander Erkki, osa-aikainen turistipappi (Playa de las Americas) 15.4. saakka ja 2.10. lukien

Hell Pertti, osa-aikainen turistipappi (Rodos) 13.8.–20.12.

Jankeri Kai-Jussi, osa-aikainen turistikanttori (Gran Canaria) 2.10. lukien

Järvilahti Timo, osa-aikainen turistipappi (Playa del Ingles) 15.4. saakka ja 2.10. lukien
 Kalliomäki Marjo, osa-aikainen Ranskan siirtolaispappi
 Kilpeläinen Martti, osa-aikainen turistikanttori (Manner-Espanja, Aurinkorannikko) 15.4. saakka ja 2.10. lukien
 Kiviluoto Heikki, osa-aikainen turistipappi (Rodos) 1.3.–30.6.
 Korpela Tarja, osa-aikainen turistipappi (Las Palmas) 2.10. lukien
 Kukkonen Jorma, osa-aikainen turistipappi (Manner-Espanja, Aurinkorannikko) 15.4. saakka
 Miettunen Mauri, osa-aikainen turistikanttori (Kypros) 15.4. saakka
 Mylläinen Martti, osa-aikainen turistipappi (Kypros) 15.4. saakka
 Niemelä Heikki, osa-aikainen turistipappi (Puerto de la Cruz) 2.10. lukien
 Niemelä Sirpa, osa-aikainen turistikanttori (Teneriffa) 15.4. saakka ja 2.10. lukien
 Nurmesviita Sakari, osa-aikainen turistipappi (Puerto de la Cruz) 15.4. saakka
 Päiviö Hannele, Viron siirtolaispappi, virkavapaa
 Päiviö Markku, vs. Viron siirtolaispappi
 Sainio Timo, Manner-Espanjan turisti- ja siirtolaispappi
 Salo Kaisa, Manner-Espanjan siirtolais- ja turistipappi (diakoniapappi)
 Sipilä Ritva, osa-aikainen turistikanttori (Kypros) 2.10. lukien
 Taipalinen Terho, osa-aikainen turistikanttori 1.3.–30.6. ja 13.8.–20.12. (Rodos)
 Tuohioja Pauli, osa-aikainen turistipappi (Manner-Espanja, Aurinkorannikko) 2.10. lukien
 Vuorinen Maija, osa-aikainen turistikanttori, Manner-Espanja, Costa Blanca 15.4. saakka ja 2.10. lukien
 Vuorinen Sakari, osa-aikainen turistipappi, Manner-Espanja, Costa Blanca 15.4. saakka ja 2.10. lukien
 Waris Satu, osa-aikainen turistipappi (Las Palmas) 15.4. saakka

Kirkon lähetystyön keskus

Jukko Risto, kirkon lähetys sihteeri
 Kokko Katariina, toimistos sihteeri
 Hiltunen Pekka Y, uskontokasvatussihteeri
 Mustonen Anni, osa-aikainen työntekijä 5.–30.11.
 Sirviö Kirsti, koulutus sihteeri
 Vasko Timo, lähetysteologi

Kirkon tiedotuskeskus, KT

Pesonen Tuomo, viestintäjohtaja
 Lähteenpää Tuula, toimistos sihteeri
 Nikkilä Seija, graafinen suunnittelija 30.6. saakka ja osa-aikainen 1.8. lukien
 Vänskä Sirkka, osa-aikainen toimistos sihteeri 20.2.–31.8., toimistos sihteeri 1.9. lukien

Verkkoviestintäyksikkö

Kallioinen Sami, verkkoviestintäpäällikkö
 Ahlfors Henna, yhteisökoordinaattori, työloma 9.10. lukien
 Haarla Katri, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Hintsala Meri-Anna, verkkokeskustelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke), työloma 2.1.–6.2., osa-aikainen 1.9.–30.11.
 Huima Kimmo, verkkoviestintäsuunnittelija, osa-aikainen 31.7. saakka, virkavapaa 1.8. lukien
 Hynninen Mirjami, verkkoviestintäsuunnittelija
 Högnabba Jessica, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Jaakkola Minna, osa-aikainen yhteisökoordinaattorin sijainen 1.9. lukien
 Kava Suvi, verkkotoimittaja, virkavapaa 1.2.–9.12., 9.12. saakka
 Karhu Emilia, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke) 1.8. lukien
 Koistinen Kalevi, verkkoviestintäsuunnittelija
 Korpiaho Mervi, verkkoviestintäsuunnittelija, virkavapaa 16.1.–30.9.
 Kuoppala Maire, osa-aikainen yhteisökoordinaattorin sijainen 9.10. lukien

Kähäri Anne, toimistos sihteeri
 Laiho Marjukka, osa-aikainen verkko-
 toimittajan sijainen 2.5.–31.7., verkko-
 toimittajan sijainen 1.8. lukien
 Lax Mikaela, osa-aikainen verkkotoimittaja
 30.6. saakka ja 1.8. lukien
 Majamäki Hannu, hankepäälikkö
 Norrgrann Tom, määräaikainen työntekijä 1.8.
 lukien
 Oinonen Ulla, projektisihteeri (Hengellinen
 elämä verkossa -hanke)
 Paananen Terhi, koulutussuunnittelija (Hen-
 gellinen elämä verkossa -hanke) 31.8. saakka
 Sainio Hannele, verkkoviestintäpäälikkö
 Vuoti Juhani, verkkotoimittaja 2.–13.1., verk-
 koviestintäsuunnittelija 16.1. lukien
 Yli-Räisänen Heli, verkkotoimittaja

Tiedotusyksikkö

Kivimäki Iris, tiedotuspäälikkö
 Saarela Heljä, toimistos sihteeri
 Saarela Heidi, opiskelijaharjoittelija 1.6.–31.8.
 Honkaranta-Siivari Petra, tiedottaja
 Helenelund, Tuija, tiedottaja
 Kailasmaa, Marko, tiedottaja, työloima
 13.6.–31.10., 6.11. saakka
 Nenonen Erika, tiedottajan sijainen
 7.5.–31.10., tiedottaja 1.11. lukien
 Terhemaa Tuulikki, tiedottaja

Radiotoimitus

Vartiainen Anneli, toimituspäälikkö 30.9.
 saakka
 Alastalo Simo, toimittaja
 Almusa Pirjo, toimittaja, vt. toimituspäälikkö
 1.10. lukien
 Koski Ilkka, toimittaja
 Pelkonen Taina, toimittaja 14.5.–13.8.
 Sevelius Silva, tuotantosihteeri
 Tanttua Kaisa, toimittaja, osa-aikainen

TV-toimitus

Rajamäki Juha, toimituspäälikkö
 Grönroos Juha, toimittaja
 Koskinen Päivikki, toimittaja
 Ormio Aarne, toimittaja

Patrakka Reija-Riikka, toimittaja, virkavapaa
 30.9. saakka
 Ritokoski Mervi, tuottaja
 Talola Ville, toimittaja
 Toivonen Totti, toimittaja, virkavapaa 14.9.
 saakka, 14.9. saakka

Kirkon tutkimuskeskus

Palmu Harri, tutkija, johtaja 30.6. saakka
 Ågren Anita, toimistos sihteeri
 Hytönen Maarit, tutkija, virkavapaa 24.7.
 saakka, osa-aikainen 1.9. lukien
 Ikonen Satu, määräaikainen tutkimussihteeri
 Innanen Maija-Kaisa, tilapäinen työntekijä
 1.2.–30.4., tutkimussihteeri 1.5.–30.6.
 Jormakka Terhi, projektisihteeri
 Ketola Kimmo, tutkija
 Leinonen Miia, tutkimusassistentti 1.4.–30.6.
 Liljus Hanna, tutkimussihteeri
 Niemelä, Kati, tutkija, virkavapaa 5.9. lukien
 Nissilä Risto, tutkimusassistentti
 Salminen Veli-Matti, vs. tutkija 1.10. lukien
 Salomäki Hanna, tutkija 30.6. saakka, vt. joh-
 taja 1.7. lukien
 Sohlberg Jussi, tutkimuskoordinaattori

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus

Träskbacka Bror, johtaja
 Abebe Julia, verkkotoimittaja, virkavapaa
 13.7. lukien
 Heselius Kajsa, vs. verkkotoimittaja 23.7. lu-
 kien, osa-aikainen 1.11. lukien
 Holländer Ann-Mari, työalasihteeri
 Holmvik Åsa, tiedottaja
 Koskinen Tuula, toimistos sihteeri
 Klingenberg Hanna, osa-aikainen tausta-
 toimittaja 1.10. lukien
 Kummel-Myrskog Pia, johtava työalasihteeri,
 virkavapaa 1.3.–30.4.
 Lampenius Simon, työalasihteeri (nuorisotyö),
 osa-aikainen 1.9. lukien
 Lindberg Maria, vt. kuurojenpappi
 Lindgren Leif, toimittaja

Långbacka Hedvig, radiotoimittaja
 Malmsten Magnus, IT-konsultti
 Myrskog Stefan, johtava työalasihteeri (kristilinen kasvatus)
 Sandberg Helena, työalasihteeri (koulutus)
 Snellman Lucas, johtava työalasihteeri (vies-tintä)
 Sten Maria, työalasihteeri (aikuistyö ja kulttuu-ri), vs. johtava työalasihteeri 1.3.–30.4.
 Sundström Henrik, toimistosihteeri
 Thilman Ben, kehitysvammaispappi 1.11. lukien
 Wacklin Sonja, toimistosihteeri
 Öhman Björn, kehitysvammaispastori 31.7. saakka

Arkkipiispan kanslia (Turku)

Jääskeläinen Heikki, arkkipiispan sihteeri 30.6. saakka
 Pajunen Mika, arkkipiispan vt. teologinen erityisavustaja 1.–31.7., arkkipiispan teologi-nen erityisavustaja 1.8. lukien
 Leppänen Risto, kanslian työalasihteeri 30.6. saakka, arkkipiispan teologinen erityisavustaja 1.7. lukien
 Tissari Mirja, arkkipiispan sihteeri

Piispainkokous

Jolkkonen Jari, piispainkokouksen pääsihteeri 30.4. saakka
 Inkinen Marjut, toimistosihteeri
 Inkala Anna-Kaisa, piispainkokouksen teolo-ginen sihteeri 1.10. lukien
 Komulainen Jyri, piispainkokouksen teologi-nen sihteeri 30.6. saakka, piispainkokouksen vt. pääsihteeri 1.5.–30.6., piispainkokouksen pääsihteeri 1.7. lukien

Kirkon palvelukeskus

Mäenpää Seija, johtaja
 Suomalainen Sari, johdon sihteeri 1.3. lukien
 Backman Jenni, matka- ja kululaskujen hoitaja 1.3.–20.6., matkahallintajärjestelmän pääkäyt-täjä 21.6. lukien
 Fridman Lisa, järjestelmän pääkäyttäjä 29.2. saakka
 Halonen Tuomas, palvelupäällikkö (henkilös-töhallinto)
 Heikkinen Nina, harjoittelija 12.9.–5.12. ja 7.12. lukien
 Hernetkoski Lea, palkanlaskija 1.3. lukien
 Hurskainen Marjo, ostoreskontran pääkäyttäjä 14.3. lukien
 Ikonen Elsa, maksuliikenteen pääkäyttäjä 1.2. lukien
 Isoherranen Tuula, myyntireskontran pää-käyttäjä
 Jaatinen Erja, controller 1.2. lukien, työloma 29.10. lukien
 Jarva Jaana, harjoittelija 3.9.–10.12., toimis-tosihteeri 11.12. lukien
 Jokelainen Annika, matka- ja kululaskujen hoitaja 6.2. lukien, matka- ja kululaskujen pää-käyttäjä 1.12. lukien
 Juntunen Päivi, palkanlaskennan pääkäyttäjä 1.3.–23.9.
 Juntunen Riitta, palkanlaskija 1.3.–31.5., hen-kilö- ja palvelussuhderekisterin pääkäyttäjä /palkanlaskija 1.6. lukien, palkanlaskennan pääkäyttäjä 1.12. lukien
 Jussila Sisko, palkanlaskennan pääkäyttäjä 18.9. lukien, osa-aikainen 18.9.–14.10., 7.12. saakka
 Kahila Raija, kirjanpidon pääkäyttäjä
 Kallinen Hannu, tietohallintopäällikkö
 Kemppainen-Hyttinen Tarja, ostoreskontran hoitaja 10.12. lukien
 Korva Eva-Liisa, ostoreskontran pääkäyttäjä 1.8. lukien
 Koskela Jenni, toimistosihteeri 27.9. lukien
 Kurtti Tarja, toimistosihteeri 20.9. lukien
 Kälöman Björn, myyntireskontran pääkäyttäjä 21.11. lukien
 Laitila Johanna, henkilöstöpäällikkö, osa-aikainen 1.4.–30.6. ja 1.–31.8., virkavapaa 1.9. lukien
 Leviäkangas Kirsi, myyntireskontran hoitaja /laskuttaja 14.3. lukien

Miettunen Sirpa, henkilöstön kehittämis-
päällikkö 1.8. lukien, vs. henkilöstöpäällikkö
1.9. lukien
Mikkonen Kaisu, matkahallintajärjestelmän
pääkäyttäjä 30.7. lukien
Naamanka Outi, palvelupäällikkö (talous-
hallinto)
Niskala Piia, palkanlaskija 17.12. lukien
Nygård Anne, palkanlaskija 1.2. lukien
Palosaari Pirkko, palkanlaskija 1.2. lukien
Perttula Eija, taloussihteeri 10.9. lukien
Rautajoki Päivi, palkanlaskennan pääkäyttäjä
1.3. lukien
Riekkari Oskari, harjoittelija 26.11. lukien
Roivainen Markus, tekninen osaaja 3.8. lukien
Ruonala Rauni, myyntireskontran hoitaja
/laskuttaja 14.3.–31.5. myyntireskontran pää-
käyttäjä 1.6.–31.8., kirjanpitäjä 1.9. lukien
Sademies Margit, palkanlaskija 1.3. lukien
Saloniemi Anne, asiakaspalvelupäällikkö
Saranen Anu, ostoreskontran hoitaja 14.3.
lukien

Stjerna Tarja, kirjanpitäjä 1.2. lukien
Suomalainen Heli, harjoittelija 8.2.–7.5.
Taipaleenmäki Aino, kirjanpitäjä 1.2. lukien
Tauriainen Tuija, palkanlaskija 8.8. lukien
Tervo Kirsi-Mari, kirjanpidon pääkäyttäjä
21.–28.3. ja 29.3. lukien
Tienvieri Sari, myyntireskontran hoita-
ja/laskuttaja 10.9. lukien
Tihinen Rauni, kirjanpitäjä 21.–28.3. ja 29.3.
lukien
Toiviainen Antti, järjestelmäasiantuntija
Toivola Päivi, järjestelmän pääkäyttäjä 1.3.
lukien, projektipäällikkö 1.12. lukien
Toivonen Aila, hankeassistentti
Toivonen Marjo, harjoittelija 31.1. saakka,
rekrytointiassistentti 1.–9.2.
Virkkunen Mari, maksuliikenteen pääkäyttäjä
1.8. lukien
Wallin Soili, palvelupäällikkö (Porvoo) 22.10.
lukien

HIIPPAKUNTIEN LUOTTAMUSHENKILÖT JA HENKILÖKUNTA VUONNA 2012

Turun arkkhiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka

Pekka Heikkilä, puheenjohtaja
Jaana Kujanen, varapuheenjohtaja
Niko Aaltonen
Altti Lammi
Annika Määttänen
Jussi Posio
Harri Saine
Osmo Santala
Veli-Matti Sokura
Risto Torpo
Kimmo Hollmén
Kimmo Koivisto
Simo Korpela
Matti Vanto

1.5.2012 lukien

Matti Vanto, puheenjohtaja
Seppo Knuuttila
Kimmo Koivisto
Mari Korhonen
Simo Korpela
Hilppa Mannila
Seppo Mikkonen
Sonja Myllykoski, varapuheenjohtaja
Annika Määttänen
Petra Määttänen
Matti Puhakka
Harri Raitis
Veli-Matti Sokura
Tapio Yliluoma

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Merja Hermonen
Jani Kairavuo
Erkki Koskeniemi
Tapani Rantala
Seppo Rissanen

Tapio Seppälä
Aino Vesti

1.5.2012 lukien

Ville Auvinen
Hanna Hella-Aro
Tapio Hietalahti
Pasi Jaakkola
Jani Kairavuo
Marianne Känä
Mika Pajunen

Tuomiokapitulin jäsenet

Kaarlo Kalliala, piispa
Kari Mäkinen, arkkipiispa
Heimo Rinne, tuomiorovasti
Matti Mäkinen, lakimiesasessori
Pertti Ruotsalo, pappisasessori
Timo Tavast, hiippakuntadekaani
Tapani Erämaja, pappisasessori
Reetta Uusitalo, maallikkojäsen 1.1.–31.5.2012
Pekka Heikkilä, maallikkojäsen 1.6.–
31.12.2012

Tuomiokapitulin henkilökunta

Kaarlo Kalliala, piispa
Kari Mäkinen, arkkipiispa
Heimo Rinne, tuomiorovasti
Matti Mäkinen, lakimiesasessori
Pertti Ruotsalo, pappisasessori
Timo Tavast, hiippakuntadekaani
Tapani Erämaja, pappisasessori
Reetta Uusitalo, maallikkojäsen 1.1.–31.5.2012
Pekka Heikkilä, maallikkojäsen 1.6.–
31.12.2012
Pia Karjalainen, toimistos sihteeri
vv. 1.9. - 29.11.2012
Kaisa Rauma, hiippakuntasihteeri
Heli Aaltonen, hiippakuntasihteeri

vv. 1.–3.1., 8.–12.4., 15.8.–31.12.2012
 Anssi Nurmi vs. hiippakuntasihtööri
 1.9.–31.12.2012
 Katariina Engström, vt. hiippakuntasihtööri
 16.1.–15.6.2012
 Mika Mäntyranta, hiippakuntasihtööri
 1.9.2012 alkaen
 Sinikka Strömberg, toimistosihtööri
 Petri Majatie, kuurojenpappi

Eila-Maria Törmä, vankiladiakoni
 Pertti Ruotsalo, pappisasessori
 Tapani Erämaja, pappisasessori
 Anne Engblom, oppisopimuskoulutettava
 1.1.–31.6.2012, vs. toimistosihtööri 1.9.–
 29.11.2012

**Yhteistyösopimukseen Suomen
 Lähetysseuran kanssa perustuen:**
 Liisa Purho, hiippakunnan lähetyssihtööri

Tampereen hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Ali-Löytty Heikki, puheenjohtaja
 (30.4. asti, jäsen 1.5. alkaen)
 Immonen Anna-Kaisa, puheenjohtaja
 (1.5. alkaen)
 Aarnio Antero (30.4. asti)
 Alajoki Asko
 Appelroth Ulla (30.4. asti)
 Hellsten Eeva-Liisa
 Huusari Hannu (30.4. asti)
 Häggroth Liisa (30.4. asti)
 Jaakkola Jouko (1.5. alkaen)
 Koivula Timo (1.5. alkaen)
 Korpela Marja-Leena (30.4. asti)
 Kulmala Jarmo (1.5. alkaen)
 Lipponen Varpu (1.5. alkaen)
 Mäki Kalle (1.5. alkaen)
 Mäkinen Janne (30.4. asti)
 Niemenmaa Marjo (1.5. alkaen)
 Nieminen Tapio (1.5. alkaen)
 Pietilä Leena (30.4. asti)
 Pieski Osmo (30.4. asti)
 Pura Liisa (1.5. alkaen)
 Rissanen Jari
 Tahlo Jarmo (30.4. asti)
 Vierumäki Matti (1.5. alkaen)
 Yrjölä Katariina (30.4. asti)

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Antola Markku (30.4. asti)
 Huttunen Timo (1.5. alkaen)
 Kemppainen Jari (1.5. alkaen)
 Kopo Anna-Mari (1.5. alkaen)
 Olkinuora Hilka, varapuheenjohtaja (30.4.
 asti)
 Paarlahti Teemu (30.4. asti)
 Pelkonen Heikki
 Piispanen Matti
 Rämä Timo (30.4. asti)
 Räsänen Niilo (1.5. alkaen)
 Silfverhuth Olli-Pekka, varapuheenjohtaja
 (1.5. alkaen)
 Sipola Antti (1.5. alkaen)
 Tammisalo Minnamaria (30.4. asti)

Tuomiokapitulin jäsenet

Repo Matti, piispa
 Alaja Riitta, maallikkojäsen
 Hallikainen Olli, tuomiorovasti
 Hukari Ari, hiippakuntadekaani
 Juutilainen Jorma, lakimiesasessori
 Rantavaara Ari, pappisasessori
 Toivio Heikki, pappisasessori

Tuomiokapitulin henkilökunta

Repo Matti, piispa
 Haavisto Liisi, toimistosihteeri, virkavapaalla
 Hoffrén Pirjo, vastaanottosihteeri
 Holopainen Jussi, hiippakuntasihteeri,
 virkavapaalla 30.4. asti
 Hukari Ari, hiippakuntadekaani
 Juutilainen Jorma, lakimiesasessori
 Laukkonen Hannu, notaari

Matilainen Tuulia, vs. viestintä- ja
 toimistosihteeri
 Mattila Juha, vs. hiippakuntasihteeri 30.4. asti
 Ora-Tuominen Sanna, hallintosihteeri
 Pitkäranta Maria, hiippakuntasihteeri
 Ranta Aija-Leena, hiippakuntakanttori
 Sulander Mikko, hiippakuntasihteeri

Oulun hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka

Hautamäki Esko, puheenjohtaja
 Eilittä Pekka
 Haipola Pertti
 Hentilä-Määttä Henna
 Isotalus Alpo
 Jomppanen Jouni Ilmari
 Jouppila Riitta
 Jämsä Mikko
 Järviluoma Sisko
 Koukkari Esa
 Murtoperä Martti
 Myllylä Sirkka-Liisa
 Ollila Marko
 Virta-Kangas Maija-Leena

1.5.2012 lukien

Guttorm Veikko
 Haipola Pertti
 Hautamäki Esko
 Kantola Jouko
 Kemppainen Elina
 Kivioja Arto
 Lahti Liisa
 Lämsä Arja
 Ruokanen Pekka
 Savela Antti
 Seppänen Markku
 Sinikumpu Airi
 Turpeinen Tuomo
 Vuollo Satu, puheenjohtaja

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Jukkola Tuomo
 Kujala Lauri, varapuheenjohtaja
 Leppälä Anita
 Nissinen Heikki
 Pöyhtäri Vesa
 Salminen Matti
 Soronen Mauno

1.5.2012 lukien

Haapala Yrjö
 Kujala Lauri
 Lindström Mirja-Liisa
 Nissinen Heikki, varapuheenjohtaja
 Sirviö Jouni
 Tirola Kaija
 Vaaramo Jyrki

Varajäseninä toimineet:

Hekkala Markku
 Savela Antti

Tuomiokapitulin jäsenet

Salmi Samuel, puheenjohtaja
 Pikkarainen Matti, tuomiorovasti
 Niemelä Pauli, pappisasessori 30.11.2012
 saakka
 Rauhala Juha, pappisasessori 1.12.2012 alkaen
 Rehumäki Pekka, pappisasessori

Nokela Rauni, maallikkojäsen 30.4.2012 saakka
 Kantola Marja, maallikkojäsen 1.5.2012 alkaen
 Pesonen Niilo, hiippakuntadekaani
 Rahja Osmo, lakimiesasessori 31.8.2012 saakka
 Aalto Mari, lakimiesasessori 1.9.2012 alkaen

Tuomiokapitulin henkilökunta

Salmi Samuel, piispa
 Salmi Hannele, hiippakunta-assistentti
 Rahja Osmo, lakimiesasessori 31.8.2012 saakka
 Aalto Mari, lakimiesasessori 1.9.2012 alkaen
 Äärelä Outi, notaari
 Arhippainen Raili, toimistos sihteeri

Vuorma Anna-Maija, toimistos sihteeri
 Pesonen Niilo, hiippakuntadekaani
 Asikainen Pekka, hiippakuntasihteeri
 Kuikka Mirva, hiippakuntasihteeri
 Kronqvist Saija, hiippakuntasihteeri
 Sillanpää Anneli, toimistos sihteeri
 NüTTYvuopio Erva, saamelaistyön sihteeri
 Luokkala Urpo, kuurojen pappi
 Hyryläinen Anja, hiippakuntakanttori

Lähetystoimisto (SLS)

Laurila Matti, lähetyssihteeri
 Kopperoinen Marja, lähetykskasvatussihteeri
 Hiltunen Paula, kasvatussihteeri/lapsi- ja nuorisotyö

Mikkelin hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka
 Himanen, Raimo, puheenjohtaja
 Anttila, Maire
 Anttonen, Paula
 Eerola, Seppo
 Hahtola, Eeva-Riitta
 Kirves, Lauri
 Liukko, Rauni
 Loikkanen, Olli
 Mohell, Matti
 Mäkelä, Jouko
 Rasimus, Risto
 Rikala, Tuula
 Sahamies, Arto
 Tulokas, Anna-Stina

1.5.2012 lukien
 Kauria, Outi, puheenjohtaja
 Behm, Sari
 Eerola, Seppo
 Haimilahti, Juhani
 Kontinen, Taisto

Lantta, Sari
 Leskinen, Timo
 Matikainen, Matti
 Mynttinen, Rauni
 Mäkelä, Jouko
 Rantalainen, Juha
 Rasimus, Risto
 Siitari, Keijo
 Vainio, Vesa

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka
 Helén, Kari
 Hänninen, Pirkko
 Kalliomäki, Maija
 Kosonen, Erkki
 Marttila, Hannu
 Nuto, Annukka, varapuheenjohtaja
 Pietiläinen, Jaana

1.5.2012 lukien

Castrén, Helena
Helén, Kari
Kosonen, Erkki
Luukkonen, Osmo
Pehkonen-Suoranta, Kaisa-Liisa
Sankari, Jeremias
Tolvanen, Matti

Tuomiokapitulin jäsenet

Häkkinen, Seppo, piispa
Palm, Juha, tuomiorovasti
Karvinen, Helli, maallikkojäsen,
14.6.2012 saakka
Mattila, Ouri, hiippakuntadekaani
Klemola, Jyri, lakimiesasessori
Pylkkänen, Sirkka, pappisasessori
Rikala, Tuula, maallikkojäsen 15.6.2012 alkaen
Ylikangas, Kimmo, pappisasessori

Borgå stift Porvoon hiippakunta

Stiftsfullmäktige, lekmän Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

(t.o.m. 30.4.2012) (30.4.2012 saakka)

Knuts Lars-Runar, ordförande
Sveholm Pehr, vice ordförande
Aaltonen Monica
Broo Bengt
Engblom Magnus
Erickson Gerd
Lawast Ruth
Lindbäck Peter
Monnberg Tove
Nyberg Stig
Näse Gun-Maj
Sjöbacka Kristian
Snellman Hans
Åminne Cecilia

Tuomiokapitulin henkilökunta

Häkkinen, Seppo, piispa
Harju, Ulla-Maija, hiippakuntasihtööri
Klemola, Jyri, lakimiesasessori
Laukkanen, Seppo, kuurojenpappi
Mattila, Ouri, hiippakuntadekaani
Mäkelä, Senja, toimistosihtööri
Seppänen, Liisa, hiippakuntasihtööri
Silvonon-Jokinen, Leena, notaari
Suomela, Eeva, toimistosihtööri
Teittinen, Anne, toimistosihtööri
Tuovinen Ulla, hiippakuntakanttori,
31.8.2012 saakka
Tähkäpää, Ari, hiippakuntasihtööri
Vikman, Timo, hiippakuntasihtööri,
1.10.2012 alkaen
Vuorikari, Merja, hiippakuntasihtööri

(fr.o.m. 1.5.2012) (1.5.2012 lukien)

Engblom Magnus, ordförande
Berglund Barbro (valdes i maj 2012 till lek-
mannamedlem i domkapitlet)
Björkman-Nystén Nina
Erickson Gerd
Forsman Liselott
Gäddnäs Kerstin
Helander Gunnel M.
Holmgård Kenneth
Lindén Ingolf
Näse Gun-Maj
Pihlström Karl-Gustav
Salenius Helena
Sjöbacka Kristian
Snellman Hans
Åminne Cecilia (ersättare för Berglund
Barbro)

Stiftsfullmäktige, präster Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

(t.o.m. 30.4.2012) (30.4.2012 saakka)

Ekholm Camilla
Fernström Stig-Olof
Klingenberg Johan
Lassila Max-Olav
Liljeström Helene
Sandell Torsten
Westerlund Johan

(fr.o.m. 1.5.2012) (1.5.2012 lukien)

Lindgård Stina, vice ordförande
Audas-Willman Ann-Mari
Björkgren Malena
Bäck Mia
Fernström Stig-Olof
Kankkonen Peter
Westerlund Johan

Domkapitlets medlemmar Tuomiokapitulin jäsenet

Vikström Björn, biskop
Ekstrand Sixten, stiftsdekan
Laxell Anders, prästassessor
Lemberg Robert, prästassessor
Lindgård Mats, domprost, vice ordförande

Saarukka Karin, lekmanamedlem
(t.o.m. 16.5.2012)
Berglund Barbro, lekmanamedlem
(fr.o.m. 14.6.2012)
Österholm Kasten, lagfaren assessor
Abrahamsson Clas, notarie, sekreterare
Knuts Lars-Runar, stiftsfullmäktiges ordförande, närvaro- och yttranderätt
(t.o.m. 30.4.2012)
Engblom Magnus, stiftsfullmäktiges ordförande, närvaro- och yttranderätt
(fr.o.m. 1.5.2012)

Domkapitlets personal Tuomiokapitulin henkilökunta

Vikström Björn, biskop
Abrahamsson Clas, notarie
Andersson Kjell, vaktmästare
Ekstrand Sixten, stiftsdekan
Hellberg Jan, stiftssekreterare
Hietanen Perttu, gårdskarl-eldare (66 %)
Lönnqvist Susanne, byråsekreterare
Puiras Margareta, stiftssekreterare
Rosqvist Kristina, byråsekreterare (1.8.2012–)
Sandell Tua, stiftssekreterare
Stenström Katarina, byråsekreterare
(1.1–31.7.2012)
Tallberg Christine, byråsekreterare
Österholm Kasten, lagfaren assessor

Kuopion hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka

Kemppainen Raili, puheenjohtaja
Hakulinen Riikka
Huttunen Markku, varapuheenjohtaja
Hämäläinen Marja-Muusa
Kanerva Erkki
Ketonen Matti

Konttinen Tiia
Merikoski Yrjö
Niiranen Pekka
Pulkkinen Marjatta
Rättyä Maila
Sirola Elina
Tervonen Hannu
Väistö Eevi

1.5.2012 lukien

Huttunen Markku 1.5.–31.5.2012
 Hurskainen Timo
 Hämäläinen Marja-Muusa, varapuheenjohtaja
 Juntunen Pirjo
 Kanerva Erkki
 Ketonen Matti, puheenjohtaja
 Kokkonen Leena
 Lehto Hanna 1.6.2012 lukien
 Luomi Erkki
 Niiranen Pekka
 Pulkkinen Marjatta
 Sorvari Yrjö
 Tervonen Hannu
 Väistö Eevi
 Yrjänä Sakari

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Leino Reijo
 Niinivaara-Koskell Marja-Leena
 Reinikainen Tiina
 Ritari Teppo
 Salomaa Heikki
 Salomäki Matti
 Törmälä Anssi

1.5.2012 lukien

Husso Sanna
 Kemppainen Aila
 Leino Kirsi
 Reinikainen Tiina
 Ritari Teppo
 Räihä Maija
 Suutari Timo

Tuomiokapitulin jäsenet

Riekkinen Wille, piispa 1.1.–30.4.2012
 Jolkkonen Jari, piispa 1.5.2012 lukien
 Alatalo Tuija, lakimiesasessori
 Holkeri Heikki, pappisasessori
 Huttunen Markku, maallikkojäsen 1.6.2012 lukien
 Häkkinen Sakari, hiippakuntadekaani
 Rannankari Ilpo, tuomiorovasti
 Remes Toivo, maallikkojäsen 1.1.–31.5.2012
 Riikonen Mika, pappisasessori

Tuomiokapitulin henkilökunta

Riekkinen Wille, piispa 1.1.–30.4.2012
 Jolkkonen Jari, piispa 1.5.2012 lukien
 Aalto Marja-Sisko, notaari
 Alatalo Tuija, lakimiesasessori
 Antikainen Juha, hiippakuntasihteeri
 Hartikainen Marjaana, toimistosihteeri
 Helminen Anneli, vankiladiakoni
 Häkkinen Sakari, hiippakuntadekaani
 Jansa Kati, hiippakuntasihteeri
 Juola Sirpa, hiippakuntasihteeri
 Karjalainen Tuula, vankiladiakoni
 Karppinen Osmo, vahtimestari
 Nicholls Richard, hiippakuntakanttori
 Pyykönen Kaija, toimistosihteeri
 Koistinen Jukka, lähetyssihteeri
 (Suomen Lähetyssseuran palkkaama)

Lapuan hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka

Jouko Ylinen, Seinäjoki (pj.)
Matti Kuvaja, Seinäjoki (vpj.)
Marjatta Hynynen, Jyväskylä
Tuomas Hänninen, Äänekoski
Leena Ilkka, Lapua
Vuokko Kirsilä, Evijärvi
Marjaana Kotilainen, Viitasaari
Eeva Mäki, Kauhava
Anna-Maija Renko, Kauhava
Tuomo Riihonen, Keuruu
Pirjo Sariola, Kurikka
Pauliina Takala, Muurame
Simo Tarvainen, Jyväskylä
Juha Venäläinen, Jyväskylä

1.5.2012 lukien

Pirjo Sariola, Kurikka (pj.)
Matti Kuvaja, Seinäjoki (vpj.)
Harri Alatupa, Jyväskylä
Marjatta Hynynen, Jyväskylä
Tuomas Hänninen, Äänekoski
Visa Kananoja, Jalasjärvi
Heikki Koskela, Kurikka
Marianne Kuntsi, Lapua
Tapio Majuri, Vaasa
Maija Piitulainen, Äänekoski
Ahti Ranto, Ilmajoki
Lea Saarinen, Seinäjoki
Eija Sippola, Teuva
Juha Venäläinen, Jyväskylä

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Hannu Haukkala, Virrat
Antti Heinola, Uurainen
Antti Hiltunen, Viitasaari
Esko Kallio, Alajärvi
Teija Laine, Jyväskylä
Ulla Latomäki, Lapua
Arto Lehtineva, Vaasa

1.5.2012 lukien

Jyrki Jormakka, Kauhava
Teija Laine, Jyväskylä
Tapio Lampinen, Jyväskylä
Arto Lehtineva, Vaasa
Jaakko Linko, Lapua
Jukka Salo, Seinäjoki
Maria Siekkinen, Kurikka

Tuomiokapitulin jäsenet

Simo Peura, piispa, puheenjohtaja
Juha Ikola, tuomiorovasti 30.9. saakka,
Matti Salomäki, tuomiorovasti 1.10. lukien,
vpj
Jouko Ala-Prinkkilä, pappisasessori vv. 13.3.
lukien
Kauhajoen seurakunnan kirkkoherra
Jukka Kuparinen, vs. pappisasessori 1.7.
lukien
Äänekosken seurakunnan kirkkoherra
Arto Viitala, pappisasessori
Jyväskylän seurakunnan kirkkoherra
Kaarina Mieskonen 31.5.12. saakka ja
Matti Eerola, 1.6.12 lähtien, jäsen
Juha Muilu, hiippakuntadekaani
Jussi Lilja, lakimiesasessori

Läsnäolo- ja puheoikeus

Jouko Ylinen 30.4. saakka ja
Pirjo Sariola 1.5. lukien, hiippakuntavaltuus-
ton pj.
Keijo Rintamäki, talouspäällikkö, sihteeri

Tuomiokapitulin henkilökunta

Piispa Simo Peura
Piispan sihteeri Elisabet Mäki-Mantila
Hiippakuntadekaani Juha Muilu
Hiippakuntas sihteeri Hilka Mäkelä, diakonia-
ja yhteiskuntatyö, (kokoaik. 31.7. saakka, jon-
ka jälkeen oa. 40 % ja virkapaikaksi Jyväskylä)
Hiippakuntas sihteeri Johanna Korkeaniemi,
diakonia- ja yhteiskuntatyö (oa. 60 %) 1.8.12
lukien

Hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa, kasvatus
 Hiippakuntasihteeri Heini Kataja-Kantola
 (oa. 70 %) 30.9.2012 saakka
 Hiippakuntasihteeri Johanna Ojala, 1.11.
 lukien
 Vs. hiippakuntasihteeri Riina Antila,
 (oa 30 %) 31.7.12 saakka
 Hiippakuntapastori Jussi Peräaho
 Hiippakuntasihteeri Kai Jantunen (virkapaikka
 Jyväskylä)

Hiippakunnan lähetyssihteeri Jukka Jämsén
 (SLS:n virka, virkapaikka Jyväskylä)
 Lapuan piirin kuurojenpappi Marja Saukko-
 nen (virkapaikka Jyväskylä)
 Lakimiesasessori Jussi Lilja
 Talouspäällikkö Keijo Rintamäki
 Toimistos sihteeri Leena Hirvelä (oa. 80 %)
 Vahtimestari Jorma Poskiparta
 Kuntoutussihteeri Pirkko Noponen (osa-
 aikainen)

Helsingin hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka

Sahi Timo, puheenjohtaja
 Pitkänen Liisa, varapuheenjohtaja
 Eskola Seikko
 Grönlund Henrietta
 Kantola Tarja
 Korpela Timo
 Koskinen Päivikki
 Laakso Markku
 Mölsä Aulis
 Nurmela Pekka
 Ojala Sami
 Reinikainen Pekka
 Salmela Kaija
 Salomaa Pekka

1.5.2012 lukien

Korhonen Johanna, puheenjohtaja
 Weuro Jaakko, varapuheenjohtaja
 Halonen Reino
 Karhunen Anneli
 Kari Markus
 Kopponen Lauri 30.5.2012 saakka
 Mikko Jaakko
 Mölsä Aulis
 Reinikainen Pekka

Saarela Veronica
 Sahi Timo
 Salmela Kaija
 Salomaa Pekka 31.5.2012 alkaen
 Skyttä Jorma
 Vuori Wiking

Hiippakuntavaltuusto pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Antturi Arto
 Kiilunen Katariina
 Kinnunen Kari Pekka
 Punkka Anni
 Simola Pertti
 Storhammar Riina
 Tuominen Hans

1.5.2012 lukien

Antturi Arto
 Heininen Kaisa
 Heltelä Marja
 Hiilamo Kirsi
 Luodeslampi Juha
 Pöntinen Hannu
 Simola Pertti

Tuomiokapitulin jäsenet

Askola Irja, piispa
 Poutiainen Matti, tuomiorovasti
 Sollamo Matti, maallikkojäsen 30.5.2012
 saakka
 Kopponen Lauri, maallikkojäsen
 31.5.2012 alkaen
 Vapaavuori Hannu, pappisasessori
 Nurminen Anja, pappisasessori
 Saario Ritva, lakimiesasessori
 Liimatainen Reijo, hiippakuntadekaani

Tuomiokapitulin henkilökunta

Askola Irja, piispa
 Maununen Maritta, piispan sihteeri
 Linnoinen Päivi, piispan teologinen
 erityisavustaja
 Saario Ritva, lakimiesasessori
 Hämäläinen Heikki, notaari
 Kaartinen Anniina, toimistos sihteeri
 Aaltio Ulla, toimistos sihteeri (50 %)
 1.9.2012 alkaen
 Liimatainen Reijo, hiippakuntadekaani
 Poutiainen Kirsti, hiippakuntasihteeri
 Haikarainen Raine, hiippakuntasihteeri
 Ranttilä Jaana, hiippakuntasihteeri
 Falenius Birgitta, toimistos sihteeri (50 %)
 Jokipaltio Elina, kuurojenpappi
 Lätti Hannu, lähetyssihteeri
 Remes Hanna, hiippakuntakanttori

Espoon hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

30.4.2012 saakka
 Yli-Antola Seppo, puheenjohtaja
 Back Jorma
 Elovaara Anne
 Finskas Matti
 Holopainen Markku
 Karhunen Tuula
 Kurki Veikko
 Lehtipuu Eero
 Luuk Pekka
 Rahja Jaakko
 Rajala Inga-Lill
 Salonen Pentti
 Sorvari Heikki
 Toivonen Veikko

1.5.2012 lukien
 Aspila Pentti, puheenjohtaja
 Ahonen Eero
 Finskas Matti 7.6.–31.12.
 Graeffe Hanna
 Karhunen Tuula
 Malme Juhana
 Rahja Jaakko
 Ranta Hilka
 Rostamo Kirsi
 Saarnio Rauno
 Savela Sari
 Sorsa Pentti
 Sorvari Heikki 1.5.–7.6.
 Tallqvist Tarja
 Äikäs Liisa

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

30.4.2012 saakka

Aarto Juhani
Hirsto Johanna
Hulmi Sini
Kiviranta Pekka
Raunio Sirkka-Liisa
Salo, Kalervo
Tuomi Anna-Kaisa

1.5.2012 lukien

Antola Tuomas
Autio Marko
Hulmi Sini
Latvus Kari
Malinen Antti
Pihkala Panu
Seppänen Tarja

Tuomiokapitulin jäsenet

Heikka, Mikko, piispa 1.1.–31.1.
Luoma Tapio, piispa 1.2.–31.12.
Henricson Lars-Eric, vs. lakimiesasessori
(65 %)
Kujanpää Antti, tuomiorovasti
Leino Pekka, lakimiesasessori (35 %)
Lumijärvi Johanna, maallikkojäsen 1.1.–7.6.
Peltonen Kai, hiippakuntadekaani
Sorvari Heikki, maallikkojäsen 7.6.–31.12.
Suni Hannu, pappisasessori
Vihko Mauri, pappisasessori

Tuomiokapitulin henkilökunta

Heikka, Mikko, piispa 1.1.–31.1.2012
Luoma Tapio, piispa 1.2.–31.12.2012
Henricson Lars-Eric, vs. lakimiesasessori (65 %)
Huttunen Niko, hiippakuntasihtööri, piispan
teologinen erityisavustaja (60 %) 1.1.–31.7.
Härkönen Päivi, piispan sihtööri, hallintosihtööri
Ijäs Juha, hiippakunnallinen lähetys sihtööri
(Suomen lähetysseura) (osa-aikainen) 18.10.–
31.12.
Jokipaltio Elina, kuurojenpappi (osa-aikainen)
Keravuori Pilvi, notaari (80 %)
Koski Carolina, toimistosihtööri
Kostiainen Anne, hiippakuntasihtööri 1.9.–31.12.
Leino Pekka, lakimiesasessori (35 %)
Nieminen os. Härkönen Mia, teol. yo, vs. notaari
(20 %), osa-aikainen toimistosihtööri (20 %)
Nurmi Mika, hiippakuntasihtööri
Partio Eeva, toimistosihtööri
Peltonen Kai, hiippakuntadekaani
Pirttimaa Kati, hiippakuntasihtööri
Söderqvist Tiina-Liisa, vs. hiippakuntasihtööri
(100 %) 1.1.–31.3., vt. hiippakuntasihtööri
(40 %) 1.4.–30.6.

KIRKKOHALLITUS[†]

Asianro 2013-00038

Kirkkohallitus
Satamakatu 11
PL 185
00160 HELSINKI
Puh. (09) 18021

Unigrafia Oy 2013

